

คู่มือการจัดกิจกรรม
ลูกเสือสำรองที่เน้น
ทักษะชีวิต

คำนำ

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้จัดทำโครงการ “การพัฒนาหลักสูตรและการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต” และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมลูกเสือให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน โดยได้มีการศึกษาความเป็นไปได้ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งจัดประชุมเพื่อขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านลูกเสือ ด้านทักษะชีวิต และด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน

คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต ได้จัดทำขึ้นสำหรับผู้บังคับบัญชาลูกเสือและครูผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนทดลองจำนวน 40 แห่ง ในปีการศึกษา 2553 โดยจะนำข้อมูลที่ได้มาทำการปรับปรุงคู่มือและขยายผลในระยะต่อไป

คู่มือชุดนี้ได้แบ่งออกเป็น 3 เล่มสำหรับลูกเสือแต่ละระดับ แต่ละเล่มมีเนื้อหาประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรม ทั้งกิจกรรมลูกเสือตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ และกิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต แยกเป็น 3 ชั้นปี ได้แก่

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 2 และประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประถมศึกษาปีที่ 5 และประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ ขอขอบพระคุณหน่วยงานและบุคลากรทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือชุดนี้ให้สำเร็จลุล่วงไว้ ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือชุดนี้จะช่วยส่งเสริมให้กิจกรรมลูกเสือ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในโรงเรียนต่อไป คณะผู้จัดทำยินดีน้อมรับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

เมษายน 2553

ความสำคัญและความเป็นมา

สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมากในปัจจุบัน ได้ส่งผลกระทบต่อเด็กวัยเรียน ทั้งการดำเนินชีวิตตามกระแสเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความคาดหวังของผู้ปกครองด้านการศึกษาต่อ และสิ่งยั่วยุหรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่างๆ ก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างมาก ทั้งปัญหาการปรับตัว ปัญหาทางด้านอารมณ์จิตใจ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาความรุนแรง ปัญหาเด็กติดเกม ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาทางเพศ ฯลฯ โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนมีทักษะชีวิตต่ำ ขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ดี เมื่อจบการศึกษาไปแล้ว อาจเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีปัญหาทางอารมณ์จิตใจ และมีความขัดแย้งในชีวิตได้

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา นักการศึกษาและนักจิตวิทยา ได้พยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุอย่างยั่งยืน แนวคิดหนึ่งที่มีการพัฒนาและขยายรูปแบบและวิธีการอย่างแพร่หลายคือ การเสริมสร้างและพัฒนา “ทักษะชีวิต” ให้กับเด็ก ซึ่งริเริ่มจากองค์การอนามัยโลก (WHO) โดยกล่าวถึงองค์ประกอบทักษะชีวิตว่า 5 คู่ คือ ความคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ / ความตระหนักรู้ในตนเองและความเห็นใจผู้อื่น / การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร / การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา / การจัดการกับอารมณ์และความเครียด ซึ่งประเทศไทยได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย โดยได้เพิ่มองค์ประกอบอีกคู่หนึ่งคือ ความภูมิใจในตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม

ในช่วงปี พ.ศ.2537 กรมสุขภาพจิต ได้ริเริ่มพัฒนาทักษะชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนอย่างจริงจัง โดยร่วมมือกับหน่วยงานระดับกรมของกระทรวงศึกษาธิการ จัดทำโครงการส่งเสริมทักษะชีวิต เช่น โครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเอ็ดส์และสารเสพติดของสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โครงการส่งเสริมสุขภาพจิตในสถานศึกษาของกรมสามัญศึกษา เป็นต้น สำหรับกิจกรรมลูกเสือยังไม่เคยมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตมาก่อน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้ดำริให้นำกระบวนการลูกเสือมาทบทวนเพื่อพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือภายใต้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันเพื่อป้องกันปัญหาเด็กและเยาวชน

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (สวท) ร่วมกับสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ได้ทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนากิจกรรมลูกเสือ ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2550 – พฤษภาคม 2551 โดยศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนนักเรียน และพ่อแม่ผู้ปกครอง จากสถานศึกษาซึ่งมีการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ จำนวน 7 แห่ง จาก 4 ภูมิภาคทั่วประเทศ ผลการศึกษาโดยสรุปพบว่า

- 1) ผู้บริหาร เห็นว่าโครงสร้างหลักสูตรลูกเสือในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่สอดคล้องกับพัฒนาการของลูกเสือ และยังไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมในปัจจุบัน
- 2) ครูผู้สอน เห็นว่าหลักสูตรลูกเสือในภาพรวมมีเนื้อหามากเกินไป และซ้ำซ้อนกันบ้าง ไม่เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน หลักสูตรบางเรื่องไม่เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของลูกเสือ การวัดและประเมินผลไม่เหมาะสม และเวลาจัดกิจกรรมลูกเสือไม่เพียงพอ
- 3) นักเรียน เห็นว่ากิจกรรมลูกเสือเป็นสิ่งที่ดี และอยากมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง
- 4) พ่อแม่ผู้ปกครองและองค์กรชุมชน เห็นว่าชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นอย่างดี ด้วยการสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรลูกเสือในบางด้าน เพื่อช่วยพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของลูกเสือ

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือควรต้องได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน โดยบูรณาการเรื่องทักษะชีวิตเข้าในหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ เพื่อให้เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ ได้พัฒนาความสามารถในการเผชิญและจัดการกับปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ เป็นองค์กรที่มีประสบการณ์ทำงานด้านเยาวชนและกิจกรรมลูกเสือมาอย่างต่อเนื่อง จึงได้เป็นแกนในการรับผิดชอบดำเนินโครงการพัฒนาหลักสูตรลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และมีคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการประกอบด้วยผู้แทนจากองค์กรต่างๆ ดังนี้

1. ผู้แทนคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ
2. ผู้อำนวยการสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน กระทรวงศึกษาธิการ
3. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน กระทรวงศึกษาธิการ
4. ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
5. ผู้แทนองค์กรและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลูกเสือ
6. ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
7. ผู้อำนวยการสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ (เลขานุการ)

สารบัญ

	หน้า
คำชี้แจงการใช้คู่มือ	1
แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	3
หน่วยที่ 1 สารสำคัญของลูกเสือ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 นิทานเมาคลี	6
แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 เลียนแบบตัวละครเรื่องเมาคลี	11
แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 ประวัติการเริ่มกิจกรรมลูกเสือสำรอง	15
แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 การทำความเคารพเป็นรายบุคคลและการจับมือซ้าย	22
แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์)	25
แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 ระเบียบแถวเบื้องต้น	31
แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง	40
หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือและกิจกรรมกลางแจ้ง	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 ความสามารถเชิงทักษะ	45
แผนการจัดกิจกรรมที่ 9 การผูกเงื่อนต่อเชือก	47
หน่วยที่ 3 สุขภาพอนามัยดี	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 10 รู้ทันโรค	51
แผนการจัดกิจกรรมที่ 11 อาหารดีมีคุณค่า	56
หน่วยที่ 4 ความปลอดภัย	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 12 สัญญาณไฟจราจร	57
แผนการจัดกิจกรรมที่ 13 การช่วยเหลือผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ	60
หน่วยที่ 6 อนุรักษ์และร่วมแก้ไขทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 14 รักธรรมชาติ	62
หน่วยที่ 7 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ปัญหา	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 15 รู้เท่าทันโฆษณาชวนเชื่อ	64
แผนการจัดกิจกรรมที่ 16 นาที่วิกฤต	66
หน่วยที่ 8 จุดดี จุดด้อย และการพัฒนาตนเอง	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 17 การวิเคราะห์ตนเอง	68
หน่วยที่ 9 รักและศรัทธา สถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 18 รักและศรัทธาสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์	70
แผนการจัดกิจกรรมที่ 19 ประวัติธงชาติไทย	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
หน่วยที่ 10 ปฏิบัติตามวิถีไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 20 วิถีไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น	75
หน่วยที่ 11 คุณธรรม จริยธรรม	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 21 หลีกเลียงความรุนแรงต่อสัตว์	79
หน่วยที่ 12 สัมพันธภาพและการสื่อสาร	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 22 ทักษะการสื่อสาร	82
แผนการจัดกิจกรรมที่ 23 การรับรู้อารมณ์	84
หน่วยที่ 13 จิตอาสา/บริการ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 24 ส่วมสะอาด	87
หน่วยที่ 14 รักและหวงแหนสาธารณสมบัติของชุมชน / ชาติ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 25 กิจกรรมสำรวจ	88
แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	90
หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือและกิจกรรมกลางแจ้ง	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 สมรรถนะทางกาย	93
แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 การผูกเงื่อนเชือก	96
แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 ระเบียบแถว	99
แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 กิจกรรมกลางแจ้ง	100
หน่วยที่ 3 สุขภาพอนามัยดี	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 อาหารดีมีคุณค่า	102
แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 รู้เท่าทันสถานการณ์สุขภาพ	104
หน่วยที่ 4 ความปลอดภัย	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 การข้ามถนนอย่างปลอดภัย	106
หน่วยที่ 5 ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ทรัพยากรคุ้มค่า	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 ใช้น้ำอย่างประหยัด	108
หน่วยที่ 7 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 9 รู้เท่าทันสื่อโฆษณา	110
แผนการจัดกิจกรรมที่ 10 นาที่วิกฤต	112
หน่วยที่ 9 รักและศรัทธา สถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 11 ธงชาติไทย	114

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
หน่วยที่ 10 ปฏิบัติตามวิถีไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 12 วิถีไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น	118
หน่วยที่ 11 คุณธรรม จริยธรรม	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 13 คติพจน์ลูกเสือสำรอง	122
แผนการจัดกิจกรรมที่ 14 ทำตามลูกเสือรุ่นพี่	124
แผนการจัดกิจกรรมที่ 15 ไม่ทำตามใจตนเอง	126
หน่วยที่ 12 สัมพันธภาพและการสื่อสาร	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 16 คู่กันฉันท์เพื่อน	128
แผนการจัดกิจกรรมที่ 17 การควบคุมอารมณ์	130
หน่วยที่ 13 จิตอาสา / บริการ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 18 การปฐมพยาบาล	133
แผนการจัดกิจกรรมที่ 19 กำจัดขยะ	135
หน่วยที่ 14 รักและหวงแหนสาธารณสมบัติของชุมชน / ชาติ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 20 โรงเรียนของฉัน	137
แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	140
หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือและกิจกรรมกลางแจ้ง	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 สมรรถนะทางกาย	143
แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 ทักษะเงื่อนเชือก	148
แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 ทิศทั้ง 8	153
แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 การใช้เข็มทิศ	156
แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 การเดินทางสำรวจ	158
หน่วยที่ 3 สุขภาพอนามัยดี	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 รู้แล้วป้องกันได้	161
แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 อาหารบั้นทอนสุขภาพ	165
หน่วยที่ 4 ความปลอดภัย	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำ	167
หน่วยที่ 5 ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ทรัพยากรคุ้มค่า	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 9 ฟังตนเอง : การซ่อมแซมเสื้อผ้าด้วยมือ	171
แผนการจัดกิจกรรมที่ 10 ใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด	174
หน่วยที่ 6 อนุรักษ์และร่วมแก้ไขทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 11 สำรวจธรรมชาติและดูแลสิ่งแวดล้อม	177

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
หน่วยที่ 7 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 12 รู้เท่าทันสื่อโฆษณา	180
แผนการจัดกิจกรรมที่ 13 นาที่วิกฤต	182
หน่วยที่ 9 รักและศรัทธา สถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 14 ธงลูกเสือ	186
หน่วยที่ 11 คุณธรรม จริยธรรม	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 15 ทำดีที่สุด	188
หน่วยที่ 12 สัมพันธภาพและการสื่อสาร	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 16 การสื่อสารทางบวก	191
แผนการจัดกิจกรรมที่ 17 ไม่ล้อกันได้ใหม่	193
หน่วยที่ 13 จิตอาสา / บริการ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 18 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย	195
แผนการจัดกิจกรรมที่ 19 การปฐมพยาบาล : แผลงัดต่อ	197
หน่วยที่ 14 รักและหวงแหนสาธารณสมบัติของชุมชน / ชาติ	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 20 รักสาธารณสถานในท้องถิ่น	199
หน่วยที่ 15 รับผิดชอบปัญหาสังคม	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 21 ต้านภัยห่างไกลยาเสพติด	201
ภาคผนวก	203
* ภาคผนวก ก ทักษะชีวิตกับกิจกรรมลูกเสือ	204
* ภาคผนวก ข กิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต	215
บรรณานุกรม	218
คณะผู้จัดทำเอกสาร	220

คำชี้แจงการใช้คู่มือ

คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิตชุดนี้ ได้จัดทำขึ้นสำหรับผู้บังคับบัญชาลูกเสือ และครูผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนทดลอง จำนวน 40 แห่ง ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับลูกเสือ 3 ประเภท คือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ และลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ โดยจะเริ่มใช้ในปีการศึกษา 2553 เป็นระยะเวลา 2 ภาคเรียน ระหว่างทดลองใช้จะมีการติดตามเยี่ยมเยียนสนับสนุนทางวิชาการภาคเรียนละ 1 ครั้ง และมีการติดตามประเมินผลหลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง หลังการทดลองและประเมินผล จะนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงคู่มือและดำเนินการขยายผลในระยะต่อไป

วัตถุประสงค์หลักสูตรลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต ได้นำ **หลักการและวัตถุประสงค์หลักสูตรลูกเสือโลก ซึ่งเน้นการพัฒนาเยาวชน 6 ด้าน** คือ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านจริยธรรม ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านจิตวิญญาณ มาพิจารณาร่วมกับ **แนวทางการพัฒนาลูกเสือไทย 8 ประการ** ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านจิตใจและศีลธรรม ด้านสร้างค่านิยม และเจตคติ ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ด้านสัมพันธ์ภาพกับชุมชน ด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคม และด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และใช้ **เหตุการณ์และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงของเด็กแต่ละช่วงวัย** เป็นตัวตั้งในการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร

หลังการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวลูกเสือ พบว่าในแนวทางการพัฒนาลูกเสือไทยทั้ง 8 ด้าน แต่ละด้านมีความซ้ำซ้อนกันอยู่บ้าง จึงได้รวบรวมส่วนที่ซ้ำซ้อนเข้าด้วยกันเป็นแนวทางการพัฒนาลูกเสือ 4 ด้าน คือ ด้านร่างกายและสิ่งแวดล้อม ด้านสติปัญญา ค่านิยม และเจตคติ ด้านจิตใจ ศีลธรรม และสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล และด้านสัมพันธ์ภาพกับชุมชนและสังคม ซึ่งวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ได้จำนวน 15 หน่วย (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก เรื่องทักษะชีวิตกับกิจกรรมลูกเสือ)

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิตในคู่มือชุดนี้ ได้ออกแบบโดยบูรณาการกิจกรรมที่สร้างทักษะชีวิตเข้ากับวิธีการลูกเสือ คือการใช้ระบบหมู่หรือกลุ่มย่อย โดยเด็กเป็นศูนย์กลาง และมีผู้ใหญ่ทำหน้าที่ช่วยเหลือและส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในกลุ่ม แนะนำ สั่งสอน และฝึกอบรมให้สามารถพึ่งตนเองได้ ยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ รวมทั้งใช้ระบบเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ทางลูกเสือและเครื่องหมายวิชาพิเศษ เป็นแรงกระตุ้นไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาตนเอง

องค์ประกอบในการประชุมกอง เน้นการใช้ชีวิตกลางแจ้ง นอกห้องเรียน ใกล้ชิดธรรมชาติ เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เกม และการบริการผู้อื่น ซึ่งถือเป็นหัวใจของกิจกรรมลูกเสือทุกประเภท โดยกิจกรรมที่ใช้ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ การแสดงออก การรายงานและการสำรวจ

การวิเคราะห์และการประเมิน เกมและการแข่งขัน และการบำเพ็ญประโยชน์ โดยออกแบบให้ลูกเสือใช้กระบวนการกลุ่มในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความคิดความเชื่อ สร้างองค์ความรู้ และสรุปความคิดรวบยอด รวมทั้งเปิดโอกาสให้ลูกเสือได้ประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้อีกด้วย

เนื้อหาสาระในแผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย

1. กิจกรรมตามข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ และกิจกรรมทดสอบเพื่อรับเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ทางลูกเสือและเครื่องหมายวิชาพิเศษ
2. กิจกรรมที่เน้นทักษะชีวิต เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมต่อเหตุการณ์และสภาพปัญหาของเด็กแต่ละวัย

คู่มือชุดนี้ได้รวบรวมแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิตของลูกเสือแต่ละระดับจัดทำเป็นตารางแยกตามชั้นเรียน ระดับละ 3 ชั้น และมีหมายเหตุบอกไว้ในตารางช่องขวาสุด ว่าเป็นแผนการจัดกิจกรรมที่เน้นทักษะชีวิต

ผู้ใช้คู่มือชุดนี้ควรทำความเข้าใจแนวคิดเรื่องทักษะชีวิต และกิจกรรมลูกเสือที่สร้างทักษะชีวิต โดยศึกษาได้จากภาคผนวก ก และภาคผนวก ข นอกจากนี้ ก่อนการจัดกิจกรรมควรศึกษาแผนการจัดกิจกรรมให้เข้าใจ ศึกษาใบความรู้สำหรับผู้สอนและใบกิจกรรมสำหรับผู้เรียน เพื่อที่ผู้สอนจะได้สื่อสารสาระการเรียนรู้ได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้มากที่สุด **จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย**มีจุดเน้นที่การตั้งประเด็นให้วิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหา ความรู้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ และสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง **จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านเจตคติ**มีจุดเน้นที่อารมณ์ความรู้สึก และการตั้งประเด็นให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนและตรวจสอบความคิดความเชื่อของตนเอง ส่วน**จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านทักษะ**เน้นที่การทำความเข้าใจในขั้นตอนการลงมือทำ ทักษะ ได้ทดลองและฝึกฝนจนชำนาญ

แผนการจัดกิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นสาระจำเป็นเบื้องต้นเท่านั้น ผู้กำกับลูกเสือสามารถเพิ่มเติมสาระหรือปรับกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม

หากมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงคู่มือชุดนี้ กรุณาติดต่อที่

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ฯ

เลขที่ 8 วิภาวดีรังสิต 44 แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2941-2320 ต่อ 151 โทรสาร 0-2561-5130

**แผนการจัดกิจกรรม
ลูกเสือสำรอง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ด้านการพัฒนา	ชื่อหน่วยกิจกรรม	แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
ด้านร่างกาย และ สิ่งแวดล้อม	หน่วยที่ 1 สาระสำคัญ ของการลูกเสือ	1. นิทานเมาคลี	2	
		2. เลียนแบบตัวละครเรื่องเมาคลี	1	
		3. ประวัติการเริ่มกิจกรรมลูกเสือสำรอง	2	
		4. การทำความเคารพเป็นรายบุคคลและการจับมือซ้าย	1	
		5. การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์)	1	
		6. ระเบียบแถวเบื้องต้น	3	
		7. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง	1	
	หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือ และกิจกรรมกลางแจ้ง	8. ความสามารถเชิงทักษะ	1	
		9. การผูกเงื่อนต่อเชือก	1	
	หน่วยที่ 3 สุขภาพ อนามัยดี	10. รู้ทันโรค	1	ทักษะชีวิต
		11. อาหารดีมีคุณค่า	1	ทักษะชีวิต
	หน่วยที่ 4 ความปลอดภัย	12. สัญญาณไฟจราจร	1	
		13. การช่วยเหลือผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ	1	
	หน่วยที่ 5 ดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง			
หน่วยที่ 6 อนุรักษ์และ ร่วมแก้ไขทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	14. รักธรรมชาติ	1		
ด้านสติปัญญา ค่านิยม และเจตคติ	หน่วยที่ 7 การคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา	15. รู้เท่าทันโฆษณาชวนเชื่อ	1	ทักษะชีวิต
		16. นาที่วิกฤต	1	ทักษะชีวิต
	หน่วยที่ 8 จุดดี จุดด้อย และการพัฒนาตนเอง	17. การวิเคราะห์ตนเอง	1	ทักษะชีวิต

ด้านการพัฒนา	ชื่อหน่วยกิจกรรม	เรื่อง	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
ด้านจิตใจ ศีลธรรม และ สัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล	หน่วยที่ 9 รักและศรัทธา สถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์	18. รักและศรัทธาสถาบันชาติ ศาสนา กษัตริย์	1	
		19. ประวัติธงชาติไทย	1	
	หน่วยที่ 10 ปฏิบัติตาม วิถีไทย และภูมิปัญญา ท้องถิ่น	20. วิถีไทยและภูมิปัญญา ท้องถิ่น	1	
	หน่วยที่ 11 คุณธรรม จริยธรรม	21. หลีกเลียงความรุนแรงต่อ สัตว์	1	ทักษะชีวิต
	หน่วยที่ 12 สัมพันธภาพ และการสื่อสาร	22. ทักษะการสื่อสาร	1	ทักษะชีวิต
		23. การรับรู้อารมณ์	1	ทักษะชีวิต
ด้าน สัมพันธภาพ กับชุมชน และ สังคม	หน่วยที่ 13 จิตอาสา / บริการ	24. ส่วมสะอาด	1	
	หน่วยที่ 14 รักและหวง แหนสาธารณสมบัติของ ชุมชนและของชาติ	25. กิจกรรมสำรวจ	1	
		หน่วยที่ 15 รับผิดชอบ ปัญหาสังคม		
รวม 4 ด้าน	รวม 12 หน่วย	รวม 25 แผนการจัดกิจกรรม	29	

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 1 สารสำคัญของการลูกเสือ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 นิทานแมคลี

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : เพื่อให้ลูกเสือ

- 1.1 มีความรู้เกี่ยวกับนิยายแมคลี
- 1.2 วิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่องแมคลีได้
- 1.3 รู้จักสังเกตและจดจำ

2. เนื้อหา/สาระ

2.1 นิทานเรื่อง แมคลี

- ตอนกำเนิดแมคลี (แมคลีลูกหมาป่า)
- ตอนแมคลีเข้าฝูง (แมคลีที่ผาประชุม)
- ตอนแมคลีถูกลักพาตัว
- ตอนแมคลีออกจากป่า
- ตอนแมคลีพบแม่

2.2 นิสัยตัวละครแมคลี

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 รูปภาพ (พ่อหมาป่า แม่หมาป่า และลูก ๆ 4 ตัว)

- แมคลี แชร์คาน (เสือโคร่งขาเก) บาลู (หมีเฒ่าสีน้ำตาล) บาเคียร์ (เสือดำมีรอยสีขาวรอบ ๆ คอ) บันดาลัก (ลิงป่า) คา (งูเหลือมขนาดใหญ่) จิล (พญาเหยี่ยว) ตาบาเก (สุนัขจิ้งจอก) อาเคล่า (หมาป่า) อิกกี (เม่น) มัง (ค้างคาว)

3.2 แผนภูมิเพลงลูกกบตัวน้อย

3.3 วิดีทัศน์เรื่อง แมคลี

4. กิจกรรม

4.1 ลูกเสือร้องเพลง ลูกกบตัวน้อย พร้อมทำท่าทางประกอบ

4.2 ลูกเสือดูวีดิทัศน์นิทานแมคลี พร้อมสังเกตนิสัยตัวละครที่ละตอน โดยผู้กำกับร่วมช่วยสรุปเรื่องราวจากวีดิทัศน์ โดยใช้ภาพตัวละครประกอบ

4.3 ลูกเสือร่วมกันวิเคราะห์นิสัยตัวละคร

- เป็นสัตว์อะไร
- มีนิสัยอย่างไร (นิสัยดี – ไม่ดี บอกเหตุผล)

4.4 ผู้กำกับสอบถามและช่วยเพิ่มเติมข้อคิด

- 1) แมคลี เป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี สุขภาพอ่อนน้อม และเชื่อฟังคำสั่งสอนของบาลูและบาเคียร์ จึงเป็นมิตรกับสัตว์ทุกตัว
- 2) บาลู เป็นหมีเฒ่าที่มีความรู้เรื่องป่า เป็นผู้กำกับของฝูงหมาป่า มีเหตุผล ยุติธรรม (มีเกียรติ เชื่อถือได้)

- 3) บาเคียร์่า เป็นสื่อดำ เป็นผู้ที่มุ่งหมาป่าให้ความเคารพนับถือ เป็นผู้ควบคุมกฎของป่า มีความยุติธรรม มีเกียรติเชื่อถือได้
- 4) ลิงบันดาโล้ก เป็นลิงสปรก ไม่มีระเบียบและเป็นที่รังเกียจของสัตว์อื่น ๆ ไม่รักษาคำพูดของตน เชื่อถือไม่ได้ ไร้เกียรติ
- 5) อาเคล่า เป็นหัวหน้าฝูงหมาป่า เป็นประธานการประชุมของสัตว์ป่า จะอยู่บนผาสูงกว่าสัตว์อื่น ๆ ในการประชุม เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นประชาธิปไตย
- 6) แซร์คาน เป็นเสือโคร่งขาเก ขี้โกง โทก ทอขบยู่เหย่ย ใส่ร้ายป้ายสีให้สัตว์ป่าแตกแยกความสามัคคี และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว จิตใจชั่วร้าย
- 7) จิลและคา จิลคือพญาเหยี่ยว และคาคือพญางูเหลือม เป็นผู้ที่มีจิตใจดี ช่วยเหลือผู้อื่นที่เดือดร้อน

4.5 มอบหมายให้กลุ่มลูกเสือสำรองจดจำลักษณะของสัตว์ในละคร แล้วฝึกซ้อมเลียนแบบท่าทางของสัตว์มาแสดงให้ลูกเสือในกองได้ชม หรือท่ายชื่อสัตว์

5. การประเมินผล

- 5.1 สอบถามความเข้าใจเรื่องราวนิทานแมคลี
- 5.2 สังเกตการวิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครของกลุ่มลูกเสือ
- 5.3 สังเกตความสามารถของลูกเสือในการสังเกตและจดจำตัวละคร

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงลูกกบตัวน้อย

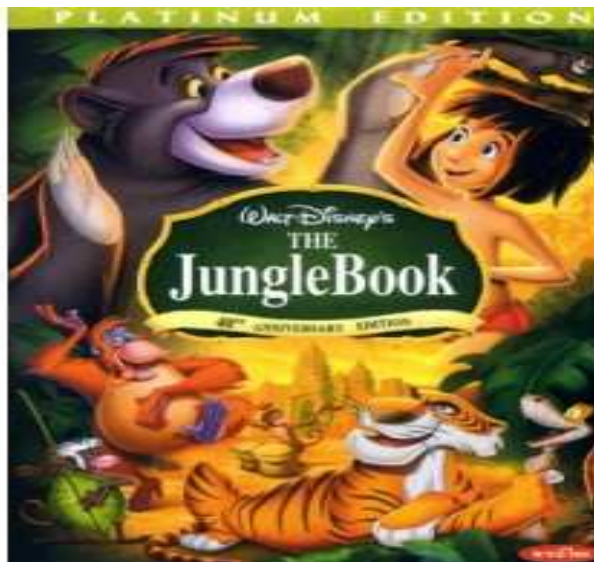
ลูกกบตัวน้อย ลูกกบตัวน้อย พากันรำเรริงยินดี
หางมันไม่มี หางมันไม่มี ส่งเสียงกู่ร้องก้องดัง
* กู ว้อก ว้อก ว้อก กู ว้อก ว้อก ว้อก
กู ว้อก กูว้อก กูว้อก (ซ้ำ) *

- เพลง ช้าง

ช้าง ช้าง ช้าง น้องเคยเห็นช้างหรือเปล่า
ช้างมันตัวโตไม่เบา จมูกยาว ยาว เรียกว่างวง
มีเขี้ยวโตงวง เรียกว่างามีหู มีตา หางยาว

2. เนื้อหาประกอบกิจกรรม

เรื่องเล่า นิทานแมคคิ

ตอนที่ 1 กำเนิดเมาคลี

มีสามีภรรยาคนหนึ่ง อาศัยอยู่แถวเทือกเขาซิโอนีในประเทศอินเดีย วันหนึ่งสามีภรรยาทั้งคู่เข้าไปตัดฟันในป่าโดยพาลูกน้อยไปด้วย พอถึงกลางคืนก็ก่อไฟขึ้น ตกดึกมีเสือโคร่งชื่อ “แซร์คาน” หรือ “ไอ้ขากะ” ผ่านมาพบเข้า เสือโคร่งจึงกระโดดตะครุบใส่แต่พลาดตกลงไปในกองไฟ จึงร้องด้วยความเจ็บปวดและวิ่งหนีไป ส่วนสองสามีภรรยาก็ตกใจวิ่งหนีไปเช่นกันคงทิ้งลูกน้อยไว้ในป่าคนเดียว

เด็กน้อยเดินเตาะเตาะไปจนถึงถ้ำที่ครอบครัวฝูงหมาป่าอาศัยอยู่ ฝูงหมาป่านี้มีพ่อแม่และลูก 4 ตัว และเคยได้ยินหมาจิ้งจอกชื่อคาบากิ หรือ “อ้ายเลียจาน” บอกว่า แซร์คานกำลังเข้ามาหากินอยู่ในถ้ำนี้

เมื่อแซร์คานตามมาถึงหน้าถ้ำหวังจะกินเด็ก พ่อแม่หมาป่าจึงเข้าขัดขวาง ทำให้แซร์คานต้องหนีไปด้วยความโกรธแค้น พ่อแม่หมาป่าจึงได้รับเอาเด็กน้อยไว้เลี้ยง และตั้งชื่อให้ว่า เมาคลี ซึ่งแปลว่า ลูกกบ เพราะเห็นว่าไม่มีขนเช่นเดียวกับลูกกบตัวน้อย ๆ

ตอนที่ 2 เมาคลีเข้าฝูง

คืนวันพระจันทร์เต็มดวง ฝูงหมาป่าประชุมกันที่ผาประชุม มีหัวหน้าฝูงหมาป่าชื่อ อาเคล่านั่งอยู่บนลานหินและมีหมาป่าอื่นๆ นั่งล้อมวงอยู่ ก่อนเปิดการประชุมสมาชิกหมาป่าจะส่งเสียงเห่าหอนแสดงความเคารพต่ออาเคล่า หัวหน้าฝูงหมาป่าผู้เป็นประธานผาประชุม

การประชุมคราวนี้ ครอบครัวหมาป่าได้พาเมาคลีมาอยู่ที่ประชุมรับรองเป็นสมาชิกใหม่ของฝูงด้วย หมาป่าบางตัวถูกแซร์คานยู่เหยี่ยวจึงไม่ยอมรับเมาคลีเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของฝูง

ตามกฎของป่าบอกไว้ว่า “ถ้ามีการขัดแย้งในการรับรองสมาชิกใหม่ จะต้องมีสมาชิกที่ไม่ใช่พ่อแม่ของลูกสัตว์นั้นมารับรอง 2 ตัว ฝูงจึงจะรับลูกสัตว์นั้นเป็นสมาชิกได้”

หมีเผ่า “บาลู” ซึ่งเป็นผู้กำกับของฝูงหมาป่า และเสือด่า “บาเคียร์” ซึ่งเป็นที่นับถือของฝูงหมาป่า ได้ให้การรับรองเมาคลี เมาคลีจึงได้เข้าเป็นสมาชิกของฝูงได้

เมาคลีอาศัยอยู่กับฝูงหมาป่าด้วยความสุขและปลอดภัย โดยมีหมีเผ่าบาลูคอยช่วยสอนกฎของป่า และมีเสือด่าบาเคียร์คอยสอนวิธีการล่าสัตว์ การวิ่งเจียบ และอื่นๆ อีกมาก

เมาคลีทำตัวเป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี สุภาพอ่อนน้อมและเชื่อฟังคำสั่งสอนของบาลูและบาเคียร์ เมาคลีจึงเป็นที่รักของฝูงสัตว์ แม้พวกลิงบนดาดโลก ซึ่งเป็นลิงสกปรก ไม่มีระเบียบ และเป็นที่รังเกียจของสัตว์อื่นๆ เมาคลียกคบหาด้วยทั้งๆ ที่บาลูและบาเคียร์ห้ามแล้วก็ไม่เชื่อฟัง

ตอนที่ 3 เมาคลีถูกลักพาตัว

วันหนึ่ง ขณะที่เมาคลี บาลู และบาเคียร์่า กำลังนอนหลับอยู่ที่ต้นไม้ พวกลิงบันดาโล้กมาลักพาตัวเมาคลีไปเพื่อจะให้เมาคลีเป็นหัวหน้าของพวกตน เมาคลีถูกลิงโยนจากต้นไม้ต้นหนึ่งไปยังอีกต้นหนึ่งต่อกัน โดยมีลิงคอยส่งคอยรับ ทำให้เมาคลีตกใจมาก พอดีเมาคลีมองเห็นพญาเหี่ยว จิลบินผ่านมา จึงร้องบอกให้จิลช่วยไปบอกบาลูและ บาเคียร์่าให้มาช่วย

เมื่อบาลูและบาเคียร์่าได้ทราบข่าวจากจิล จึงไปขอความช่วยเหลือจากพญาชื้อ คา ซึ่งพวกลิงบันดาโล้กกลัวมาก เพราะคาชอบเลียขึ้นต้นไม้จับลิงพวกนี้กินเป็นอาหารอยู่บ่อยๆ คาซึ่งเคยฟังเรื่องราวของเมาคลีจากเม่นชื่อ “อ๊กกี้” มาก่อนก็ยินดีช่วยเหลือ

บาลู บาเคียร์่า และคาได้พากันไปวังน้ำเย็น ซึ่งเป็นเมืองร้างอยู่ในป่า และเป็นที่พักของลิงบันดาโล้ก ชอบไปสิงสู่อยู่ เมื่อไปถึงก็ได้ต่อสู้กับพวกลิง ลิงถูกฆ่าตายไปหลายตัว และช่วยเมาคลีออกมาได้ จากนั้น เมาคลีก็ถูกเสือด่าบาเคียร์่าทำโทษตามกฎหมายของป่า แล้วพากันเดินทางกลับที่พักของตน

ตอนที่ 4 เมาคลีออกจากป่า

เมื่อเมาคลีมีอายุ 12-13 ปี แร็คคานได้ยุแหย่ให้หมาป่ารุ่นหนุ่มเล็กนับถืออาเคล่า หัวหน้าฝูงหมาป่า เพราะเป็นหมาแก่และยังเป็นผู้เฒ่ามนุษย์เข้ามาอยู่ในฝูง รวมทั้งยุแหย่ให้เกลียดเมาคลีอีกด้วย

บาเคียร์่าได้ทราบข่าวว่าแร็คคานยังมุ่งร้ายเมาคลีอยู่ จึงบอกให้เมาคลีระวังตัว และแนะนำให้ไปหาดอกไม้แดง (ไฟ) ที่อยู่ข้างกระท่อมของคนมาไว้ เมาคลีก็ทำตาม เมื่อแร็คคานจะมาทำร้ายเมาคลีก็ใช้ไฟไล่ให้หนีไป และประกาศว่าจะเอาหนังของแร็คคานมาปูนอนให้ได้

ต่อมามีการประชุมฝูงหมาป่าที่ผาประชุมอีก หมาป่าส่วนใหญ่ซึ่งเชื่อคำยุแหย่ของแร็คคานก็ไม่ยอมให้เมาคลีอยู่ในฝูงอีก เมาคลีจึงโกรธและบอกที่ประชุมว่าจะไปอยู่กับคน

ตอนที่ 5 เมาคลีพบแม่

เมาคลีออกจากป่าด้วยความจำใจ เมื่อเข้ามาในหมู่บ้านก็ได้พบกับหญิงคนหนึ่งชื่อนางเมซซัว ซึ่งจำได้ว่าเมาคลี คือนาฐ ลูกชายของนางที่หายไปเมื่อคราวเข้าไปตัดฟันในป่า นางจึงรับเมาคลีไว้เลี้ยงดู สอนให้รู้จักนุ่งผ้า และพูดภาษาคน เมาคลีช่วยทำงานด้วยการต้อนควายของหมู่บ้านไปเลี้ยงที่ชายป่าทุกวัน จึงได้พบกับเกรย์ ลูกหมีปีของพ่อแม่หมาป่าอยู่บ่อยๆ เมาคลีได้รู้จักเกรย์ว่าแร็คคานจะมาตักฆ่าตน และเพื่อป้องกันตนเอง เขาจึงได้วางแผนฆ่าแร็คคานเสียก่อน

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 1 สารสำคัญของลูกเสือ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 เลียนแบบตัวละคร เรื่อง เมาคลี

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : ลูกเสือสามารถ สังเกต จดจำ และแสดงท่าทางเลียนแบบตัวละครในเรื่อง เมาคลีได้อย่างเหมาะสม
2. เนื้อหา/สาระ
 - 2.1 ลักษณะและเสียงของเมาคลี บาลู บาเคียร่า อาเคล่า คา (งูเหลือง) หมาป่า สุนัขจิ้งจอก แชร์คาน และลิงบันคาโลก
 - 2.2 นิทานเรื่องเมาคลี ตอนอวสานแชร์คาน เมาคลีช่วยแม่ให้พ้นภัยและกลับสู่สังคมมนุษย์
3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์
 - 3.1 แผนภูมิเพลง เมาคลีล่าสัตว์ , เพลง ล.ลิง
 - 3.2 ภาพสัตว์จากนิทานเมาคลี
 - 3.3 นิทานเมาคลี(ตอนอวสานแชร์คาน)เมาคลีช่วยแม่ให้พ้นภัยและเมาคลีกลับสู่สังคมมนุษย์
4. กิจกรรม
 - 4.1 ลูกเสือร้องเพลง เมาคลีล่าสัตว์ พร้อมทำท่าทางประกอบ
 - 4.2 ผู้กำกับสนทนาเพื่อทบทวนถึงเรื่องราวและตัวละครในนิทานเมาคลีที่ได้ดูจากวีดิทัศน์ในชั่วโมงก่อน
 - 4.3 หมูลูกเสือร่วมกันเลียนแบบท่าทางและเสียงของตัวละครในเรื่องเมาคลี ตามที่เลือกและฝึกซ้อมมาแล้ว เช่น แชร์คานตะครุบเหยื่อ บันคาโลกแย่งเมาคลี ฯลฯ
 - 4.4 ผู้กำกับเปรียบเทียบบทบาทของตัวละครกับกองลูกเสือสำรอง
 - กองลูกเสือมีหัวหน้าเป็นผู้นำ เป็นประธานการประชุม เรียกว่า อาเคล่า
 - กองลูกเสือมีหมู่ของตน เช่นเดียวกับสัตว์หลาย ๆ ชนิด แต่ละชนิดก็มีนายหมู่ของตนเป็นผู้นำ เช่น นายหมู่สีแดง นายหมู่สีเหลือง สีเขียว ทำหน้าที่ควบคุมดูแลรักษากฎ กติกาหรือข้อตกลงของหมู่
 - ลูกเสือสำรองต้องทำตามลูกเสือรุ่นพี่ ปฏิบัติตามคำสอนของผู้กำกับ เช่น เมาคลี เชื้อ พังบาลูและอาเคียล่า ผู้สอนกฎแห่งป่า
 - ลูกเสือสำรองต้องเฉลียวฉลาด รู้จักสังเกต จดจำ กล้าหาญและมีความกตัญญู ดังเช่น เมาคลี
 - ลูกเสือสำรองต้องมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น เช่น จิลกับคา และเป็นผู้ออบอ้อมอารี สุภาพ เรียบร้อย เช่น เมาคลี ไม่ทำตนเป็นแบบแชร์คาน
 - 4.5 ผู้กำกับเล่าเรื่องเมาคลีที่เหลืออีก 3 ตอนคือ
 - อวสานแชร์คาน
 - เมาคลีช่วยแม่ให้พ้นภัย
 - เมาคลีกลับสู่สังคมมนุษย์

4.6 ผู้กำกับตั้งคำถามชวนคิดชวนคุยและเพิ่มเติมข้อคิดที่ลูกเสือควรได้รับ

- ใครคือผู้ที่ถูกเรียกว่า “ลูกหมาป่า”
- หมาป่าในนิทานแมคลีมีลักษณะนิสัยเป็นอย่างไร (ฉลาด ว่องไว มีวินัย เป็นนักสอดแนมและเชื่อฟังหัวหน้า)
- นักเรียนควรฝึกนิสัยตนเองอย่างไรจึงจะเป็นลูกเสือสำรองที่ฉลาด ว่องไว เป็นนักสอดแนม

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตความสามารถในการจดจำและแสดงท่าทางสัตว์ในนิทานแมคลี

5.2 ชักถามให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของสัตว์ตัวละครและการเปรียบเทียบการกระทำของตนเองกับสัตว์ในนิทานแมคลี เพื่อสังเกตความสามารถในการคิดเชื่อมโยง

ภาคผนวก

1. เพลง

● เพลง “ดอกไม้แดนไพร”

แดนป่าเขา หนูน้อยเรใจ	เด็ดดอกไม้ สอดใส่แซมผม
ดอกมะลิวัลย์ กรรณิการ์ ลั่นทม	เฝ้าเด็ดดม นิยมแดนไพร
ชวนกันร้องเพลง เพลินเดินไป	น่าชื่นใจ ดอกไม้ในป่า

● เพลง “ล. ลิง”

เจี้ยก เจี้ยก เจี้ยก	เป็นเสียงเรียกของลิง
ลิงมันไม่อยู่นิ่ง	มันชอบวิ่งกันอยู่ไปมา
เจี้ยก เจี้ยก เจี้ยก	มันร้องเรียกพวกมา
ครั้นพอถึงเวลา	มันออกหาผลไม้กิน

2. เนื้อหาความรู้ประกอบกิจกรรม

นิทานแมคลีตอนอวสานแฮร์คานและแมคลีกลับสู่สังคมมนุษย์

ตอนที่ 6 อวสานแฮร์คาน

วันหนึ่ง โอกาสเหมาะเหมาะแมคลีขี่ควายชื่อราม่า ไล่ต้อนฝูงควายเพื่อไล่แฮร์คานเข้าไปในช่องเขา โดยขอให้เอาเคลาต้อนควายอีกฝูงหนึ่งไปปิดช่องเขาอีกข้างหนึ่งไว้ไม่ให้แฮร์คานออก แฮร์คานจึงถูกฝูงควายเหยียบตายในช่องเขานั้นเอง

เมื่อแฮร์คานตาย แมคลีจึงถลกหนังแฮร์คานออก พอดีกับมีนายพรานชื่อ บันเดโอ ผ่านมาพบ ก็จะเข้าไปแย่งผืนหนังจากแมคลี แต่ถูกเกรย์ขัดขวางไว้ นายพรานจึงจากไปพร้อมกับโกรธแมคลีมาก

บันเดโอ เข้ามาคุยแหย่คนในหมู่บ้านให้เกลียดชังแมคลีโดยใส่ร้ายว่าแมคลีเป็นพอมดหมอผี แมคลีจึงถูกขับออกจากหมู่บ้านและกลับมาอยู่กับฝูงหมาป่าอีกครั้ง

เมื่อมีการประชุมฝูงหมาป่าที่ผาประชุมอีก แมคลีก็เอาหนังแฮร์คานไปคลุมลานหินไว้ และให้เอาเคลาชิ้นหนึ่งบนหนังแฮร์คาน ฝูงหมาป่าจึงเลือกเอาเคลาเป็นหัวหน้าฝูงตามเดิมต่อไป

จากวันนั้นมา แมคลีก็อยู่กับครอบครัวหมาป่าอย่างสงบสุข

ตอนที่ 7 แมคลีช่วยแม่ให้พ้นภัย

ฝ่ายนายพรานบันเดโอ ก็พยายามติดตามจะฆ่าแมคลีถึงในป่า แต่แมคลีรู้ตัวเสียก่อนจึงหลบซ่อนได้ทุกครั้ง

วันหนึ่ง แมคลีแอบได้ยินบันเดโอพูดกับคนตัดฟืนว่า นางเมซซัวและสามีถูกจับขังไว้เพื่อรอประกาศโทษทัณฑ์ ก็คิดช่วย จึงไปบอกฝูงหมาป่า ให้ช่วยกันส่งเสียงขู่และไล่บันเดโอจนหนีขึ้นไปอยู่บนต้นไม้ ส่วนตัวแมคลีเองก็รีบเข้าไปในหมู่บ้าน ช่วยแก้มัดนางเมซซัวและสามี และให้แม่หมาป่าคุ่มกันพาหนีไปยังเมืองชานหิวาระ

เมื่อแมคลีกลับมาอยู่ในป่าดังเดิม ก็วางแผนลงโทษพวกชาวบ้านที่หุเบาและใจพาลทั้งหลาย จึงไปขอร้องให้ พญาหัตถิ (ช้าง) นำฝูงสัตว์ป่าเข้าทำลายหมู่บ้าน ก็ได้รับความร่วมมือ เพราะพญาหัตถิเองก็เคยถูกนายพรานบันเดโอทำร้าย

เมื่อพญาหัตถิและฝูงสัตว์ป่าเข้ามาในหมู่บ้าน ชาวบ้านก็ตกใจและพากันหนีไป บ้านช่องและเรือกสวนไร่นั้นก็ถูกทำลายจนหมด กลายเป็นหมู่บ้านร้างไป

ของ้าวอาถรรพ์

วันหนึ่ง พญาภูเหลืออมคา พาแมคลีไปดูถ้ำมหาสมบัติในวังน้ำเย็นซึ่งมีงูเห่าเผือกเผือกอยู่ งูเห่าเผือกอนุญาตให้แมคลีชมสมบัติต่างๆ ได้ แต่ไม่ให้นำสิ่งใดออกไป

แมคลีเห็นของ้าวอันหนึ่งที่สวยงามมาก ก็อยากได้ งูเห่าเผือกจึงเข้าขัดขวาง แล้วทั้งคู่ก็ต่อสู้กัน คาเข้าช่วยแมคลีจนชนะ จึงหยิบเอาของ้าวไป โดยงูเห่าเผือกร้องเตือนว่า ของ้าวนั้นเป็นของศักดิ์สิทธิ์ จะนำความตายมาสู่คนที่ได้มันไป

เมาคลีนำเรื่องของจ้าวมาเล่าให้บาเคียร่าฟัง บาเคียร่าบอกว่าของจ้าวนั้นเป็นสิ่งชั่วร้ายจะนำความเดือนร้อนมาให้ เมาคลี จึงขว้างของจ้าวนั้นทิ้งไป

ต่อมามีคนฆ่ากันตายถึง 6 คน เพราะแย่งของจ้าวนี้ เมาคลีสู้สึกเสียใจมาก จึงนำของจ้าวกลับไปคืนให้แก่งูเห่าเผือก ที่วังหน้าเย็น

ตอนที่ 8 พิชิตฝูงหมาแดง

เมื่อเมาคลีมีอายุ 15 ปี ก็มีเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันเกิดขึ้น คือในที่ประชุมแจ้งข่าวว่า ฝูงหมาแดงโหดร้าย กำลังจะบุกมาฆ่าฝูงสัตว์ เมาคลีจึงปรึกษากับคาวางแผนกำจัดฝูงหมาแดง โดยเมาคลีเอากระเทียมป่าทาตัวเพื่อป้องกันฝูงตอย แล้วไปล่อให้ฝูงหมาแดงไล่ตามมาที่ผาผึ้ง ซึ่งมีผึ้งทำรังอยู่มากมาย

เมื่อเมาคลีล่อฝูงหมาแดงมาถึงผาผึ้ง เมาคลียกก้อนหินให้ตกลงไปถูกรังผึ้ง ฝูงผึ้งก็แตกกระจายออกจากรัง มาตอยฝูงหมาแดงที่วิ่งมาถึงพอดี ฝูงหมาแดงได้รับความเจ็บปวดมากและตกลงไปตายในน้ำ ตัวที่ไม่ตายก็ถูกเมาคลีและสัตว์ที่เป็นพวกพ้องฆ่าตาย แต่พวกของเมาคลีเองก็ตายไปหลายตัวรวมทั้งอาเคล่าก็ถูกฝูงหมาแดงกัดตายด้วย

ตอนที่ 9 สู้อัจฉริยะ

เมื่อเมาคลีอายุ 17 ปี เขาได้พบกับนางเมชชวอีกที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง นางเมชชวขอให้เมาคลีกลับมาอยู่ด้วย เมาคลีจึงนำเรื่องนี้กลับมาปรึกษากับพี่น้องหมาป่าทั้งสี่ หมีบาลู และเสือด้าบาเคียร่า

สัตว์ทุกตัวก็สนับสนุนให้เมาคลีไปอยู่กับนางเมชชว เพราะรู้ว่าเมาคลีเป็นมนุษย์ ก็ต้องอยู่กับมนุษย์จึงจะมีความสุข

เมาคลีจึงตัดสินใจกลับมาอยู่กับนางเมชชวที่หมู่บ้านอีกครั้งหนึ่ง ต่อมาเขาก็ได้เป็นเจ้าหน้าที่รักษาป่าไม้ของราชการและได้แต่งงานกับหญิงงามคนหนึ่ง ทั้งสองอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขตลอดมา

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 1 สารสำคัญของลูกเสือ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 ประวัติการเริ่มกิจกรรมลูกเสือสำรอง

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : เพื่อให้ลูกเสือ

- 1.1 เล่าประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือสำรองได้
- 1.2 บอกประโยชน์ของการเป็นลูกเสือสำรองได้อย่างน้อย 2 ข้อ
- 1.3 แต่งเครื่องแบบลูกเสือสำรองได้ถูกต้อง

2. เนื้อหา/สาระ

- 2.1 ประวัติการลูกเสือสำรอง
- 2.2 ประโยชน์ของการเป็นลูกเสือสำรอง
- 2.3 เครื่องแบบและเครื่องหมายลูกเสือสำรอง

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

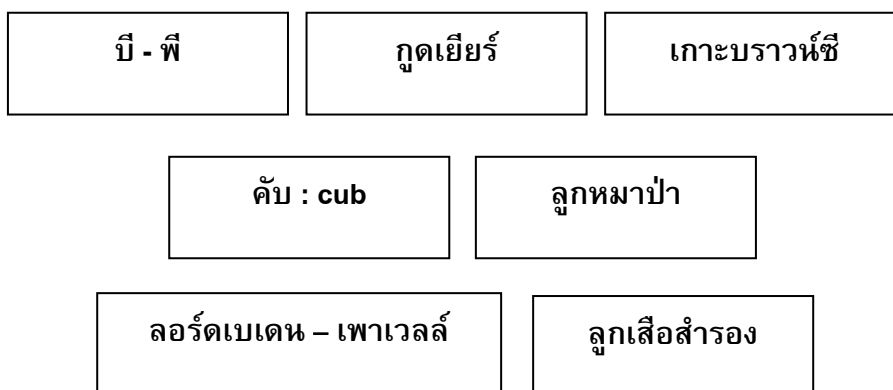
- 3.1 บัตรคำ
- 3.2 ภาพลอร์ดเบเดน – เพาเวลล์
- 3.3 เครื่องแบบลูกเสือสำรอง

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

- 1) เล่นเกม แชร้คานตะครุบเหยื่อ
- 2) ผู้กำกับเล่าประวัติความเป็นมาของการลูกเสือสำรองให้ลูกเสือสำรองฟังอย่างเป็นลำดับขั้นตอน
- 3) ลูกเสือแต่ละหมู่รับบัตรคำแล้วร่วมกันอธิบาย/เล่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับบัตรคำนั้น

เช่น

- 4) ผู้กำกับสอบถามลูกเสือแต่ละหมู่เพื่อทบทวนความรู้และความเข้าใจในประวัติกิจการลูกเสือสำรองและสรุป

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

1) ลูกเสือร้องเพลง ดอกไม้แดนไพร

2) ผู้กำกับสนทนาเกี่ยวกับจุดประสงค์ของบี-พี ในการตั้งกองลูกเสือสำรองใน พ.ศ.2459 ในประเทศอังกฤษ นับถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า 94 ปี ที่ว่า

“เพื่อให้เด็กที่มีอายุ 8 ปี ได้รับการฝึกให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับลูกเสือ ตามนิยายเรื่อง เมาคลีที่มีฝูงหมาป่าเป็นสัตว์ที่ฉลาดว่องไว มีวินัย เป็นนักสอดแนมและเชื่อฟังหัวหน้า”

และจุดประสงค์ของประเทศไทยที่ตั้งกองลูกเสือสำรองขึ้นในวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ.2507 นับถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า 46 ปีมาแล้ว ที่ว่า

“เพื่อให้เด็กที่มีอายุ 8 – 11 ปี ที่เข้ารับการฝึกอบรมให้รู้จักปรับตนเองให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ฉลาดว่องไว เป็นนักสอดแนมและเชื่อฟังหัวหน้า ร่วมทำกิจกรรมและทำงานกันเป็นหมู่คณะ”

3) ผู้กำกับตั้งประเด็น “คิด” ให้กับลูกเสือสำรอง

“เด็ก ๆ คิดว่าการเป็นลูกเสือสำรองจะเป็นประโยชน์ต่อตัวเองและโรงเรียนอย่างไรบ้างช่วยกันคิด หมู่ละ 2 ข้อ”

4) ผู้กำกับสอบถามความคิดเห็นของหมู่ลูกเสือและสรุปร่วมกัน

- มีระเบียบและวินัยในตนเอง
- ได้ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ
- มีจิตใจร่าเริง แจ่มใส สนุกสนาน
- มีร่างกายแข็งแรง อดทน
- เป็นลูกเสือของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และได้แต่งเครื่องแบบที่สง่างาม
- ได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น
- ได้เป็นคนฉลาด แคล่วคล่องว่องไว
- ได้เป็นนักสังเกต มีไหวพริบในการสอดแนม สำรวจ
- ได้เป็นลูกเสือที่ทำประโยชน์และชื่อเสียงให้กับโรงเรียน

ฯลฯ

5) ผู้กำกับชี้แจงว่าผู้ที่เป็นลูกเสือที่ดีจะได้รับอนุญาตให้แต่งเครื่องแบบลูกเสือและลูกเสือสำรองก็เช่นเดียวกัน

6) ผู้กำกับนำเครื่องแบบลูกเสือสำรองมาให้ดู โดยให้ลูกเสือรุ่นพี่มาสาธิตการแต่งเครื่องแบบ แล้วให้ลูกเสือสำรองฝึกแต่งเครื่องแบบด้วยตนเองและช่วยกันในหมู่ลูกเสือแต่งกายให้ถูกต้อง

- การพันผ้าผูกคอและการผูกผ้าผูกคอ การใส่ห่วงผ้าผูกคอ
- หมวก และการสวมหมวก
- เสื้อ และกางเกง/กระโปรง กรณีเนตรนารีสำรอง
- เข็มขัดและการคาดเข็มขัด
- รองเท้า ถุงเท้า และการผูกเชือกรองเท้า
- เครื่องหมายและความหมายของเครื่องหมาย

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตความสนใจและการมีส่วนร่วมในหมู่

5.2 ตรวจสอบความเข้าใจ ประวัติของการลูกเสือสำรอง และความสามารถในการคิด และการรู้ประโยชน์ของการเป็นลูกเสือสำรองของแต่ละหมู่

5.3 สังเกตความถูกต้องของการแต่งเครื่องแบบลูกเสือสำรอง

องค์ประกอบของเครื่องแบบลูกเสือสำรอง

1) เสื้อ กางเกง หรือกระโปรง (เนตรนารี)

2) การพินและผูกผ้าผูกคอ

3) หมวกและการสวมหมวก

4) เข็มขัดและการคาดเข็มขัด

5) รองเท้า ถุงเท้า และการผูกเชือกรองเท้า

6) การติดเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบ

ภาคผนวก

1. เกม

- เกมแชร์คานตะครุบเหยื่อ

1. แบ่งลูกเสือออกเป็น 2 แถว แถวละเท่า ๆ กัน แถวหนึ่งแสดงเป็นหมาป่า (เหยื่อ) อีกแถวหนึ่งแสดงเป็นเสือโคร่ง (แชร์คาน)
2. ให้ทั้ง 2 แถวหันหน้าเข้าหากัน ห่างกันประมาณ 1 เมตร โดยมีเส้นกันแดน
3. ให้ทุกคนนั่งลง แถวที่แสดงเป็นหมาป่า นั่งลงในท่าที่พร้อมจะหนี แถวที่แสดงเป็นเสือโคร่ง ให้นั่งในท่าที่เตรียมจะตะครุบ
4. เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่ม ให้ฝ่ายที่แสดงเป็นเสือโคร่งกระโดดตะครุบฝ่ายที่แสดงเป็นหมาป่า ส่วนฝ่ายที่แสดงเป็นหมาป่าต้องรีบกระโดดหนี
5. ถ้าฝ่ายที่แสดงเป็นหมาป่ากระโดดหนีไม่ทัน ถูกฝ่ายที่แสดงเป็นเสือโคร่งตะครุบ จะถือว่าตาย ต้องออกจากการเล่น
6. เมื่อถึงเวลาเปลี่ยน ให้สลับกันแสดงเป็นเสือโคร่ง และแสดงเป็นหมาป่า เล่นกันต่อจนหมดเวลา แถวใดเหลือสมาชิกน้อยที่สุดเป็นฝ่ายแพ้

2. เพลง

- เพลง “ดอกไม้แดนไพร”

แดนป่าเขา หนูน้อยเรใจ
ดอกมะลิวัลย์ วรรณการ์ ล้นทม
ชวนกันร้องเพลง เพลินเดินไป

เด็ดดอกไม้ สอดใส่แซมผม
เฝ้าเด็ดดม นิยมแดนไพร
น่าชื่นใจ ดอกไม้ในป่า

3. เนื้อหาประกอบกิจกรรม

รูปภาพ ผู้ก่อตั้งลูกเสือโลกคือ ลอร์ด เบเดน เพาเวลล์ (บี.พี.) ชาวอังกฤษ

ประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือสำรอง

ใน พ.ศ. 2527 ประเทศอังกฤษได้ส่ง ลอร์ดเบเดน – เพาเวลล์ หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปอย่างย่อ ๆ ว่า บี-พี ไปดูแลอาณานิคมหรือเมืองขึ้นของอังกฤษในทวีปแอฟริกา ซึ่งทหารอังกฤษต้องสู้รบกับชาวพื้นเมืองอยู่เสมอในการสู้รบกับชาวพื้นเมืองครั้งหนึ่งที่เมืองมัพฟิง บี-พีได้รวบรวมเด็กชายชาวอังกฤษในแอฟริกา จำนวนหนึ่งจัดตั้งเป็นกองทหารเยาวชนขึ้น โดยมีเด็กอายุตั้งแต่ 9 ขวบขึ้นไปทำหน้าที่สืบข่าวสอดแนมความเคลื่อนไหวของข้าศึก กองทหารเยาวชนปฏิบัติงานได้ดีมากมีส่วนช่วยทำให้ทหารอังกฤษได้รับชัยชนะข้าศึก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกูดเยียร์ซึ่งเป็นเด็กคนหนึ่งในกองทหารเยาวชนปฏิบัติงานดี มีความกล้าหาญมาก จนได้รับเหรียญกล้าหาญเป็นการตอบแทนความดี

ลอร์ดเบเดน เพาเวลล์ เห็นว่าเด็กเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่จะทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้ จึงคิดที่จะตั้งกองลูกเสือขึ้น ใน พ.ศ.2450 บี – พี ได้ทดลองนำเด็กชายจำนวน 20 คน ไปฝึกอยู่ค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ซี เกาะเล็ก ๆ ใกล้เกาะอังกฤษ หลังจากทดลองแล้ว บี – พี เห็นว่าได้รับผลดี จึงถือกันว่า พ.ศ.2450 เป็นการเริ่มต้นปีเริ่มแรกของกิจการลูกเสือโลก ประเทศต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก รวมทั้งประเทศไทยเห็นว่าลูกเสือเป็นกิจการที่มีประโยชน์ จึงได้ก่อตั้งกองลูกเสือขึ้น

ลอร์ดเบเดน เพาเวลล์ เห็นว่า มีเด็กจำนวนมากที่มีอายุไม่ถึงเกณฑ์ที่จะเป็นลูกเสือสามัญได้ จึงได้ตั้งกองลูกเสือสำรองขึ้นใน พ.ศ.2459 สำหรับให้เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 8 ปีขึ้นไปได้เป็นสมาชิกเพื่อฝึกให้มีความรู้เกี่ยวกับลูกเสือตามนิยายเรื่องเมาดลี มีฝูงหมาป่าเป็นสัตว์ที่ฉลาดว่องไว มีวินัย เป็นนักสอดแนมและเชื่อฟังหัวหน้า ดังนั้น บี – พี จึงเรียกชื่อลูกเสือสำรองว่า “คับ (Cub)” แปลว่า ลูกหมาป่า

ประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือสำรอง

ประเทศไทยได้จัดตั้งกองลูกเสือสำรองขึ้นเมื่อ วันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ.2507

ลูกเสือสำรองและเนตรนารีสำรอง คือ เด็กชายและเด็กหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 8 – 11 ปี ที่สมัครเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้รู้จักปรับตนเองให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ฉลาด ว่องไว เป็นนักสอดแนมและเชื่อฟังหัวหน้า มีการเข้าร่วมกิจกรรมและทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ

ลูกเสือสำรองและเนตรนารีสำรองหมู่หนึ่งมีจำนวน 4 – 6 คน ซึ่งรวมทั้งนายหมู่และรองนายหมู่ด้วย การเข้าแถวของลูกเสือสำรองและเนตรนารีสำรองแต่ละหมู่ให้นายหมู่ยืนเป็นคนแรก แล้วให้ลูกหมู่เข้าแถวเรียงหน้ากระดานไปทางด้านซ้ายของนายหมู่และให้รองนายหมู่ยืนเป็นคนสุดท้าย

ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมลูกเสือสำรองในช่วงชั้นที่ 1 หลักสูตรลูกเสือสำรอง (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3) ให้ความหมายรวมถึงเนตรนารีสำรองด้วยเพราะใช้หลักสูตรและวิธีการเดียวกันกับลูกเสือสำรอง

ประโยชน์ของการเป็นลูกเสือสำรอง – เนตรนารีสำรอง

การเข้าร่วมในกิจกรรมลูกเสือสำรอง – เนตรนารีสำรอง ส่งผลดีต่อตนเอง ดังนี้

1. แต่งเครื่องแบบสง่างาม
2. ทำให้ร่างกายแข็งแรงอดทน
3. มีจิตใจร่าเริง แจ่มใส สนุกสนาน
4. มีระเบียบและวินัยในตนเอง
5. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
6. มีความสามัคคี ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะได้
7. รู้จักแก้ปัญหา ฟังตนเอง
8. รู้จักเสียสละและบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้อื่น
9. รู้จักคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ฯลฯ

เครื่องแบบและเครื่องหมาย

เครื่องแบบลูกเสือสำรองและเนตรนารีสำรอง

เครื่องแบบของลูกเสือสำรองและเนตรนารีสำรอง ประกอบด้วย

1. หมวกทรงกลม เป็นหมวกทรงกลมสีกรมท่า ทำด้วยผ้ามีกะบังหน้า ตัวหมวกเย็บด้วยผ้า 6 ชั้น แนวตะเข็บระหว่างผ้าแต่ละชั้นและขอบหมวกโดยรอบ ทาบด้วยด้ายหรือเส้นไหมสีเหลือง (สำหรับเนตรนารีใช้สีแดง) เมื่อลูกเสือสำรองและเนตรนารีสำรองเข้าพิธีประจำกองแล้ว จะต้องติดตราหน้าหมวกเป็นรูปหน้าเสือ (เนตรนารี) และมีอักษรสีเหลืองใต้หน้าเสื่อว่า “ลูกเสือ (เนตรนารี)” ตราหน้าหมวกมีพื้นสีกรมท่าเป็นรูปไข่ยาว 4 เซนติเมตร และกว้าง 3.5 เซนติเมตร
2. เสื้อแขนสั้น แบบและสีของเสื้อลูกเสือและเนตรนารีสำรองแต่ละโรงเรียนให้เป็นไปตามที่ผู้บังคับบัญชาโรงเรียนนั้นกำหนด ปกติใช้ชุดนักเรียนของโรงเรียนนั้นๆ
3. ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ด้านฐานของผ้าผูกคอกว้าง 90 เซนติเมตร ด้านตั้งกว้าง 65 เซนติเมตร สีของผ้าผูกคอของแต่ละโรงเรียนให้เป็นไปตามที่กำหนดและต้องมีห่วงสวมผ้าผูกคอด้วย
4. กางเกงขาสั้นสำหรับลูกเสือสำรอง แบบและสีของกางเกงขาสั้นตามที่โรงเรียนกำหนด
5. กระโปรงสำหรับเนตรนารีสำรอง แบบและสีของกระโปรงเป็นไปตามที่โรงเรียนกำหนด
6. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล ความกว้างของเข็มขัดไม่เกิน 3 เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบช้อยพฤษภรณ์ ส่วนเนตรนารีสำรองไม่ต้องมีเข็มขัด ถ้าเครื่องแบบนักเรียนไม่มีเข็มขัด
7. รองเท้าและถุงเท้า ชนิดและสีของรองเท้าลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรองให้เป็นไปตามที่โรงเรียนกำหนด

เครื่องหมายลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรอง

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบลูกเสือสำรอง-เนตรนารี ประกอบด้วย

1. เครื่องหมายลูกเสือ ทำด้วยผ้าสีกรมท่าเป็นรูปไข่ยาว 4 เซนติเมตร กว้าง 3.5 เซนติเมตร มีรูปหน้าเสือและคำว่า “ลูกเสือ (เนตรนารี)” สีเหลือง ขลิบริมด้วยสีกรมท่า ของลูกเสือสำรองทำด้วยผ้าของเนตรนารีสำรองทำด้วยโลหะสีทอง ใช้สำหรับติดที่หน้าอกซ้ายเหนือกระเป๋า
2. เครื่องหมายหมู ทำด้วยผ้าเป็นรูปสามเหลี่ยมด้านเท่ายาวด้านละ 3.5 เซนติเมตร สีของแต่ละหมูให้เป็นไปตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือของแต่ละโรงเรียนกำหนด ใช้สำหรับติดแขนเสื้อด้านซ้ายใต้ตะเข็บไหล่ 1 เซนติเมตร ให้มุมแหลมขึ้น
3. เครื่องหมายนายหมู่และรองนายหมู่ ทำด้วยแถบผ้าสีเหลืองกว้าง 1 เซนติเมตร ติดตรงแขนเสื้อข้างซ้าย เหนือปลายแขนเสื้อ 5 เซนติเมตร นายหมู่ติดสองแถบ เว้นระยะระหว่างแถบ 1 เซนติเมตร รองนายหมู่ให้ติด 1 แถบ
4. ชื่อกลุ่มหรือกอง ทำด้วยผ้าสีแดงเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาว 7 เซนติเมตร กว้าง 1.5 เซนติเมตร ขลิบริมสีขาว ชื่อกลุ่มหรือกองสีขาวติดที่แขนเสื้อข้างขวาใต้ตะเข็บไหล่
5. เลขกลุ่มและเลขกอง ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสยาวด้านละ 3.5 เซนติเมตร ขลิบริมสีขาว มีตัวเลขอารบิกบอกเลขกลุ่มสีขาวสูง 1.5 เซนติเมตรอยู่ด้านบน และมีตัวเลขอารบิกบอกเลขกองสีขาวสูง 1 เซนติเมตรอยู่ด้านล่าง เครื่องหมายเลขกลุ่มและเลขกองนี้ให้ติดใต้ชื่อกลุ่มหรือกอง ถ้ากองลูกเสือหรือเนตรนารีใดไม่ได้จัดกลุ่มก็ให้ติดเฉพาะเลขกองอย่างเดียว

รูปภาพ เครื่องแบบลูกเสือสำรอง

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 1 สาระสำคัญของการลูกเสือ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 การทำความเคารพเป็นรายบุคคลและการจับมือซ้าย เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : เพื่อให้ลูกเสือ

- 1.1 แสดงความเคารพเป็นรายบุคคลได้
- 1.2 เล่าประวัติการจับมือซ้ายได้
- 1.3 แสดงวิธีการจับมือแบบลูกเสือได้

2. เนื้อหา/สาระ

- 2.1 การทำความเคารพเป็นรายบุคคล
- 2.2 ประวัติการจับมือซ้าย

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

- 3.1 ภาพแสดง การทำความเคารพ และการจับมือซ้าย
- 3.2 แผนภูมิเพลง ลูกเสือจับมือ

4. กิจกรรม

- 4.1 ลูกเสือร้องเพลงลูกเสือจับมือ
- 4.2 ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการทำความเคารพในแบบต่าง ๆ ที่เคย

พบและปฏิบัติ

4.3 ผู้กำกับอธิบายและสาธิตการทำความเคารพแบบลูกเสือสำรองเป็นรายบุคคลให้ลูกเสือสำรองฝึกทำความเคารพเป็นรายบุคคลทั้งแบบสวมหมวกและไม่สวมหมวก

4.4 ผู้กำกับสนทนาเกี่ยวกับการแสดงความเป็นมิตรต่อกัน โดยการจับมือ

4.5 ผู้กำกับเล่าประวัติการจับมือซ้ายให้ลูกเสือฟัง

4.6 ผู้กำกับสาธิต การจับมือซ้าย พร้อมแสดงความเคารพเป็นรายบุคคล แล้วให้ลูกเสือ

ปฏิบัติตาม

4.7 ให้ลูกเสือสำรองฝึกการทำความเคารพเป็นรายบุคคล และการจับมือซ้าย

4.8 ผู้กำกับนำเล่นเกมจับมือซ้าย

5. การประเมินผล

5.1 การสังเกตความสนใจและการมีส่วนร่วมในหมู่

5.2 สอบถามความเข้าใจในความเป็นมาหรือประวัติการจับมือซ้าย

5.3 ตรวจสอบความถูกต้องของลูกเสือสำรองที่แสดงวิธีทำความเคารพเป็นรายบุคคลและวิธีจับมือแบบลูกเสือพร้อมทั้งทำความเคารพเป็นรายบุคคล

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลง ลูกเสือจับมือ

ลูกเสือเขาไม่จับมือขวา	ยื่นซ้ายมาจับมือกันมัน
มือขวาใช้เคารพกัน (ซ้า)	ยื่นซ้ายออกมาพลันจับมือจับมือ
จับมือนั้นหมายถึงมิตร	เหมือนญาติสนิทควรคิดยึดถือ
ยิ้มด้วยเวลาจับมือ (ซ้า)	เพราะพวกเราคือลูกเสือด้วยกัน

2. เกม

- เกมจับมือซ้าย

1. ให้ลูกเสือแต่ละหมู่เข้าแถวตอนลึก จัดระยะแถวระหว่างบุคคลห่างกัน 1 ช่วงแขน ให้จำนวนสมาชิกแต่ละหมู่เท่ากัน
2. เมื่อผู้กำกับให้สัญญาณเริ่มเล่น ให้คนที่อยู่ท้ายสุดของแถว วิ่งมายืนหน้าแถวของตนเอง แล้วกลับหลังหันไปจับมือซ้ายกับคนหัวแถว พร้อมกับทำวันทยหัตถ์ และกล่าวคำว่า สวัสดีครับ (สวัสดีค่ะ) แล้วกลับหลังหัน
3. คนหัวแถวกลับหลังหัน ไปจับมือกับคนต่อไป ทำวันทยหัตถ์ และกล่าวคำว่า สวัสดีครับ (สวัสดีค่ะ) แล้วกลับหลังหัน และคนถัดไปทำต่อไปลักษณะเดียวกันจนถึงคนสุดท้าย
4. เมื่อทำครบทุกคนแล้ว ให้คนที่อยู่ท้ายสุดของแถว วิ่งมายืนหน้าแถวและเริ่มเล่นจนครบ
5. หมู่ใดเล่นเสร็จก่อน ให้นำธงถือเป็นผู้ชนะ ให้หมู่อื่นปรบมือชมเชย

3. เนื้อหาประกอบกิจกรรม

การจับมือกัน เป็นการทักทายอย่างหนึ่งของคนทั่วไปซึ่งจะจับมือทักทายด้วยมือขวา แต่วิธีการจับมือของลูกเสือจะแตกต่างจากคนทั่วไป การจับมือของลูกเสือหรือเนตรนารีนั้นจะจับมือด้วยมือซ้าย

วิธีการจับมือ ให้ลูกเสือสำรวจเนตรนารีสำรวจยื่นมือซ้ายออกมาจับมือซ้ายของอีกฝ่ายหนึ่ง พร้อมแสดงกริยายิ้มแย้มแจ่มใส

ประวัติการจับมือซ้ายของลูกเสือ

สมัยก่อนประเทศอังกฤษได้ส่งทหารไปประจำอยู่ในทวีปแอฟริกา ได้ทำสงครามกับคนพื้นเมืองเผ่าต่าง ๆ หลายครั้ง ในการทำสงครามกับเผ่าซูลู ซึ่งมี ดินิส ซูลู เป็นหัวหน้าเผ่าที่กล้าหาญมาก ทหารอังกฤษต้องแพ้สงครามกับเผ่าซูลูหลายครั้งและไม่สามารถจับหัวหน้าเผ่าได้

บี – พี ซึ่งเป็นหัวหน้าทหารอังกฤษ เห็นว่าไม่สามารถที่จะสู้รบให้ได้ชัยชนะ จึงขอพบกับดินิส ซูลู และตกลงสงบศึกกัน บี – พี จึงกล่าวกับคนเผ่าซูลูต่อหน้าทหารทั้งหลายว่า “นับแต่บัดนี้ต่อไป ทหารซูลูกับทหารอังกฤษ เผ่าซูลูและอังกฤษจะเลิกรบกัน มาเป็นมิตรกันเถอะ” กล่าวจบ บี – พี ได้ยื่นมือขวาให้หัวหน้าเผ่าซูลูจับ เพื่อแสดงความเป็นมิตรเช่นที่เคยปฏิบัติมา แต่ดินิส ซูลู หัวหน้าเผ่าไม่ยอมจับมือขวา กลับยื่นมือซ้ายออกมาแทนแล้วกล่าวกับ บี – พี ว่า “มือขวาเป็นมือที่สกปรก เป็นมือที่ชั่วร้าย จับอาวุธฆ่าคนมามาก ไม่ควรใช้จับกันแสดงความเป็นมิตร ควรจับมือแสดงความเป็นมิตรด้วยมือซ้าย ซึ่งเป็นมือที่สะอาด” บี – พี เห็นด้วย จึงยื่นมือซ้ายออกไปสัมผัสกับดินิส ซูลู

เมื่อดินิส ซูลู เห็นว่า บี – พี จับมือกับตนด้วยมือซ้ายแสดงความเป็นมิตรก็พอใจจึงมอบพวงมาลัยกระดูกให้ ซึ่งประกอบด้วยกระดูกประมาณ 54 ชิ้น (หนังสือบางเล่มบอกว่ามากกว่า 100 ชิ้น)

ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา บี – พี ได้กำหนดให้ลูกเสือทุกคนทักทายกันด้วยการจับมือซ้าย เพื่อแสดงความเป็นมิตรและถือว่าเป็นพวกเดียวกัน

หนังสือบางเล่มกล่าวว่า การที่หัวหน้าเผ่าซูลูจับมือกันด้วยมือซ้าย เป็นเพราะ

1. เพื่อเป็นการไม่ประมาท เพราะมือขวาคืออาวุธอยู่หากจับมือด้วยมือขวาก็ต้องวางอาวุธ อาจเกิดอันตราย หรือป้องกันตนเองไม่ทัน หากอีกฝ่ายจะทำร้าย
2. เพื่อความรอบคอบ ระวังเตรียมตัวอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของลูกเสือ จึงจับมือด้วยมือซ้าย

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 1 สารสำคัญของลูกเสือ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์)

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : เพื่อให้ลูกเสือแสดงการทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์) ได้

2. เนื้อหา/สาระ : การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์)

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 ภาพแสดงวิธีทำแกรนด์ฮาวล์

3.2 แผนภูมิเพลง แกรนด์ฮาวล์

3.3 นิทานเรื่อง ฟอกับลูก

4. กิจกรรม

4.1 ลูกเสือขับร้องเพลงแกรนด์ฮาวล์

4.2 ผู้กำกับทบทวนเรื่องเมคิลีตอนผาประชุม เมื่ออาเคล่าหัวหน้าฝูงหมาป่า กระโดดขึ้นยืนบนลานหินสูงสมาชิกหมาป่าอื่นๆที่นั่งล้อมวงอยู่จะส่งเสียงเห่าหอนแสดงความเคารพ โดยเน้นให้ลูกเสือสำรองเห็นถึงการแสดงความเคารพต่อหัวหน้าฝูงหมาป่าผู้เป็นประธานการประชุม

4.3 ผู้กำกับชี้แจงความหมายในการทำแกรนด์ฮาวล์

- เพื่อเป็นการเตือนว่าลูกเสือสำรองได้ให้สัญญาว่าจะทำดีที่สุด

- เพื่อเป็นการต้อนรับและแสดงความเคารพต่อหัวหน้า

4.4 ผู้กำกับเรียกแถวให้ลูกเสือสำรองเข้าแถวเป็นรูปวงกลมแล้วผู้กำกับอธิบายประกอบการสาธิต การทำความเคารพเป็นหมู่แบบลูกเสือสำรองตามลำดับขั้นตอน

4.5 ให้ลูกเสือสำรองฝึกการทำความเคารพเป็นหมู่ โดยมีนายหมู่ควบคุมการฝึก

4.6 ผู้กำกับเล่านิทานที่เป็นคติสอนใจ

5. การประเมินผล

5.1 สังเกต ความพร้อมเพียงในการเข้าแถว

5.2 ตรวจสอบความถูกต้องในการทำแกรนด์ฮาวล์

- การเข้าแถววงกลมเล็ก

- การทำตามคำสั่งสัญญาณมือของอาเคล่า

- การร้อง อา-เคล่า-เรา-จะ-ทำ-ดี-ที่-สุด

- การกระโดดเท้าชิด นิ้วชี้ชิดนิ้วกลางมือแนบติดเหนือหู

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงแกรนด์ฮาวล์

แพ็ค แพ็ค แพ็ค ขานแพ็ค แล้วทำวงกลม
ผายมือขยายวงกลม งอมือขึ้นชม ลงนั่งยอง ๆ
หงายมือแล้วก็ร้อง อาเคล่า เราจะทำดีที่สุด
กระโดดขึ้นยืนตรง มือจางเตะข้างศีรษะ
บอกนะว่า จงทำดี นี่คือน้ำที่ หมูบริการ
ทุกคนก็ขาน เราจะทำดี เสร็จสิ้นพิธี แกรนด์ฮาวล์

- เพลงแพ็ค

แพ็ค แพ็ค แพ็ค เด็ก ๆ เขาชอบกันนักทุกคนรู้จัก
คำว่า แพ็ค แพ็ค แพ็ค
แพ็ค แพ็ค แพ็ค ได้ยินแล้วขาน แพ็ครับ รีบวิ่ง
ยื่นมือกันจับ แล้วทำเป็นวงกลมเล็ก

2. นิทาน/เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

- นิทาน เรื่อง พอกับลูก

มีครอบครัวหนึ่งมีลูกหลายคน ลูกเหล่านั้นมักจะทะเลาะกันอยู่เสมอ วันหนึ่งพ่อจึงเรียกลูก ๆ ทุกคนมาพร้อมกันและพ่อได้นำไม้มัดหนึ่งยื่นให้ลูกแต่ละคนหักดู ก็ไม่มีใครหักได้ พ่อจึงแกะเชือกแล้วส่งไม้ให้คนละอัน ให้หักดูใหม่ก็สามารถหักได้ง่ายดาย พ่อจึงกล่าวว่ นี่นะลูกเอ๋ยไม้แต่ละอันนั้นเปรียบเหมือนพวกเจ้า ถ้าพวกเจ้ารวมกันเหมือนมัดไม้ ก็จะไม่มีการทำลายพวกเจ้าได้ แต่พวกเจ้าได้แต่ทะเลาะกัน ก็เหมือนกับท่อนไม้แต่ละท่อนแยกกันอยู่ บุคคลอื่นก็เลือกทำลายทีละคนได้ง่ายดาย

นิทานเรื่องนี้ให้คติสอนใจว่าการไม่มีความสามัคคี เป็นบ่อเกิดให้มีการแตกแยกภายในหมู่คณะ

- นิทานเรื่อง เมาคลี ตอนผาประชุม

ถึงกำหนดเวลาประชุมของฝูงหมาป่าเพื่อลงมติรับลูกหมาป่าเข้าฝูง พ่อและแม่หมาป่าได้พาลูกทั้ง 4 กับเมาคลีไปยังเนินเขาซึ่งเรียกว่า “ผาประชุม”

หมาป่าอาวุโสมีขนสีเทาเป็นมันชื่ออาเคล่า เป็นหัวหน้าฝูง นั่งทำหน้าที่เป็นประธานการประชุม หมาป่าทุกตัวนั่งเฝ้าหุบเขาเพื่อแสดงความเคารพและเชื่อฟัง เตรียมพร้อมที่จะทำหน้าที่เข้าไปดมกลิ่นหมาป่าตัวเล็ก ๆ เพื่อรับเข้าฝูง เป็นการป้องกันสัตว์อื่นแปลกปลอมเข้ามาอยู่ในฝูง

อาเคล่า เป็นหมาป่าที่ฉลาดมาก ทำหน้าที่หัวหน้าฝูงมาได้หนึ่งปีเต็ม สมัยหนุ่ม ๆ เคยติดกับ นายพรานถึงสองครั้งแต่รอดชีวิตกลับมาได้ มันจึงรู้ทันเล่ห์เหลี่ยมของนายพรานและชาวบ้าน

พอถึงเวลา หมารุ่นใหญ่ผลัดกันเข้ามาดมกลิ่น เมาคลีสถูกเขี่ยออกไปอยู่กลางวงเพื่อการพิจารณา ขณะนั้นเอง แซร์คาน เสือโคร่งก็คำรามกึกก้องสนั่นป่าทั่วบริเวณผาประชุม ตะโกนบอกให้ฝูงหมาป่ารู้ว่าเมาคลีสเป็นลูกคนไม่ควรเลี้ยงไว้ในฝูง

อาเคล่าไม่สนใจ บอกหมาป่าทั้งหลายให้ทำหน้าที่พิจารณาให้รอบคอบ ไม่ต้องฟังคำพูดของใครทั้งสิ้นนอกจากเขา ซึ่งเป็นหัวหน้า

หมาป่าตัวหนึ่งลุกขึ้นประกาศคัดค้านว่าไม่ควรเลี้ยงลูกคนอย่างเมาคลีส เพราะไม่มีประโยชน์แก่ฝูง

ตามกฎของที่ประชุม ถ้าลูกหมาป่าตัวใดถูกคัดค้านต้องมีหมาป่าในฝูงรับรองตั้งแต่สองตัวขึ้นไป จึงจะให้อยู่ร่วมฝูงได้

ฝ่ายแม่หมาป่าเมื่อได้ยินเสียงคัดค้านก็โกรธจนขนลุกเกรียว กล้ามเนื้อเกร็ง เตรียมพร้อมที่จะรับเหตุการณ์ร้าย หากเมาคลีสไม่ได้รับเข้าฝูง

ผาประชุมเงียบกริบ เพื่อรอฟังการพิจารณา แซร์คานกระหยิ่มที่จะได้เมาคลีสเป็นอาหาร ฝูงหมาป่าก็เตรียมจะกินเนื้อเมาคลีสเป็นอาหารอันโอชะเช่นกัน ทันใดนั้นก็ปรากฏร่างของหมีเผ่าขนสีน้ำตาลชื่อบาลู ซึ่งบรรดาหมาป่ายอมรับนับถือให้เข้าร่วมฝูงในฐานะสมาชิกชั้นผู้ใหญ่ บาลูเป็นผู้สอนกฎแห่งป่าและวิธีการดำรงชีวิตในป่าให้กับลูกหมาป่าทั้งหลาย บาลูได้เป็นผู้รับรองเมาคลีส หมาป่าในที่ประชุมต่างไม่พอใจและโต้เถียงกันว่ากรรรับรองต้องมีสองเสียงขึ้นไป

เวลานั้นเอง อีกด้านหนึ่งของผาประชุมบาเคียร์ล่า เสือดำผู้สุภาพอ่อนน้อม ได้ก้าวเข้ามาในที่ประชุมอย่างสง่า อ้างกฎของป่าที่อนุญาตให้มีผู้เสนอชื่อชีวิตลูกหมาป่าได้ โดยมีได้ระบุว่าผู้ชื่อต้องเป็นใคร บาเคียร์ล่าจึงเสนอขอรับรองเมาคลีสด้วยการแลกด้วยวัวป่าอ้วนพีตัวหนึ่ง ฝูงหมาป่าก็วิ่งเข้าไปรุมกินวัวป่ากันอย่างเอร็ดอร่อย

ลานประชุมคงเหลือ อาเคล่า บาลู บาเคียร์ล่า พ่อและแม่หมาป่ากับลูกทั้ง 4 และเมาคลีส แซร์คานได้เห็นเหตุการณ์แปรผันไปเช่นนั้นก็โกรธ และจากผาประชุมไปด้วยความผิดหวัง

บาเคียร์ล่า รู้สึกรำคาญจึงคำรามว่า “ไอ้เสือถ่อย อีกหนอยเด็กน้อยนี้จะทำให้เจ้าได้รับความเจ็บปวดแสนสาหัส เจ้ายังรู้ฤทธิ์ของมนุษย์น้อยไป อ้ายถ่อย ขำรู้ดี – ขำรู้ดี”

ครอบครัวหมาป่าพาเมาคลีสกลับไปเลี้ยงที่ถ้ำด้วยความผาสุก เมาคลีสได้ชื่อว่าเป็นลูกหมาป่าตั้งแต่บัดนั้นผู้กำกับขยายความจากเรื่องในนิทานว่า

การประชุมของหมาป่า มันจะนั่งรอบผาประชุมเป็นรูปวงกลม และเมื่ออาเคล่า ซึ่งเป็นหัวหน้าฝูงเข้าประจำที่หมาป่าทุกตัวจะชูหัวขึ้น ร้องต้อนรับอาเคล่า

ในการประชุมกองลูกเสือสำรองเราก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับหมาป่า คือเมื่อผู้กำกับมาถึง ที่ประชุมต้องแสดงความเคารพโดยนั่งยอง ๆ เป็นวงกลมเหมือนหมาป่า แล้วทำแกรนด์ฮาวล์ เพื่อเป็นเกียรติแก่อาเคล่า

การทำแกรนด์ฮาวล์ ถือเป็นการเล่นการเคารพหมู่ นอกจากแสดงตัวต่อผู้กำกับแล้ว ต้องแสดงต่อแขกผู้มีเกียรติที่มาเยือนด้วย นอกจากนี้ยังใช้ในการทำพิธีปฏิญาณตน และเป็นการแสดงความพร้อมเพรียงของกองด้วย

- **เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ เรื่อง ช้างดื่มน้ำได้อย่างไร**

งวงของช้างก็เปรียบได้กับมือของลิง มือลิงทำหน้าที่เก็บผลไม้ใส่ปากลิง ในทำนองเดียวกัน งวงของช้างก็เก็บใบไม้และอาหารใส่ปากช้าง

ส่วนการดื่มน้ำของช้าง ช้างใช้งวงดูดน้ำ แล้วปล่อยน้ำออกจากงวงเข้าไปในปาก ดังนั้น ช้างก็ดื่มน้ำจากงวงของมันเอง ลูกช้างก็ดื่มนมแม่ด้วยปากของมัน

งวงช้างและปากช้างมีประโยชน์ต่อช้างอย่างไร มือและปากของคนก็มีประโยชน์ต่อคนฉันนั้น ลูกเสือจึงควรดูแลรักษามือและปากให้ดีให้มันใช้งานได้นาน ๆ อย่าให้มันพิการได้

3. เนื้อหาประกอบการเรียนรู้

- **การทำความเคารพเป็นหมู่**

การทำความเคารพเป็นหมู่ เรียกว่าแกรนด์ฮาวล์ เป็นการทำความเคารพของลูกเสือสำรอง เนตรนารีสำรอง พร้อมกันทั้งกอง เพื่อส่งเสริมให้มีระเบียบวินัยและเตือนใจให้ระลึกถึงคำที่สัญญาไว้ว่า “จะทำดีที่สุด” ซึ่งได้ทำพร้อมกันในพิธีเปิดและพิธีปิดการประชุมกองลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรอง

ขั้นตอนการทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์)

มีขั้นตอนในการปฏิบัติ ดังนี้

1. ผู้กำกับเรียกลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรองมาเข้าแถว โดยการเปล่งเสียงดังๆ ว่า “แพ็ค.... แพ็ค... แพ็ค” ให้ทุกคนขานพร้อมกันว่า “แพ็ค” แล้วรีบวิ่งมายังบริเวณที่ ผู้กำกับยืนอยู่
2. ผู้กำกับแกว่งมือรอบตัวในลักษณะวงกลม 2 – 3 ครั้ง ให้ลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรอง เข้าแถวเป็นรูปวงกลมรอบตัวผู้กำกับให้ไหลชิดกัน แล้วเงย

3. ผู้กำกับผายมือสองข้างออกไปเล็กน้อย นิ้วทั้งห้าชิดกัน ฝ่ามือแบหงายแล้วลดมือลง ให้ทุกคนรีบจับมือกันให้แน่นแล้วรีบขยายแฉวงกลมออกไป โดยก้าวถอยหลังให้เป็นรูปวงกลมจนแขนตึง จัดแถวให้เป็นรูปวงกลม แล้วรีบลดมือลง

4. ผู้กำกับกางแขนทั้งสองข้างออกไปข้างๆยกมือเสมอไหล่ให้ตั้งฉากกับลำตัว หายฝ่ามือขึ้น นิ้วทั้งห้าชิดกันแล้วพลิกคว่ำฝ่ามือลงและงอข้อมือเป็นสัญญาณทุกคนนั่งลงโดยเร็วพร้อมกัน โดยให้ลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรองนั่งลงบนส้นเท้า แยกเข้าเล็กน้อย แขนทั้งสองข้างเหยียดตรงลงระหว่างเข่า มือทั้งสองห่างกันพอสมควร นิ้วชี้และนิ้วกลางของทั้งสองมือเหยียดชิดกันแตะพื้น นิ้วอื่นๆ งอไว้ในอุ้งมือ (หัวแม่มือกดนิ้วนางกับนิ้วก้อยไว้) แหงนหน้ามองผู้กำกับ

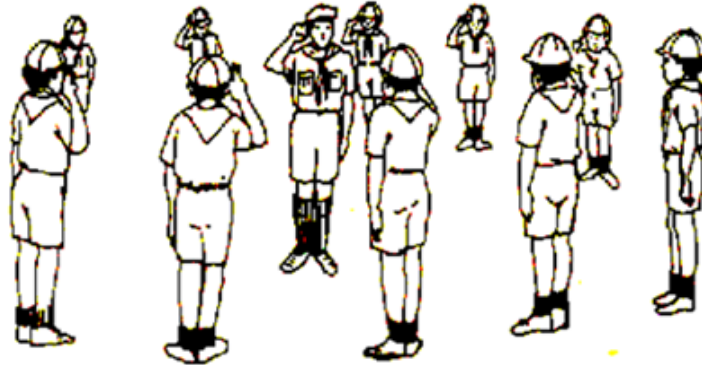

5. ผู้กำกับ(ตรวจความเรียบร้อยแล้ว) พลิกฝ่ามือหงายขึ้นทั้งสองข้าง เมื่อเห็นสัญญาณให้ทุกคนร้องว่า “อา-เค-ลา-เรา-จะ-ทำ-ดี-ที่-สุด” แล้วให้รีบกระโดดขึ้นยืน เท้าชิดกัน ยกมือทั้งสองข้างแนบชิดหู นิ้วชี้และนิ้วกลางชิดกัน ใช้หัวแม่มือกดนิ้วนางและนิ้วก้อยไว้ในฝ่ามือ

6. ให้ตัวแทนของสมาชิกหมู่ที่ 1 ซึ่งทำหน้าที่เป็นหมู่บริการหันหน้าไปทางซ้ายแล้วร้องว่า “จงทำดี” หันหน้ากลับมองตรงแล้วร้องว่า “จงทำดี” และหันหน้าไปทางขวา แล้วร้องว่า “จงทำดี” แล้วหันหน้ามองตรง

7. เมื่อสิ้นสุดคำว่า “จงทำดี” ครั้งที่สาม ให้ทุกคนลดมือซ้ายลงแนบข้างลำตัว มือขวาทำ วันทยหัตถ์ แล้วร้องขึ้นพร้อมกันว่า “เราจะทำดี จะทำดี จะทำดี” แล้วลดมือขวาลงแนบข้างลำตัว ขณะลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรองร้องตอบ ผู้กำกับทำวันทยหัตถ์

8. เมื่อทำแกรนด์ฮาวล์ ชักธง สวดมนต์ สงบนิ่ง และตรวจแถวเสร็จแล้ว ผู้กำกับจะสั่งว่า “แพ็ค...แยก” ให้ทุกคนทำขวาหัน แล้วเดินแยกไป

โอกาสในการทำความเคารพเป็นหมู่

1. พิธีเปิด พิธีปิดการประชุมกอง
2. พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรอง
3. พิธีประดับดาวดวงที่ 1
4. พิธีประดับดาวดวงที่ 2
5. พิธีประดับดาวดวงที่ 3
6. พิธีส่งลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรองไปเป็นลูกเสือสามัญ-เนตรนารีสามัญ

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
หน่วยที่ 1 สารสำคัญของลูกเสือ
แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 ระเบียบแถวเบื้องต้น **เวลา 3 ชั่วโมง**

1. จุดประสงค์ : เพื่อให้ลูกเสือ

- 1.1 จดจำสัญญาณนกหวีดและปฏิบัติตามสัญญาณมือได้
- 1.2 เข้าแถวแบบต่าง ๆ ได้
- 1.3 สามารถปฏิบัติตามคำสั่งขวาหัน ซ้ายหันและกลับหลังหันได้

2. เนื้อหา/สาระ

- 2.1 สัญญาณนกหวีด และสัญญาณมือ
- 2.2 เข้าแถวตามหมู่ของตน แถวหน้ากระดาน เรียงเดี่ยว และแถวตอนเรียงหนึ่ง
- 2.3 ท่าตรง ท่าพัก (ท่าพักตามปกติ/ท่าพักตามระเบียบ/ท่าพักตามสบาย/ท่าพักนอกแถว)
- 2.4 ท่าหันอยู่กับที่ (ขวาหัน ซ้ายหัน และกลับหลังหัน)
- 2.5 เข้าแถวรอบวงกลมและแถวรูปครึ่งวงกลม

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

- 3.1 นกหวีด
- 3.2 แผนภูมิเพลง
- 3.3 ภาพการเข้าแถวแบบต่าง ๆ

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง ทำแกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก
- 2) เพลง – เกม
- 3) ผู้กำกับชวนสนทนาถึงความสำคัญของระเบียบแถว และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในกองลูกเสือและการใช้สัญญาณที่เป็นสากล
- 4) ฝึกทักษะการฟังสัญญาณนกหวีด (เรียกแถวรวมกอง, เรียกนายหมู่และสัญญาณชักธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา สัญญาณชักธงชาติลงจากยอดเสา
- 5) ฝึกปฏิบัติตามสัญญาณนกหวีด
- 6) ฝึกทักษะสังเกตการใช้สัญญาณมือ ความหมายของสัญญาณมือ และสาริตการปฏิบัติตามสัญญาณมือ
- 7) ผู้กำกับเล่านิทานที่เป็นคติสอนใจหรือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 8) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแต่งกาย แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เพลง – เกม
- 3) ผู้กำกับชี้แจงถึงความสำคัญหรือประโยชน์ของการฝึกระเบียบแถวที่ลูกเสือได้รับ เช่น การมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ความอดทน ความสง่างาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของกอง ลูกเสือ
- 4) สาธิตและฝึกปฏิบัติ
 - การเข้าแถวตอนหมู่ ปิดระยะ และเปิดระยะ
 - ท่าตรง ท่าพัก (ท่าพักตามปกติ ท่าพักตามระเบียบ ท่าพักตามสบายและท่าพักนอกแถว)
- 5) นายหมู่ นำฝึก ผู้กำกับให้คำแนะนำ แก้ไข
- 6) ผู้กำกับเล่านิทานที่เป็นคติสอนใจหรือเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 7) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ เครื่องแต่งกาย แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

4.3 กิจกรรมครั้งที่ 3

- 1) พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจแยก)
- 2) เพลง – เกม
- 3) ฝึกปฏิบัติการหันอยู่กับที่ (ขวาหัน ซ้ายหัน กลับหลังหัน)
- 4) ฝึกปฏิบัติการเข้าแถวรูปครึ่งวงกลม และรูปวงกลม โดยผู้กำกับสาธิตลูกเสือฝึกทั้งกองและนายหมู่ นำฝึกที่ละหมู่
- 5) หมู่ลูกเสือประเมินตนเอง และกำหนดวิธีการปรับปรุงแก้ไขในหมู่ของตน
- 6) เล่านิทานหรือเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 7) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ เครื่องแต่งกาย แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกต การปฏิบัติตามคำสั่งในการจัดแถวด้วยสัญญาณนกหวีดและสัญญาณมือ

5.2 สังเกตและตรวจสอบความว่องไว กระฉับกระเฉง ความถูกต้องและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการปฏิบัติระเบียบแถว

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงสัญญาณนกหวีด

เป่ายาวหนึ่งครั้ง ฟังได้ความว่า “หยุด”
เป่ายาวเป็นชุด ให้รีบรุดทำต่อไป
สั้นติดต่อกัน เร็วพลัน เข้าแถวทันใด
สั้นยาวนั้นไซ้ร จึงใส่ใจเพราะเกิดเหตุการณ์
นายหมุ่มมานี้ ฟังซี สั้นสามยาวหนึ่ง
ลูกเสือเราถึงจดจำคำนี้ นี่คือสัญญาณ

- เพลงมือซ้าย มือขวาอยู่ไหน (ให้ทำท่าทางประกอบ)

มือซ้าย (ขวา) อยู่ไหน มือซ้าย (ขวา) อยู่ไหน
อยู่ที่นี่จะ อยู่ที่นี่จะ สุขสบายดีหรือไร
สุขสบายทั้งกายใจ ไปก่อนละ สวัสดิ์

- เพลงซ้ายหัน – ขวาทัน (ให้ทำท่าทางประกอบ)

ซ้ายหัน ขวาทัน สันเท้าชิดกัน ปลายเท้าแยกออกไป
จะหันกันครั้งใด จะหันกันครั้งใด นึกไว้ในใจซ้ายขวาของเรา
ซ้ายหันมีสองจังหวะ ปะเท่งปะ ๑ หนึ่ง สอง หนึ่ง สอง
ขวาทันมีสองจังหวะ ปะเท่งปะ ๑ หนึ่ง สอง หนึ่ง สอง

2. นิทาน/เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

- มดกับต๊กแตน

ยังมีเจ้าต๊กแตนตัวหนึ่ง มีนิสัยรักความสบาย ไม่ขยันทำมาหากิน ตลอดฤดูร้อนมันเอาแต่ร้องรำทำเพลง ครั้นเมื่อลมหนาวพัดมา เจ้าต๊กแตนก็เริ่มกังวลและหวาดกลัว ไม่รู้ว่าจะหาแมลงหรือหนอนจากที่ไหนมาเป็นอาหาร มันจึงไปหาเจ้ามดจอมขยัน ซึ่งทำรังอยู่ใกล้ ๆ

“ได้โปรดเถอะ มดเพื่อนรัก” เจ้าต๊กแตนพูดพลางร้องให้ด้วยความหิวโหย “ขออาหารให้ฉันบ้างได้ไหม สิ้นฤดูหนาวแล้วฉันจะใช้คืน เธอเป็นมดจอมขยัน มีอาหารเก็บไว้มากมายไม่ใช่หรือ ฉันขี้มไปเท่าไรก็จะคืนให้หมดเลย แถมดอกเบียด้วย ฉันสัญญา”

เจ้ามดจอมขยันไม่ยอมให้ขี้ม “ตลอดฤดูร้อน ใครใครก็ทำมาหากินกันจนสายตัวแทบขาด เธอไปมัวทำอะไรอยู่นะเจ้าต๊กแตน” เจ้ามดถาม

“อ้อ ฉันก็ร้องเพลงทั้งวันทั้งคืนเลยนะสิ” เจ้าตึกแดนตอบ “ใครๆที่เดินทางผ่านมาได้ยินเข้า จะได้มีความสุขไงล่ะ เธอเองก็ได้ยิน เอ๊ะ! เธอไม่มีความสุขหรือหรือที่ได้ยินเสียงเพลงของฉัน”

“มีสิ ฉันสุขใจจริง ๆ ที่ได้ฟังเพลงของเธอในตอนนั้น แล้วตอนนี้เธอจะเดินรำได้หรือยังล่ะ”
เจ้ามดย้อยอย่างประซัดประชัน

นิทานเรื่องนี้ ให้คิดสอนใจว่า วันเวลาย่อมมีค่า สำหรับคนที่รู้จักทำในสิ่งที่มีประโยชน์

● เต่าและเป็ดสองตัว

ยังมีเต่าตัวหนึ่ง อยากรหาเหาได้ มันคิดว่า ถ้าหากหาเหาได้ก็คงจะดี จะได้ไปเที่ยวที่ไหนๆ ได้ สะดวกดีกว่าคานาตัวมเตี้ยม ๆ ไป

ดังนั้น มันจึงผูกมิตรกับเป็ดป่าสองตัว และวางแผนที่จะให้เป็ดช่วยให้มันหาเหาได้ มันจะให้เป็ดสองตัวนั้น คาบปลายกิ่งไม้ตัวละข้าง และมันจะคาบตรงกลางกิ่งไม้นั้น เมื่อเป็ดออกแรงบิน เต่าก็จะถูกพาขึ้นไปด้วย ถือว่าเป็นการหาเหาได้สมประสงค์

เปิดทั้งสองตัว ตกกลางทำตาม ทุกอย่างเป็นไปตามแผนที่วางไว้ทุกประการ เต่าตื่นเต้นมาก เมื่อตัวของมันลอยสูงขึ้นไป ๆ ในอากาศ

“ดูนะ ดูนะ เต่าหาเหาได้” สัตว์ที่อยู่บนพื้นดินต่างพากันส่งเสียงร้องด้วยความประหลาดใจ “เต่าหาเหาได้ เก่งจังเลย”

เต่าได้ยินเสียงชื่นชมจากเบื้องล่าง ก็ร้องตอบว่า “ทีหลังพวกเธอจะมาหัวเราะเยาะฉันอีกไม่ได้หรอกแล้ว” ทันทีที่มันอ้าปากออกพูด ร่างของมันก็หลุดร่วง ตกลงมากระแทกพื้น กระดองแตก แผลกเหลวอยู่เบื้องล่าง

นิทานเรื่องนี้ ให้คิดสอนใจว่า ความภาคภูมิใจของคนโง่ ย่อมนำไปสู่ความวิบัติ

● หนูกับหอยมุก

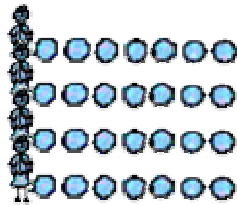
วันหนึ่งหนูโง่ตัวหนึ่งเกิดความคิดขึ้นมาว่า มันควรจะออกท่องเที่ยวไปในโลกกว้าง ดังนั้น มันจึงกล่าวอำลา กับท้องทุ่งและออกเดินทาง มันเดินทางไกลอย่างที่ไม่เคยทำมาก่อน และเมื่อพบกับจอมปลวกเข้า มันก็ร้องออกมาว่า “ภูเขา โอ ตั้งแต่เกิดมาฉันเพิ่งเคยเห็นภูเขานี้เอง” อีกสองสามวันต่อมา มันก็เดินทางไปถึงชายฝั่งทะเล “โอโฮ ทะเล ฉันเกิดมาเพิ่งเคยเห็นทะเลนี้เอง” หนูรำพึงกับตัวเอง “พ่อของเราที่ยังไม่มีวาสนาได้เห็นทะเลอย่างเราเลย โอ หวังสมุทร มหาอาณาจักรอันยิ่งใหญ่” หนูบังเกิดความภาคภูมิใจในโชควาสนาของตนเป็นอันมาก มันยังคิดอีกว่า มีแต่คนกล้าเท่านั้นที่จะมีโอกาสเช่นนี้

บนชายหาดนั้น มีหอยมุกเกลื่อนกลาดเต็มไปหมด มีหอยมุกตัวหนึ่งอ้าเปลือกกว้างนอนตากแดดอยู่ หนูเองเห็นหอยตัวนี้แต่ไกล คิดว่า “มันคงใช้กินเป็นอาหารได้ ไม่ต้องสงสัยเลยรสชาติต้องยอดเยี่ยม” เมื่อไปถึงมันก็ยื่นคอเข้าไปในระหว่างเปลือกที่อ้าอยู่ หอยมุกจึงหุบเปลือกกับเอาหนูเข้าไปภายในเสีย

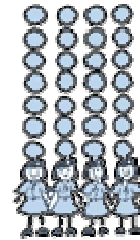
นิทานเรื่องนี้ ให้คิดสอนใจว่า คนโง่เอาตัวรอดจากอันตรายรอบด้านได้ยาก

3. เนื้อหาประกอบกิจกรรม

ลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรอง หมู่หนึ่งมีจำนวนสมาชิก 4 – 6 คน ประกอบด้วยนายหมู่ 1 คน รองนายหมู่ 1 คน และมีลูกหมู่อีก 2 – 4 คน

แถวหน้ากระดาน

แถวตอน

- **แถวหน้ากระดานแถวเดี่ยว**

เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “แถวหน้ากระดานมาหาข้าพเจ้า” หรือเรียกแถว โดยเปล่งเสียง “แพ็ค” ก่อนแล้วเหยียดแขนทั้งสองข้างออกไปด้านข้างขนานพื้น แขนมือหันฝ่ามือไปข้างหน้า นิ้วมือเรียงชิดติดกัน ให้ลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรองปฏิบัติ ดังนี้

1. ยืนเข้าแถวหน้ากระดานแถวเดี่ยวหน้าผู้เรียก หันหน้าเข้าหาผู้กำกับและอยู่ห่างประมาณ 6 ก้าว

2. ถ้ามีหมู่เดี่ยว ให้กลางแถวอยู่ตรงกับผู้เรียก ให้นายหมู่ยืนตรงทางซ้ายมือของผู้เรียก (ทางขวาของแถว) ลูกหมู่ยืนต่อทางซ้ายมือของนายหมู่ เรียงกันไปจนคนสุดท้าย และปิดท้ายด้วยรองนายหมู่

3. จัดแถวให้ตรง โดยลูกหมู่และรองนายหมู่แลขวา การจัดระยะเคียง “ปิดระยะ” ประมาณ 1 ศอก คือ ให้ยกมือซ้ายทาบสะโพก นิ้วเหยียดชิดกัน นิ้วกลางอยู่ตามแนวตะเข็บกางเกง แขนขวาแนบกับตัว และเมื่อผู้กำกับตรวจแถวแล้วสั่งว่า “นิ่ง” ให้ทุกคนลดมือลงพร้อมสับัดหน้ามาอยู่ในท่าตรงและนิ่ง

ถ้าเป็นการจัดระยะเคียง “เปิดระยะ” ประมาณ 1 ช่วงแขน คือ ให้ยกแขนซ้ายขึ้น คว่ำฝ่ามือให้ปลายนิ้วมือซ้ายจรดไหล่ขวาของคนต่อไป

กรณีมีหลายหมู่ แต่ละหมู่ปฏิบัติเหมือนแถวหน้ากระดาน แถวเดี่ยวเพียงแต่ให้มีระยะเคียงระหว่างหมู่เท่ากับระยะเคียงระหว่างบุคคล

● แถวดอน

เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “แถวดอน...มาหาข้าพเจ้า” หรือผู้เรียกอาจเปล่งเสียงว่า “แพ็ค” แล้วเหยียดแขนทั้งสองข้างออกไปข้างหน้า ขนานกับพื้นนิ้วมือชิดติดกัน แขนฝ่ามือเข้าหากัน ผู้เรียกยืนในท่าตรง

ให้ลูกเสือสำรอง – เนตรนารีสำรองปฏิบัติดังนี้

กรณีหมู่เดียว ให้นายหมู่ยืนตรงเป็นหลักข้างหน้าผู้เรียก และอยู่ห่างประมาณ 6 ก้าว ลูกหมู่เข้าแถวด้านหลังนายหมู่ ทุกคนยืนให้ตรงคนข้างหน้า ระยะต่อระหว่างบุคคล 1 ช่วงแขน ปิดท้ายด้วยรองนายหมู่

กรณีหลายหมู่ เรียกว่า “แถวดอนหมู่” แต่ละหมู่ปฏิบัติเหมือนแถวดอนเรียงหนึ่งแต่มีการปฏิบัติเพิ่มขึ้น คือ

1. ให้นหมู่แรกเข้าแถวทางซ้ายมือของผู้กำกับ ให้แนวกึ่งกลางแถวทั้งหมดอยู่ตรงหน้าผู้กำกับ เช่น ถ้ามี 9 หมู่ ให้นหมู่ที่อยู่ตรงกลางคือ หมู่ที่ 5 ยืนเป็นหลักที่ 5 อยู่ตรงหน้าผู้กำกับ ให้หัวแถวหรือคนหน้าสุดอยู่ห่างผู้กำกับประมาณ 6 ก้าว โดยหมู่ที่ 4 หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 1 อยู่ทางซ้ายมือผู้เรียก ส่วนหมู่ที่ 6-9 อยู่ทางขวามือผู้เรียก และอยู่ในแนวเดียวกันมีระยะเคียงระหว่างหมู่ประมาณ 1 ช่วงศอก

2. ให้นายหมู่หรือหัวหน้าหมู่ยืนตรงเป็นหลักอยู่หน้าสุด คนอื่นเข้าแถวต่อไปข้างหลัง จัดแถวให้คอตรงกัน ระยะระหว่างคนที่อยู่ข้างหน้ากับคนที่อยู่ข้างหลังประมาณ 1 ช่วงแขน (ไม่ต้องยกแขน)

3. ถ้ากลุ่มนั้นมี 9 หมู่ ให้นหมู่ที่ 2 – 9 แลขวา จัดแถวให้ตรงกับแถวทางขวามือเมื่อได้ยินคำสั่งว่า “นิ่ง” ให้ทุกคนสลับหน้ากลับ และตรงอยู่ในท่าตรงและนิ่ง

● การฝึกระเบียบแถวเบื้องต้น

การฝึกระเบียบแถวจะช่วยให้ลูกเสือสำรอง – เนตรนารีสำรองมีระเบียบวินัย รู้จักฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง รู้จักความอดทน มีร่างกายแข็งแรง อดทน เคลื่อนไหวร่างกายได้คล่องแคล่ว มีความสามัคคี และรู้จักให้เกิดเกียรติผู้อื่นระเบียบแถวเบื้องต้นที่ลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรองต้องฝึก คือ ท่าตรง ท่าพัก ท่าหันอยู่กับที่ และการจัดแถวรูปต่างๆ

ท่าอยู่กับที่

- **ท่าตรง** เป็นท่าเบื้องต้นที่เป็นรากฐานการปฏิบัติทำอื่นๆ และให้เป็นท่าแสดงการเคารพท่าหนึ่ง เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “ตรง” ให้ลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรองปฏิบัติ ดังนี้

1. สันเท้าชิดกัน และอยู่ในแนวเดียวกัน ปลายเท้าแยกห่างจากกันประมาณ 1 คืบเข้าเหยียดตั้งและบีบขาเข้าหากัน

2. ลำตัวยืดตรง ออกผาย ไหล่ตั้งเสมอกัน

3. แขนทั้งสองข้างห้อยและเหยียดตรงแนบลำตัว พลิกข้อศอกไปข้างหน้าเล็กน้อย นิ้วมือเหยียดชิดกัน นิ้วกลางของทั้งสองมือแตะขาที่กึ่งกลางตามแนวตะเข็บกางเกง เปิดฝ่ามือเล็กน้อย

4. ลำคอยืดตรง ไม่ยื่นคาง ตามองตรงข้างหน้าได้ระดับ น้ำหนักอยู่บนเท้าทั้งสองเท่ากัน ยืนนิ่ง ไม่เคลื่อนไหวร่างกาย

ท่าตรงด้านหน้า

- **ท่าพัก** มีอยู่ 4 ท่าคือ ท่าพักตามปกติ ท่าพักตามระเบียบ ท่าพักตามสบาย และท่าพักนอกแถว

ท่าพักตามปกติ

เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “พัก” ให้ลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรองปฏิบัติ ดังนี้

1. หย่อนเข่าขวาลงก่อน เท้าทั้งสองอยู่กับที่ หลังจากนั้นอาจเปลี่ยนเป็นหย่อนเข่าซ้ายก็ได้
2. ห้ามพุดคุย แต่เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายได้
3. เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “แถว” ให้ยึดตัวขึ้นจัดทุกส่วนของร่างกายให้อยู่ในท่าตรง แต่ให้หย่อนเข่าขวาไว้เหมือนตอนเริ่มพัก และเมื่อได้ยินคำสั่งว่า “ตรง” ให้กระตุกเข่าขวากลับไปอยู่ในท่าตรงโดยเร็ว

ท่าพักตามระเบียบ

เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “ตามระเบียบ...พัก” ให้ลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรองปฏิบัติ ดังนี้

1. แยกเท้าซ้ายออกไปทางซ้ายประมาณ 1 ฟุต หรือเกือบครึ่งก้าว ปกติอย่างแข็งแรงและรวดเร็ว
2. ยกมือไขว้หลังไว้ได้เข็มขัดเล็กน้อยในแนวกึ่งกลางหลัง หลังมือซ้ายแนบลำตัว มือขวาทับมือซ้าย นิ้วหัวแม่มือขวาทับนิ้วหัวแม่มือซ้าย
3. ขาสองข้างตั้ง น้ำหนักตัวอยู่บนเท้าทั้งสอง ตามองตรงขนานกับพื้น นิ่งไม่เคลื่อนไหวร่างกาย
4. เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “แถว...ตรง” ให้ชักเท้าซ้ายมาชิดเท้าขวาโดยเร็ว พร้อมกับมือทั้งสองกลับมาอยู่ในท่าตรงตามเดิม

ทำพักตามสบาย

เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “ตามสบาย...พัก” ให้ลูกเสื่อสำรอง-เนตรนารีสำรองปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้หย่อนเข่าขวาก่อนเหมือนกับท่าพักทำปกติให้พุดคุยกันได้ เคลื่อนไหวร่างกายได้ตามสบาย แต่ต้องให้เท้าข้างหนึ่งอยู่กับที่
2. ห้ามนั่งหากผู้กำกับลูกเสื่อไม่อนุญาต
3. เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “แถว...ตรง” ให้ปฏิบัติเหมือนกับท่าพักตามปกติ

ทำพักนอกแถว

เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “พักนอกแถว” ให้ลูกเสื่อสำรอง-เนตรนารีสำรองปฏิบัติดังนี้

1. ให้แยกออกจากแถวทันที
2. ให้ทุกคนอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับที่เข้าแถว เพื่อจะได้กลับมาเข้าแถวโดยรวดเร็ว เมื่อได้ยินเสียงเรียกให้กลับมาเข้าแถวอีก เมื่อแยกแถวแล้วไม่ทำเสียงดังให้รบกวนผู้อื่น
3. เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “แถว” ให้ทุกคนกลับมาเข้าแถวที่เดิมโดยจัดแถวให้เรียบร้อยเหมือนเดิมและอยู่ในท่าตรง

ท่าพัก เป็นท่าพักเปลี่ยนอิริยาบถจากท่าตรง เพื่อผ่อนคลายความเครียดในโอกาสต่างๆ คือ

พักตามปกติ ใช้ในโอกาสฟังคำอธิบาย ดูการแสดงตัวอย่าง

พักตามระเบียบ ใช้ในโอกาสรอพิธีการต่างๆ อยู่ในแถวเกียรติยศ

พักตามสบาย ใช้ในโอกาสรองคำสั่งเพื่อรอการปฏิบัติต่อไป

พักนอกแถว ใช้ในโอกาสต้องรอคำสั่งระยะเวลาานกว่าปกติ

- ท่าหันอยู่กับที่

ท่าขวาหัน เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “ขวา...หัน” ให้ลูกเสื่อสำรอง – เนตรนารีสำรองปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้เปิดปลายเท้าขวา ยกสันเท้าซ้าย และหมุนตัวไปทางขวา 90 องศา ให้สันเท้าขวาและปลายเท้าซ้ายอยู่ติดกับพื้น ขณะที่หมุนตัวให้น้ำหนักตัวอยู่ที่เท้าขวาเมื่อหมุนแล้วให้ขาซ้ายเหยียดตรง บิดสันเท้าออกข้างนอกพอดี
2. ชักเท้าซ้ายมาชิดเท้าขวาให้อยู่ในท่าตรงโดยเร็ว

ท่าซ้ายหัน เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “ซ้าย...หัน” ให้ลูกเสื่อสำรอง – เนตรนารีสำรองปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้เปิดปลายเท้าซ้าย ยกสันเท้าขวา และหมุนตัวไปทางซ้าย 90 องศา ให้สันเท้าซ้ายและปลายเท้าขวาอยู่ติดกับพื้น ขณะที่หมุนตัวให้น้ำหนักตัวอยู่ที่เท้าซ้ายเมื่อหมุนแล้วให้ขาขวาเหยียดตรง บิดสันเท้าออกข้างนอกพอดี
2. ชักเท้าขวามาชิดเท้าซ้ายให้อยู่ในท่าตรงโดยเร็ว

ท่ากลับหลังหัน

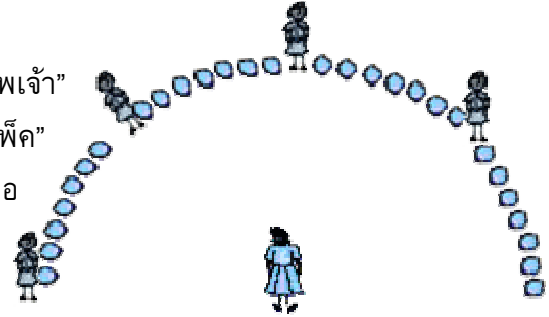
เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “กลับหลัง...หัน” ให้ลูกเสื่อสำรอง – เนตรนารีสำรองปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้เปิดปลายเท้าขวา ยกสันเท้าซ้าย และหมุนตัวไปทางขวา 180 องศา ให้สันเท้าขวา และปลายเท้าซ้ายอยู่ติดกับพื้น ขณะที่หมุนตัวให้น้ำหนักตัวอยู่ที่เท้าขวา เมื่อหมุนตัวแล้วให้ขาซ้ายเหยียดตรง บิดสันเท้าซ้ายออกข้างนอกให้ตั้ง

2. ชักเท้าซ้ายมาชิดเท้าขวาให้อยู่ในท่าตรงโดยเร็ว

● แถวรูปครึ่งวงกลม

เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “แถวครึ่งวงกลม มหาข้าพเจ้า” หรือผู้กำกับอาจเรียกด้วยสัญญาณโดยเปล่งเสียงว่า “แพ็ค” แล้วแบ่มือทั้งสองข้างเหยียดตรงลงข้างล่าง คว่ำฝ่ามือเข้าหาตัว โบกมือผ่านลำตัวประสานกันด้านหน้า ซ้ายๆ ไปมา เป็นรูปครึ่งวงกลมประมาณ 2 - 3 ครั้ง

ให้ลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรองปฏิบัติดังนี้

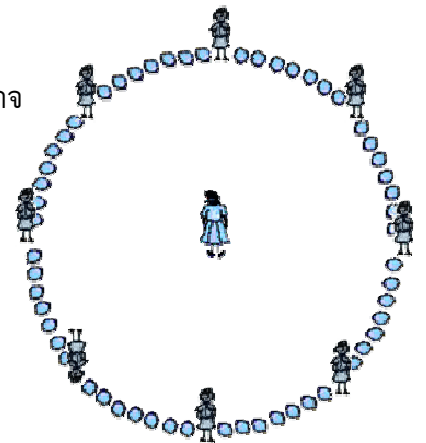
1. ให้หมู่แรกยืนทางซ้ายมือของผู้กำกับ ให้นายหมู่ของหมู่แรกยืนอยู่เป็นแถวเดียวกับผู้เรียก หมู่อื่นเข้าแถวเรียงลำดับไปทางด้านซ้ายของหมู่แรกตามลำดับเป็นรูปครึ่งวงกลม ให้คนสุดท้ายของหมู่สุดท้ายยืนอยู่ในแนวเส้นตรงเดียวกับผู้เรียก และนายหมู่หรือหัวหน้าหมู่หมู่แรกโดยถือเป็นผู้เรียก (ผู้กำกับ) เป็นจุดศูนย์กลางของลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรองทุกคน

2. ให้ทุกคน(ยกเว้นนายหมู่ หมู่แรก และรองนายหมู่หมู่สุดท้าย) ยกมือ ทำสะโพก เพื่อจัดระยะห่างระหว่างกันและสะบัดหน้าไปทางขวา (แลขวา)

3. เมื่อผู้กำกับตรวจแล้ว สั่งว่า “นิ่ง” ให้ทุกคนลดแขนลง พร้อมกับสะบัดหน้ามาอยู่ในท่าตรงและนิ่ง

● แถวรูปวงกลม

เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “แถววงกลม...มหาข้าพเจ้า” หรือผู้กำกับอาจเรียกแถวด้วยสัญญาณ โดยเปล่งเสียงว่า “แพ็ค” ก่อนแล้วแบ่มือทั้งสองข้างเหยียดแขนลงข้างล่าง คว่ำฝ่ามือเข้าหาตัว โบกมือผ่านลำตัวประสานกันทางด้านหน้าจรดด้านหลังไปมาซ้ายๆ เป็นรูปวงกลมประมาณ 2 - 3 ครั้ง

ให้ลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรองปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้หมู่แรกยืนทางซ้ายมือของผู้กำกับ โดยให้นายหมู่หรือหัวหน้าหมู่ของหมู่แรกยืนแนวเดียวกับผู้กำกับ ให้หมู่อื่นคนอื่นเข้าแถวต่อไปเรื่อยๆ ไปทางซ้ายของหมู่แรกตามลำดับ ให้คนสุดท้ายของหมู่สุดท้ายอยู่จรดกับนายหมู่หรือหัวหน้าหมู่ของหมู่แรก จัดแถวให้ผู้กำกับเป็นศูนย์กลางของวงกลม

2. ให้ทุกคนยกมือซ้ายทำสะโพก เพื่อจัดระยะห่างระหว่างกัน และให้ทุกคนสะบัดหน้าไปทางขวา (แลขวา)

3. เมื่อผู้กำกับตรวจการจัดแถวเรียบร้อย แล้วสั่งว่า “นิ่ง” ให้ทุกคนลดแขนลง พร้อมกับสะบัดหน้ามาอยู่ในท่าตรงและนิ่ง

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
หน่วยที่ 1 สาระสำคัญของการลูกเสือ
แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง **เวลา 1 ชั่วโมง**

1. จุดประสงค์ : เพื่อให้ลูกเสือ

1.1 สามารถวิเคราะห์การกระทำที่เป็นการปฏิบัติตามคำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือสำรอง

1.2 ปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

2. เนื้อหา/สาระ

2.1 คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง

2.2 กฎของลูกเสือสำรอง

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 แผนภูมิ คำปฏิญาณ กฎและคติพจน์ลูกเสือสำรอง

3.2 แผนภูมิเพลง

3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์ รุงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 ลูกเสือเล่นเกมรถไฟด่วน

4.3 ลูกเสือร้องเพลงตะลุงลูกเสือสำรองแล้วแปลความหมายของเพลง

“ลูกเสือสำรอง ต้องทำหน้าที่ จงรักภักดีต่อชาติศาสนา ทั้งองค์กษัตริย์ รักยิ่งชีวา เราต้องรักษา หน้าที่ของตน ยึดมั่นในกฎ(ซ้ำ) เพื่อความรุ่งโรจน์ (ซ้ำ) บำเพ็ญประโยชน์ (ซ้ำ) ทำตามรุ่นพี่ (ซ้ำ) ไม่ตามใจตน (ซ้ำ) ลูกเสือทุกคน ทำดีที่สุด (ซ้ำ)”

4.4 ลูกเสือร่วมกันวิเคราะห์ว่า เพลงนี้บอกอะไรให้ลูกเสือสำรองทำหน้าที่อย่างไรบ้าง?

1) จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

2) ยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรองและบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น

3) ทำตามลูกเสือรุ่นพี่ ไม่ทำตามใจตนเอง

4) ทำดีที่สุด

4.5 ผู้กำกับอธิบายความหมายของคำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ ลูกเสือสำรอง และชี้แจงให้ลูกเสือทราบว่า ผู้ที่เป็นลูกเสือสำรองจะได้ประดับดาวดวงที่ 1 เมื่อได้ปฏิบัติตามคำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือสำรอง

4.6 ผู้กำกับชวนคิดชวนคุยให้ลูกเสือประเมินตนเอง

1) ลูกเสือ ทำอะไรบ้างที่แสดงว่ามีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ต่อชาติ = ร้องเพลงชาติ ยืนตรงเคารพธงชาติ ไปร่วมงานประเพณี

ต่อศาสนา = สวดมนต์ ไหว้พระ ไปทำบุญ

ต่อพระมหากษัตริย์ = เคารพภาพพระบรมฉายาลักษณ์ ดิดไว้ที่เหมาะสม

- ถวายราชสดุดี ไปร่วมพิธีสวนสนาม

- ไปร่วมงานที่ถวายความจงรักภักดีที่โรงเรียนจัดขึ้น

2) ลูกเสือผู้ใดได้ร่วมปฏิบัติความจงรักภักดีบ้าง ยกมือขึ้น ปฏิบัติที่ไหน อย่างไร เล่าสู่กันฟัง

3) ลูกเสือคนไหนบ้างที่ทำตามลูกเสือรุ่นพี่ (นายหมู่) หรือเชื่อฟังนายหมู่ เชื่อฟังผู้กำกับ เชื่อฟังพ่อแม่ ลูกเสือที่ไม่ทำตามคำสั่งนายหมู่ เพราะอะไร ผู้กำกับสรุปถึงคำสั่งที่ถูกต้อง และไม่ถูกต้องให้ลูกเสือจงใจคิด

4) ลูกเสือคนไหนบ้างระงับอารมณ์ตนเองได้ ไม่ทำสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน คือไม่ทำตามใจตนเอง

4.7 ผู้กำกับชื่นชมการทำดีตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

4.8 ลูกเสือร้องเพลงเพื่อการจดจำคำปฏิญาณและกฎลูกเสือสำรอง

4.9 ผู้กำกับเล่านิทานหรือเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.10 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ ทำแกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหมู่และการตอบคำถามชวนคิด

5.2 สังเกตความเข้าใจ ความสามารถในการบอกการกระทำที่แสดงถึงการปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎลูกเสือสำรอง

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลง ตะลุงลูกเสือสำรอง

ลูกเสือสำรอง ต้องทำหน้าที่ จงรักภักดีต่อชาติศาสนา
ทั้งองค์กษัตริย์ รักยิ่งชีวา เราต้องรักษาหน้าที่ของตน
ยึดมั่นในกฎ (ซ้ำ) เพื่อความรุ่งโรจน์ (ซ้ำ) บำเพ็ญประโยชน์ (ซ้ำ)
แก่เหล่าปวงชน (ซ้ำ)
ทำตามรุ่นพี่ (ซ้ำ) ไม่ทำตามใจตน (ซ้ำ) ลูกเสือทุกคน ทำดีที่สุด (ซ้ำ)

- เพลง กฎลูกเสือสำรอง

ไหนด ไหนด ไหนดเธอว่าเป็นลูกเสือ
ฉันยังไม่เชื่อ เธอคือลูกเสือสำรอง
ฉันจำกฎได้ ไหนด่องให้ฉันฟังลอง
บอกพี่ได้ไหมน้อง สำรองกฎว่าอย่างไร
ลูกเสือสำรอง ทำตามลูกเสือรุ่นพี่
ลูกเสือสำรอง ไม่ทำตามใจตนเอง

- เพลงกฎลูกเสือสำรอง

กฎ กฎ กฎ	คือข้อกำหนดให้เรากระทำ
ลูกเสือสำรองต้องทำ	ข้อ 1 ทำตามลูกเสือรุ่นพี่
ข้อ 2 ลูกเสือที่ดี	ต้องไม่ทำตามใจตนเอง

(หมายเหตุ : เนตรนารีสำรองร้อง เปลี่ยนคำว่า “ลูกเสือ” เป็น “เนตรนารี”)

- เพลงคำปฏิญาณลูกเสือสำรอง

ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
จะปฏิบัติยึดมั่นในกฎ และบำเพ็ญประโยชน์ ต่อผู้อื่นทุกวัน
นี่คือคำปฏิญาณ ของลูกเสือสำรอง
(หมายเหตุ : เนตรนารีสำรอง เปลี่ยนคำว่า “ข้า” เป็น “ข้าพเจ้า” “ลูกเสือสำรอง” เป็น “เนตรนารีสำรอง”)

2. เนื้อหาประกอบกิจกรรม

- คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง

คำปฏิญาณ หมายถึง การให้คำมั่นสัญญาโดยสุจริตใจที่ลูกเสือสำรองต้องสำนึกว่า ได้กล่าวคำปฏิญาณด้วยความสมัครใจของตนเอง ซึ่งถือว่ามี ความสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตของการเป็นลูกเสือ

และต้องเข้าใจด้วยว่าผู้ที่เรียกได้ว่าเป็น “คนจริง” เพื่อให้ผู้อื่นนับถือหรือเชื่อได้นั้น จะต้องเป็นผู้ที่รักษาคำพูดโดยเฉพาที่เป็นคำมั่นสัญญาของตน ที่สัญญาว่าจะทำอย่างไรแล้วต้องทำตาม เหมือนปากพูดทุกอย่าง

คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง มีดังนี้

ข้าสัญญาว่า

ข้อ 1. ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข้อ 2. ข้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรอง และบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกวัน

คำปฏิญาณข้อ 1 ลูกเสือสำรองมีหน้าที่ดังนี้

หน้าที่ต่อชาติ ลูกเสือสำรองจะต้องประพฤติตนเป็นพลเมืองดี ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบแบบแผนของบ้านเมือง มีความสำนึกในการหวงแหนชาติ และป้องกันชาติ ลูกเสือสำรองจะช่วยเหลือชาติได้ด้วยการรักษาสมบัติของชาติ ไม่ทำลายสาธารณสมบัติหรือสาธารณสถานที่ใช้ร่วมกัน และอนุรักษ์ทรัพยากรของชาติด้วย

หน้าที่ต่อศาสนา ทุกศาสนามีความมุ่งหมายสอนให้เป็นคนดี โดยละเว้นความชั่วและอบายมุขทั้งปวง กระทำแต่ความดี รู้จักเคารพสักการะปฏิบัติศาสนกิจตามจารีตประเพณีที่ดี ฉะนั้นลูกเสือสำรองจะต้องรู้จักสวดมนต์ไหว้พระก่อนนอนเป็นประจำทุกคืน และทุกครั้งที่มีการเปิดประชุมกองขณะสวดมนต์และสงบนิ่งจะระลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทยและระลึกถึงผู้มีพระคุณทุกท่าน

หน้าที่ต่อพระมหากษัตริย์ ลูกเสือสำรองทุกคนต้องสามารถร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี และแสดงความเคารพต่อพระมหากษัตริย์ได้ถูกต้อง เพราะพระองค์ทรงเป็นพระประมุขของชาติและพระประมุขของคณะลูกเสือไทย เป็นที่รวมแห่งความรัก ความสามัคคีของคนไทยทั้งชาติ และลูกเสือสำรองควรสนใจพระราชกรณียกิจของพระองค์ที่ทรงอุทิศให้แก่ประเทศชาติ ทรงเป็นแบบอย่างที่ดียิ่งในการเสียสละความสุขส่วนพระองค์ เพื่อบำเพ็ญประโยชน์สุขแก่ปวงชน

คำปฏิญาณข้อ 2

ลูกเสือสำรองต้องยึดมั่นในกฎของลูกเสืออย่างเคร่งครัด เพื่อก่อให้เกิดวินัยแก่ตนเอง ประกอบกับมีจิตใจโอบอ้อมอารี มีเมตตากรุณา คอยช่วยเหลือบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือสาธารณชนอยู่เสมอ โดยไม่ต้องการรับรางวัล หรือสิ่งตอบแทนในการบำเพ็ญประโยชน์

กฎของลูกเสือสำรอง

กฎของลูกเสือสำรอง คือ คติซึ่งวางคุณสมบัติโดยกำหนดให้นำไปปฏิบัติจนเกิดเป็นลักษณะอุปนิสัยประจำตัวที่ดี

กฎของลูกเสือสำรองมี 2 ข้อ คือ

ข้อ 1 ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่

ข้อ 2 ลูกเสือสำรองไม่ทำตามใจตนเอง

ตามกฎข้อ 1 ในการร่วมทำกิจกรรมทั้งปวงจะต้องมีหัวหน้าเป็นผู้นำ และลูกเสือสำรองจะต้องปฏิบัติตามผู้นำด้วยความเชื่อฟังไม่ว่าผู้นำนั้นจะเป็นใคร อันเป็นการยอมรับที่จะเป็นผู้ตามที่ดี

“ลูกเสือรุ่นพี่” หมายถึง บุคคลใดก็ตามที่ลูกเสือสำรองมีความเห็นพ้องต้องกันยอมยกให้เป็นหัวหน้าหมู่หรือหัวหน้าชุดในการเล่นเกมน ตลอดจนผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ อาจารย์ รวมทั้งผู้กำกับของลูกเสือด้วย

ตามกฎข้อ 2 ซึ่งให้เห็นความสำคัญในการที่ลูกเสือสำรองจะรู้จักบังคับใจตนเองหรือมีวินัยสำหรับตนเอง ไม่ประพฤติตนในทางที่ไม่ดี เช่น เล่นการพนัน

การปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

1. ลูกเสือจะต้องมีความยึดมั่น เคารพและเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ด้วยความจริงใจ
 2. พยายามกระทำตนให้ดีที่สุด ทั้งขณะอยู่ที่บ้านและที่โรงเรียน เช่น ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของบิดามารดา ผู้กำกับ อาจารย์ ญาติ พี่น้อง รักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน และช่วยเหลืองานของโรงเรียนนอกจากนี้งานบ้านที่ได้รับมอบหมายก็ต้องให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี
 3. ช่วยเหลือบิดามารดา ผู้กำกับอาจารย์ และผู้อื่นเมื่อมีโอกาส
 4. ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของกิจกรรมลูกเสือ หากจะกระทำสิ่งใด ก็พิจารณาว่าสิ่งที่ทำนั้นถูกต้องหรือไม่
 5. รักษากฎหมายบ้านเมือง โดยปฏิบัติตนให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองดี
 6. รักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของไทย
- ลูกเสือที่ดีจะต้องเป็นลูกเสือที่จำ ท่อง คำปฏิญาณและกฎได้ และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

3. เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

● สุนัขจิ้งจอกกับแพะ

สุนัขจิ้งจอกกับแพะเป็นเพื่อนกัน พวกมันมักจะถกเถียงกันอยู่เรื่อยๆว่าใครจะฉลาดกว่ากัน วันหนึ่งขณะที่พวกมันชวนกันกระโดดลงไปดื่มน้ำในบ่อที่ชาวบ้านช่วยกันสร้างขึ้นมาเพื่อเก็บน้ำ แต่เพราะหิวไม่ได้ทันสังเกตว่าบ่อน้ำนั้นลึกมาก พอกินน้ำในบ่อจนอิ่มแล้ว ต่างก็พยายามหาทางขึ้นจากบ่อ แต่ก็จมน้ำตาย

สุนัขจิ้งจอกที่ฉลาดและเจ้าเล่ห์กว่า จึงออกอุบายให้แพะยื่นเอาขาหน้าทั้งสองเกะก่าแพงบ่อไว้ แล้วยัดตัวให้เต็มทีเพื่อผลัดกันปีนขึ้นไป สุนัขจิ้งจอกใช้โอกาสนั้น เหยียบตัวแพะและกระโดดขึ้นไปก่อน แล้วมันจึงหันมาพูดเยาะเย้ยแพะว่า “ถ้าเจ้าฉลาดอย่างที่เจ้าว่า เจ้าก็หาทางปีนขึ้นมาจากบ่อเอาเองเถิด เข้าไปก่อนละ”

คติสอนใจ: ผู้ที่มีปฏิภาณ ไหวพริบ และความฉลาดอยู่ในตัว ย่อมเอาตัวรอดได้เสมอ

อีสป.นิทานอีสป เล่ม 1.กรุงเทพฯ:ทิพวิสุทธิ.2543,หน้า29.

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือและกิจกรรมกลางแจ้ง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 ความสามารถเชิงทักษะ

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : เพื่อให้ลูกเสือสำรองมีความสามารถเชิงทักษะด้านสมรรถภาพทางกาย

2. เนื้อหา/สาระ : ความสามารถเชิงทักษะ

2.1 การขว้างและรับลูกบอล

2.2 การม้วนหน้า กระโดดกบ

2.3 ขึ้นต้นไม้ หรือไต่เชือก ทูนของบนศีรษะ

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 รูปภาพการออกกำลังกาย

3.2 แผนภูมิเพลง

3.3 นิทาน

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม - เพลง

4.3 ผู้กำกับชวนคิดชวนคุยการออกกำลังกายมีหลายวิธี เช่น

- การสร้างความเข้มแข็งของกล้ามเนื้อ

- การสร้างความคล่องแคล่วว่องไว

- การทรงตัวเพื่อบุคลิกภาพ

4.4 ลูกเสือเรียนรู้วิธีการพัฒนาสมรรถนะทางกายจำนวน 5 เรื่องตามฐานกิจกรรม

- ฐานที่ 1 ขว้างและรับลูกบอลได้ 8 ใน 10 ครั้งระยะห่าง 5 เมตร

- ฐานที่ 2 ม้วนหน้า ม้วนหลัง

- ฐานที่ 3 ปีนต้นไม้หรือเชือกสูง 3 เมตร

- ฐานที่ 4 กระโดดกบ

- ฐานที่ 5 ทูนของบนศีรษะ

4.5 ผู้กำกับสรุปสิ่งที่ได้จากการออกกำลังกายให้กับลูกเสือ

4.6 ผู้กำกับเล่านิทานที่เป็นคติสอนใจ

4.7 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย, ตรวจ, ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงลง, เลิก)

5. การประเมินผล

ตรวจสอบความสามารถที่เป็นสมรรถนะทางกายของลูกเสือสำรองเพื่อการผ่านเกณฑ์

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงออกกำลังกาย

ออกกำลัง ด้วยการร้องรำทำเพลง ให้ครื้นเครง เสียงเพลงบรรเลงจับใจ
รำร้องกันไป ไม่มีหม่นหมองทุกข์ แล้วเราเพลินใจ ด้วยการร้องรำทำเพลง

- เพลงกายบริหาร

กำมือขึ้นแล้วหมุน หมุน	ชูมือขึ้นแล้วโบกไปมา (ซ้าย)
กางแขนขึ้นและลง	พับแขนมือแตะไหล่
กางแขนขึ้นและลง	ชูมือตรงหมุนไปรอบตัว

2. เกม

- เกมนำทาง

ให้ลูกเสือคนหนึ่งปิดตาไว้แล้วนำของที่เตรียมไว้ไปซ่อนยังจุด ๆ หนึ่ง จากนั้นให้คนที่ปิดตานั้นเปิดตาและออกค้นหาว่าของนั้นซ่อนอยู่ที่ไหน ลูกเสือคนอื่นจะบอกได้แค่ทิศทางที่ตั้งของสิ่งของนั้นเท่านั้น โดยพูดเพียงคำว่า ซ้าย ขวา หน้า หลัง

การตัดสิน ผู้ค้นหาจะต้องเดินไปตามทิศทางที่ลูกเสือบอกจนกว่าจะค้นพบสิ่งของนั้นแล้วก็เปลี่ยนคนอื่นเข้ามาหาของบ้าง

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือและกิจกรรมกลางแจ้ง
แผนการจัดกิจกรรมที่ 9 การผูกเงื่อนต่อเชือก

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือนี้อาศัยทักษะผูกเงื่อนพิรอดและการต่อเชือก

2. เนื้อหา/สาระ

การผูกเงื่อนพิรอดและการต่อเชือก

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 เชือก

3.2 เกมต่อเชือก

3.3 แผนภูมิเพลง

3.4 การแข่งขันต่อเงื่อนเชือก

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม – เพลง

4.3 ผู้กำกับสาริตการผูกเชือกด้วยเงื่อนพิรอด และฝึกปฏิบัติผูกเงื่อนพิรอด

4.4 ผู้กำกับสาริตการต่อเชือกและลูกเสือฝึกปฏิบัติการต่อเชือกจนทำได้

4.5 ผู้กำกับประเมินผลโดยการให้ลูกเสือเล่นเกม “ต่อเชือก”

4.6 หมู่ลูกเสือประชุมการวางแผนการต่อเชือกด้วยเงื่อนพิรอด

4.7 หมู่ที่ชนะเลิศมาเล่าให้เพื่อนฟังว่าทำอย่างไรจึงต่อเชือกได้สำเร็จก่อน มีการวางแผนช่วยกันอย่างไร

4.8 ลูกเสือผูกเงื่อนพิรอดให้ถูกต้องสวยงาม เช่น ผูกผ้าผูกคอ ผูกสายรองเท้าด้วยเงื่อนพิรอด

4.9 ผู้กำกับสรุปแนวคิดที่ได้รับให้กับลูกเสือ

4.10 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย, ตรวจ, ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงลง, เลิก)

5. การประเมินผล

ตรวจสอบความถูกต้องของการผูกเงื่อน สังเกตความคล่องแคล่วว่องไวในการผูกเงื่อนและต่อเชือกอย่างถูกต้อง

ภาคผนวก

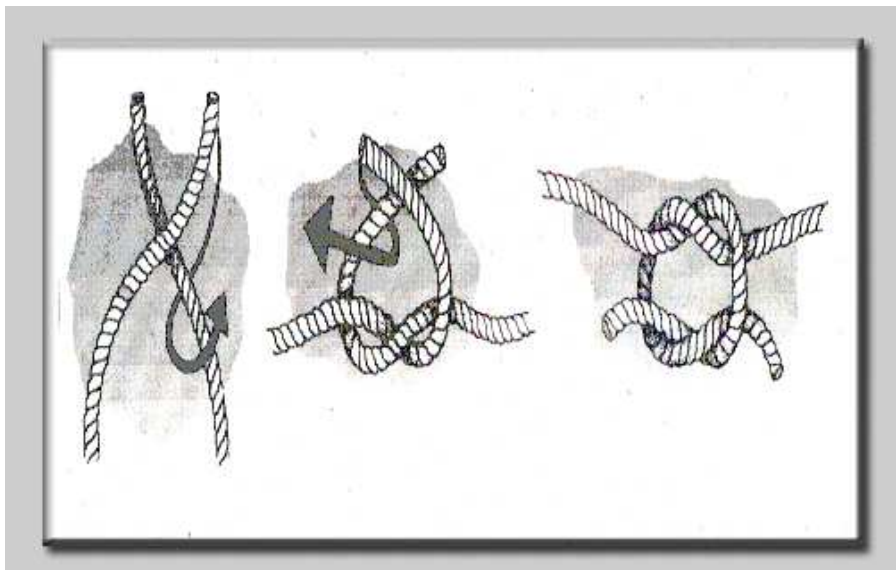
1. เพลง

- เพลงงานสิ่งใด

งานสิ่งใด งานสิ่งใด แม้ใครละลายทิ้งปล่อย
มัวแต่คอย ฝ้าแต่คอย หวังคอยแต่เกียงโยนกลอง
ไม่มีเสร็จ ไม่มีเสร็จรับรอง จำไว้ทุกคนต้อง ทำงาน
เราต้องช่วยกัน ช่วยกัน ช่วยกัน ช่วยกัน

2. เนื้อหาประกอบการเรียน

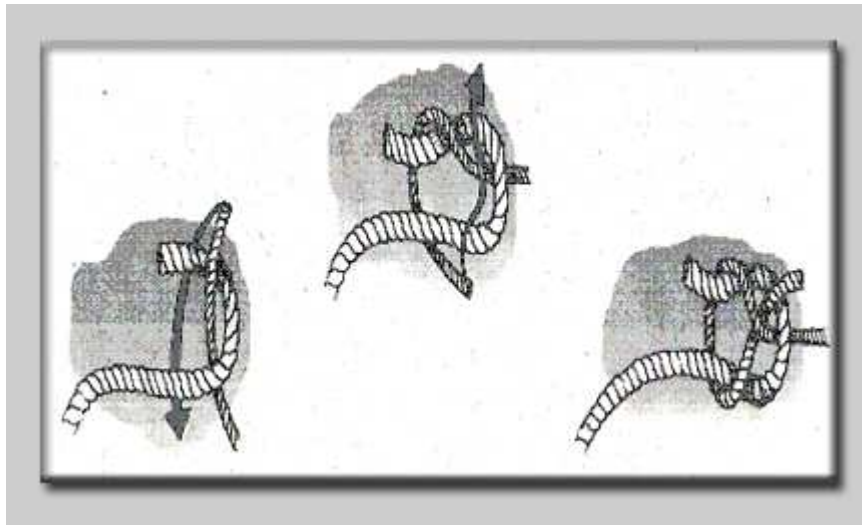
เงื่อนพืด

ประโยชน์เงื่อนพืด

1. ใช้ต่อเชือกที่มีขนาดและความเหนียวเท่ากัน
2. ใช้ต่อผ้าให้มีความยาวตามต้องการ เช่น ต่อผ้าผูกคอลูกเสือ ผ้าปูที่นอน กรณีใช้แทนเชือกในกรณีฉุกเฉิน

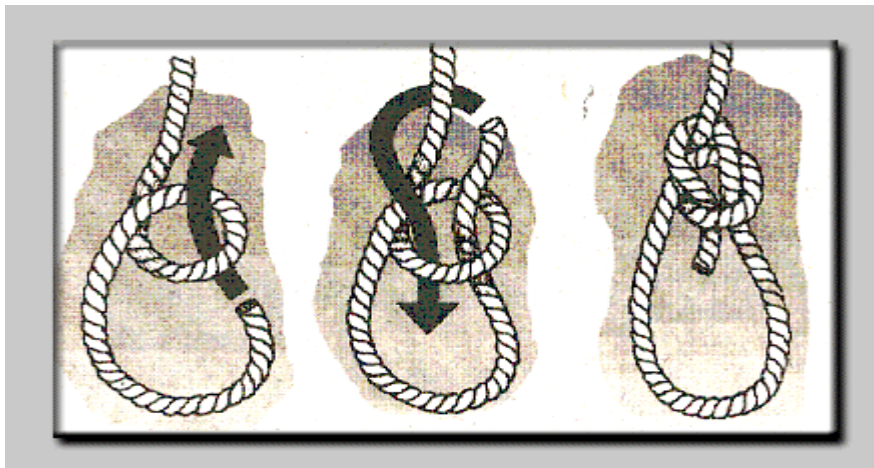
เงื่อนขัดสมาธิ

ประโยชน์ของเงื่อนขัดสมาธิ

1. ใช้ต่อเชือกที่มีขนาดใหญ่เท่ากันหรือขนาดต่างกัน
2. ใช้ต่อเชือกหรือวัตถุที่มีลักษณะแข็ง เช่น เถาวัลย์ ตอก
3. ใช้กับบ่วงหรือขอมที่มีอยู่แล้ว

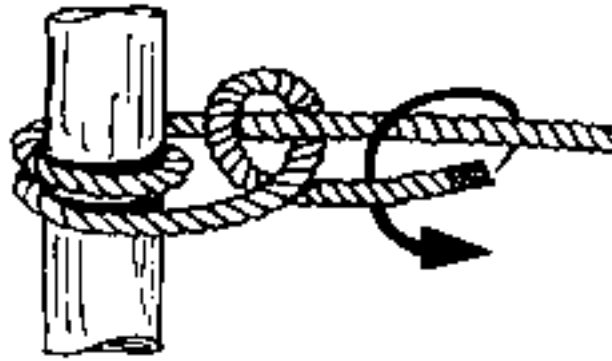
เงื่อนบ่วงสายธนู

ประโยชน์ของเงื่อนบ่วงสายธนู

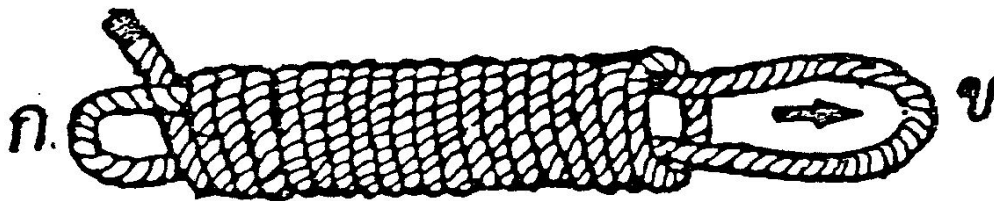
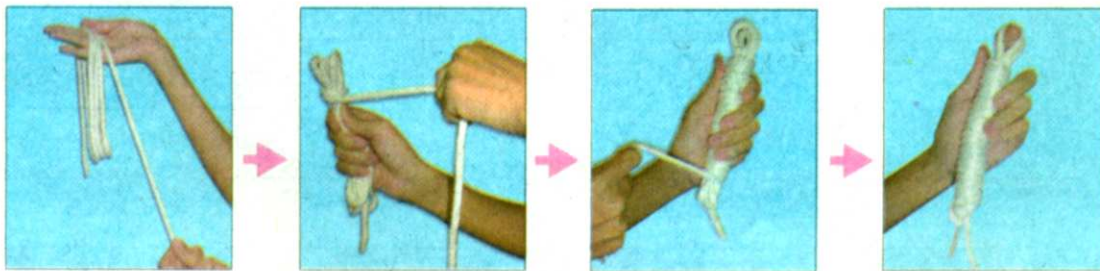
เป็นบ่วงปลายเชือกที่ดีที่สุดเพราะเงื่อนที่ผูกเป็นบ่วงคงที่ ไม่หลุด ไม่เลื่อน ใช้ผูกเรือ ผูกแพ เพื่อให้ขึ้นลงตามน้ำได้ และใช้ผูกสัตว์เพื่อให้สัตว์เดินหมุนไปได้รอบ ๆ นอกจากนี้ยังใช้ล่าเสียง บุคคล หีบห่อ หรือสิ่งของหย่อนลงไปที่ต่ำหรือดำขึ้นไปสู่ที่สูงก็ได้

เงื่อนกระหวัดไม้

ประโยชน์ของเงื่อนกระหวัดไม้
ใช้ผูกเรือหรือสัตว์ไว้กับหลักหรือเสา

การเก็บเชือก

3. เกมการแข่งขันผูกเงื่อน

ลูกเสือ ลูกเสือทุกคนมีเชือก แบ่งลูกเสือออกเป็น 2 กลุ่มยืนห่างกันประมาณ 3 หลา ตั้งเป็นแถวหน้ากระดานหันหน้าเข้าหากัน เมื่อผู้กำกับบอกเริ่ม ให้ทั้งสองแถววิ่งเข้ามาหากันเป็นคู่ๆต่างคนต่างก็เอาเชือกคล้องซึ่งกันและกัน แล้วผูกเงื่อนพิรอด เมื่อใครเสร็จก่อนก็รีบดึงคู่ของตนไปยังแดนตนเมื่อเสร็จแล้วให้หยุด ผู้กำกับนับดู ฝ่ายใดผูกเสร็จและสามารถดึงมาแดนของตนได้มาก ฝ่ายนั้นชนะ ในการตัดสินผู้กำกับต้องตรวจดูเงื่อนด้วยว่าผูกได้ถูกต้องหรือไม่

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 3 สุขภาพอนามัยดี

แผนการจัดกิจกรรมที่ 10 รู้ทันโรค

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : เพื่อให้ลูกเสือรู้จักโรคติดต่อซึ่งเป็นโรคใกล้ตัวที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน

2. เนื้อหา/สาระ : โรคติดต่อที่เป็นโรคใกล้ตัว และวิธีการป้องกัน

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 แผนภูมิเพลงออกกำลังกาย

3.2 ความรู้เรื่องโรคติดต่อ

3.3 เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม - เพลง

4.3 ให้ลูกเสือแต่ละหมู่คุยกัน ว่าตนเองหรือบุคคลในครอบครัว มีคนที่เคยเป็นโรคติดต่อ เช่น ตาแดง ท้องร่วง ไข้หวัดใหญ่ คางทูม อีสุกอีใส ฯลฯ หรือไม่ และมีอาการเป็นอย่างไร

4.4 ผู้กำกับสุ่มถาม ให้เล่าในกอง 1 – 2 หมู่

4.5 คำถามชวนคิดชวนคุยและสร้างความตระหนัก

- ลูกเสือทุกคนมีโอกาสเป็นโรคติดต่อหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ถ้าลูกเสือเป็นโรคดังกล่าวจะเกิดอะไรขึ้นกับตนเองและสร้างความลำบากให้กับใครบ้าง
- ลูกเสือเคยได้ยินรู้จักโรคติดต่อที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ หรือไม่ มีโรคอะไรบ้าง
- หากเราไม่ติดตามข่าว ไม่รู้จักโรค จะทำให้ตัวเรา ครอบครัว สังคม เสียหายอย่างไรบ้าง

4.6 ในฐานะเป็นลูกเสือจะมีวิธีป้องกันอย่างไร สรุปข้อคิดที่ควรได้

- ไม่อยู่ในที่แออัด อากาศไม่ถ่ายเท
- หลีกเลี่ยงการอยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วย ถ้าเลี่ยงไม่ได้ ต้องใช้ผ้าปิดปาก ปิดจมูกป้องกัน
- ล้างมือ ใช้ช้อนกลาง รับประทานอาหารสุก ไม่มีแมลงวันตอม
- หากตัวเราเป็นผู้ป่วยต้องป้องกันการแพร่เชื้อโดยใช้ผ้าปิดปาก ปิดจมูก

4.7 เล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.8 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ ทำแกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตการตอบคำถามของลูกเสือว่า มีความเข้าใจถูกต้องเพียงใด และคำตอบที่ได้เกิดจากการคิดบนพื้นฐานข้อมูลและความรู้ที่เป็นจริง

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงออกกำลังกาย

ออกกำลัง ด้วยการร้องรำทำเพลง ให้ครั้นเครื่องเสียงเพลงบรรเลงจับใจ
รำร้องกันไป ไม่มีหม่นหมองทุกข์ แล้วเราเพลินใจ ด้วยการร้องรำทำเพลง

2. เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

- สุขขจึงจอกกับรูปแกะสลัก

บ่อยครั้งที่เดียว ที่คนใหญ่คนโตทำตัวเหมือนตัวละครบนเวที มีท่าทางที่น่าเลื่อมใสบูชา แต่ความเป็นจริงรูปลักษณะที่เห็นก็คือสิ่งที่หลอกลวง สุขขจึงจอกที่ดูคล่องแคล่ว เฉลียวฉลาด พอเห็นคนมันกลับวิ่งหนีอย่างไม่คิดชีวิต ตรงกันข้ามกับลาที่ถูกมองว่าโง่เพราะลักษณะเขื่องซุ่มที่อมะลิของมัน แต่มันสามารถมองคนได้ทุกแง่ทุกมุม และเมื่อมองอย่างทะลุไปร้งแล้วมันก็อธิบายว่า “พวกเขาก็เหมือนกับรูปสลักวิบุรุษนั่นแหละ ดูน่าเกรงขามแต่ข้างในกลวง กว่าจะปั้นขึ้นมาได้ก็แทบเป็นแทบตาย พอทำเสร็จแล้วศีรษะก็ดูสง่างามอยู่ดอก แต่สมองไม่รู้ไปอยู่เสียที่ไหน

คติสอนใจ ลักษณะที่ปรากฏออกมาภายนอก มิใช่สิ่งชี้ให้เห็นคุณค่าที่อยู่ภายใน

3. เนื้อหาประกอบกิจกรรม

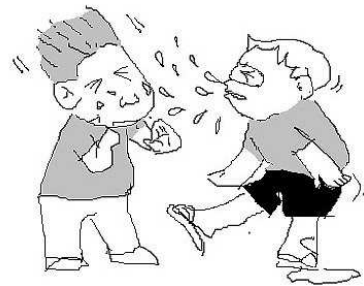
- โรคไข้หวัดใหญ่

ไข้หวัดใหญ่เป็นโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี สาเหตุเกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ ในประเทศไทยมักมีการระบาดในช่วงกลางปี

เชื้อไข้หวัดใหญ่อยู่ในน้ำมูก เสมหะของผู้ป่วย ติดต่อกันโดยการไอ จามรดกัน หรือติดต่อผ่านมือที่เปื้อนน้ำมูกหรือเสมหะของผู้ป่วยจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ผ้าเช็ดหน้า แก้วน้ำ ราวบันได ลูกบิดประตู แล้วใช้มือมาสัมผัสบริเวณใบหน้า เชื้อจึงเข้าสู่จมูกและปาก

หลังรับเชื้อประมาณ 1-3 วันจะมีไข้สูง หนาวสั่น ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ เจ็บคอ น้ำมูกไหล ไอแห้งๆ คล้ายไข้หวัดธรรมดา แต่อาการรุนแรงกว่า และอาจมีโรคแทรกซ้อน เช่น หลอดลมอักเสบ ปอดอักเสบ ซึ่งอาจทำให้เสียชีวิตได้ในผู้สูงอายุและเด็กเล็ก ๆ

โดยทั่วไปอาการมักดีขึ้นใน 3-5 วันหลังเริ่มมีอาการป่วย และหายเป็นปกติใน 7-10 วัน เชื้อไข้หวัดใหญ่ 2009 เป็นเชื้อชนิดสายพันธุ์ เอ จัดได้ว่าเป็น “โรคติดต่ออุบัติใหม่” เพราะเข้าใจกันว่า เป็นโรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อตัวใหม่ อันเนื่องมาจากการกลายพันธุ์ของไวรัส จนเกิดเป็นไวรัสสาย

พันธุ์ใหม่ที่มีสารพันธุกรรมผสมกันของเชื้อไข้หวัดใหญ่ ของหมู นก และคน จึงทำให้มีการระบาดอย่างรวดเร็วเพราะคนส่วนใหญ่ยังไม่มีภูมิคุ้มกัน

การป้องกัน

1. รักษาสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ โดยการออกกำลังกายเป็นประจำ พักผ่อนให้เพียงพอ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ โดยเฉพาะผัก และผลไม้ เพื่อให้ร่างกายได้รับสารอาหารและวิตามินเพียงพอ และสร้างภูมิคุ้มกันโรคได้ดี
2. หลีกเลี่ยงการคลุกคลีใกล้ชิด หรือใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น โดยเฉพาะผู้มีอาการไข้หวัด
3. รักษาร่างกายให้อบอุ่นในช่วงอากาศหนาวเย็น
4. หากมีอาการป่วยเป็นไข้หวัดหรือไข้หวัดใหญ่ ควรระมัดระวังไม่แพร่เชื้อให้ผู้อื่น โดยการปิดปากและจมูกด้วยผ้าเช็ดหน้าขณะไอ จาม และหมั่นล้างมือบ่อยๆ
5. ฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ทุกปี โดยเฉพาะเด็ก และผู้สูงอายุซึ่งมีแนวโน้มเกิดโรคแทรกซ้อนได้ง่าย

• โรคท้องร่วง

ท้องร่วง คือ การถ่ายอุจจาระที่มีจำนวนมากกว่าปกติตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไปใน 1 วัน หรือถ่ายเป็นน้ำจำนวนมาก หรือเป็นมูกเลือด แม้เพียง 1 ครั้งต่อวัน

สาเหตุของโรค แบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ

1. ท้องร่วงจากการติดเชื้อ ทั้งจากเชื้อไวรัสและเชื้อแบคทีเรีย มีอาการและลักษณะอุจจาระที่แตกต่างกันได้แก่ อหิวาตกโรค จะมีอุจจาระคล้ายน้ำซาวข้าว ผู้ป่วยจะอาเจียน อ่อนเพลีย และมีอาการซึม ส่วนท้องร่วงจากเชื้อบิดมักจะมีอุจจาระเป็นมูกเลือดร่วมกับ อาการอาเจียน ไข้สูง และอ่อนเพลีย
2. ท้องร่วงชนิดไม่มีการติดเชื้อ ที่พบบ่อยเกิดจากการขาดน้ำย่อยแลคเตส ที่ทำการย่อยน้ำตาลในนม จากการศึกษพบว่า 80-90 เปอร์เซ็นต์ของคนไทยขาดน้ำย่อยตัวนี้ อาการมักเกิดภายหลังจากการดื่มนมประมาณ 1 - 2 ชั่วโมง คือจะรู้สึกโครกครากในท้อง ปวดท้องแบบปวดบิดๆ และมีอาการท้องร่วงเป็นน้ำ 1-2 ครั้งแล้วจึงค่อยหายไป

การป้องกัน

1. ล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่บ่อยๆ โดยเฉพาะก่อนรับประทานอาหารและหลังจากเข้าห้องน้ำ
2. ล้างผักผลไม้ให้สะอาด โดยล้างผ่านน้ำหลายๆครั้ง หรือแช่ในน้ำเกลือ หรือแช่ในน้ำละลายด่างทับทิม หรือน้ำผสมเบกกิ้งโซดา
3. ล้างภาชนะให้สะอาดทุกครั้ง เช่น เขียง มีด ช้อน ส้อม ถ้วย จาน แก้วน้ำ และควรใช้ช้อนกลางทุกครั้งในการรับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่น

4. รับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่ ๆ และผ่านการปรุงที่ถูกต้องปลอดภัย ถ้าจำเป็นต้องนำมารับประทานอีก ควรทำให้ร้อนจนเดือดปุด ๆ จึงจะปลอดภัย
5. ควรต้มน้ำให้สุกทุกครั้งก่อนนำมาดื่ม โดยเฉพาะน้ำที่กตจากตู้กดทั่วไป เพราะอาจจะมีการปนเปื้อนเชื้อโรคได้

การรักษาและดูแลผู้ป่วยโรคท้องร่วง

1. ดื่มสารละลายน้ำตาลเกลือแร่โออาร์เอส สูตรขององค์การเภสัชกรรมหรือองค์การอนามัยโลก ให้จิบทีละน้อยแต่บ่อยครั้ง ในปริมาณที่เท่ากับปริมาณอุจจาระที่ถ่ายออกมาในแต่ละครั้ง เพื่อป้องกันการขาดน้ำและเกลือแร่ สารละลายน้ำตาลเกลือแร่นี้ สามารถทำเองได้โดยผสม น้ำตาลทราย 2 ช้อนโต๊ะ เกลือป่นครึ่งช้อนชา น้ำต้มสุกที่เย็นแล้ว 750 ซี ซี คนให้ละลายและเข้ากันดี ใช้ภายใน 24 ชั่วโมง
2. หากมีอาการผิดปกติ ควรรีบนำส่งโรงพยาบาล เช่น ถ่ายหรืออาเจียนไม่หยุด หิวน้ำตลอดเวลา หรือปัสสาวะไม่ออกเนื่องจากขาดน้ำมาก หน้ามืด ซีดหรือหมดสติ มีไข้ ปวดท้องรุนแรง หรือเวลาถ่ายจะรู้สึกปวดเบ่งตลอดเวลาเนื่องจากเป็นอาการของบิด
3. ขับถ่ายในสุขภัณฑ์ที่ถูกสุขลักษณะ ล้างมือให้สะอาดเสมอทุกครั้งหลังจากการขับถ่ายด้วยน้ำและสบู่ เนื่องจากอหิวาตกโรคเป็นโรคที่ติดต่อดีงายและแพร่ระบาดได้อีกด้วย
4. กำจัดอาเจียนของผู้ป่วย โดยเททิ้งลงโถส้วม ราดน้ำให้สะอาด แล้วราดตามด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค เช่น น้ำยาล้างห้องน้ำหรือน้ำยาซักผ้าขาวก็ได้
5. สิ่งของเครื่องใช้ของผู้ป่วยรักษาให้สะอาดเสมอ ซึ่งรวมถึงเสื้อผ้า ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน ผ้าเช็ดตัว ทำการซักให้สะอาดและนำออกตากแดดเพื่อฆ่าเชื้อโรคด้วย
6. ผู้ดูแลใกล้ชิดผู้ป่วยควรหมั่นล้างมือ ฟอกสบู่ให้สะอาดอยู่เสมอ เพื่อเป็นการป้องกันเชื้อปนเปื้อนจากมือสู่อาหารและเกิดการติดโรคได้
7. ไม่ควรซื้อยารับประทานเองโดยเฉพาะยาฆ่าเชื้อและยาหยุดถ่าย เพราะอาจเกิดอันตรายจากยาได้

• โรคตาแดง

โรคตาแดง เป็นการอักเสบของเยื่อบุตา มีสาเหตุจากการติดเชื้อไวรัส แบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด คือ ชนิดตาอักเสบไม่มาก ชนิดตาอักเสบรุนแรง และชนิดที่มีคออักเสบร่วมด้วย พบได้ในคนทุกเพศ ทุกวัย มักเกิดในโรงเรียน โรงพยาบาล ที่ทำงาน สถานเลี้ยงเด็ก ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีผู้คนอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก มักระบาดในช่วงฤดูฝน

การติดต่อ

1. การคลุกคลีหรือสัมผัสน้ำตาของผู้ป่วยที่ติดมากับนิ้วมือ และแพร่จากนิ้วมือมาติดที่ตาโดยตรง

2. ใช้เสื้อผ้า หรือสิ่งของร่วมกับผู้ป่วย
3. ฟุ่่นละออง หรือน้ำสกปรกเข้าตา
4. แมงหวี่ หรือแมลงวันตอมตา
5. ไม่รักษาความสะอาดของร่างกาย โดยเฉพาะมือและใบหน้า

โรคตาแดง ไม่ติดต่อทางการสบสายตา ทางอากาศ หรือรับประทานอาหารร่วมกัน และอาการตาแดงจะเกิดได้ภายใน 1-2 วันหลังได้รับเชื้อ มีอาการนาน 5 – 10 วัน ระยะการแพร่เชื้อประมาณ 14 วัน

อาการ

ตาแดง เคืองตามาก ตาขาวจะมีสีแดงเรื่อๆ เพราะมีเลือดออกที่เยื่อบุตาขาว น้ำตาไหล เจ็บตา และมีขี้ตาออกมาก ต่อม่าน้ำเหลืองหลังหุ้่มักเจ็บและบวม มักเป็นข้างเดียวก่อน แล้วจึงติดต่อมายังตาอีกข้างใน 1-2 วัน ถ้าไม่ระวังให้ดีอาจเกิดแผลที่ตาได้

การรักษา

1. พบแพทย์เพื่อรับยาอย่างถูกต้อง รักษาตัวอยู่ที่บ้านอย่างน้อย 3 วันเพื่อป้องกันการติดต่อ
2. ไม่ควรใช้ผ้าเช็ดหน้าเช็ดขี้ตา เพราะผ้าเช็ดหน้าจะเก็บสะสมเชื้อไว้และติดต่อไปยังผู้อื่นได้
3. ควรใส่แว่นกันแดดเพื่อลดการระคายเคืองแสง
4. ไม่ควรใช้ผ้าปิดตา เพราะอาจทำให้เกิดการติดเชื้อมากขึ้น
5. งดใส่คอนแทกเลนส์จนกว่าตาจะหายอีกเสบ
6. ควรพักผ่อนให้เต็มที่ และพักการใช้สายตา
7. รักษาความสะอาด และต้องล้างมือให้สะอาดทุกครั้งที่จับบริเวณใบหน้าและตา เนื่องจากโรคตาแดง จะติดต่อโดยการสัมผัสมากที่สุด การล้างมือจะช่วยตัดการแพร่กระจายเชื้อได้อย่างดี

การป้องกัน

1. หมั่นล้างมือ ดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย สิ่งของเครื่องใช้ให้สะอาดอยู่เสมอ
2. ไม่คลุกคลีใกล้ชิด หรือใช้สิ่งของร่วมกับผู้ป่วย
3. ถ้ามีฟุ่่นละออง หรือน้ำสกปรกเข้าตา ควรล้างตาด้วยน้ำสะอาดทันที
4. อย่าปล่อยให้แมลงหวี่ หรือแมลงวันตอมตา
5. หมั่นต่างๆ เช่น เสื้อผ้า ผ้าเช็ดตัว ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน ให้สะอาดอยู่เสมอ

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 3 สุขภาพอนามัยดี

แผนการจัดกิจกรรมที่ 11 อาหารดีมีคุณค่า

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : เพื่อให้ลูกเสือรู้จักประโยชน์และคุณค่าของอาหารประเภทผัก
2. เนื้อหา/สาระ : ประโยชน์และคุณค่าของผัก
3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ : 3.1 แผนภูมิเพลง 3.2 ผักชนิดต่าง ๆ 5 ชนิด
4. กิจกรรม
 - 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)
 - 4.2 เกม - เพลง
 - 4.3 ผู้กำกับและลูกเสือสนทนาถึงประโยชน์และคุณค่าของอาหารที่มีต่อร่างกาย
 - 4.4 ผู้กำกับนำผักอย่างน้อย 5 ชนิดมาให้ลูกเสือดู แล้วชวนคิด
 - ผักนี้มีชื่ออะไรบ้าง อยู่ในอาหารอะไรบ้าง (ที่ลูกเสือเคยเห็นในบ้านและร้านอาหาร)
 - เคยรับประทานผักชนิดใดบ้าง
 - คุณค่าของผักที่มีต่อร่างกาย (ไม่ทำให้ท้องผูก ไม่อ้วน มีวิตามินหลายชนิดช่วยบำรุงร่างกาย)
 - ถ้าไม่รับประทานผักจะเกิดผลเสียอะไรบ้าง (ท้องผูก ปวดท้อง ขาดวิตามินและเกลือแร่ ร่างกายไม่แข็งแรง)
 - 4.5 ใครชอบรับประทานผักชนิดใดบ้าง
 - ให้ลูกเสือเข้าแถวตามชนิดของผักที่ตนเองชอบ สอบถามถึงเหตุผลที่ชอบ
 - เปิดโอกาสให้ลูกเสือเข้าแถวตามชนิดของผักอื่นๆที่ชอบด้วย (ลูกเสือบางคนอาจชอบผักหลายๆอย่างพร้อมทั้งบอกเหตุผลที่ชอบทุกครั้ง)
 - 4.6 ผู้กำกับสรุปแนวคิดที่ควรได้ เช่น รับประทานผักและอาหารให้ครบ 5 หมู่ จะทำให้อวัยวะแข็งแรงสมบูรณ์ รูปร่างสวยงาม
 - 4.7 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย, ตรวจ, ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงลง, เลิก)
5. การประเมินผล
 - 5.1 สังเกตความสนใจใฝ่รู้ในเรื่องการรับประทานผัก
 - 5.2 ชักถามความเข้าใจในเรื่องประโยชน์และคุณค่าของผัก

ภาคผนวก

เพลงข้าวโพดสี

พรวนดินกันเสียให้หมด จะปลูกข้าวโพดสี (ข้าว)
โอแม่ดาวดารา เจ้าไม่เมตตาตัวพี่
ข้าวโพดสี ข้าวโพดสี ปานจะนี้จะโรยรา ปานจะนี้จะโรยรา

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 4 ความปลอดภัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 12 สัญญาณไฟจราจร

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

ลูกเสือบอกความหมายของสัญญาณไฟ และเครื่องหมายจราจรได้

2. เนื้อหา/สาระ

สัญญาณไฟและเครื่องหมายจราจรสำหรับการเดินทางเท้า

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 แผนภูมิสัญญาณและเครื่องหมายจราจร

3.2 รูปสะพานลอย ทางม้าลาย

3.3 แผนภูมิเพลง

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.3 เกม – เพลง

4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา

1) ลูกเสือร้องเพลง “ข้ามถนน”

2) ลูกเสือเล่นเกมวิ่งผลัดจราจร

วิธีเล่น ลูกเสือแต่ละหมู่เข้าแถวตอนลึกจำนวนเท่า ๆ กัน จัดทำบัตรสีแดง 3 ใบ สีเหลือง 3 ใบ สีเขียว 6 ใบ แต่ละชุดวางไว้หน้าหมู่ลูกเสือ ห่างจากหัวแถวประมาณ 5 เมตร เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่นให้คนแรกของแต่ละหมู่วิ่งไปหยิบบัตร หากได้บัตรสีแดงให้คว้าบัตรไว้ดังเดิม แล้ววิ่งกลับมาต่อแถวเดิมเพื่อเตรียมเล่นใหม่ หากเป็นบัตรสีเหลืองให้คว้าบัตรและรออยู่ตรงนั้นเพื่อรอเล่นใหม่ หากได้บัตรสีเขียวให้รับนำบัตรไปไว้อีกจุดหนึ่งแล้วนั่งรอสมาชิก หมู่ใดได้บัตรสีเขียวครบก่อนเป็นหมู่ที่ชนะ

4.4 ผู้กำกับ อธิบาย สัญญาณไฟจราจร สัญญาณไฟสำหรับคนข้ามถนน การใช้ทางม้าลาย และสะพานลอย

4.5 ผู้กำกับทบทวนโดยให้ลูกเสือแต่ละหมู่แข่งขันกันบอกความหมายของสัญญาณไฟต่าง ๆ การใช้ทางม้าลาย และสะพานลอย

4.6 ผู้กำกับเล่านิทานที่เป็นคติสอนใจ

4.7 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย, ตรวจ, ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงลง, เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกต - ความสนใจและการเข้าร่วมกิจกรรม การตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลง ข้ามถนน

อย่าเหม่อมอง ต้องดูข้างหน้า
อีกซ้ายและขวา เมื่อจะข้ามถนน
หากยวดยานหลาย ก็ต้องอดใจทน
อย่าตัดหน้ารถยนต์ ทุกทุกคนควรระวังเอ๋ย
มง แชะ มง แชะ แชะ มง ตะลุ่มตุ่มมง (ซ้ำ)

2. เนื้อหาประกอบการเรียนรู้

- ความปลอดภัยในการเดินทาง

ในการเดินทางมาโรงเรียน หรือการเดินทางไกลตามข้อกำหนดของลูกเสือสำรอง – เนตรนารีสำรอง อาจมีความจำเป็นต้องข้ามถนน จึงควรจะต้องเรียนรู้เรื่องเครื่องหมายสัญญาณไฟจราจร เพื่อสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นในขณะที่เดินทาง

สัญญาณไฟจราจร สัญญาณไฟในการจราจร มี 3 สี คือ สีแดง สีเหลือง และสีเขียว สัญญาณไฟจราจรสำหรับการเดินรถมี ดังนี้

สีแดง หมายถึง ให้รถทุกคันหยุดหลัง
แนวเส้นที่กำหนดไว้

สีเหลือง หมายถึง ให้รถที่แล่นอยู่
เตรียมหยุด หรือให้รถที่จอดอยู่เตรียมแล่น

สีเขียว หมายถึง ให้รถแล่นผ่านไป

สัญญาณไฟสำหรับคนข้ามถนน

สัญญาณไฟสำหรับคนข้ามถนนจะเป็นรูปคนในสัญญาณไฟ

สีแดง หมายถึง ห้ามข้ามถนน

สีเขียว หมายถึง ข้ามถนนได้

ความปลอดภัยในการเดินถนน

เพื่อความปลอดภัยของตนเอง และผู้อื่นตลอดจนเป็นตัวอย่างที่ดีต่อบุคคลทั่วไป ลูกเสือสำรอง-เนตรนารีสำรอง จะต้องปฏิบัติตามกฎจราจรในการเดินถนน ดังนี้

1. ถนนที่มีทางเท้า ให้เดินบนทางเท้าและเดินชิดทางซ้ายของทางเท้า
2. ถนนที่ไม่มีทางเท้า ให้เดินชิดขอบขวาของถนนเมื่อมีรถแล่นสวนมาจะได้ระยะรั้ว
3. ในเวลากลางคืน เมื่อจะเดินตามถนนควรถือไฟฉายส่องทาง ไม่ควรสวมเสื้อผ้าสีทึบ ควรสวมเสื้อสีขาวหรือสีอ่อน
4. ควรมีผู้ใหญ่ดูแลเด็กที่ยังข้ามถนนไม่เป็น โดยผู้ใหญ่เดินชิดขอบถนนจนเด็กให้เด็กเดินด้านใน

การเดินข้ามถนน

เพื่อความปลอดภัยให้ปฏิบัติ ดังนี้

1. ข้ามถนนด้วยสะพานลอย หรือในทางข้ามที่มีสัญญาณไฟ หรือทางม้าลาย
2. ถ้าไม่มีสะพานลอย หรือทางข้ามที่มีสัญญาณไฟ หรือทางม้าลาย ให้ข้ามถนนด้วยความระมัดระวัง
3. หยุดที่ขอบทางก่อน มองดูรถทางขวา แล้วหันกลับมาดูรถทางซ้าย แล้วหันกลับไปดูรถทางขวาอีกครั้ง เมื่อไม่มีรถหรือรถอยู่ไกล ให้ข้ามถนนอย่างระมัดระวัง
4. ไม่ควรวิ่ง ไม่ควรเดินย้อนกลับกลางทาง และไม่ควรถูกเก็บของที่ตกหล่นอยู่กลางถนน
5. ห้ามออกจากที่กำบังเพื่อข้ามถนน เช่น หน้ารถหรือท้ายรถที่กำลังจอดอยู่

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 4 ความปลอดภัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 13 การช่วยเหลือผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือสามารถใช้ผ้าสามเหลี่ยมช่วยเหลือผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุเล็กน้อยได้

2. เนื้อหา/สาระ

สามารถใช้ผ้าสามเหลี่ยมช่วยเหลือผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุเล็กน้อย เช่น มีบาดแผล มีบาดเจ็บ

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

ผ้าสามเหลี่ยมหรือผ้าผูกคอ

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม - เพลง

4.3 ผู้กำกับชวนสนทนาเมื่อลูกเสือพบเจอเหตุการณ์

- มีผู้เจ็บป่วยจะอย่างไร

- มีอะไรที่ลูกเสือสามารถช่วยได้บ้าง เช่น การบอกข่าว การช่วยเหลือผู้ป่วยเป็นลม

หรือเกิดอุบัติเหตุเล็กน้อย

4.4 ผู้กำกับให้ลูกเสือฝึกบอกข่าวด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ที่สุด โทรศัพท์แจ้ง 191

4.5 สาธิตและฝึกปฏิบัติการช่วยคนเกิดอุบัติเหตุเล็กน้อยด้วยการใช้ผ้าสามเหลี่ยมหรือผ้าผูกคอ ลูกเสือ ร่วมกันสรุปประโยชน์ที่ได้จากการใช้ผ้าสามเหลี่ยม

4.6 ผู้กำกับสรุปแนวคิดให้กับลูกเสือ

4.7 ผู้กำกับเล่านิทานที่มีคติสอนใจ

4.8 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย, ตรวจ, ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงลง, เลิก)

5. การประเมินผล

ตรวจสอบความสามารถในการใช้ประโยชน์จากผ้าสามเหลี่ยมหรือผ้าผูกคอ ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บเบื้องต้นได้ถูกต้อง เหมาะสม

ภาคผนวก

1. เกม

- เกมวิ่งเปลี่ยนของ

อุปกรณ์ หมวก ผ้าผูกคอ

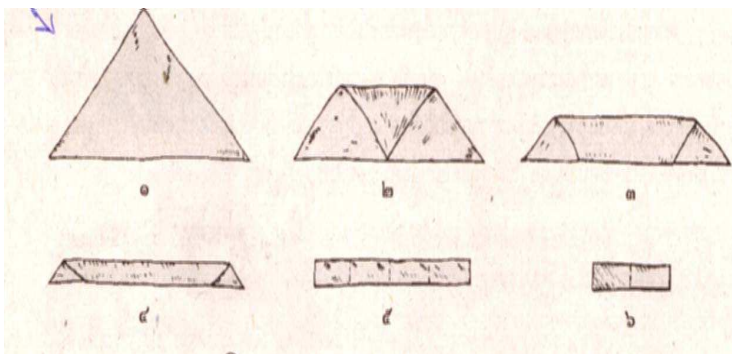
- วิธีเล่น
1. จัดให้สมาชิกยืนเป็นรูปแถวตอนหมู่
 2. แต่ละแถวนำหมวกไปวางไว้ห่างแถวประมาณ 5 เมตร
 3. เมื่อสัญญาณเริ่มให้คนที่อยู่หัวแถววิ่งถือผ้าผูกคอไปเปลี่ยนเอาหมวกมาส่งให้เพื่อน
 4. เมื่อเพื่อนได้รับหมวกแล้ว วิ่งไปเปลี่ยนเอาผ้าผูกคอมาส่งให้เพื่อน
 5. แถวใดวิ่งหมดแล้วให้นั่งลงแล้วส่งเสียงเฮ! ดัง ๆ

2. เรื่องที่เป็นประโยชน์

- วิธีแก้ชิปขัดข้อง ให้นำเทียนไขหรือขี้ผึ้งมาถูตรงชิปที่ขัดข้องหรือผิดแล้วใช้เตารีดทับให้ไขละลาย ชิปจะใช้ได้ดังเดิม

3. เนื้อหาประกอบกิจกรรม

- ผ้าสามเหลี่ยม เป็นผ้าที่มีประโยชน์มากในการปฐมพยาบาล เช่น ใช้กดห้ามเลือดใช้ปิดแผลหรือพันแผล ใช้พุงหรือคล้องอวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บ เป็นต้น

ผ้าสามเหลี่ยมจะเป็นผ้าอะไรก็ได้ที่มีลักษณะมุม และมีรูปร่างเป็นสามเหลี่ยม หรือรูปสี่เหลี่ยมพับครึ่ง โดยทั่วไปแล้วเรานิยมใช้ผ้าลินินมาทำเป็นผ้าสามเหลี่ยม และต้องเป็นผ้า ที่สะอาด เช่น ผ้าผูกคอลูกเสือ ผ้าขาวม้า เป็นต้น โดยเมื่อตัด หรือพับ เป็นสามเหลี่ยมแล้ว ควรมีด้านฐานกว้างประมาณ 30 นิ้ว และด้านข้างยาว ประมาณ 30 นิ้วเช่นกัน

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
หน่วยที่ 6 อหุรักษ์และร่วมแก้ไขทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
แผนการจัดกิจกรรมที่ 14 รักธรรมชาติ

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือได้รู้จักธรรมชาติและรักธรรมชาติ

2. เนื้อหา/สาระ

เรื่องราวของสัตว์หรือปลา หรือต้นไม้ หรือนก ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 หนังสือ รูปภาพ ธรรมชาติ ต่าง ๆ

3.2 แผนภูมิเพลง ป่าดงพงพี

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์ ชงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เกม – เพลง

4.3 ผู้กำกับ ชวนคิด ชวนคุย เพื่อทบทวนชีวิตสัตว์ป่าที่เป็นตัวละคร ต้นไม้ ป่า ภูเขา
ถ้ำ ในเรื่อง “ป่าดงพงพี” หรือเรื่อง เมาศลี

4.4 มอบหมายให้ลูกเสือค้นหาเรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์ ปลา ต้นไม้ นก แม่น้ำลำคลอง
อย่างใดอย่างหนึ่ง ที่เคยได้เห็นหรือได้ยิน ได้อ่าน มาเล่าสู่กันฟัง

4.5 ให้ลูกเสือแสดงความคิดเห็นว่ามีวิธีการใดบ้างที่จะรักษาสภาพธรรมชาติไว้ให้คงอยู่
ตลอดไป

4.6 เล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์

4.7 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจทำแกรนด์ฮาวล์ ชงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สอบถาม ความเข้าใจความหมายของเพลงป่าดงพงพี

5.2 สังเกต ตรวจสอบ ความคิดเห็นของลูกเสือในการอนุรักษ์หรือรักษาสภาพธรรมชาติไว้
ให้คงอยู่ต่อไป

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลง ปาดงพงพี

ปาดงพงพีของไทยเรานี้มีเกินพอ อย่างมีวีรธรรมาธิคุณช่วยกันข่มขมิ
ถิ่นไทยนี้แดนสุขสันต์ หลากพันธุ์ไม้งามหลากสี
ตื่นเถิดเรายามเช้ามุ่งงานทันที จอบและเสียมของเราก็มี สิทธิทรัพย์ทวีด้วยกลสิกรรม (ซ้ำ)
ปาดงพงพีของไทยเรานี้อุดมครัน อยู่ในไพรวัลย์รักดินถิ่นไทยใจहरรรษา
แหล่งธารน้ำชานหลั่นไหล หว่างไพรนี้งามหนักหนา
ถิ่นแดนทองเรานี้ควรปองคุณค่า หมั่นขยันทุกวันเวลา สิทธิทรัพย์ได้มาด้วยกลสิกรรม (ซ้ำ)

2. เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

- กวางกับพุ่มไม้

กวางตัวหนึ่งอยู่ในป่าใหญ่ ถูกนายพรานและสุนัขตามล่า ต้องหลบหนีซอกซอน นายพรานตามมาอย่างกระชั้นชิด กวางจะหนีสักเท่าใดก็ดูจะไม่พ้น จนกระทั่งมาพบพุ่มไม้รกทึบเขียวขจีแห่งหนึ่ง กวางจึงวิ่งถลันเข้าไปซ่อนตัวอยู่ พุ่มไม้นั้นแตกใบดงงามร่มครึ้ม เมื่อกวางเข้าไปซ่อนตัวอยู่ก็กลายเป็นที่กำบังอันมิดชิด นายพรานมองไม่เห็นจึงเดินเลยไป กวางแอบมองด้วยใจหวั่นระทึก แต่ครั้นเห็นพรานผ่านไปก็คิดว่าตนเองปลอดภัยแล้ว ด้วยความหิวจึงเผลอกินใบไม้ที่กำบังกายของตนเสียสิ้น โดยไม่คิดว่าตนรอดชีวิตมาได้นั้นก็เพราะใบไม้เหล่านั้นแท้ ๆ

ฝ่ายนายพรานค้นหา กวางไม่พบ จึงเดินย้อนกลับมาทางเดิมและพบกวางกำลังเล็มใบไม้อยู่ นายพรานจึงนำธนูและยิงกวางล้มลง ก่อนที่กวางจะขาดใจตาย มันได้แต่รำพึงว่า “ใบไม้ช่วยชีวิตเราไว้แท้ ๆ แต่เรากลับเนรคุณกินมันเสียหมด”

นิทานเรื่องนี้ ให้คติสอนใจว่า จงกตัญญูรู้คุณ

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 7 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา

แผนการจัดกิจกรรมที่ 15 รู้เท่าทันโฆษณาชวนเชื่อ

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือรู้เท่าทันโฆษณาชวนเชื่อ

2. เนื้อหา/สาระ

การโฆษณาขายสินค้า (ขนม) เกินความเป็นจริง

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 ขนมและของเล่น

3.2 แผนภูมิเพลง

3.3 เกม

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม - เพลง

4.3 ผู้กำกับเตรียมขนมของเล่นที่เด็ก ๆชอบ มาให้ลูกเสือแล้วชวนคิดชวนคุย

- ใครชอบขนม/ของเล่นชนิดไหน เพราะเหตุใดจึงชอบ

- ลูกเสือแสดงบทบาทสมมติเป็นนักโฆษณาสินค้า โฆษณาขนม/ของเล่นที่แต่ละคนชอบ โดยเลียนแบบโฆษณาหรือคิดวิธีการโฆษณาเอง

4.4 ให้ลูกเสือวิเคราะห์ว่าขนมและของเล่นมีสภาพจริงเป็นอย่างไร มีประโยชน์ หรือไม่มีประโยชน์อย่างไรบ้าง

4.5 ตั้งคำถามชวนคิด ถ้าลูกเสือทุกคนซื้อขนม หรือของเล่นจากการโฆษณาจะเกิดปัญหา และข้อเสียหายอย่างไรบ้าง

4.6 ต่อไปนี้ถ้าลูกเสือจะซื้อขนม/สิ่งของจะต้องคำนึงถึงความจริงมากกว่าการโฆษณา

4.7 ผู้กำกับเล่าเรื่องที่มีคติสอนใจ

4.8 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย, ตรวจ, ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงลง, เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตความคิดเห็นของลูกเสือสำรองที่มีต่อการซื้อขนม ของเล่น จากโฆษณาชวนเชื่อเป็นการไม่ถูกต้อง หรือการรู้เท่าทันโฆษณา

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลง ความเกรงใจ

ความเกรงใจ เป็นสมบัติของผู้ดี ตรองดูซี ทุกคนก็มีหัวใจ
เกิดเป็นคน ถ้าหากไม่เกรงใจใคร คนนั้นไซ้ไร้คุณธรรมประจำตน

- เพลง ลมเอ๋ยลม

ลมพัดไปพัดมา ไม่เห็นหน้าตา ไม่เคยเห็นตัว
ลมเอ๋ยพัดไปทั่ว (ซ้ำ) ไม่เคยเห็นตัวของลมซักที

2. เกม

- เกม เชื้อโรคติดต่อกัน

1. เขียนวงกลมรัศมีพอสมควรให้คนอยู่ในวงกลมหลบคนที่วิ่งรอบ ๆ วงได้
2. ให้ลูกเสือคนหนึ่งเป็นเชื้อโรค วิ่งรอบ ๆ วงกลม
3. ลูกเสือที่อยู่ในวงกลมอย่าให้เชื้อโรคแตะถูกตัวได้ ใครถูกแตะต้องออกไปเป็นเชื้อโรค

3. นิทาน

- นิทาน เรื่อง ไม่เชื่อคำผู้ใหญ่

กาลครั้งหนึ่ง มีพ่อค้าพาบริวารออกไปค้าขาย เขาได้แวะพักอยู่ที่ตำบลแห่งหนึ่ง ในตำบลนี้มีบ่อเก่า ๆ ที่ไม่มีน้ำอยู่บ่อหนึ่ง พ่อค้าจึงพาบริวารไปขุดเพื่อหวังจะได้นำมาใช้กิน ครั้นขุดลึกลงไป เขาได้ก็พบแก้วไพฑูรย์เป็นจำนวนมาก แต่ขุดได้มากเพียงใดก็ยังไม่พอกับความต้องการของบริวารของเขา จึงขุดลึกลงไปอีกเรื่อย ๆ พ่อค้าเห็นเช่นนั้นจึงพูดว่า “พวกเราควรพอเสียที เราก็ได้มากมายพอกับความต้องการแล้ว ไม่ควรจะขุดต่อไปอีก จะโลกไปถึงไหน”

แต่บริวารไม่ฟัง กลับขุดลึกจนกระทั่งดินทะลุถึงถ้ำที่อยู่ของพญานาค พญานาคเห็นมนุษย์มารบกวนเช่นนั้นก็โกรธ พ่นพิษขึ้นมาใส่บริวารของพ่อค้าจนถึงแก่ความตายทั้งหมด คงเหลือแต่พ่อค้าที่เป็นหัวหน้าอยู่คนเดียว ต่อมาพญานาคได้ปลอมตัวเป็นบุรุษผู้หนึ่งมาหาพ่อค้าแล้วถามว่า “เกิดเรื่องอะไรหรือ” พ่อค้าก็เล่าเรื่องให้ฟังโดยตลอด พญานาคได้ฟังดังนั้นก็เปรยขึ้นว่า “เพราะความโลภแท้ ๆ เอาเถอะฉันจะขนแก้วไพฑูรย์ไปให้ เรามาแบ่งกันคนละครึ่ง” “พ่อค้ายอมตาม พญานาคพาพ่อค้าไปส่งถึงบ้านแล้วกลับไปที่อยู่ของตน พ่อค้ากลายเป็นคนร่ำรวยเอาทรัพย์สินออกมาทำบุญทำทานเพื่อกุศลผลบุญในภายภาคหน้า

นิทานเรื่องนี้ ให้คติสอนใจว่า ควรเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 7 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา

แผนการจัดกิจกรรมที่ 16 นาทีวิกฤต

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : เพื่อให้ลูกเสือตระหนักและรู้เท่าทันสถานการณ์ที่อาจเกิดอันตรายรวมทั้งรู้วิธีป้องกัน
2. เนื้อหา/สาระ : ความสามารถในการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ที่อาจเกิดอันตราย และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม จะช่วยให้ดำเนินชีวิตอย่างปลอดภัย
3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์
 - 3.1 แผนภูมิเพลง
 - 3.2 นิทาน
4. กิจกรรม
 - 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)
 - 4.2 เกม - เพลง
 - 4.3 ผู้กำกับนำเสนอสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ลูกเสือพบปะกับคนแปลกหน้าหรือคนที่ไม่รู้จัก
 - 4.4 ผู้กำกับตั้งคำถามว่า “จะอย่างไรถ้าคนแปลกหน้าชวนขึ้นรถตู้ไปเที่ยว”
 - 4.5 ให้ลูกเสือแสดงบทบาทสมมติ 2 รอบ โดยผู้กำกับหาบุคคลอื่นมาแสดงเป็นคนแปลกหน้าชวนลูกเสือขึ้นรถตู้
 - รอบแรก ให้ลูกเสือตามขึ้นรถไป
 - รอบสอง ให้ลูกเสือปฏิเสธและรีบวิ่งไปหาผู้กำกับ/ผู้ปกครอง
 - 4.6 ผู้กำกับชวนหม่อมคิด ข้อดี/ข้อเสียของบทบาทสมมติทั้งสองรอบ และสรุปว่าลูกเสือควรทำอย่างไร
 - 4.7 ผู้กำกับสรุปวิธีแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า เสริมสร้างความตระหนักด้วยการชวนคิดว่า มีสถานการณ์อะไรอีกบ้างที่ลูกเสือคิดว่าเป็นเรื่องใกล้ตัวและอาจเกิดอันตราย ต้องระวังตัวอยู่เสมอ (เช่น คนแปลกหน้าถามทางและขอให้ขึ้นรถไปด้วย คนแปลกหน้าให้ขนมกิน คนรู้จักชวนเข้าไปคนเดียวตามลำพังในที่ลับตา สัมผัสที่ให้ความรู้สึกที่ไม่ดี ฯลฯ)
 - 4.8 ผู้กำกับเล่นนิทานที่มีคติสอนใจ
 - 4.9 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย, ตรวจ, ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงลง, เลิก)
5. การประเมินผล
 - 5.1 สังเกตการแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ ตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้เหมาะสม
 - 5.2 ตรวจสอบความสามารถในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาของหมู่ลูกเสือ

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลง ความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์	เป็นสมบัติของผู้ดี
หากว่าใครไม่มี	ชาตินี้เอาดีไม่ได้
มีความรู้ท่วมหัว	เอาตัวไม่รอดถมไป
คดโกงแล้วใคร	จะรับไว้ให้ร่วมงาน

2. เกม

- เกมเก็บเท้า

1. ลูกเสือแต่ละหมู่ เข้าแถวตอนลึก ยืนให้ห่าง ๆ กัน
2. เมื่อได้ยินคำสั่งว่า เริ่มเล่น ให้ทุกคนหาวิธี ทำอย่างไรก็ได้ ที่จะไม่ให้เท้าทั้งสองถูกพื้น เช่น นอนยกเท้าทั้งสองขึ้น ใช้มือทั้งสองยันพื้นแล้วยกเท้าทั้งสองขึ้น
3. เมื่อได้ยินคำว่า หยุดเล่น ให้ทุกคนอยู่ในท่า ที่เท้าทั้งสองไม่ถูกพื้น หากใครทำไม่ได้ ให้ออกจากการเล่น หมู่ใดมีคนทำได้มากที่สุด คือผู้ชนะ ให้หมู่อื่นกล่าวคำชมเชย

3. เรื่องที่เป็นประโยชน์

- ตะปูเป็นสนิม

ถ้าถูกตะปูตำโดยเฉพาะตะปูที่มีสนิม ควรรีบไปพบแพทย์ เพื่อรักษาบาดแผลและฉีดยาป้องกันโรคบาดทะยัก เพราะอาจได้รับเชื้อบาดทะยักจากตะปู ซึ่งอาจทำให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตได้ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ต้องบีบเลือดให้ไหลออกเพื่อชำระล้างบาดแผล

เหตุนี้เอง การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ของลูกเสือ จึงสามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัยได้ โดยเมื่อลูกเสือพบเศษแก้ว ตะปู หรือสิ่งของมีคมอื่น ๆ ที่อาจเกิดอันตรายแก่ตนเองและผู้อื่น จึงควรนำไปทิ้งในที่ที่ปลอดภัย ไม่ให้เกิดอุบัติเหตุได้

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 8 จุดดี จุดด้อย และการพัฒนาตนเอง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 17 การวิเคราะห์ตนเอง

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : รู้ว่าตนเองมีความสามารถอะไรและพัฒนาความสามารถให้ดีขึ้น
2. เนื้อหา/สาระ : การค้นหาความสามารถของตนเอง และหาแนวทางพัฒนาความสามารถให้ดีขึ้น
กว่าเดิม
3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ นิทาน
4. กิจกรรม
 - 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)
 - 4.2 เกม - เพลง
 - 4.3 ลูกเสือทำวงกลม 2 วงซ้อนกัน วงกลมวงนอกซ้ายหัน วงกลมวงใน ขวาหัน
 - 4.4 ผู้กำกับนำร้องเพลง “ ยินดีพบเธอ ” ลูกเสือปรบมือและเดินตามจังหวะเพลง
 - 4.5 ผู้กำกับเป่านกหวีดให้สัญญาณหยุด ลูกเสือในวงกลมนอกและวงกลมในหันหน้าเข้าหากันจับมือซ้าย พร้อมกับพูดว่า “ ยินดีที่ได้พบกัน ”
 - 4.6 ในรอบต่อไปเมื่อเพลงหยุดให้ลูกเสือผลัดกันพูดถึงสิ่งดี ๆ ที่เห็น ในตัวของเพื่อนที่หันหน้าเจอกัน
 - 4.7 ผู้กำกับชวนสนทนา
 - สุ่มถามลูกเสือ 3 – 4 คน “ รู้สึกอย่างไรเมื่อมีคนพูดถึงสิ่งดี ๆ ในตัวเรา ”
 - ให้ลูกเสือแต่ละคน ค้นหาสิ่งที่ตนเองทำได้ดีที่สุด คนละ 1 อย่าง
 - สุ่มถาม 5 – 6 คน
 - ถามว่า “ การที่เรารู้ตัวว่ามีความสามารถอะไรบ้าง จะเป็นประโยชน์กับลูกเสืออย่างไร ” (จะได้ใช้ประโยชน์จากความสามารถนั้น และพัฒนาให้เก่งมากยิ่งขึ้น)
 - 4.8 ผู้กำกับสรุปแนวคิดที่ได้ (การพูดถึงสิ่งดี ๆ ของผู้อื่น จะสร้างกำลังใจและความรู้สึกที่ดี ๆ ให้กับเพื่อน และการที่เราได้รู้ว่าตนเองมีความสามารถในเรื่องอะไรจะช่วยให้เราสามารถใช้ประโยชน์จากความเก่งนั้นและพัฒนาให้ดีขึ้น)
 - 4.9 เล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
 - 4.10 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย, ตรวจ, ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงลง, เลิก)
5. การประเมินผล
 - 5.1 สังเกตการวิเคราะห์ตนเองของหมู่ลูกเสือ
 - 5.2 สังเกตตรวจสอบความคิดเห็นตามประเด็นคิดในกิจกรรมการเรียนรู้

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลง ยินดีที่พบเธอ

วันนี้ยินดี ที่เราได้มาพบกัน (ซ้ำ) ยินดี ๆ ๆ
มาเกิดมา เรามาร่วมสนุก ปลดปล่อยความทุกข์ ให้มันลื่นไป
มาเกิดมา เรามาร่วมจิต ช่วยกันคิดทำให้การถูกเสือเจริญ

- เพลง สุขเอยสุขใจ

สุขเอยสุขใจ แจ่มใสรำเรงเต็มที
มาเกิดหนาคณดี ขอเชิญน้องพี่มาร้องเพลงกัน
ล่า ล่า ล่า ล่า ล่า ล่า ล่า

3. เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

- เรื่อง ไก่ แมว และหนู

มีลูกหนูซุกซนตัวหนึ่ง มันหนีออกไปเที่ยวนอกบ้านแล้วกลับมาเล่าให้แม่ฟังว่า “หนูออกไปไกลเขี้ยวละจ๊ะแม่ เลยกูเขาออกไปอีก ไปเจอตัวอะไรก็ไม่รู้ มันเอาแต่ส่งเสียงร้องหนวกหูไม่หยุดหน้าตาแปลก ไม่น่าไวใจเลย มีปากยาว คอยาว บนหัวก็มีหงอนอีกด้วย และแทนที่จะมีขาหน้าสองขาเหมือนอย่างพวกเรา กลับมีปีกสองข้างแทน แล่หางของมันจะจ๊ะแม่ ก็แผ่ออกไปแล้วก้อยาวเขี้ยว”

ความเป็นจริงแล้ว สัตว์ที่ลูกหนูพูดถึงนี้ ก็คือไก่โต้ง นั่นเอง

“แล้วอยู่ดี ๆ มันก็เอาปีกตีสีข้างของมันจ๊ะแม่ เสียงดังมากเลย ขนาดหนูเองซึ่งเป็นลูกหนูที่กล้าหาญมาก ยังตกใจจนต้องวิ่งหนี แต่หนูไม่ได้วิ่งอย่างเดี๋ยวนะ หนูวิ่งไปและก็ร้องด่ามันไปด้วยจ๊ะแม่ อ้อยังมีสัตว์อีกตัวนะแม่ ดูสง่างาม ทำทางอ่อนโยนแล้วก็เจตดีด้วย ถ้าไม่ใช่เพราะเจ้าอสุรกายมีปีกตัวนี้หนูคงได้คุยกับสัตว์อีกตัวแล้ว”

“แล้วสัตว์ที่ลูกพูดถึงตัวนี้ รูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไรละ” แม่หนูถาม “อ้อ เขามีขนเหมือนที่เรา มีนี้แหละจ๊ะ แต่ว่าขนของเขาเรียบเป็นมัน แล้วก็มียาวด้วย มีหางยาวเขี้ยว ตาก็ยาวดูเป็นสัตว์เงี้ยว ๆ คงมีจิตใจเปี่ยมไปด้วยความเมตตากรุณา อ้อ อีกอย่างหนึ่งของเขาก็คล้ายๆกับหูของเราด้วยจ๊ะ หนูกำลังจะเข้าไปแนะนำตัวเองกับเขาอยู่พอดี เจ้าอสุรกายมีปีกตัวนั้นมันก็มาส่งเสียงไล่หนูออกมาเสียก่อน”

“ลูกเอ๋ย” แม่หนูพูด “แม่จะบอกความจริงอะไรให้ สัตว์ทำทางใจดีนั้น เขาเรียกกันว่าแมว มันชอบกินหนูมาก เป็นศัตรูของเราเลยทีเดียวนะ ส่วนสัตว์ที่ลูกเรียกว่าอสุรกายมีปีกนั้นก็คือไก่ ซึ่งไม่เป็นอันตรายต่อเราเลย เมื่อรู้อย่างนี้ ก็จงจำไว้ว่า หน้าตาทำทางนั้นมิได้หมายถึงอุปนิสัยใจคอที่แท้จริงนะลูก”

นิทานเรื่องนี้ ให้คติสอนใจว่า อย่าตัดสินคุณค่าของใคร ด้วยการดูแต่ภายนอกเท่านั้น

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
หน่วยที่ 9 รักและศรัทธาสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์
แผนการจัดกิจกรรมที่ 18 รักและศรัทธาสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือรู้หน้าที่ของคนไทยที่ต้องปฏิบัติต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2. เนื้อหา/สาระ

หน้าที่ของคนไทยที่ต้องปฏิบัติต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

3. สื่อหรืออุปกรณ์ที่ใช้

3.1 รูปนักกีฬารับเหรียญรางวัล

3.2 แผนภูมิเพลงชาติ

3.3 บทสวดมนต์

3.4 แผนภูมิภาพ การกราบพระ

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม - เพลง

4.3 ลูกเสือดูรูปนักกีฬาที่ชนะเลิศระดับชาติที่ได้แสดงความเคารพและร้องเพลงชาติต้อนรับเหรียญรางวัล

4.4 ผู้กำกับตั้งคำถาม

1) ทำไมนักกีฬาไทยเมื่อได้รับชัยชนะหรือเหรียญรางวัลจึงกราบรูปพระเจ้าอยู่หัว โบกธงชาติและร้องเพลงชาติ

2) หน้าที่ของคนไทยมีอะไรบ้าง?

4.5 ลูกเสือฝึกปฏิบัติตามฐานเพื่อแสดงความเป็นไทย

ฐานที่ 1 ร้องเพลงชาติ

ฐานที่ 2 สวดมนต์ได้ถูกต้อง

ฐานที่ 3 ทำความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ที่ถูกต้อง

ฐานที่ 4 กราบเบญจางคประดิษฐ์

4.6 ผู้กำกับสรุปแนวคิดที่ได้รับให้กับลูกเสือ

4.7 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย, ตรวจ, ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงลง, เลิก)

5. การประเมินผล

ทดสอบจากการฝึกปฏิบัติการร้องเพลงชาติ การสวดมนต์ การทำความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์และการกราบเบญจางคประดิษฐ์

ภาคผนวก

1. เพลง

● เพลงชาติไทย

ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย เป็นประชารัฐ
ไผทของไทยทุกส่วน อยู่ดำรงคงไว้ได้ทั้งมวล
ด้วยไทยล้วนหมาย รักสามัคคี ไทยนี้รักสงบ
แต่ถึงรบไม่ขลาด เอกราชจะไม่ให้ใครข่มขี่
สละเลือดทุกหยาดเป็นชาติพลี เถลิงประเทศชาติไทยทวี มีชัย ชโย

● บทสวดมนต์

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ (กราบ)
สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม ธัมมัง นะมัสสามิ (กราบ)

2. นิทานคติสอนใจ

● หนูกับอีเห็น

หนูกับอีเห็นเป็นศัตรูกัน ยกพวกเข้าต่อสู้กันหลายครั้ง ฝ่ายหนูนั้นสู้ไม่ได้แพกลับไปทุกครั้ง พวกหนูประชุมกันว่าทำไมจึงสู้ไม่ได้ ก็พบว่า เป็นเพราะพวกหนูไม่มีระเบียบวินัย เวลาสู้ก็ไม่พร้อมเพรียง ต่างคนต่างสู้ ไม่มีใครฟังใคร

เมื่อได้ข้อสรุปเช่นนี้ พวกหนูจึงลงมติเลือกหนูบางตัวขึ้นมาบังคับบัญชาในสนามรบ หนูที่ได้รับแต่งตั้งจึงแต่งตั้งตัวระดับประจำระดับมากมายให้ดูภาคภูมิสมกับตำแหน่งที่ได้รับ และวางตัวเป็นนายคอยออกคำสั่ง ส่วนหนูที่เหลือเป็นพวกพลรบ

ในการต่อสู้ครั้งต่อไป พวกหนูก็พ่ายแพ้ยับเยินอีก หนูพลรบได้หนีเข้าโพรงเอาตัวรอด ส่วนพวกตัวนายซึ่งมีเครื่องประดับมากมาย อู้ยอายหนีไม่ทัน ถูกจับเป็นเชลยและถูกอีเห็นกินทั้งหมด

นิทานเรื่องนี้ให้คติสอนใจว่า ความฟุ้งเฟ้อนั้น มักเป็นเหตุให้เกิดความพินาศ

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
หน่วยที่ 9 รักและศรัทธาสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์
แผนการจัดกิจกรรมที่ 19 ประวัติธงชาติไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือรู้จักประวัติของธงชาติไทย

2. เนื้อหา/สาระ

ประวัติของธงชาติไทย

3. สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้

- 3.1 ประวัติธงชาติไทย
- 3.2 แผนภูมิเพลงไตรรงค์ของไทย
- 3.3 อุปกรณ์การวาดรูป

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)
- 4.2 เกม - เพลง
- 4.3 ลูกเสือขับร้องเพลงไตรรงค์ของไทยแล้วถอดความหมายของธงชาติและสีของธงชาติไทย
- 4.4 ผู้กำกับอธิบายเล่าประวัติของธงชาติไทยให้ลูกเสือฟังประกอบรูปภาพ
- 4.5 ลูกเสือวาดภาพหรือประดิษฐ์ธงไตรรงค์-ธงแดง-ธงช้าง และ ธงชาติไทยในสมัยต่างๆ
- 4.6 ผู้กำกับสรุปแนวคิดที่ได้
- 4.7 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย, ตรวจ, ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงลง, เลิก)

5. การประเมินผล

- 5.1 สังเกตการมีส่วนร่วมขับร้องเพลง
- 5.2 ตรวจสอบผลงานที่แสดงถึงความเข้าใจและรู้จักความเป็นมาของธงไตรรงค์ ธงชาติไทย

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลง ไตรรงค์ธงไทย

อันไตรรงค์ธงชัยรวมไทยทั้งชาติ	สีแดงคือหยาดเลือดพลีถวาย
สีขาวแทนศาสน์สะอาดใจ	สีน้ำเงินนั้นไชรั้แทนราชา
ชาติศาสนาพระมหากษัตริย์จงยืนยง	เป็นมิ่งขวัญมั่นคงคู่ดินฟ้า
อำนาจสุขอันเกล้าผองชาวประชา	เราพร้อมกันรักษาเทิดไตรรงค์

- เพลง ไตรรงค์ธงไทย

ไตรรงค์ธงไทยปลิวไสวสวยงามสง่า
สีแดงคือ ชาติ สีขาวศาสนา
น้ำเงิน หมายถึง พระมหากษัตริย์ไทย พระมหากษัตริย์ไทย

2. นิทานที่มีคติสอนใจ

- เรื่อง กบเลือกนาย

วันหนึ่ง กบฝูงหนึ่งเกิดความเบื่อหน่ายที่จะดูแลปกครองกันเอง มันจึงไปร้องทุกข์ต่อเทวดาให้ช่วยหานายให้มัน เทวดาทนรำคาญไม่ได้ส่งซุงลงมาให้ท่อนหนึ่ง ซุงได้ล่องมาอย่างแรงทีเดียว กบหวาดกลัวท่อนซุงท่อนนี้มาก เพราะมันเป็นท่อนซุงขนาดใหญ่ไม่น่าไว้ใจ มันจึงหนีออกไปอยู่ห่างๆ ไม่กล้าเข้าใกล้ มันแทบไม่กล้าดูนายใหม่ของมันเสียด้วยซ้ำ

ในไม่ช้าความเจียบของท่อนซุงก็ทำให้พวกกบบก拉克ระโดดขึ้นเกาะบนท่อนซุง พวกมันพากันกระโดดโลดเต้นและค่อย ๆ คืบคืบกับท่อนซุง ในที่สุดไม่ว่ากบจะทำอะไร ท่อนซุงผู้รักษาความสงบก็นิ่งเจียบไม่ปรีปาก

นานวันเข้าพวกก็เริ่มเบื่อหน่ายท่อนซุง มันจึงพากันเข้าไปลื้อต่อเทวดา “หานายใหม่ให้เราเถิดนายของเราคนนี้เกียจคร้านเกินไป วันหนึ่ง ๆ ไม่เห็นทำอะไรเลย” เทวดารำคาญจึงส่งนกกกระสามาให้ นกกระสาตัวนี้ หิวขึ้นมาเมื่อใด ก็จะจับกบกินเมื่อนั้น พวกกบจึงไปหาเทวดาอีก เทวดาจึงกล่าวว่า “ตอนนี้พวกเจ้าจะเอาอะไรอีก ทำไมพวกเจ้าจึงเปลี่ยนใจบ่อยเหลือเกินล่ะ จะให้ข้าหานายใหม่ให้อีกเช่นนั้นหรือ นายคนใหม่จะยิ่งโหดร้ายยิ่งกว่านกกกระสาอีกนะ”

นิทานเรื่องนี้ให้คติสอนใจว่า จงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่

3. เนื้อหาประกอบกิจกรรม

- ความหมายของธงชาติไทย

ธงชาติไทย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **ธงไตรรงค์** มีลักษณะเป็นธงสีเหลี่ยมผืนผ้า ใช้สีหลักในธง 3 สี คือ สีแดง ขาว และน้ำเงิน ภายในแบ่งเป็นแถบ 5 แถบ แถบที่อยู่ตรงกลางเป็นสีน้ำเงิน ถัดมาด้านนอกทั้งด้านบนและล่างเป็นสีขาวและสีแดงตามลำดับ แถบสีน้ำเงินมีขนาดใหญ่กว่าแถบสีอื่นเป็น 2 เท่า ความหมายสำคัญของธงไตรรงค์นั้นหมายถึงสถาบันหลักทั้งสามของประเทศไทย คือ ชาติ (สีแดง) ศาสนา (สีขาว) และพระมหากษัตริย์ (สีน้ำเงิน) สีทั้งสามนี้เองคือที่มาของการเรียกชื่อธงนี้ว่า ธงไตรรงค์ (ไตร = สาม, รงค์ = สี) พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ธงนี้เป็นธงชาติไทย (ขณะนั้นยังเรียกชื่อประเทศว่าสยาม) เมื่อช่วงปลายปี พ.ศ. 2460 เพื่อแก้ไขปัญหาการชักธงช้างเผือกกลับด้าน (ซึ่งใช้เป็นธงชาติมาตั้งแต่รัชกาลที่ 4) และเพื่อเป็นอนุสรณ์ในการเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 1 กับฝ่ายสัมพันธมิตรลักษณะของธงชาติไทยนั้น มีความคล้ายคลึงกับธงชาติของประเทศคอซตาริกา ซึ่งเป็นประเทศในทวีปอเมริกากลางมาก ต่างกันที่เรียงแถบสีธงชาติสลับกันเท่านั้น

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
หน่วยที่ 10 ปฏิบัติตามวิถีไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น
แผนการจัดกิจกรรมที่ 20 วิถีไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น **เวลา 1 ชั่วโมง**

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือรู้จักการเล่นพื้นบ้านของไทยที่เป็นวิถีไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. เนื้อหา/สาระ

การเล่นพื้นบ้านของไทยตามภูมิภาคต่าง ๆ

3. สื่อหรืออุปกรณ์ที่ใช้

3.1 เพลงโทน เพลงตีกลองร้องรำ	3.2 ความรู้เรื่องมอญช้อนผ้า
3.3 เรื่อง รี้ รี้ ข้าวสาร	3.4 การแข่งโก่งเกง
3.5 นิทานเรื่อง กวางหลงเขาตนเอง	

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)
- 4.2 เกม - เพลง
- 4.3 เปิดตลาดนัดการเล่นพื้นบ้าน โดยจัดวัสดุอุปกรณ์ไว้เป็นฐาน 4 ฐานให้ลูกเสือเข้าร่วมกิจกรรมตลาดนัดฐานการเล่นพื้นบ้าน ดังนี้
 - ฐานที่ 1 มอญช้อนผ้า
 - ฐานที่ 2 โยนลูกกอน
 - ฐานที่ 3 แข่งก๊อบแก๊บ
 - ฐานที่ 4 แข่งโก่งกวาง
- 4.4 ฐานรวมให้ลูกเสือช่วยกันสรุปประโยชน์ของการเล่นพื้นบ้านและการสืบสานในโอกาสต่าง ๆ และผู้กำกับเพิ่มเติม
- 4.5 ผู้กำกับเล่านิทานที่มีคติสอนใจ
- 4.6 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย, ตรวจ, ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงลง, เลิก)

5. การประเมินผล

- 5.1 สังเกต ความสนใจใฝ่รู้ความสนุกสนาน และการเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านครบทุกกิจกรรม
- 5.2 สอบถาม ความพึงพอใจของลูกเสือ

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงตีกลองร้องรำ

ตีกลองร้องรำ ๆ ระบายบรรเลงแบบไทย สุขใจชื่นบาน ๆ สำราญเรริงรื้นตื่นตา
ยามร้องยามเรียนยามเล่น เราแบ่งกันเป็นเวลา ยามไหนยามเรียนยามอ่าน เราไม่หลีกงานหลบมา
(สร้อย) ป๊ะมมม เท่งมมม เท่งมมม ฉิ่งฉับ ฉิ่งฉับ เท่งมมม เท่งมมม เท่งมมม
ป๊ะมมม เท่งมมม เท่งมมม (ฮ้า) ซ้ำ

- เพลงเสียงโทน

โทนเอ๋ยโทน ปะดิงโทนโท่นโทน
เสียงโทนตะโพนเร้าใจ โท่นเอ๋ย โท่นจำ ฉันทุซุอร่าเสียนี่กะไร
ชุ่มชื่นหัวใจ เมื่อได้ยินเสียงสำเนียงเพลงโทน
ป๊ะโทน ป๊ะโท่นๆ ป๊ะโท่นป๊ะ โท่นป๊ะ โท่น ๆ

2. เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

- กวางหลงเขาของตนเอง

กวางตัวหนึ่งมองดูเงาของตนในน้ำ มันมองดูเขาของตนเองอย่างชื่นชม เขาของมันแตก
ออกเป็นกิ่งก้าน งดงาม ทำให้เกิดความพอใจยิ่งนัก แต่เมื่อมันมองดูเขาของตนเองกลับรู้สึกไม่พอใจ
ขาทั้งสี่ข้าง มันเห็นว่ามันไม่สวย ไม่น่าดูเลย มันคิดว่า “เขาของเราช่วยให้หัวของเราสง่างามขึ้นเป็น
อันมาก แตกแขนงออกไปสูงกว่าพุ่มไม้เสียอีก แต่ทำไมนะ เขาของเราถึงได้ดูน่าเกลียดนัก”

ขณะนั้นเอง มันก็เหลือบไปเห็นสุนัขล่าเนื้อตัวหนึ่งเข้า จึงกระโจนหนีเข้าไปในป่าที่บขาของ
มันซึ่งคิดว่าน่าเกลียดนั้น กลับช่วยให้มันวิ่งได้อย่างรวดเร็ว แต่เขาซึ่งมีกิ่งสวยงามของมันกลับเอา
แต่ชนและเกี่ยวเข้ากับกิ่งไม้ มันเพิ่งรู้ในตอนนั้นเองว่า เขาของมันเป็นสิ่งนำตัวมันไปสู่หายนะ

นิทานเรื่องนี้ ให้คติสอนใจว่า ความหลงผิด นำไปสู่ความตาย

3. เกม

- มอญซ่อนผ้า

อุปกรณ์ประกอบการเล่นคือ ผ้า 1 ผืน ขนาด
ไม่โตนักอาจเป็นผ้าเช็ดหน้าก็ได้ มีกติกา
และวิธีเล่นดังนี้

กติกา

1. ผู้ที่นั่งล้อมวงทุกคนจะต้องนั่งราบกับพื้นห้ามนั่งยอง ๆ
2. ผู้เล่นทุกคนจะหันไปดูข้างหลังไม่ได้ อนุญาตให้ใช้เพียงมือคลำดูเท่านั้น
3. ผู้ซ่อนผ้าต้องวางผ้าให้ใกล้ตัวผู้หนึ่งพอสมควร เมื่อวางแล้วให้เดินหรือวิ่งต่อไปจะหันหลังกลับไม่ได้

วิธีเล่น

เล่นกี่คนก็ได้ ผู้เล่นจะนั่งล้อมวงกัน มีคนหนึ่งสมมุติเป็น “มอญ” ถือผ้าอาจเป็นผ้าเช็ดหน้าหรือผ้าอื่นที่มีขนาดไม่โตนักสามารถเก็บซ่อนได้ เดินหรือวิ่งไปรอบ ๆ วง ผู้ที่นั่งล้อมวงจะร้องบทพร้อม ๆ กัน(ดูหัวข้อเพลงประกอบการเล่น) ผู้ที่เป็น “มอญ” จะต้องคอยสังเกตว่าผู้ที่นั่งล้อมวงคนใดเปลือยจะเอาผ้าที่ถือไว้วางข้างหลังผู้หนึ่งแล้วเดินหรือวิ่งต่อไป ทำที่เหมือนกับยังไม่ได้วางผ้า หากผู้ถูกวางข้างหลังยังไม่รู้ตัว เมื่อผู้เป็น “มอญ” เดินหรือวิ่งมาถึงจะหยิบผ้าที่ผู้หนึ่งซ่อนอยู่ ซึ่งผู้ที่ถูกตีจะต้องรีบลุกออกจากที่นั่งวิ่งหนีไปรอบวงครบ 1 รอบ จึงกลับเข้าที่นั่งที่ตามเดิม ผู้ที่เป็น “มอญ” จะถือนิ้วเดินหรือวิ่งรอบ ๆ วง เพื่อจะวางผ้าซ่อนไว้ข้างหลังผู้หนึ่งคนอื่นต่อไป ในทางกลับกันหากผู้หนึ่งที่ถูกวางผ้าข้างหลังรู้ตัว ก็จะหยิบผ้าและลุกขึ้นวิ่งไล่ตีผู้เป็น “มอญ” ไปรอบวง ซึ่งผู้เป็น “มอญ” จะต้องรีบวิ่งหนีและเข้าที่นั่งแทนที่ผู้ที่วิ่งไล่ และผู้ที่ได้ผ้าก็จะเป็น “มอญ” ซ่อนผ้าคนอื่นต่อไป

เพลงประกอบการเล่น

“มอญซ่อนผ้า ตุ๊กตาอยู่ข้างหลัง ไวโน่นไวนี้ ฉันทักกันเธอ”

• เกมรื้อข้าวสาร

ผู้เล่น 2 คน มายืนหันหน้าเข้าหากัน ประสานมือยกขึ้นทำเป็นซุ้ม ผู้เล่นที่เหลือเกาะเอวกันเป็นแถว เดินลอดซุ้ม พร้อมร้องเพลง “รื้อข้าวสาร สองทะนาน ข้าวเปลือก เลือกท้องโบลาน เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน คดข้าวใส่จาน พานเอาคนข้างหลังไว้” ทันทักที่จบเพลงซุ้มจะกระตุกแขนลงมากันคนที่กำลังลอดไว้ คนที่ถูกกั้นไว้ได้จะต้องถูกคัดออก แล้วเริ่มเล่นต่อจนกว่าจะกั้นได้หมดทุกคน

• การแข่งโก่งเกง

อุปกรณ์

โก่งเกงทำจากไม้ไผ่ ท่อนปลายของไม้รวก หรือไม้ซาง ตัดให้สูง ประมาณ 2-2.5 เมตร ใช้มีดตัดเจาะกิ่งไม้ที่เป็นปมอยู่ข้อตาไผ่ออกให้หมด แต่ต้องเหลือไว้ตรงข้อแรกของไม้ไผ่ให้เป็นปมอยู่ เหลาข้ออื่นๆ ให้เรียบเพื่อสะดวกในการจับถือ

หาปล้องไม้ไผ่ที่ใหญ่กว่า 2 ท่อนแรก ตัดให้เหลือข้อปล้องไว้ด้านหนึ่ง ให้อยาวประมาณ 15 - 30 เซนติเมตร จำนวน 2 ท่อน เจาะรู 2 ด้าน เสร็จแล้วนำไปสวมเข้ากับไม้ 2 ท่อนแรก โดยให้ไม้ที่สวมนั้นไปค้างติดอยู่กับข้อตาไผ่ที่เหลือไว้ แล้วก็ใช้ผ้าพันตรงไม้ 2 ท่อนประกบกันให้แน่น

วิธีการเล่น

ใช้มือถือไม้โกงเกงตั้งขึ้นให้ตรง แล้วค่อยก้าวเท้าใดเท้าหนึ่ง ขึ้นเหยียบบนไม้โกงเกง ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เท้าซ้ายขึ้นก่อน แล้วก้าวเท้าขวาตามตั้งตัวให้สมดุลแล้วค่อย ๆ ก้าวเท้าใดเท้าหนึ่งออกไป ถ้าวัยก็ขึ้นใหม่เดินใหม่จนคล่อง

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 11 คุณธรรม จริยธรรม

แผนการจัดกิจกรรมที่ 21 หลีกเลียงความรุนแรงต่อสัตว์

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือมีใจเมตตาต่อสัตว์และหลีกเลียงการกระทำรุนแรงต่อสัตว์

2. เนื้อหา/สาระ

ลูกเสือมีใจเมตตาต่อสัตว์และหลีกเลียงการกระทำรุนแรงต่อสัตว์

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 แผนภูมิ เพลงนกโพระดก

3.2 ภาพนกโพระดก

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ชงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม – เพลง

4.3 ผู้กำกับชวนคิดชวนคุย

- เคยเห็นนกใหม่ เห็นที่ไหนรู้จักนกอะไรบ้าง

- ใครรู้จักนกโพระดกบ้าง ยกมือขึ้นให้ตอบ

4.4 ผู้กำกับให้ดูภาพนกโพระดกและอธิบายเพิ่มเติมลักษณะและธรรมชาติของนกโพระดก

4.5 ผู้กำกับชวนลูกเสือร้องเพลงนกโพระดก ถอดความหมายของเนื้อเพลงและถาม

ความรู้สึกว่ารู้สึกอย่างไรกับคำชมของนกโพระดก

4.6 ผู้กำกับตั้งคำถามให้คิดวิเคราะห์

- นอกจากการยิงนกแล้ว เคยได้ยินการรังแกสัตว์แบบไหน รู้สึกอย่างไรกับสัตว์ที่ถูก
รังแก

- คิดว่าคนที่รังแกสัตว์ เขาทำเพราะอะไร และรู้สึกอย่างไรกับคนที่รังแกสัตว์

- ลูกเสืออยากช่วยสัตว์ไม่ให้ถูกรังแกไหม มาช่วยกันคิดว่าจะทำอย่างไรคนจึงไม่รังแกสัตว์

4.7 ผู้กำกับสรุปแนวคิดที่ได้รับให้กับลูกเสือ

4.8 เล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติเตือนใจ

4.9 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย, ตรวจ, ทำแกรนด์ฮาวล์, ชงลง, เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตความคิดเห็นของลูกเสือที่แสดงออกถึงความเมตตาและไม่กระทำรุนแรงต่อสัตว์

5.2 สังเกตแนวคิดของลูกเสือที่ว่า “จะอย่างไร.... คนจึงไม่รังแกสัตว์”

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงนกโพระดก

ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก คว่าหนังสือ จะไปยิงนก
ไอ้โฮ นกโพระดก (ซำ) มั่นรื่อง โสกปีก อย่างยิง อย่างยิง
ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก เก็บหนังสือ เอาไว้ขายพก
ไม่ยิง นกโพระดก (ซำ) มั่นรื่อง โสกปีก เด็กดี เด็กดี
ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก คว่าหนังสือ จะไปยิงนก
ไอ้โฮ นกโพระดก (ซำ) มั่นรื่อง โสกปีก อย่างยิง อย่างยิง
ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก เก็บหนังสือ เอาไว้ขายพก
ไม่ยิง นกโพระดก (ซำ) มั่นรื่อง โสกปีก เด็กดี เด็กดี
ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก ยุกยิก เก็บหนังสือ เอาไว้ขายพก
ไม่ยิง นกโพระดก (ซำ) มั่นรื่อง โสกปีก เด็กดี เด็กดี (ซ้ำบรรทัดสุดท้าย)

2. เกม

- เกมครอบครัวสัตว์

ลูกเสือทุกคนจับฉลากชื่อสัตว์ที่เขียนไว้ในกระดาษฉลากเขียนไว้เป็นสมาชิกสัตว์ทั้งครอบครัว เช่น พ่อเสือ แม่เสือ ปู่เสือ ย่าเสือ ยายเสือ ตาเสือ หรือ พี่ ป้า น้า อา ลูกหลาน ของสัตว์นั้น ควรมีสัตว์ประมาณ 5 – 6 ชนิด (นำฉลากมาละกันหรือคนฉลากให้ทั่วก่อนจับฉลาก) หลังจากทุกคนจับฉลากได้แล้วห้ามบอกกัน

ผู้กำกับให้สัญญาณเริ่มเล่นเกม สมาชิกลูกเสือสำรองร้องเสียงสัตว์เพื่อรวมหมู่สัตว์เสียงสัตว์อะไรให้ไปรวมกัน ห้ามเรียกหรือบอกชื่อสัตว์ ครอบครัวใดครบจำนวนแล้วให้นั่งลงเรียบร้อยก่อนพร้อมเปล่งเสียงไชโยเป็นผู้ชนะ

3. เรื่องที่เป็นประโยชน์

- นกโพระดก

นกโพระดกธรรมดาทั้งตัวผู้และตัวเมียมีลักษณะเหมือนกัน ขนตามลำตัวมีสีเขียวสด ส่วนหัวและอกมีสีน้ำตาลอ่อนและมีลายสีเหลืองเป็นขีด ปากสีเหลือง
ถิ่นอาศัยและอาหาร

ในประเทศไทยพบอยู่ทั่วทุกภาคยกเว้นภาคอีสานตอนบน อาศัยอยู่ตามป่าโปร่ง ป่าผลัดใบ และเรียกสวนทั้งที่ลุ่มและบนป่าภูเขา ในฤดูผสมพันธุ์จะอยู่เป็นคู่ ส่งเสียงร้องดัง (โฮก-ปึก) ซ้ำ ๆ 3-4 นาที นกชนิดนี้ผสมพันธุ์ในช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม ชอบทำรังอยู่ตามโพรงไม้ ในป่าสูง วางไข่ครั้งละ 2-4 ฟอง

นกโพระดกธรรมดาจะออกหากินตามธรรมชาติ ชอบกินแมลง หนอน สัตว์เลื้อยคลาน และผลไม้ต่าง ๆ เป็นการช่วยกำจัดศัตรูพืชให้กับเกษตรกร

4. รูปนกโพระดก

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 12 สัมพันธภาพและการสื่อสาร

แผนการจัดกิจกรรมที่ 22 ทักษะการสื่อสาร

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือมีทักษะการสร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสารกับผู้อื่น

2. เนื้อหา/สาระ

การใช้คำว่า “สวัสดี” “ขอโทษ” และ “ขอบคุณ” และการสื่อสารเพื่อบอกความต้องการ

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 เพลงสวัสดี

3.2 เกม

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ชงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม – เพลง

4.3 ลูกเสือทำวงกลม 2 วงซ้อนกัน วงกลมวงนอกซ้ายหัน วงกลมวงใน ขวาหัน

4.4 ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันร้องเพลง “สวัสดี” ลูกเสือปรบมือ เดินตามจังหวะเพลง และ

ทำท่าทางตามเพลง 3 รอบ ดังนี้

บทเพลง

เมื่อเจอกันเราทักกันสวัสดี สวัสดีค่ะ สวัสดีครับ

ลูกเสือทำท่าทาง (ปรบมือตามจังหวะ)

เมื่อผิดพลั้งขอภัยขอโทษที

ลูกเสือทำท่าทาง (ทุกคนทำท่าพนมมือไหว้คู่ของตน พร้อมกับพูดว่า ขอโทษค่ะ ขอโทษครับ)

เมื่อจากไปยกมือไหว้ “สวัสดี”

ลูกเสือทำท่าทาง (ทุกคนก้าวเท้าไปทางด้านขวามือ พร้อมยกมือโบกลา และยกมือไหว้พร้อมกล่าว สวัสดี)

ผู้ใดมีจิตไมตรี ขอขอบคุณ

ลูกเสือทำท่าทาง (ลูกเสือพบคู่คนใหม่ ลูกเสื่อยกมือไหว้พร้อมกล่าวขอบคุณค่ะ, ขอบคุณครับ)

4.5 ขออาสาสมัครออกมาเล่าเรื่องที่ลูกเสือเคยใช้คำว่า สวัสดี ขอโทษ และขอบคุณ คำพูดละ 1 คน

4.6 ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสรุป “ในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น คำพูดที่ลูกเสือต้องใช้อยู่เสมอคือ คำว่า “สวัสดี” ใช้เป็นคำทักทาย “ขอโทษ” เมื่อเราได้กระทำการผิดพลาดต่อผู้อื่น แม้แต่เพียงเล็กน้อย และคำว่า “ขอบคุณ” ใช้เมื่อมีใครทำดีต่อเราแม้เพียงเล็กน้อย

4.7 ผู้กำกับสรุปแนวคิดที่ได้รับให้กับลูกเสือ

4.8 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย, ตรวจ, ทำแกรนด์ฮาวล์, ชงลง, เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตความสนใจและตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงสวัสดี

สวัสดี สวัสดี วันนี้เรามาพบกัน
เธอและฉัน พบกันสวัสดี
สวัสดีค่ะ สวัสดีครับ

- เพลงสวัสดี

เมื่อเจอกันเราทักกันสวัสดี สวัสดีค่ะ สวัสดีครับ
เมื่อผิดหวังขอภัยขอโทษที่
เมื่อจากไปยกมือไหว้ “สวัสดี”
ผู้ใดมีจิตไมตรี ขอขอบคุณ

2. เกม

- เกม เชื้อโรคติดต่อกัน

1. เขียนวงกลมรัศมีพอสมควรให้คนอยู่ในวงกลมหลบคนที่วิ่งรอบ ๆ วงได้
2. ให้ลูกเสือคนหนึ่งเป็นเชื้อโรค วิ่งรอบ ๆ วงกลม
3. ลูกเสือที่อยู่ในวงกลมอย่าให้เชื้อโรคแตะถูกตัวได้ ใครถูกแตะต้องออกไปเป็นเชื้อโรค

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 12 สัมพันธภาพและการสื่อสาร

แผนการจัดกิจกรรมที่ 23 การรับรู้อารมณ์

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ เพื่อให้ลูกเสือมีทักษะการสังเกตอารมณ์ของเพื่อน
2. เนื้อหา/สาระ
 - 2.1 การสังเกตสีหน้าท่าทางที่แสดงอารมณ์
 - 2.2 การปฏิบัติต่อเพื่อนเมื่อเพื่อนมีสีหน้าท่าทาง อารมณ์ไม่ดี
3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ หน้ากากอารมณ์
4. กิจกรรม
 - 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)
 - 4.2 เกม - เพลง
 - 4.3 สนทนาถึงอารมณ์ของคนและการแสดงใบหน้าที่ทางประกอบอารมณ์ต่างๆเป็นอย่างไร
 - 4.4 ผู้กำกับแสดงหน้ากากอารมณ์ให้ลูกเสือดู
 - 4.5 อาสาสมัครลูกเสือมาทำสีหน้าท่าทางแสดงอารมณ์ต่างๆตามที่เห็นจากรูปหน้ากาก
 - 4.6 แจกหน้ากากอารมณ์ให้ลูกเสือห่มู่ละ 2 แบบ เป็นอารมณ์ทุกข์ 1 แบบ และอารมณ์สุข 1 แบบ ให้สมาชิกห่มู่ช่วยกันทายว่าเป็นอารมณ์อะไร เพราะเหตุใดหน้าตาจึงเป็นอย่างนั้น
 - 4.7 ผู้กำกับชวนคิดชวนคุยด้วยคำถาม
 - เราจะรู้ได้อย่างไรว่าเพื่อนมีอารมณ์ดี หรืออารมณ์ไม่ดี
 - การรับรู้อารมณ์ของเพื่อนมีประโยชน์กับลูกเสืออย่างไร
 - ถ้าเพื่อนกำลังโกรธ ลูกเสือคิดว่าควรทำอย่างไร(ขอโทษถ้าเราเป็นต้นเหตุ)
 - ถ้าเพื่อนกำลังเศร้าเสียใจ ลูกเสือคิดว่าควรทำอย่างไร (ให้กำลังใจ)
 - ถ้าเพื่อนกำลังดีใจ สอบได้ที่ 1 ลูกเสือควรทำอย่างไร (แสดงความยินดีด้วย)
 - 4.8 ผู้กำกับสรุปแนวคิดที่ได้ (อารมณ์ของคนมี 2 ลักษณะ คืออารมณ์เป็นสุขได้แก่ อารมณ์ดีใจ สุขใจ สบายใจ มองโลกในแง่ดี และอารมณ์เป็นทุกข์ ได้แก่ กลัว โกรธ โมโห แค้น เศร้า เจ็บชลง ถ้าเราสังเกตและรู้อารมณ์ของเพื่อน จะสามารถแสดงออกต่อเพื่อนได้อย่างเหมาะสม)
 - 4.9 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย, ตรวจ, ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงลง, เลิก)
5. การประเมินผล
 - 5.1 สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทายและรับรู้อารมณ์
 - 5.2 สังเกตความสามารถในการสังเกตและรับรู้อารมณ์ของตนเองและเพื่อน ๆ

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลง จับมือ

จับมือกันไว้ให้มั่นคง	เพื่อความยั่งยืนงสามัคคี
รักกันปรองดองเหมือนน้องพี่	ผูกความสามัคคีมีร่วมกัน
โกรธกันมันร้ายเป็นสิ่งเลว	เปรียบดังเปลวเทียนร้อนไฟปั้น
เผาใจให้มีความไหวหวั่น	จับมือยิ้มให้กันเป็นสิ่งดี

2. เกม

- เกมทำตรงกันข้าม

เลือกผู้นำ 1 คน ให้ผู้นำทำท่าทางต่าง ๆ ส่วนผู้เล่นคนอื่นนั้นจะต้องทำตรงกันข้ามกับที่ผู้นำทำ เช่น ผู้นำหัวเราะ - ลูกเสือทุกคนต้องร้องไห้ ผู้นำนั่งลง - ลูกเสือต้องยืนขึ้น

ผู้นำก้าวเท้าซ้าย - ลูกเสือก้าวเท้าขวา การทำจะเร็วขึ้นไปเรื่อย ๆ

การตัดสิน ลูกเสือที่ทำตามผู้นำหรือทำซ้ำ จะต้องออกจากการแข่งขัน หรือเปลี่ยนมาเป็นผู้นำ

3. เรื่องสั้นที่มีคติ

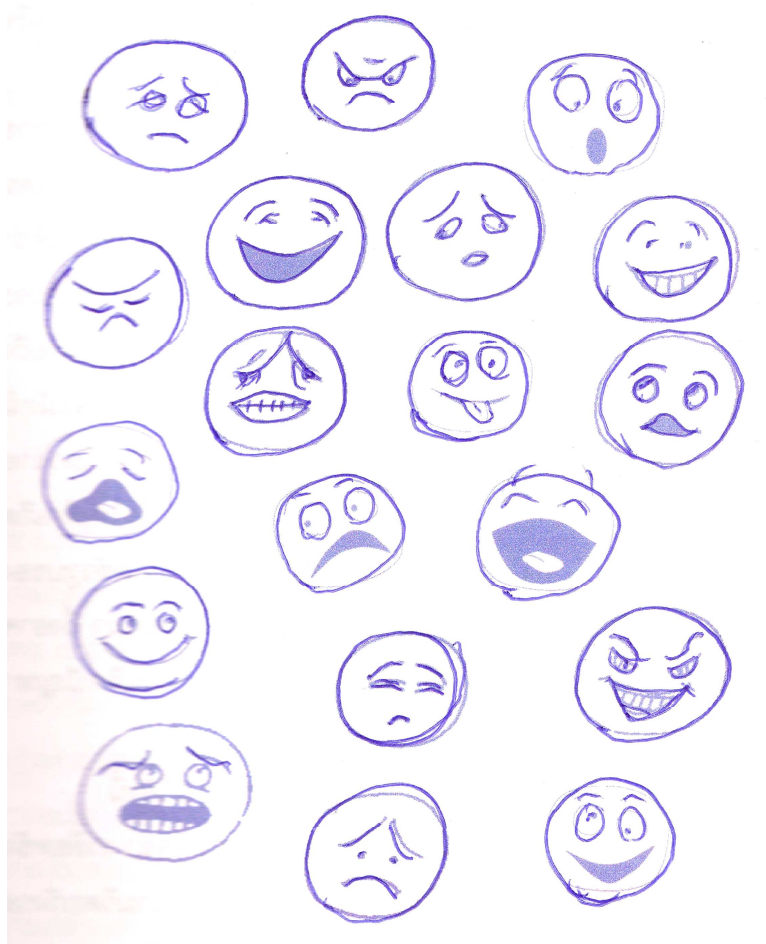
- กระทบกับกบ

กระท่ายตัวหนึ่ง มีนิสัยขี้ขลาด หวาดระแวง และตื่นตกใจง่าย แม้จะอยู่ท่ามกลางฝูงกระท่ายด้วยกันก็ยังวิตกกังวลหวาดกลัวไปสารพัด ไม่มีความสุขเป็นกระท่ายผู้แสนเศร้า บ่อยครั้งมันเฝ้าแต่สงสัยว่าเหตุใดมันจึงมีแต่ความทุกข์ ไม่อาจหาความสุขสบายได้เลย นอนหลับก็ไม่สนิท จะกินอาหารก็รีบร้อน ระหว่างกินก็ต้องเหลียวหน้าเหลียวหลัง สายลมกรรโชกแรงหน่อย หรือมีเงาอะไรผ่านมาสักแวบ ก็ทำให้เราอยู่ไม่สุขเสียแล้ว ทำอย่างไรหนอเราถึงจะเอาชนะความกลัวได้

วันหนึ่ง ขณะที่กระท่ายตัวนั้นนอนอยู่กลางทุ่งหญ้า มันก็ได้ยินเสียงสัญญาณเตือนภัยจากกระท่ายตัวหนึ่งเป็นเสียงเล็ก ๆ แ่วเบา เจ้ากระท่ายขี้ขลาด รีบออกวิ่งเต็มเหยียดมุ่งหน้าไปสู่วิหารที่มันอาศัยอยู่ทันที ในระหว่างนั้น มันวิ่งผ่านสระน้ำแห่งหนึ่ง กบที่นั่นอยู่ริมสระก็ต่างพากันตกใจสุดขีด พากันกระโดดหนีลงในน้ำเป็นจ้ำละหวั่น ทั้งที่กระท่ายมิใช่ศัตรูของกบเลย เมื่อกระท่ายขี้ขลาดได้เห็นเช่นนั้นเข้า มันก็เข้าใจได้ทันทีว่า ความกลัวที่มีอยู่ในจิตใจของพวกกบนั้น ไม่มีเหตุผลเลย เช่นเดียวกับความกลัวที่มีอยู่ในจิตใจของมัน

นิทานเรื่องนี้ ให้คติสอนใจว่า คนขี้ขลาดตื่นตกใจง่ายตายเสมอ

4. หน้ากากอารมณ์

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 13 จิตอาสา/บริการ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 24 ส้วมสะอาด

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : เพื่อสร้างจิตสำนึกต่อการใช้ส้วมสะอาด
2. เนื้อหา/สาระ : การใช้และรักษาส้วมให้สะอาด
3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์
 - 3.1 อุปกรณ์ทำความสะอาดส้วม
 - 3.2 อุปกรณ์การเขียนข้อความรณรงค์
4. กิจกรรม
 - 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนฮาวล์ ชงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
 - 4.2 เกม – เพลง
 - 4.3 ผู้กำกับพาลูกเสือไปสำรวจส้วม การใช้ส้วมและสภาพส้วมของโรงเรียนแล้วร่วมสนทนา
 - ทำไมส้วมจึงมีกลิ่นและไม่สะอาด
 - ใครบ้างควรจะช่วยทำให้ส้วมสะอาดได้
 - ลูกเสือสำรองจะมีวิธีการอย่างไรที่จะให้นักเรียนทุกคนช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดห้องส้วมและใช้ห้องส้วมอย่างถูกวิธี
 - 4.4 ลูกเสือร่วมกันเขียนภาพ ข้อความแล้วออกณรงค์ภายในโรงเรียนให้ใช้ส้วมสะอาดถูกวิธี
 - 4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ ทำแกรนฮาวล์ ชงลง เลิก)
5. การประเมินผล
 - สังเกต – การคิดการวางแผนและการรณรงค์ ส้วมสะอาด
 - สังเกต - กระบวนการจิตอาสา แก้ปัญหาสังคม (ห้องส้วมในโรงเรียน)

ภาคผนวก

เพลงในหมู่ลูกเสือ

ในหมู่ลูกเสือ	เมื่อมาร่วมอยู่	ต่างคนต่างรู้
กันดีว่าหน้าที่ทุกอย่าง	ต้องช่วยกันทำ	ทำไมเว้นว่าง
งานทุกอย่าง	งานทุกอย่าง	จะเสร็จโดยง่ายตาย

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 14 รักและหวงแหนสาธารณสมบัติของชุมชน / ชาติ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 25 กิจกรรมสำรวจ

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : เพื่อให้ลูกเสือรู้สภาพสาธารณสมบัติและดูแลสาธารณสมบัติภายในโรงเรียน
2. เนื้อหา/สาระ
 - 2.1 การสำรวจสาธารณสมบัติในโรงเรียน
 - 2.2 การบันทึกความดี
3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์
 - 3.1 แผนภูมิเพลงคติพจน์ลูกเสือสำรอง
 - 3.2 นิตาน
4. กิจกรรม
 - 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ชงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)
 - 4.2 เกม - เพลง
 - 4.3 ลูกเสือเดินสำรวจสาธารณสมบัติของโรงเรียน เช่น ก๊อกน้ำ ประตูห้องน้ำ กลอนประตู ฯลฯ และวางแผนดูแลรักษา หรือขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ แล้วรายงานต่อที่ประชุม
 - 4.4 ลูกเสือทำสมุดบันทึกความดีอย่างต่อเนื่อง
 - 4.5 ผู้กำกับเล่านิทานมีคติสอนใจและสรุปแนวคิดให้กับลูกเสือ
 - 4.6 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย, ตรวจ, ทำแกรนด์ฮาวล์, ชงลง, เลิก)
5. การประเมินผล
 - 5.1 สังเกต ตรวจสอบ ความสามารถในการสำรวจ
 - 5.2 สังเกต ตรวจสอบ ความสามารถในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติและการบันทึกความดี

ภาคผนวก

1. เพลง

- **คติพจน์ลูกเสือสำรอง**

เราลูกเสือสำรอง เราต้องทำความดี
คติพจน์เรามี ทำให้ดีที่สุด

- **ทำดี**

ลูกเสือสำรอง ต้องทำให้ดีที่สุด
ดีที่สุด ดีที่สุด ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสำรอง

2. นิทานที่มีคติ

- **เรื่อง สุนัขที่แลกก้อนเนื้อกับเงา**

มีคนไม่น้อยที่หลงลงตนเอง ในสิ่งที่เหลวไหลที่สุด พวกเขา มักจะเพ้อฝันในสิ่งที่ตนไม่มีวันจะได้หรือไม่ก็อยากจะเป็นในสิ่งที่ตนไม่มีวันจะได้เป็น อีสปเล่าให้เราฟังถึงเรื่องของสุนัขตัวหนึ่ง มันคาบเนื้อก้อนหนึ่งมาถึงสะพานข้ามลำธารสายเล็ก ๆ สายหนึ่ง มันบังเอิญเหลือบไปเห็นเงาของเนื้อในลำธาร ซึ่งมันก้มลงไปก้อนเนื้อนั้นที่ใกล้ปากเข้ามาทุกที ด้วยเหตุนี้มันจึงปล่อยก้อนเนื้อที่อยู่ในปากของมันเพื่อที่จะอุบเอาก้อนเนื้ออีกก้อนหนึ่งซึ่งใหญ่กว่า ทันใดนั้นมันก็เสียหลักตกลงไปในน้ำ มันดิ้นรนแทบตายกว่าจะตะกายขึ้นมาบนตลิ่งได้ เนื้อที่มันคาบมาได้จมหายไปเสียแล้ว และมันก็สูบเนื้ออีกก้อนหนึ่งไม่ได้ดังที่หวังเอาไว้

นิทานเรื่องนี้ ให้คติสอนใจว่า คนโลกมากมัก มักไม่ได้อะไรเลย

**แผนการจัดกิจกรรม
ลูกเสือสำรอง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ด้านการพัฒนา	ชื่อหน่วยกิจกรรม	แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือเรื่อง	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ	
ด้านร่างกาย และ สิ่งแวดล้อม	หน่วยที่ 1 สารสำคัญของ การลูกเสือ				
	หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือและ กิจกรรมกลางแจ้ง	1. สมรรถนะทางกาย	1		
		2. การผูกเงื่อนเชือก	1		
		3. ระเบียบแถว	3		
		4. กิจกรรมกลางแจ้ง	2		
	หน่วยที่ 3 สุขภาพอนามัยดี	5. อาหารดีมีคุณค่า	1	ทักษะชีวิต	
		6. รู้เท่าทันสถานการณ์สุขภาพ	1	ทักษะชีวิต	
	หน่วยที่ 4 ความปลอดภัย	7. การข้ามถนนอย่างปลอดภัย	1		
หน่วยที่ 5 ดำเนินชีวิตตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ใช้ทรัพยากรคุ้มค่า	8. ใช้น้ำอย่างประหยัด	1	ทักษะชีวิต		
หน่วยที่ 6 อนุรักษ์และร่วม แก้ไขทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม					
ด้าน สติปัญญา ค่านิยม และเจตคติ	หน่วยที่ 7 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา	9. รู้เท่าทันสื่อ	1	ทักษะชีวิต	
		10. นานาชาติ	1	ทักษะชีวิต	
	หน่วยที่ 8 จุดดี จุดด้อย และการพัฒนาตนเอง		1		
ด้านจิตใจ ศีลธรรม และ สัมพันธภาพ ระหว่าง บุคคล	หน่วยที่ 9 รักและศรัทธา สถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์	11. ธงชาติไทย	1		
	หน่วยที่ 10 ปฏิบัติตามวิถี ไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น	12. วิถีไทยและภูมิปัญญา ท้องถิ่น	2		
		หน่วยที่ 11 คุณธรรม จริยธรรม	13. คติพจน์ลูกเสือสำรอง	1	
			14. ทำตามลูกเสือรุ่นพี่	1	
			15. ไม่ทำตามใจตนเอง	1	ทักษะชีวิต
			หน่วยที่ 12 สัมพันธภาพ และการสื่อสาร	16. คอยกันฉันท์เพื่อน	1
		17. การควบคุมอารมณ์	2	ทักษะชีวิต	

ด้านการพัฒนา	ชื่อหน่วยกิจกรรม	แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือเรื่อง	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
ด้านสัมพันธภาพกับชุมชนสังคม	หน่วยที่ 13 จิตอาสา / บริการ	18. การปฐมพยาบาล	1	
		19. กำจัดขยะ	1	
	หน่วยที่ 14 รักและหวงแหนสาธารณสมบัติของชุมชน/ชาติ	20. โรงเรียนของฉัน	2	
		หน่วยที่ 15 รับผิดชอบปัญหาสังคม		
รวม 4 ด้าน	รวม 11 หน่วย	รวม 20 แผนการจัดกิจกรรม	27	

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือและกิจกรรมกลางแจ้ง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 สมรรถนะทางกาย

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : เพื่อให้ลูกเสือ

- 1.1 รู้ความสำคัญของพิธีประดับดาวดวงที่ 2
- 1.2 การพัฒนาทักษะทางกายให้คล่องแคล่วว่องไว

2. เนื้อหา/สาระ

- 2.1 พิธีประดับดาวดวงที่ 2
- 2.2 การพัฒนาตนเองและเตรียมความพร้อมโดยแสดงความสามารถ 5 ประการ

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

- 3.1 เชือกกระโดด ไม้สำหรับทรงตัว ราวไม้
- 3.2 ลูกบอล บันได
- 3.3 แผนภูมิเพลง

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 4.2 เกม - เพลง
- 4.3 ผู้กำกับนำเครื่องหมายดาวดวงที่ 2 มาให้ลูกเสือชื่นชมและ อธิบายถึงความสำคัญของพิธีประดับดาวดวงที่ 2 ให้ลูกเสือพัฒนาตนเองและเตรียมความพร้อมโดยแสดงความสามารถ 5 ประการ

- 4.4 ผู้กำกับสาธิตประกอบคำอธิบายทักษะทางกาย 5 ประการ
- 4.5 ลูกเสือแต่ละหมู่วิเคราะห์ขั้นตอนการปฏิบัติที่บรรลุผลได้ดีและปลอดภัย
- 4.6 แต่ละหมู่ฝึกปฏิบัติตามฐานสมรรถนะทางกาย 5 ฐาน

เงื่อนไข ลูกเสือเมื่อพร้อมให้ทดสอบเพื่อรับเครื่องหมายดาวดวงที่ 2

ฐานที่ 1 กระโดดเชือกทำซิดกันโดยแกว่งเชือกด้วยตัวเองไปข้างหน้า 15 ครั้ง ไปข้างหลัง 15 ครั้ง

ฐานที่ 2 การทรงตัวบนไม้หรือกำแพงอิฐสูงประมาณ 1 ฟุตระยะทางประมาณ 15 ฟุตหรือไม่น้อยกว่า 4.5 เมตร

ฐานที่ 3 หงายมือจับราวไม้สูงเท่าบันเอวม้วนตัวข้ามราวไม้

ฐานที่ 4 การขึ้นบันไดที่ยกเคลื่อนที่ได้

ฐานที่ 5 การเลี้ยงลูกบอลอ้อมสิ่งกีดขวางอย่างน้อย 6 อย่างในระยะทางไม่เกิน 18 เมตร

- 4.7 ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 4.8 พิธีปิด (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

- 5.1 สังเกตความสนใจและการมีส่วนร่วมของหมู่ ความพร้อมเพียงในหมู่
- 5.2 ตรวจสอบความสามารถเชิงทักษะ 5 ประการ

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงเล่นกีฬา

เล่นกีฬาพาให้เราเรใจ แม้อยากเพียงใดเราไม่เคยกลัวเกรง
เราต้องให้อภัยและมีน้ำใจซึ่งเป็นกันเอง พวกเรากลัวเกรงสิ่งที่ไม่ดีงาม

2. เนื้อหาประกอบกิจกรรม

- เดินทรงตัวบนราวไม้

การฝึกหัดเดินทรงตัว จะช่วยให้บุคลิกลักษณะดี เดินได้อย่างสง่า การฝึกหัดอาจกระทำได้ง่ายโดยขีดเส้น หรือเดินบนขอบถนนที่กว้างไม่เกิน 5 นิ้ว ฝึกเดินอยู่ในเส้น หรือขอบถนนนั้น เมื่อเดินได้ดีขึ้นจึงค่อย ๆ เพิ่มความสูง

- ม้วนตัวข้ามราวไม้

การเล่นโดยวิธีหงายมือทั้งสองจับราวไม้ขึ้นสูงอย่างน้อยบั้นเอวของตน แล้วม้วนตัวข้ามราวไม้ นั้น ทำได้โดย

1. หงายมือจับราวไม้ให้แน่น โนมตัวไปข้างหน้าให้ราวพาดท้อง
2. งอแขนให้มาก ตัวงอ ก้มศีรษะให้ชิดหน้าอกมากที่สุด ม้วนตัว โดยค่อย ๆ เลื่อนตัว

ลงข้างหน้า งอศอกพร้อมที่จะเหนี่ยวตัวให้ติดกับราวจนกระทั่งตัวม้วนลงจากราว

ขึ้นบันไดที่ยกเคลื่อนที่ได้

การปฏิบัติกิจกรรมนี้ ต้องแน่ใจว่าบันไดแข็งแรงพอที่รับน้ำหนักได้ บันไดอยู่ในสภาพดีไม่ชำรุด
วิธีปฏิบัติ

- ยกบันไดวางพื้น หรือพาด หรือพิงให้มั่นคงไม่ล้ม ถ้าเป็นบันไดที่พับได้ควรสับขอให้เรียบร้อยเมื่อกางออก
- มือเกาะบันได ก้าวขึ้นทีละขั้นด้วยความระมัดระวัง
- การไต่ลงถอยหลังลงทีละก้าว พร้อมกับลดมือลงจับตัวบันได เลื่อนมือตามลงไปเรื่อย ๆ จนก้าวลงถึงพื้น

เลี้ยงลูกบอลอ้อมเครื่องกีดขวาง

การเลี้ยงลูกบอล สายตาจะต้องมองที่ลูกบอลพร้อมกับเขี่ยลูกบอลไปข้างหน้า อาจจะเลี้ยงด้วยเท้าด้านใน ทั้งซ้ายและขวา เขี่ยลูกเบา ๆ สลับกับการเลี้ยงลูกบอลด้วยหลังเท้า ใช้เท้าเขี่ยลูกไปข้างหน้า ฝึกหัดเลี้ยงลูกบอล หยุดลูกบอล เปลี่ยนทิศทางให้เร็วขึ้นจนอ้อมเครื่องกีดขวางได้ 6 อย่าง ในระยะทางไม่เกิน 18 เมตร

กระโดดเชือก

การปีนบันได

การทรงตัว

การเลี้ยงลูกบอล

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือและกิจกรรมกลางแจ้ง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 การผูกเงื่อนเชือก

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

1.1 ลูกเสือสำรองสำรองสามารถผูกเงื่อนพิรอด ขัดสมาธิ บ่วงสายธนู ผูกกระทัดไม้และเก็บเชือกได้

1.2 ลูกเสือสำรองสามารถบอกประโยชน์ของการผูกเงื่อนแต่ละชนิด

2. เนื้อหา/สาระ

2.1 การผูกเงื่อน พิรอด ขัดสมาธิ บ่วงสายธนู ผูกกระทัดไม้และ เก็บเชือก

2.2 ประโยชน์ของการผูกเงื่อนแต่ละชนิด

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 เชือก

3.2 แผนภูมิเงื่อนเชือก

3.3 แผนภูมิเพลง

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เกม - เพลง

4.3 ผู้กำกับนำลูกเสือสำรองสนทนาเกี่ยวกับความสำคัญของเชือก และประโยชน์ของเงื่อนพิรอด เงื่อนขัดสมาธิ เงื่อนบ่วงสายธนู เงื่อนผูกกระทัดไม้

4.4 ผู้กำกับแจกเชือกขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.50 เซนติเมตร ยาว 150 เซนติเมตร ให้ลูกเสือประกอบการฝึกคนละ 1 เส้น

4.5 ผู้กำกับสาธิตการผูกเงื่อน พิรอด ขัดสมาธิ บ่วงสายธนู ผูกกระทัดไม้และ เก็บเชือกให้ลูกเสือสังเกตขั้นตอนการผูกทีละเงื่อน

4.6 ลูกเสือฝึกปฏิบัติการผูกเงื่อนตามขั้นตอนที่สังเกต

4.7 ลูกเสือดทดสอบการผูกเงื่อนที่กำหนดเป็นระบบหมู่

4.8 สนทนาการใช้ประโยชน์ของการผูกเงื่อนแต่ละชนิด

4.9 ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.10 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตความสนใจ ความมุ่งมั่น และระเบียบวินัยในการฝึกปฏิบัติผูกเงื่อน

5.2 ทดสอบความสามารถในการผูกเงื่อนขัดสมาธิ บ่วงสายธนู ผูกกระทัดไม้ และเก็บเชือก

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงกังหันต้องลม

ยามกังหันต้องลม	เป็นวงกลมเมื่อลมพัดมา
ยามเย็นเห็นสุริยา (ซ้า)	จากฟากฟ้าลงมาสูดิน
ริด ดิง ริด ดิง ริด ดิง (ซ้า)	ถ้าน้องรักจริงอย่าทิ้งน้องไป
ถ้าวรพี่จริงอย่าทิ้งพี่ไป	ริด ดิง ริด ดิง ริด ดิง (ซ้า)

2. นิทานที่เป็นคติ

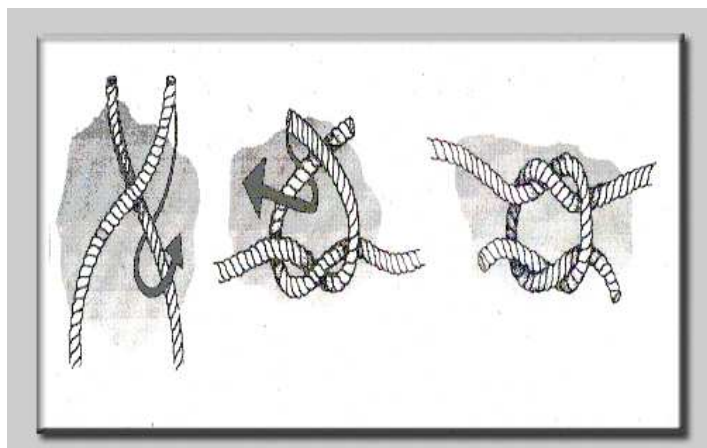
- สุนัขจิ้งจอกกับรูปแกะสลัก

บ่อยครั้งที่เตียวที่คนใหญ่คนโตมักจะวางท่าทางให้ดูน่าเลื่อมใสบูชา แต่ความจริงกลับเป็นเรื่องที่หลอกลวง สุนัขจิ้งจอกดูคล่องแคล่ว ฉลาดเฉลียวแต่กลับวิ่งหนีด้วยความกลัวเมื่อมันเห็นคนตรงกันข้ามกับเจ้าลาที่ถูกมองว่าโง่เพราะท่าทางเขื่องซึ่ม ที่อเมะลือของมัน แต่มันสามารถมองคนได้ทุกแง่ทุกมุม และเมื่อมองอย่างทะลุปรุโปร่งแล้วมันก็อธิบายว่า “พวกเขาก็เหมือน ๆ กับรูปสลักวีรบุรุษนั่นแหละ ดูน่าเกรงขาม แต่ข้างในกลวง กว่าจะปั้นขึ้นมาได้ก็แทบเป็นแทบตาย แต่พอทำเสร็จแล้วศีรษะก็ดูสง่างามอยู่ดอก แต่ข้างในไม่มีมันสมอง

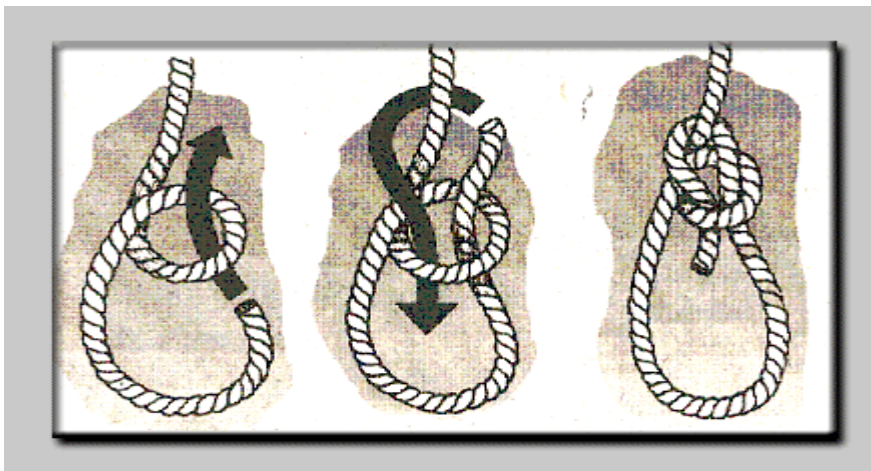
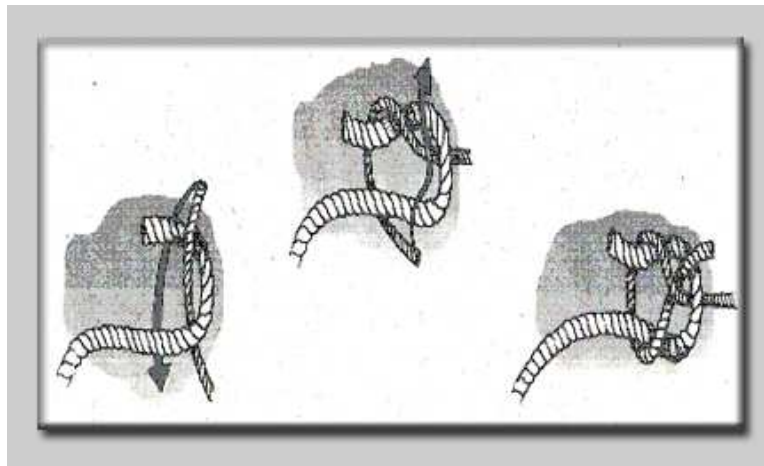
นิทานเรื่องนี้ ให้คิดว่า ลักษณะที่ปรากฏออกมาภายนอก มิใช่สิ่งที่ชี้ให้เห็นคุณค่าที่อยู่ภายใน

3. แผนภูมิเงื่อนเชือก

เงื่อนพืรอด

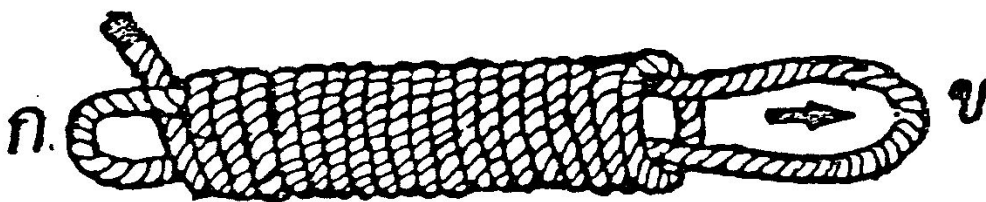

เงื่อนขัดสมาธิ

เงื่อนป่วงสายธนู

การม้วนเก็บเชือก

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือและกิจกรรมกลางแจ้ง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 ระเบียบแถว

เวลา 3 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

- 1.1 เสือสำรองมีระเบียบวินัย รู้จักปฏิบัติตามคำสั่ง และปฏิบัติตามคำสั่งได้อย่างถูกต้อง
- 1.2 ลูกเสือสำรองมีความอดทน ร่างกายแข็งแรง มีจิตใจเข้มแข็ง และมีคล่องแคล่วว่องไว

2. เนื้อหา/สาระ

- 2.1 ระเบียบแถวเบื้องต้น
- 2.2 การฝึก ท่าตรง ท่าพัก ซ้ายหัน ขวาหัน กลับหลังหัน อยู่กับที่
- 2.3 การเข้าแถว หน้ากระดานเรียงเดียว แถวครึ่งวงกลม และแถววงกลม

3. กิจกรรม

- 3.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 3.2 เกม - เพลง
- 3.3 กิจกรรมตามเนื้อหา
ทบทวนระเบียบแถวเบื้องต้นและสัญญาณมือ
 - เข้าแถวตามหมู่ของตน
 - ท่าตรง
 - ท่าพัก
 - ซ้ายหัน - ขวาหัน - กลับหลังหัน
 - เข้าแถวหน้ากระดานแถวเดียว
 - เข้าแถวครึ่งวงกลม
 - เข้าแถวรูปวงกลม
- 3.4 ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 3.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

4. การประเมินผล

- สังเกต - ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในกองลูกเสือ
- การจดจำระเบียบแถวรูปแบบท่าทางตามระเบียบของหมู่ลูกเสือ
 - การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้กำกับลูกเสือ

ภาคผนวก

เพลงซ้ายหัน ขวาหัน

ซ้ายหัน ขวาหัน	หันเท้าชิดกันปลายเท้าแยกออกไป
จะหันไปครั้งใด (ซ้ำ)	นึกไว้ในใจซ้ายขวาของเรา
ซ้ายหันมีสองจังหวะ	ปิ๊ะ เท่ง ปิ๊ะ ปิ๊ะ เท่ง ปิ๊ะ หนึ่ง - สอง
ขวาหัน มีสองจังหวะ	ปิ๊ะ เท่ง ปิ๊ะ ปิ๊ะ เท่ง ปิ๊ะ หนึ่ง - สอง
กลับหลังหันมีสองจังหวะ	ปิ๊ะ เท่ง ปิ๊ะ ปิ๊ะ เท่ง ปิ๊ะ หนึ่ง - สอง”

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือและกิจกรรมกลางแจ้ง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 กิจกรรมกลางแจ้ง

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

- 1.1 ลูกเสือสามารถอธิบายและก่อกองไฟแบบง่าย ๆ ได้
- 1.2 ลูกเสืออธิบายการทำอาหารง่าย ๆ ได้
- 1.3 ลูกเสืออธิบายการดับไฟและการทำความสะอาดสถานที่ก่อไฟเมื่อเสร็จงานแล้วได้

2. เนื้อหา/สาระ

- 2.1 การก่อไฟ
- 2.2 การปรุงอาหาร
- 2.3 การดับไฟและการทำความสะอาดสถานที่ก่อไฟเมื่อเสร็จงานแล้ว

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

- 3.1 การก่อไฟ
- 3.2 อุปกรณ์ในการทำเครื่องหมาย เช่น กิ่งไม้ เชือกพิน
- 3.3 แผนภูมิเพลง
- 3.4 ใบความรู้

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 4.2 เกม - เพลง
- 4.3 การสอนตามเนื้อหา
 - 1) ลูกเสือเล่นเกมการก่อไฟ
 - 2) ลูกเสือแต่ละหมู่ที่มีจำนวนสมาชิกเท่ากันเข้าแถวตอนลึกลูกเสือแต่ละหมู่จัดหาเศษกระดาษและไม้ขีดไฟจำนวนแผ่นและก้านไม้ขีดเท่าจำนวนคน นำไปวางห่างจากแถว 5 เมตร
 - 3) เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่นให้สมาชิกหมู่วิ่งไปจุดกระดาษ 1 แผ่นจนครบครบ
 - 4) สรรวจหมู่ที่ชนะคือเผากระดาษได้มากที่สุด
 - 5) ผู้กำกับสาธิตวิธีการก่อไฟ การปรุงอาหาร การดับไฟและการทำความสะอาดสถานที่
 - 6) ลูกเสือวิเคราะห์ขั้นตอนและลงมือปฏิบัติ
- 4.4 ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชงลง เลิก)

5. การประเมินผล

- 5.1 การสังเกต - ความรับผิดชอบและความสามัคคี ความเป็นประชาธิปไตย
 - ความสนใจและความตั้งใจ
 - การเข้าร่วมกิจกรรม
- 5.2 ตรวจผลงาน

ภาคผนวก

1. ใบความรู้

การก่อไฟ

การก่อไฟสำหรับปรุงอาหารในที่กลางแจ้ง เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของลูกเสือ การก่อไฟควรระมัดระวังอันตรายซึ่งอาจเกิดไฟไหม้ได้

ขั้นตอนในการก่อไฟ

1. เลือกสถานที่ที่จะก่อกองไฟ กวาดใบไม้ หรือวัสดุที่จะติดไฟออกให้หมด
2. ขุดดินบริเวณที่จะก่อกองไฟเป็นรูปสี่เหลี่ยม ถ้าที่พื้นมีหญ้าให้ชะหญ้าออกก่อน เมื่อดับไฟและทำฟืนให้เย็นแล้ว จึงเอาหญ้าไว้ที่เดิม
3. ใช้กิ่งไม้เล็กๆวางตั้งไว้รอบฝอยเชื้อไฟ หรือกระดาษเชื้อไฟ เป็นรูปกระโจม
4. นั่งบังทิศทางลม พยายามใช้ไม้ขีดไฟก้านเดียว จุดฝอยเชื้อไฟ เมื่อไฟติดกิ่งไม้เล็กๆแล้ว จึงเอากิ่งไม้ที่โตกว่าเติมลงไป ก็จะได้กองไฟสำหรับปรุงอาหาร

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 3 สุขภาพอนามัยดี

แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 อาหารดีมีคุณค่า

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : ลูกเสือเห็นความสำคัญและประโยชน์ของอาหารหลัก 5 หมู่
2. เนื้อหา/สาระ : การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ครบทั้ง 5 หมู่
3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ :

3.1 ภาพอาหาร 5 หมู่ นา ๆ ชนิด หมูละ 6 ภาพ เช่น หมูผัด ใช้รูปผักต่างชนิดกัน 6 ภาพ หมูเนื้อสัตว์ มี นม ไข่ ไข่ไก่ หมู ปลา ปู กุ้ง หอย หมูแปง มี ผีอก มัน ข้าวเหนียว ข้าวเจ้า ขนมปัง น้ำหวาน ข้าวกล้อง เส้นก๋วยเตี๋ยว หมูไขมัน มีขาหมู กะทิ แคนหมู หนึ่งไก่ทอด เนย เค้กครีมมากๆ พืชซาซึสยะๆ เบคอนทอดมันเยี่ยม แสมเบอเกอร์ หมูผลไม้ ใช้ผลไม้หลากชนิด

3.2 แผนภูมิเพลง (ภาคผนวก)

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 4.2 ผู้กำกับนำร้องเพลง อาหารหลัก 5 หมู่ 2 รอบ (เพลงอาหารหลัก 5 หมู่)
- 4.3 ชวนวิเคราะห์ เนื้อหาของเพลง และสรุป(ควรกินอาหารให้หลากหลาย ครบ 5 หมู่ เพื่อให้ร่างกายได้สารอาหารครบถ้วน จะได้เติบโตอย่างแข็งแรงไม่เจ็บป่วย)
- 4.4 ผู้กำกับนำร้องเพลง อาหารหลัก 5 หมู่ 2 รอบ (เพลง 1.2)
- 4.5 ชวนวิเคราะห์ เนื้อหาของเพลง และสรุป (ความหมาย ประโยชน์ต่อร่างกายและตัวอย่างของอาหารแต่ละหมู่)
 - โปรตีน ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต และซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ เช่น นม ไข่ เนื้อสัตว์ต่างๆ ถั่วเมล็ดแห้ง
 - คาร์โบไฮเดรต ให้พลังงานแก่ร่างกาย เช่น ข้าว แป้ง ผีอก มัน น้ำตาล
 - ไขมัน ให้พลังงานและความอบอุ่นแก่ร่างกาย เช่น ไขมันและไขมันจากพืชและสัตว์
 - เกลือแร่ เสริมสร้างการทำงานของร่างกายให้ปกติ เช่น พืชผักต่างๆ
 - วิตามิน เสริมสร้างการทำงานของร่างกายให้ปกติ เช่น ผลไม้ต่างๆ
- 4.6 หมูลูกเสือแข่งขันกันเลือกภาพอาหารนานาชนิด ให้ครบ 5 หมู่ หมูใดเสร็จก่อนนำมาให้ผู้กำกับตรวจสอบ และประกาศผล
- 4.7 ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้ และการนำไปใช้
- 4.8 ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 4.9 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

- การสังเกต
- ความสนใจของลูกเสือในการปฏิบัติกิจกรรม
 - ความคิดเห็นและค่านิยมต่อสุขภาพร่างกาย
 - การแสดงออกขณะร่วมกิจกรรมประเมินสมรรถนะ

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงอาหารหลัก 5 หมู่ (สโมสรรลุกเสื่อสมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ)

กินอาหารตามอยาก	จะลำบากแน่นอน
โปรดฟังครูสอน อาหารนั้นมี 5 หมู่	อย่ากินตามใจ ท้องไส้จะพัง
โปรดจงระวังตรองดู เนื้อสัตว์อร่อย	กั๋งหอยปลาปู กินคู่กับผักนานา
ลา ล้า ลา ลา ลาลา ล้า ลา ล้า ลา ลา หล้า ลา ล้า	
ผักเขียวสด ๆ มีประโยชน์มากมาย	อีกผลไม้ จำไว้ว่ามีคุณค่า
ดีমনมทุกวัน เผือกมันต้องกิน	มีวิตามินล้ำค่า
กินได้บ่อย ๆ อร่อยนักหนา	กินแล้วกายาแข็งแรง
ลา ล้า ลา ลา ลาลา ล้า ลา ล้า ลา ลา หล้า ลา ล้า	

*(ร้องซ้ำตั้งแต่ต้นจนจบ)

- เพลงอาหารหลัก 5 หมู่

อาหาร หลัก 5 หมู่ของไทย	ทุกคนจำไว้อย่าได้แปรผัน
หมู่หนึ่งกินเนื้อ นม ไข่	ถั่วเมล็ดช่วยให้เติบโตแข็งแรง
หมู่สอง ข้าว แป้ง เผือก มัน	และน้ำตาล จะให้พลัง
หมู่สามกินผักต่าง ๆ	สารอาหารมากมายกินเป็นอาจิด
หมู่สี่กินผลไม้	สีเขียวเหลืองบ้างมีวิตามิน
หมู่ห้าอย่าได้ลืมกิน ไขมันทั้งสี่	อบอุ่นร่างกาย

2. นิทานที่เป็นคติ

- ปลาห้อยกับชาวประมง

วันหนึ่ง ชาวประมงได้ทอดแห และมีปลาช่อนตัวน้อย ๆ ตัวหนึ่งติดแหขึ้นมา

ชาวประมง : “ตัวเล็กแค่นี้ก็ไม่ใช่ไร ทำเป็นอาหารได้” ว่างแล้วก็จับปลาช่อนจะเอาใส่ถัง

ปลาช่อนน้อย : “อะไรกัน ทำไมท่านไม่ปล่อยให้ข้าโตกว่านี้ล่ะ อีกไม่นานหรอก ข้าจะกลายเป็นปลาช่อนตัวใหญ่ ถึงตอนนั้นท่านค่อยจับข้าเถอะ ถ้าท่านไม่กินเองท่านจะเอาข้าไปขายก็ได้ ราคาจะงามทีเดียว แต่ตอนนี้ปล่อยข้าลงในน้ำก่อนเถอะนะ”

ชาวประมง : (หัวเราะ) “เจ้าปลาช่อนน้อย เรื่องอะไรข้าจะปล่อยเจ้าลงน้ำไปล่ะ เย็นวันนี้ข้าจะทอดเจ้าให้เหลืองกรอบและกินให้อร่อยเขียว โบราณสอนว่า ปลาตัวเดียวในกระทะ มีค่ามากกว่าปลาสองตัวในแม่่น้ำ”

คติสอนใจ : คนฉลาดย่อมรู้จักเก็บประโยชน์เล็กน้อยที่มีอยู่ในมือเอาไว้แทนที่จะแลกกับความหวังที่ไม่แน่นอน

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 3 สุขภาพอนามัยดี

แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 รู้เท่าทันสถานการณ์สุขภาพ

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

- 1.1 เพื่อให้ลูกเสือรู้เท่าทันสถานการณ์สุขภาพ
- 1.2 เพื่อให้ลูกเสือเข้าใจและสามารถป้องกันหรือหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดโรคตามฤดูกาล

2. เนื้อหา/สาระ

การสำรวจข้อมูลโรคภัยไข้เจ็บใกล้ตัว และการจัดทำสถิติจากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

- 3.1 แบบรายงานการสำรวจ
- 3.2 แผนภูมิเพลง

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 4.2 เกม - เพลง
- 4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา

- 1) กิจกรรมเกมโรค 3 ฤดู
- 2) เขียนป้ายโรค 3 ฤดูและโรคที่เกิดขึ้นใหม่

(เช่น โรคตาแดง, ท้องร่วง, ฝืนคัน, ไข้หวัด, อีสุกอีใส, ไข้หวัด 2009, โรคซาร์ ฯลฯ)

ฤดูฝน	ฤดูร้อน	ฤดูหนาว	โรคที่เกิดขึ้นใหม่

- 3) ลูกเสือแข่งขันนำบัตรชื่อโรคไปติดตามฤดูที่มักเกิดโรคระบาดหรือโรคที่เกิดขึ้นใหม่
- 4) ตรวจสอบว่าลูกเสือหมู่ไหนติดชื่อโรคได้ถูกต้องมากที่สุด และร่วมกันสรุป
- 5) ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันเสนอแนะวิธีการป้องกันการเกิดโรคติดต่อใกล้ตัวตามฤดูกาลต่างๆ

4.4 ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

- 4.4 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

- 5.1 สังเกต การแสดงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเกิดโรคติดต่อใกล้ตัวในฤดูกาลต่าง ๆ
- 5.2 ซักถาม ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติที่เป็นการป้องกันหรือหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดโรคติดต่อใกล้ตัว
- 5.3 ตรวจสอบ การจัดทำสถิติการเกิดโรคที่ได้จากการสำรวจ โดยจัดระดับข้อมูลจากมากไปหาน้อย

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลง ออกกำลังกาย

ออกกำลังกาย ด้วยการร้องรำทำเพลง ให้ครื้นเครง เสียงเพลงบรรเลงจับใจ
รำร้องกันไป ไม่มีหม่นหมองทุกข์ แล้วเราเพลินใจ ด้วยเราร้องรำทำเพลง

2. เรื่องที่เป็นประโยชน์

- โรคในฤดูฝน

ในฤดูฝน อุณหภูมิและความชื้นจะช่วยส่งเสริมให้มีการแพร่ระบาดของเชื้อโรคต่าง ๆ ได้มากมายหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็นแบคทีเรีย ไวรัส หรือเชื้อรา ช่วงหน้าฝนจึงมีผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย โดยเฉพาะเด็ก ๆ ที่ร่างกายยังไม่มีภูมิต้านทานพอจะต่อสู้กับเชื้อโรค

โรคที่มีพบบ่อยในฤดูฝนที่เราต้องพึงระวัง ได้แก่ โรคติดต่อทางระบบทางเดินอาหาร โรคติดต่อทางผิวหนัง โรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ โรคไข้เลือดออก โรคไข้สมองอักเสบ โรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบหรือตาแดง โรคน้ำกัดเท้า โรคฉี่หนู และยังมีอันตรายจากสัตว์มีพิษอีกด้วย

ดังนั้น เด็ก ๆ ต้องป้องกันไว้ก่อน โดยล้างมือล้างเท้าให้สะอาด ไม่ให้สิ่งสกปรกเข้าตา ทำความสะอาดบ้านเรือนไม่ให้เป็นที่ลุ่มชุกชอนอาศัยของสัตว์มีพิษ ดื่มน้ำสะอาด รับประทานอาหารที่สุกสะอาด และทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุง รวมทั้งฉีดวัคซีนป้องกันโรค

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 4 ความปลอดภัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 การข้ามถนนอย่างปลอดภัย

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ เพื่อให้ลูกเสือรู้จักวิธีการข้ามถนนอย่างปลอดภัย
2. เนื้อหา/สาระ การข้ามถนนอย่างปลอดภัย
3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์
 - 3.1 แผนภูมิเพลง
 - 3.2 เรื่องเล่าที่เป็นประโยชน์
4. กิจกรรม
 - 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
 - 4.2 เกม – เพลง
 - 4.3 ผู้กำกับนำสนทนาซักถามลูกเสือ
 - ใครเคยข้ามถนนบ้างให้ยกมือขึ้น สุ่มถาม 1 -2 คน ว่าข้ามอย่างไร มีใครช่วยพาข้าม
 - ลูกเสือคิดว่า ในการเดินถนนและการข้ามถนนอาจเกิดอันตรายอะไรได้บ้าง และคิดว่า จะระวังตนเองได้อย่างไร
 - 4.4 ผู้กำกับชวนลูกเสือร้องเพลงข้ามถนน และถอดความหมายของเนื้อเพลง
ข้ามถนนบนสะพานลอย หรือลอดอุโมงค์เหนื่อยหน่อย แต่ก็ปลอดภัยดี
ข้ามถนนบนทางม้าลาย มองขวามองซ้าย และมองขวาก็
หากปลอดภัยข้ามได้ยาร์อริ ครึ่งหลังมองซ้ายอีกที เพราะอาจจะมีรถมา
 - 4.5 ผู้กำกับจัดสถานที่เป็นถนนจำลอง ทบทวนสัญญาณไฟจราจร สัญญาณไฟคนข้ามถนน
สาธิตการเดินถนนและข้ามถนนอย่างปลอดภัย
 - 4.6 หมูลูกเสือฝึกการเดินถนนและข้ามถนนอย่างปลอดภัยตามขั้นตอนการสาธิต
 - 4.7 ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสรุป วิธีการเดินถนนและข้ามถนนอย่างปลอดภัย
 - 4.8 ผู้กำกับเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์
 - 4.9. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ ทำแกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)
5. การประเมินผล
ตรวจสอบความเข้าใจในวิธีการเดินถนนและข้ามถนนอย่างปลอดภัย

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลง ข้ามถนน

อย่าเหม่อมองต๋องดูข้างหน้า อีกซ้ายและขวา เมื่อจะข้ามถนน
หากยวดยานมากหลายก็ต้องอดใจทน อย่าตัดหน้ารถยนต์ทุกคนควรระวังเอย
ม่ง แชะ ม่ง แชะ ม่ง ตะลุ่มตุ่มม่ง (ซ้ำ)

- เพลงข้ามถนน

ข้ามถนนบนสะพานลอย หรือลอดอุโมงค์เห็น้อยหน้อย แต่ก็ปลอดภัยดี
ข้ามถนนบนทางม้าลาย มองขวามองซ้าย และมองขวาก็
หากปลอดภัยข้ามได้ยารอริ ครึ่งหลังมองซ้ายอีกที เพราะอาจจะมึนรถมา

2. เนื้อหาประกอบกิจกรรม

- การเดินถนนและข้ามถนนอย่างปลอดภัย

- 1) ควรเดินบนทางเท้าที่กำหนดไว้ ไม่เดินใกล้ทางเดินรถมากเกินไป
- 2) หากไม่มีทางเท้า ควรเดินสวนทางกับรถ จะได้มองเห็นรถที่แล่นผ่านมา
- 3) ข้ามถนนตรงทางม้าลาย/บริเวณที่มีสัญญาณไฟสำหรับคนข้าม/จุดที่มีตำรวจอำนวยความสะดวก/หรือใช้สะพานลอย ไม่ข้ามถนนขณะที่มีสัญญาณไฟเขียว หรือตำรวจให้สัญญาณห้ามข้ามถนนแม้ว่าการข้ามถนนตรงทางม้าลายจะช่วยเพิ่มความปลอดภัย แต่ก็ควรรอให้รถจอดสนิทก่อนจึงข้ามได้ และระมัดระวังรถที่ขับแซงขึ้นมา
- 4) เมื่อข้ามถนนต้องมองซ้ายขวาให้แน่ใจว่า ไม่มีรถวิ่งมา จึงข้ามได้ โดยเดินข้ามในลักษณะทางตรงด้วยวิธีเดินเร็ว
- 5) ไม่วิ่งเล่นหยอกล้อ คุยโทรศัพท์ หาของในกระเป๋าหรือก้มเก็บของที่ตกหล่นขณะข้ามถนนเด็ดขาด เพราะอาจเสียหลัก หกล้มจนโดนรถเฉี่ยวชนได้
- 6) เพิ่มความระมัดระวังการข้ามถนนบริเวณทางแยก และบริเวณที่มีสิ่งบดบัง เช่น ท้ายรถประจำทาง ซอยที่มีรถจอด
- 7) การข้ามถนนที่มีรถเดินทางเดียว ควรหยุดดูว่ารถวิ่งมาจากทางใด และระมัดระวังรถที่วิ่งย้อนศร หากเป็นถนนที่มีเกาะกลาง ควรข้ามทีละครึ่งถนน และหยุดพักที่เกาะกลาง หากไม่มีรถค่อยข้ามครึ่งหลัง
- 8) กรณีข้ามถนนในเวลากลางวัน ควรข้ามบริเวณที่มีแสงไฟส่องสว่าง สวมเสื้อสีอ่อนและถือไฟฉาย เพื่อให้ผู้ขับรถมองเห็นอย่างชัดเจน

3. เรื่องที่เป็นประโยชน์

- วิธีแก้กระจกมัว ให้เอายาสีฟันชนิดหลอดบีบ/แป้งผง/แป้งน้ำ/ซีอิ๊ว/น้ำส้มสายชูทากระจกให้ทั่ว ใช้ผ้าสะอาดถู เช็ดด้วยผ้าชุบน้ำ แล้วเช็ดด้วยผ้าที่สะอาดหมดจด ก็จะได้กระจกที่ใสตามต้องการ

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 5 ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 ใช้น้ำอย่างประหยัด

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือรู้จักการใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าด้วยการประหยัดน้ำ

2. เนื้อหา/สาระ

การประหยัดน้ำ

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

แผนภูมิเพลง

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เกม - เพลง

4.3 การสอนตามเนื้อหา

1) ผู้กำกับสนทนาถึงการใช้น้ำในชีวิตประจำวัน ว่าลูกเสือใช้น้ำทำอะไรบ้าง (เช่น แปรงฟัน ล้างหน้า อาบน้ำ ต้ม ล้างจาน ซักผ้า ทำอาหาร ล้างรถ ล้างมือ ฯลฯ)

2) หมู่ลูกเสือเลือกกิจกรรมการใช้น้ำ หมู่ละ 1 อย่าง ร่วมกันคิดหาวิธีใช้น้ำให้ประหยัดที่สุด แล้วนำเสนอในกองลูกเสือ โดยจัดทำแผนภาพ หรือใช้อุปกรณ์ประกอบตามความคิดของหมู่

3) ลูกเสือรายงานที่ละหมู่จนครบ ผู้กำกับช่วยซักถามเพื่อความเข้าใจ

4) กองลูกเสือโหวตว่าชอบวิธีประหยัดน้ำของหมู่ใดมากที่สุด

4.1 ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.2 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกต ความตั้งใจ การทำงานเป็นหมู่ การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลง ในหมู่ลูกเสือ

ในหมู่ลูกเสือ เมื่อมารวมอยู่ ต่างคนต่างรู้จักดี หน้าที่ทุกอย่างต้องช่วยกันทำ
ทำไมเว้นว่าง งานทุกอย่าง งานทุกอย่าง จะเสร็จโดยง่ายตาย

- เพลง งานสิ่งใด

งานสิ่งใด งานสิ่งใด แม้ใครละเลยทิ้งปล่อย
มัวแต่คอย ฝ้าแต่คอย หวังคอยแต่เก็งโยนกลอง
ไม่มีเสร็จ ไม่มีเสร็จรับรอง จำไว้ทุกคน
ต้องทำงาน เราต้องช่วยกัน ช่วยกัน ช่วยกัน ช่วยกัน

- เพลง ลิมโบ้ลูกเสือ

สนุกกันไปพาใจให้รื่นเรีงร่วมบันเทิงกับลูกเสือดีกว่า (ซ้ำ)
กายและใจจะคลายเหนื่อยล้า ยังรักษาอายุยืนนาน
กิจการงานเราลูกเสือไม่หวั่น เพราะทุกวัน ใจเรารื่นเรีง

2. เรื่องที่มีคติ

มีสิ่งพึงบรรจบ	ให้ครบบาท
อย่าให้ขาดสิ่งของ	ต้องประสงค์
มีน้อยใช้น้อย	ค่อยบรรจบ
อย่าจ่ายลงให้มาก	จะยากนาน

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 7 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา

แผนการจัดกิจกรรมที่ 9 รู้เท่าทันสื่อโฆษณา

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

ตระหนักถึงอิทธิพลของสื่อโฆษณาที่มีผลต่อการเลือกบริโภคอาหาร

2. เนื้อหา/สาระ

โฆษณาถูกสร้างขึ้นเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ โฆษณาแต่ละชิ้นผ่านการวางแผนออกแบบวิธีการนำเสนอ และใช้เทคนิคทันสมัยเข้าช่วยอย่างสมจริง บวกกับความถี่ในการนำเสนอผ่านสื่อ จึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเลือกบริโภคอาหารของเด็กและเยาวชน ความตระหนักในเรื่องนี้จะช่วยให้รู้จักใช้เหตุผลในการเลือกบริโภคอาหารที่เป็นประโยชน์มากขึ้น

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 เกม – เพลง

3.2 ฉลากลูกอม น้ำอัดลม มันฝรั่งกรอบ บะหมี่สำเร็จรูป

3.3 เรื่องเล่าที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เกม - เพลง

4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา

1) เตรียมกิจกรรมโดยมอบหมายให้ลูกเสือแต่ละหมู่แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้ทำโฆษณา หมู่ละ 1 ชิ้น โดยให้ศึกษาข้อมูลรายละเอียดของสินค้านั้น ๆ ด้วย (และเตรียมช้กซ้อมไว้ล่วงหน้า)

2) ในชั่วโมงกิจกรรม ให้ลูกเสือแต่ละหมู่ออกมาทำโฆษณาตามที่มอบหมายที่ละหมู่จนครบ

3) ผู้กำกับตั้งคำถาม ชวนคิด

- โฆษณาที่ทำขึ้นมีจุดใดหรือประเด็นใดบ้างที่กระตุ้นให้คนอยากซื้อสินค้าของเรา

- โฆษณาที่ทำขึ้นนั้นเป็นความจริงหรือไม่ หรือเกิดความเป็นจริง เพราะอะไร

- ทำไมการโฆษณาจึงเลือกพูดแต่ความดีของสินค้ามีการพูดถึง ส่วนประกอบ

ประโยชน์และโทษของสินค้าหรือไม่

- ทำอย่างไรจึงจะรู้ว่าสินค้านั้นดีจริง ไม่มีผลเสียต่อสุขภาพและคุ้มค่ากับเงินที่เสียไป

4) ผู้กำกับสรุปกิจกรรมของสินค้าว่ามีประโยชน์และโทษอย่างไร หากเปรียบเทียบกับอาหารหรือขนม เครื่องดื่มอื่นๆ ที่ให้ประโยชน์มากกว่าหรือน้อยกว่าเพื่อใช้เป็นทางเลือกในการซื้อสินค้า

4.4 ผู้กำกับเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตการแสดงออกในการโฆษณาสินค้า บทบาทสมมติที่สมจริงและจูงใจ

5.2 สังเกตการเสนอความคิดเห็นตามประเด็นจิตอภิปรายเกี่ยวกับ เทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อที่เกินสรรพคุณของสินค้า

5.3 สังเกต ความรับผิดชอบ ความใฝ่รู้ของหมู่ลูกเสือ

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงหนึ่ง ยืน เดิน

จะนั่ง จะยืน จะเดิน อย่าทำเคอะเขิน ดูไม่งามสง่า
นั่งยืนเดินตามตำรา เหมือนฝึกกิริยากันตามทำนอง
ยามนั่งควรนั่งตัวตรง ไม่ม่อคดโค้งจนไม่น่ามอง
ฝึกยืน เดินตามทำนอง ฝึกให้แคล่วคล่อง ทรวดทรงงดงาม

2. เรื่องเล่าที่เป็นประโยชน์

- สุนัขจิ้งจอกกับอีกา

อีกาตัวหนึ่งเกาะอยู่บนกิ่งไม้ มันคาบก้อนเนยแข็งที่แอบจกฉวยมาจากบ้านหลังหนึ่งไว้ในจะงอยปาก สุนัขจิ้งจอกเดินผ่านมาเห็นเข้า มันอยากได้เนยแข็งนั้น เป็นอาหารเลิศรส จึงเข้าไปใกล้ๆ แล้วพูดว่า "สวัสดี ท่านกา! วันนี้ท่านดูงดงามเหลือเกิน ขนของท่านหรือก็ช่างเป็นเงาวับจับตา ดวงตาของท่านหรือก็ช่างสดใสเป็นประกาย จะดูล้ำคอหรือก็ดูนุ่มนวลอย่างแท้จริง หน้าอกของท่านก็ดูไม่ต่างไปจากหน้าอกของนกอินทรีเลยสักนิด โอ้..น้ำเสียง ของท่านจะต้องไพเราะเพราะพริ้งเหมือนๆ กับปีกที่สวยงามอย่างแน่นอน ท่านต้องเหนือกว่านกใดๆทั้งมวลได้โปรด...ร้องเพลงให้ข้าฟังสักเพลงสิท่าน แล้วข้าจะ เรียก ท่านในฐานะของราชินีแห่งนก"

อีกาพอใจกับคำประจบสอพลอ จึงเชิดหน้าขึ้น และส่งเสียง ร้องออกมา แต่เมื่อมันที่มันอ้าปาก ก้อนเนยแข็งก้อนนั้น ก็ตกลงมา

ก่อนที่สุนัขจิ้งจอกจะฉวยเอาไป มันก็พูดว่า "นี่แหละคือสิ่งที่ ข้าต้องการ และเพื่อแลกเปลี่ยนกับเนยแข็งของท่าน ข้าจะให้คำแนะนำไว้ข้อหนึ่ง นั่นก็คือ จงอย่าหลงเชื่อ คำของคนที่ชอบประจบสอพลอเป็นอันขาด"

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า อย่าหลงเชื่อคนที่ชอบประจบ สอพลอ

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 7 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา

แผนการจัดกิจกรรมที่ 10 นาทีวิกฤต

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือสามารถตัดสินใจ ในสถานการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างมีเหตุผลและเหมาะสม

2. เนื้อหา/สาระ

ทักษะการตัดสินใจ

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

แผนภูมิเพลง

4. กิจกรรม

4.3 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.4 เกม - เพลง

4.5 การสอนตามเนื้อหา

1) ครูตั้งคำถามว่า "จะอย่างไรถ้าคนแปลกหน้ามาขอความช่วยเหลือ เช่น ขอให้เอาสิ่งของไปส่งให้แก่บุคคลที่ลูกเสารู้จัก หรือขอให้ลูกเสือไปกับเขาโดยลำพังเพื่อพาไปส่งยังสถานที่ที่ลูกเสารู้จัก"

2) ลูกเสือแต่ละหมู่ช่วยกันตัดสินใจ เลือกทางออก หมู่ละ 1 หัวข้อ ตามขั้นตอนการตัดสินใจ แล้วนำเสนอในกองลูกเสือ ดังนี้

- ทางเลือก คือ ไปส่ง และไม่ไปส่ง
- ถ้าไปส่ง : มีข้อดี ข้อเสียอย่างไร
- ถ้าไม่ไปส่ง : มีข้อดี ข้อเสียอย่างไร
- ทางเลือกที่มีข้อดีมากกว่าและมีข้อเสียน้อยกว่า คือ.....

3) หมู่ลูกเสือรายงาน หมู่ที่ได้หัวข้อซ้ำกันให้เพิ่มเติมเฉพาะส่วนที่แตกต่างกัน ไม่ต้องรายงานทั้งหมด

4) ผู้กำกับนำอภิปรายสรุปทางเลือกที่ควรตัดสินใจ ในแต่ละหัวข้อ

5) ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสรุปขั้นตอนการตัดสินใจ ข้อคิดที่ได้ และการนำไปใช้

4.4 ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกต การร่วมกิจกรรม การแสดงออก การใช้เหตุผล

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลง อย่าเกียจคร้าน

อย่าเกียจคร้านการทำงานนะพวกเรา
งานหนักงานเบา เหนื่อยแล้วเรา พักผ่อนก็หาย
ไม่ทำงาน หลบหนีสาน เฝ้าเกียจคร้าน เอาแต่สบาย
แก่จนตาย ขอทำนายว่าไม่เจริญ (ซ้ำ)

- เพลง ตรงต่อเวลา

ตรงต่อเวลา พวกเราต้องมาให้ตรงเวลา
ตรง ตรง ตรงเวลา พวกเราต้องมาให้ตรงเวลา
เราเกิดมาเป็นคน ต้องหมั่นฝึกตนให้ตรงเวลา
วันคืนไม่คอยท่า วันเวลาไม่เคยคอยใคร

2. เรื่องเล่าที่เป็นประโยชน์

ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน หรือข่าวจากวิทยุ – โทรทัศน์
เช่น ภัยจากการถูกลอก ภัยจากอินเทอร์เน็ต การตกทอง
 ฯลฯ

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 9 รักและศรัทธาสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์

แผนการจัดกิจกรรมที่ 11 ธงชาติไทย

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

- 1.1 เพื่อให้ลูกเสือปฏิบัติวิธีชักธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา และเชิญธงชาติลงได้
- 1.2 เก็บรักษาธงชาติให้เรียบร้อยและอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมได้

2. เนื้อหา/สาระ

การปฏิบัติตนต่อธงชาติไทยที่เป็นสัญลักษณ์ของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

- 3.1 เสาชิงธงชาติ พาน
- 3.2 แผนภูมิเพลง

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 4.2 เกม - เพลง
- 4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา
 - 1) ลูกเสือเล่นเกมชูธง
 - 2) ผู้กำกับอธิบาย และสาธิต การเก็บรักษาธงชาติ การชักธงขึ้นสู่ยอดเสา การชักธงครึ่งเสา และการเชิญธงลง
 - หัวข้อที่ 1 วิธีเก็บรักษาธงชาติ
 - หัวข้อที่ 2 วิธีชักธงขึ้นสู่ยอดเสา
 - หัวข้อที่ 3 วิธีชักธงครึ่งเสาเมื่อมีเหตุการณ์สำคัญ
 - หัวข้อที่ 4 วิธีเชิญธงลง
 - 4) ผู้กำกับตรวจสอบความถูกต้อง และเปิดโอกาสให้หมู่ลูกเสือฝึกปฏิบัติ
- 4.4 ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

- 5.1 การสังเกต
 - ความสนใจและความตั้งใจ
 - การเข้าร่วมกิจกรรม
- 5.2 การซักถาม ความรู้เกี่ยวกับวิธีเก็บรักษาธงชาติ
- 5.3 การทดสอบ การชักธงชาติขึ้น และเชิญธงชาติลง โดยปฏิบัติจริง

ภาคผนวก

● เพลงไตรรงค์ของไทย

ไตรรงค์ของไทย

ปลิวไสวงามสง่า

สีแดงหมายถึงชาติ

สีขาวศาสนา

น้ำเงินหมายถึงว่า

พระมหากษัตริย์ไทย พระมหากษัตริย์ไทย

ธงไตรรงค์

ธงช้างเผือก

● ความรู้เรื่อง ธงชาติไทย

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการชักธงชาติ พ.ศ. 2550 มีดังนี้

1. กำหนดเวลาชักธงชาติขึ้นและเชิญธงชาติลง

1) ในวันเปิดเรียนให้ชักธงชาติขึ้นสู่ยอดเสาเวลาเช้าเรียน และเชิญธงลงเวลา

18.00 น.

2) ในวันปิดเรียนให้ชักธงชาติขึ้นสู่ยอดเสาเวลา 8.00 น. และเชิญธงชาติลงเวลา

18.00 น.

สถานศึกษาใดมีความจำเป็น ไม่อาจจะชดชงชาติขึ้นและเชิญธงชาติลงตามเวลาที่กำหนดไว้ใน 1) หรือ 2) ได้ ให้ขออนุญาตต่อกรมเจ้าสังกัดสำหรับสถานศึกษาที่ขึ้นตรงต่อส่วนกลาง และผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับสถานศึกษาที่อยู่ในความดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด

2. การปฏิบัติในการชักธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา

- 1) เวลา ก่อนเข้าเรียนตอนเช้า ให้จัดนักเรียนเข้าแถว มีครูประจำชั้นเป็นผู้ควบคุมแถว
- 2) เมื่อใกล้กำหนดเวลาชักธงขึ้นให้เตรียมธงชาติผูกติดกับสายเชือกทางด้านขวาของผู้ชักธง ให้เรียบร้อย เมื่อพร้อมแล้วให้ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ทำการแทน บอก “ธงขึ้น ตรง”
- 3) ให้นักเรียนทั้งหมดร้องเพลงชาติ พอเริ่มร้องเพลงให้ผู้ชักธงคนทางซ้ายค่อยๆ สวสวายเชือกให้ธงขึ้นสู่เสาช้า ๆ ให้สายเชือกตึง ส่วนอีกคนหนึ่งผ่อนสายเชือกให้ธงค่อย ๆ ขึ้นไปและคุมสายเชือกให้ตึงเสมอกัน ผู้ชักธงจะต้องกะระยะว่าพอเพลงชาติจะจบก็ให้มีระยะธงชาติห่างจากปลายเสาประมาณ 50 เซนติเมตร พอเพลงชาติจบจึงกระตุกเชือกให้ธงชาติถึงปลายเสาทันที เสร็จแล้วผูกสายเชือกให้เรียบร้อย

3. การปฏิบัติในการเชิญธงชาติลง

- 1) สถานศึกษาที่เลิกเรียนแล้ว ให้จัดผู้ที่จะเห็นสมควร 2 คน แต่งกายให้เรียบร้อย เป็นผู้ทำหน้าที่เชิญธงลง โดยฟังเสียงเพลงชาติจากสถานีวิทยุกระจายเสียง หรือในกรณีที่ไม่ได้มีเสียงวิทยุก็ให้เชิญธงลงเวลา 18.00 น. ตรง ตามเวลาของสถานศึกษานั้น
- 2) สถานศึกษาที่จะเชิญธงลงเมื่อเลิกเรียน หรือที่ยังเปิดทำการสอนให้จัดนักเรียน 2 คน ทำหน้าที่เชิญธงลง ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ทำการให้สัญญาณธงลง ซึ่งอาจเป็นนกหวีด ระฆัง ออก หรืออื่น ๆ ที่เหมาะสม

4. การปฏิบัติในการชักธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา และเชิญธงลงในวันปิดเรียน ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา จัดผู้ที่จะเห็นสมควร 2 คน แต่งกายให้เรียบร้อย ทำหน้าที่ชักธงชาติขึ้นและเชิญธงชาติลง โดยปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ 4 (3) หรือข้อ 5 (1) โดยอนุโลม โดยฟังเสียงเพลงชาติจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยถ้าหากมี

5. การปฏิบัติในขณะที่ชักธงชาติขึ้นหรือเชิญธงชาติลง ให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณสถานศึกษานั้น หยุด การกระทำใด ๆ ทันที แล้วยืนตรงจนกว่าการชักธงขึ้นหรือเชิญธงลงจะเสร็จสิ้น ถ้านักเรียนอยู่ในแถวใน ความควบคุม ให้ผู้ควบคุมแถวบอก “ตรง” เท่านั้น

6. การปฏิบัติในขณะที่ฝนตก น้ำท่วม หรือพื้นที่ไม่สะดวกที่จะตั้งแถวนักเรียน ก็อาจให้นักเรียนยืนในที่ที่เหมาะสมหรือในห้องเรียนก็ได้

7. การปฏิบัติในกรณีที่ทางรายการประกาศให้ชักธงชาติครั้งเสา ให้ชักธงชาติขึ้นจนถึงปลายเสาแล้วลดธงโดยเร็วจากปลายเสาเป็นระยะ 1 ใน 3 ของความสูงของเสาธงก่อนที่จะเชิญธงลงให้ชักธงขึ้นไปให้ถึงปลายเสาก่อนแล้วจึงเชิญธงลงตามปกติ

● การเก็บรักษาธงชาติ

1. เมื่อชักธงขึ้นและเชิญธงลงต้องระวังอย่าให้ธงถูกพื้นดิน
2. ควรเก็บธงชาติไว้ที่สูงหรือที่สมควร เช่น ใสพานไว้
3. เมื่อธงเก่าแล้วต้องเปลี่ยนใหม่ให้สมศักดิ์ศรี
4. ไม่เหยียบย่ำทำลายธง
5. ไม่นำธงชาติไปใช้ในที่ไม่สมควร เช่น เซ็ดถูพื้น ฯลฯ
6. ไม่ใช่สีธงชาติเป็นเครื่องอาภรณ์ หรือทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม
7. ไม่นำสิ่งใด ๆ ไปประดับบนพื้นธงชาติ

ภาพธง	ระยะเวลาการใช้	การบังคับใช้ธง
	สมัยอยุธยา - พ.ศ. 2325 (ธงเรือหลวง) สมัยอยุธยา - พ.ศ. 2398 (ธงเรือเอกชน)	ใช้เป็นธรรมเนียมสืบมาตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
	พ.ศ. 2325 - 2360	พระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
	พ.ศ. 2360 - 2398	พระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
	พ.ศ. 2398 - 2459	พระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชบัญญัติว่าด้วยแบบอย่างธงสยาม ร.ศ. 110 พระราชบัญญัติธง ร.ศ. 116 พระราชบัญญัติธง ร.ศ. 118 พระราชบัญญัติธง ร.ศ. 129
	พ.ศ. 2459 - 2460	พระราชบัญญัติธง ร.ศ. 129 (ธงราชการ) พระบรมราชโองการ ประกาศเพิ่มเติมและแก้ไขพระราชบัญญัติธง ร.ศ. 129 พ.ศ. 2459
	พ.ศ. 2459 - 2460	พระบรมราชโองการ ประกาศเพิ่มเติมและแก้ไขพระราชบัญญัติธง ร.ศ. 129 พ.ศ. 2459 (ในชื่อ "ธงค้าขาย")
	พ.ศ. 2460 - ปัจจุบัน	พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติธง พระพุทธศักราช 2460 พระราชบัญญัติธง พ.ศ. 2479 พระราชบัญญัติธง พ.ศ. 2522

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 10 ปฏิบัติตามวิถีไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

แผนการจัดกิจกรรมที่ 12 วิถีไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือปฏิบัติตนตามวิถีไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยการประดิษฐ์ และเล่นว่าวไทย

2. เนื้อหา/สาระ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำว่าวไทย ที่มีแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงลม

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 ว่าวอีลุ้ม

3.2 อุปกรณ์ทำว่าวอีลุ้ม

3.3 แผนภูมิเพลง

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เกม - เพลง

4.3 การสอนตามเนื้อหา

1) กิจกรรมประดิษฐ์ว่าวและการเล่นว่าว

2) ผู้กำกับสารคดีวิธีการทำว่าว

3) ลูกเสือแต่ละหมู่สังเกตขั้นตอนและปฏิบัติตาม

4) สมาชิกในหมู่ช่วยกันปรับปรุงแก้ไขว่าวของหมู่ตนเองทำและทดลองเล่น

5) ลูกเสือแสดงความคิดเห็นในประเด็นคิด “นอกจากการเล่นว่าวแล้ว ลูกเสือคิดว่าควรรักษาและส่งเสริม วิถีไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างไรบ้าง”

6) ผู้กำกับ และลูกเสือร่วมกันสรุป ข้อคิดที่ได้

4.4 ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชงลง เลิก)

5. การประเมินผล

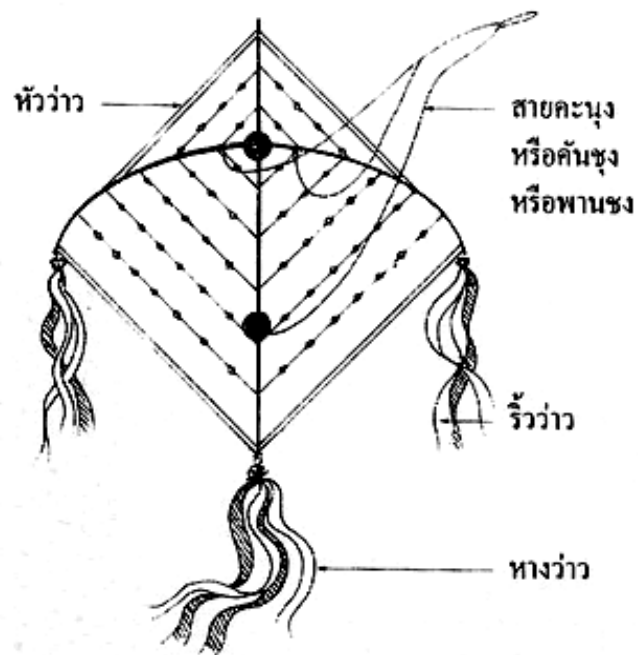
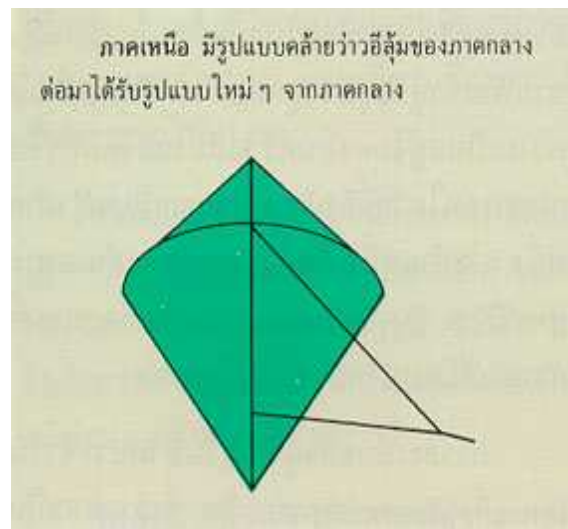
5.1 การสังเกต

- ความสนใจและความตั้งใจ ความรับผิดชอบและการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น

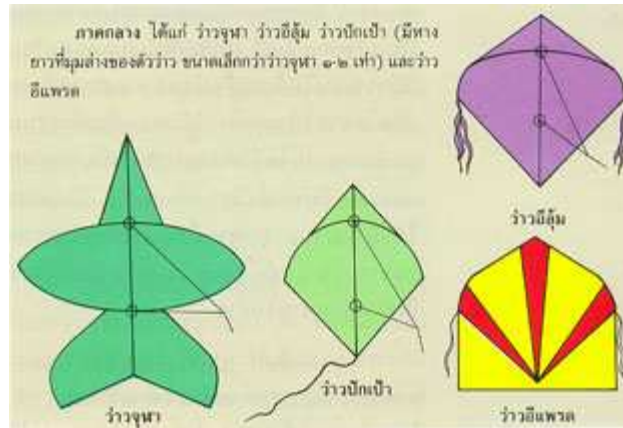
- การประดิษฐ์ว่าวไทย

5.2 การตรวจผลงาน

ภาคผนวก

• ว่าวไทย

1. วิธีทำ ว่าวอีลุ้ม

ว่าว เป็นกีฬาที่สนุกสนานอย่างหนึ่ง นิยมเล่นกันมาตั้งแต่ครั้งโบราณในฤดูร้อน หรือหน้าลมว่าวประมาณเดือนมีนาคมของทุกปี การเล่นว่าวของคนไทยถือว่าการแข่งขันกีฬา พื้นเมือง การต่อสู้ใช้ความ สามารถ ไหวพริบ และกำลังความจับไว้ในกรซัก เอาชนะด้วยกระแสแรงลมที่พัด เพื่อให้ว่าวบินลมว่าวที่รู้จักกันดีตามพื้นบ้านทั่วไป คือ ว่าวอีลุ้ม ว่าวจุกหา ว่าวปักเป้า ว่าวตุ้ยตุ้ย ฯลฯ

วัสดุอุปกรณ์ (ว่าวอีลุ้ม)

- ไม้ไผ่แก่ลำตรง ควรมีปล้องยาวประมาณ 1-2 ฟุต
- กระดาษแก้วหรือกระดาษว่าวสีต่างๆ
- เชือกป่าน
- กาวลาเท็กซ์ หรือแปงเปียก
- มีดจักตอก
- เชือก ด้าย
- กระดาษหนังสือพิมพ์

หลักการพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์

ว่าวลอยตัวในอากาศในลักษณะคล้ายเครื่องบิน กระแสลมผลักให้ เกิดแรงยกที่ตัวว่าว ในขณะที่ตัวว่าว เอียงทำมุมกับทิศทางลม สายป่าน ที่ตั้งรั้งอยู่นั้นช่วยไม่ให้ตัวว่าวหลุดลอยไป

วิธีทำ (ว่าวอีลุ้ม)

1) ตัดไม้ไผ่ ผ่าเป็นซี่เล็กๆ เลือกลงมา 2 อัน นำมาเหลาให้กลมกลิ้งให้ติดผิวไผ่ เพราะทำให้มีสปริง อันหนึ่งเรียกไม้ปัก อีกอันหนึ่ง เรียกไม้เอก ไม้ปักต้องเหลาปลายทั้ง 2 ข้างให้เรียว ทาน้ำมัน แล้วลนไฟ

2) นำไม้เอกและไม้ปัก มาผูกมัดเข้าด้วยกันด้วยเชือกด้าย มัดตั้งฉากกันให้จุดที่ผูกอยู่ประมาณ $\frac{1}{5}$ ของไม้เอก และ $\frac{1}{2}$ ของ ไม้ปัก

3) ผูกด้ายที่ปลายทั้งสองข้างไม้เอก แล้วโยงเชือกไปยังไม้ปักผูกเชือกกับปลายไม้ปักทั้ง 2 ข้าง พยายามดึงให้โค้งโค้งงอลงมา พอสวยงาม ซึ่งเชือกให้ตึง เรียกว่า โคร่งวาว

4) ตัดกระดาษแก้วสี ตามแบบที่ขึ้นโคร่งวาว เผื่อริมไว้ประมาณ 1 เซนติเมตร จากนั้น ทากาว หรือแป้งเปียกบนของกระดาษ ให้ทั่วทุกด้าน แล้วค่อยๆ พับทบปิดลงบนเชือกซึ่งกระดาษให้ ตึงทุกด้าน

5) ตัดกระดาษสมุด หรือกระดาษหนังสือพิมพ์ เป็นวงกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 4 - 5 เซนติเมตร 2 ชั้น ปิดลงบนไม้แกน บริเวณกลางตัววาว 2 จุด

การผูกเชือก

6) นำเชือกป่าน (หรือเชือกกว่าว) ผูกตรงจุด 2 จุดที่ติดกระดาษวงกลมไว้ ด้วยเงื่อนผูกซุง นำไปทดลอง ถ้าวาวไม่ขึ้นต้องถ่วงด้วย ฟู่ปัก และฟู่หาง การเล่นวาวเล่นกันในฤดูร้อนเดือน มีนาคม- เมษายน ที่มีลมวาว และเล่นในฤดูหนาวเดือน พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 11 คุณธรรม จริยธรรม

แผนการจัดกิจกรรมที่ 13 คติพจน์ลูกเสือสำรอง

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : ปฏิบัติตนตามคติพจน์ลูกเสือสำรอง “ทำดีที่สุด”
2. เนื้อหา/สาระ : “การทำดีที่สุด”
3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์
 - 3.1 แผนภูมิเพลง
 - 3.2 เรื่องสั้นที่มีประโยชน์
4. กิจกรรม
 - 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงชั้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
 - 4.2 เกม - เพลง
 - 4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา
 - 1) ลูกเสือสำรองขับร้องเพลงคติพจน์ลูกเสือสำรอง
เราลูกเสือสำรอง เราต้องทำความดี
คติพจน์เรามี ทำให้ดีที่สุด ทำดีที่สุด
 - 2) หมู่ลูกเสือเล่าประสบการณ์การทำความดี หรือทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ที่เคยทำหรือคิดว่าต้องการทำดี แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เลือกเรื่องที่ต้องการให้เป็นตัวแทนของหมู่ 1 เรื่อง เพื่อแสดงบทบาทสมมติ
 - 3) หมู่ลูกเสือร่วมกันฝึกซ้อมและแสดงบทบาทสมมติ “เรื่องการทำความดี” ที่แต่ละหมู่เลือกไว้ให้เพื่อน ๆ ชม ลูกเสือทุกหมู่ชื่นชมและให้กำลังใจ
 - 4) มอบหมายให้ลูกเสือไปทำความดีอย่างต่อเนื่อง ทำดีทุกวันแล้วบันทึกความดีไว้ เพื่อเป็นหลักฐานการทำดีและการเป็นสุภาพบุรุษในอนาคต
 - 4.4 ผู้กำกับเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์
 - 4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)
5. การประเมินผล
 - 5.1 สังเกต - การจดจำกฎและคติพจน์ลูกเสือ
- การแสดงบทบาทสมมติ “การทำดี”
- ความเป็นระเบียบเรียบร้อย
 - 5.2 ตรวจสอบ - การปฏิบัติตามคำสั่งผู้กำกับ
- ความดีหรือการกระทำที่ดีจากประสบการณ์ของหมู่ลูกเสือ

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงคติพจน์ลูกเสือสำรอง

เราลูกเสือสำรอง เราต้องทำความดี
คติพจน์เรามี ทำให้ดีที่สุด

- เพลงทำดี

ลูกเสือสำรอง ต้องทำให้ดีที่สุด
ดีที่สุด ดีที่สุด ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสำรอง

2. เกม

- เกมไฟฟ้าช็อต

1) หม้อลูกเสือเข้าแถวตอนหมู่ (แถวตอนเรียงหนึ่ง) จัดแถว

2) ให้ยืนห่างกัน 1 ช่วงแขน

3) ผู้กำกับให้สัญญาณเริ่มปฏิบัติ

- นายหมู่หรือคนหัวแถวหันหลังกลับเอามือไปแตะหัวไหล่ลูกเสือคนที่ 2 แล้วนั่งลง
ลูกเสือคนที่ 2 เมื่อถูกแตะก็กลับหลังหัน เอามือไปแตะไหล่ลูกเสือคนที่ 3 แล้วนั่งลง ปฏิบัติไปเรื่อย ๆ
จนถึงลูกเสือคนสุดท้าย

การตัดสิน ทีมที่ร้อง “โอย” ก่อนเป็นทีมชนะ

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 11 คุณธรรม จริยธรรม

แผนการจัดกิจกรรมที่ 14 ทำตามลูกเสือรุ่นพี่

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : ปฏิบัติตามกฎลูกเสือสำรอง “ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่”
2. เนื้อหา/สาระ : กฎลูกเสือสำรอง
3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์
 - 3.1 แผนภูมิเพลง
 - 3.2 แบบฟอร์มการสำรวจสัมภาษณ์ ทำแผนที่ความดี
 - 3.3 นิตาน / เรื่องสั้น
4. กิจกรรม
 - 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
 - 4.2 เกม – เพลง
 - 4.3 ผู้กำกับร้องเพลงกฎลูกเสือสำรอง ทบทวนกฎลูกเสือสำรอง
 - ไหน ไหน ไหน ไหนเธอว่าเป็นลูกเสือ
 - ฉันยังไม่เชื่อ เธอคือลูกเสือสำรอง
 - ฉันจำกฎได้ ไหนท่องให้ฉันฟังลอง
 - บอกพี่ได้ไหมน้อง สำรองกฎว่าอย่างไร

- ให้ลูกเสือร้องเนื้อเพลงที่เป็นกฎลูกเสือสำรอง 2 ข้อ

ลูกเสือสำรอง	ทำตามลูกเสือรุ่นพี่
ลูกเสือสำรอง	ไม่ทำตามใจตนเอง
 - 4.4 ผู้กำกับสอบถามคำว่า รุ่นพี่ หมายถึงใครบ้าง (นายหมู่ ประธานนักเรียน ผู้กำกับ พ่อแม่)
 - 4.5 ลูกเสือสอบถามประวัติความดี ความสามารถของนายหมู่ หัวหน้าชั้น ประธานนักเรียน แล้วจัดทำแผนที่ความดีที่เป็นตัวอย่างให้ปฏิบัติตาม
 - 4.6 ลูกเสือกำหนดทำความดีตามแบบอย่างของตน หรือขอทำงานร่วมกับรุ่นพี่ ในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น ทำงานร่วมกับสภาพนักเรียน ฯลฯ โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ ดูแลช่วยเหลือ
 - 4.7 ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
 - 4.8 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)
5. การประเมินผล
 - 5.1 สังเกต - การจดจำกฎและคำปฏิญาณ
 - 5.2 ตรวจสอบ - สาระเนื้อหาในแผนที่ความดีที่เหมาะสม
 - กิจกรรมที่ลูกเสือสำรองจะขอทำตามลูกเสือรุ่นพี่และสิ่งที่จะทำตามแบบอย่างของตน

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงรวมหัวใจ

พวกเราลูกเสือไทย (เฮ้) พวกเราลูกเสือไทย
เราลูกเสือไทย รวมหัวใจไมตรี รักกันยิ่งจริงใจ (ซำ)
เราลูกเสือไทย รักใคร่กันเถิดเถย

2. นิทาน / เรื่องสั้น

- เรื่อง อี๋อ่ากับวัว

กาลครั้งหนึ่ง มีอี๋อ่าตัวหนึ่ง มันบังเอิญได้พบกับวัวตัวหนึ่งเข้า อี๋อ่าจึงคิดว่าวัวเป็นสัตว์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ตัวของอี๋อ่านั้น เล็กเท่าไขเบ็ดฟองหนึ่งเท่านั้น แต่มันอยากตัวโตเท่าวัว มันจึงยึดตัวออกและพองตัวขึ้นราวกับลูกโป่ง “ลองมาดูฉันซิ พี่วัว” อี๋อ่าพูด “ฉันตัวโตเท่าพี่หรือยัง” “ยังหรอก” วัวตอบ อี๋อ่าจึงพองตัวขึ้นอีก “แค่นี้ล่ะ” อี๋อ่าถาม “โตเท่านี้พอหรือยัง” “ยังหรอก” วัวตอบ “ยังอีกเยอะเลย” อี๋อ่าจึงยึดตัวออกอีกและพองตัวขึ้นอีก “แค่นี้ล่ะ” อี๋อ่าถามอีก “ยังหรอก” วัวตอบ “แค่นี้ยังเล็กนิดเดียวเอง” อี๋อ่าผู้หน้าสงสาร จึงยึดตัวออกและพองตัวขึ้นอีกอย่างสุดกำลัง จนท้องแตกตาย

โลกของเรา เต็มไปด้วยคนอย่างอี๋อ่าในนิทานเรื่องนี้ คนธรรมดาสามัญก็อยากเป็นคนใหญ่คนโต ส่วนคนใหญ่คนโตก็ต้องการให้คนธรรมดาสามัญแวดล้อมอยู่รอบข้าง เพื่อจะให้ใครต่อใครเห็นว่า ตนเองเป็นคนสำคัญ

นิทานเรื่องนี้ ให้คติสอนใจว่า จงอย่าพยายามที่จะเป็นในสิ่งที่พันวิสัย ที่ตนจะเป็นได้

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 11 คุณธรรม จริยธรรม

แผนการจัดกิจกรรมที่ 15 ไม่ทำตามใจตนเอง

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือตระหนักถึงผลเสียของการแกล้งและหยอกล้อกันจนเกินขอบเขต

2. เนื้อหา/สาระ

การแกล้งและหยอกล้อกันในกลุ่มเพื่อนอย่างมีความสุข ไม่เกิดความรู้สึกทางลบ ถือเป็นเรื่องปกติ แต่การแกล้งกันที่เกินขอบเขต จนเกิดผลเสียต่อผู้อื่น จัดเป็นความรุนแรงอย่างหนึ่ง และเป็นการไม่เคารพในสิทธิของผู้อื่น ก่อให้เกิดผลเสียต่อทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ และยังเป็นจุดเชื่อมโยงไปสู่การใช้ความรุนแรงที่มากขึ้นเป็นลำดับ ความตระหนักในเรื่องนี้จะช่วยลดปัญหาความรุนแรงได้

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ : แผนภูมิเพลง

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เกม – เพลง

4.3 ผู้กำกับชวนคิดชวนคุย “ใครเคยถูกแกล้งบ้างยกมือขึ้น...”

4.4 ขออาสาสมัครคนที่เคยถูกแกล้งเล่าให้เพื่อนฟังทีละคนจนครบ 4-5 คน โดย ผู้กำกับตั้งคำถาม

- ถูกแกล้งอย่างไร / มีความรู้สึกอย่างไร / ทำอย่างไรบ้างเมื่อถูกแกล้ง
- ทำไปแล้วเกิดผลอะไรตามมาบ้าง / อยากบอกอะไรกับคนที่มาแกล้งบ้าง

4.5 ผู้กำกับตั้งคำถาม ถามลูกเสือในกอง

- ลูกเสือคิดว่าคนที่แกล้งคนอื่น เขาทำเพราะอะไร
- คนที่ถูกแกล้งจะเป็นอย่างไรบ้าง เขารู้สึกอย่างไร
- การแกล้งกันไปมามีผลตามมาอย่างไรบ้าง (ทะเลาะ โกรธ ตีกัน ไม่มีเพื่อน)

4.6 ผู้กำกับและลูกเสือช่วยกันสรุปว่า ควรเล่นกับเพื่อนอย่างไร จึงจะไม่เกิดปัญหาตามมา (ข้อคิด เวลาเล่นกับเพื่อนต้องระวังไม่ทำในสิ่งที่เพื่อนไม่ชอบและสิ่งที่ทำให้เกิดการทะเลาะหรือโกรธกัน เพราะการแกล้งการเล่นหยอกล้อเกินขอบเขตทำให้เพื่อนเป็นทุกข์ อารมณ์ไม่ดี โกรธเคืองและอาจทำความรุนแรงตอบโต้ได้ ซึ่งส่งผลให้ทะเลาะเบาะแว้งผิดใจกันระหว่างเพื่อน)

4.7 ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.8 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตความรู้สึกของลูกเสือเมื่อได้รับรู้ความรู้สึกของเพื่อน

5.2 สังเกต ความคิดของลูกเสือต่อวิธีการเล่นกับเพื่อนที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงจับมือ

จับมือกันไว้ให้มั่นคง	เพื่อความยั่งยืนงสามัคคี
รักกันปรองดองเหมือนน้องพี่	ผูกความสามัคคีร่วมกัน
โกรธกันมันร้ายเป็นสิ่งเลว	เปรียบดังเปลวเพลิงร้อนไฟนั้น
เผาใจให้มีความไหวหวั่น	จับมือยี่มให้กันเป็นสิ่งดี

2. เรื่องที่เป็นประโยชน์

- เรื่องกล้วย ๆ

อะไรที่ทำได้ง่าย ๆ หาได้ง่าย ๆ มักมีผู้เปรียบว่าเป็นของกล้วย ๆ เป็นเรื่องกล้วย ๆ แต่แท้จริงแล้ว กล้วยมีค่ากว่าที่จะเป็นของกล้วย ๆ เพราะมีประโยชน์มากมาย ในกล้วยจะมีสารที่ช่วยให้เราตื่นนอนแต่เช้า ช่วยปรับระดับน้ำตาลในเลือด ช่วยลดความเครียด และความอ่อนล้า ลดการเป็นแผลในกระเพาะอาหาร ขับถ่ายง่าย ช่วยลดอุณหภูมิความร้อนในร่างกาย เมื่อเอาเปลือกกล้วยมาถูทาตรงตุ่มที่ถูกยุงกัดก็ลดอาการคันหรือบวมได้อีก

ดังนั้นพวกเราชวนกันรับประทานกล้วยและปลุกกล้วยกันเถอะ

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 12 สัมพันธภาพและการสื่อสาร

แผนการจัดกิจกรรมที่ 16 คู่กันฉันท์เพื่อน

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือเกิดความตระหนักในการสื่อสารที่อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้

2. เนื้อหา/สาระ

การพูดคุยที่จะทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันจะต้องมีความชัดเจนในข้อความที่พูดคุย และมีการซักถามกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟังสามารถตรวจสอบความเข้าใจกันได้

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 เกมทำตามคำสั่ง

3.2 เพลงสวัสดี

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เกม - เพลง

4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา

- 1) ผู้กำกับนำสนทนาเรื่องประโยชน์ของการสื่อสารจากเนื้อเพลงสวัสดี
- 2) ให้ลูกเสือเข้าแถวตอนตามหมู่ ห่วงกันคนละ 1 ก้าว
- 3) ผู้กำกับบอกกติกาการแข่งขันว่ามี 2 รอบ รอบแรก ให้ลูกเสือฟังสิ่งที่เพื่อนกระซิบ โดยไม่ต้องถามและบอกต่อเพื่อนคนถัดไป
- 4) ผู้กำกับกระซิบข้อความข้างหูหัวแถวคนละ 1 ข้อความ (เช่น กินข้าวกับน้ำพริก ปลาทู / ปลาอย่างและผักลวกราดกะทิ / ไปดูหนังเรื่องสามเกลอผจญจรเข้ / มะละกอหวาน กิโละสามสิบบาท/ ตาอินกะตานาหาปลาไม่ได้เลย เป็นต้น)
- 5) ให้แต่ละหมู่กระซิบต่อ ๆ กัน จนถึงคนสุดท้าย หมู่ใดเสร็จก่อนให้ยกมือขึ้น
- 6) ตรวจสอบ โดยให้คนสุดท้ายพูดประโยคที่ได้ยิน และผู้กำกับเฉลย
- 7) ผู้กำกับถามความรู้สึกลูกเสือที่เป็นผู้รับฟังโดยไม่ได้ถามข้อสงสัย และถามว่าจะสื่อสารอย่างไรจึงจะเข้าใจตรงกัน
- 8) ผู้กำกับบอกกติการอบที่สองว่า ให้ฟังโดยถามข้อสงสัยได้แข่งขันรอบที่สอง โดยเปลี่ยนประโยคคำพูดใหม่ ให้แต่ละหมู่เป็นผู้เริ่มการสื่อสาร เช่น แม่ไปตลาดไปซื้อกระดาษ ชื่อหรือชื่อยา สาวสวยใส่เสื้อสีแดงขาดหูขาดยา เดินทางไปเหนือพบเสือเหมือนเสือเหมือนคน
- 9) ตรวจสอบ โดยให้คนสุดท้ายพูดประโยคที่ได้ยิน และผู้กำกับเฉลย
- 10) ผู้กำกับตั้งคำถามว่า ทำไมรอบแรกจึงเป็นเช่นนั้น และทำไมรอบที่สองจึงบอกได้ถูกต้อง

4.4 ผู้กำกับสรุปว่า ในการพูดคุยกันต้องใช้คำพูดที่ชัดเจนและซักถามกันได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง

- ให้ลูกเสือช่วยกันยกตัวอย่างเหตุการณ์จริงในชีวิตที่เคยเข้าใจผิดจากการสื่อสาร เพื่อเตือนให้ระมัดระวังในการใช้คำพูดไม่ให้เกิดข้อขัดแย้ง

4.5 ผู้กำกับสรุปข้อคิดที่ควรได้รับ

- ก่อนพูด เราเป็นนายคำพูด เมื่อพูดออกไปแล้ว คำพูดเป็นนายเรา

4.6 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกต - ความตั้งใจ ความมีสมาธิในการสื่อสาร

- เหตุการณ์จริง ที่ทำให้เกิดการเข้าใจผิดในการสื่อสารของลูกเสือเพื่อรวบรวมสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดปัญหา

5.2 ตรวจสอบโดยการซักถามและเปิดโอกาสให้ลูกเสือได้สะท้อนความคิดความเชื่อของตนเอง เกี่ยวกับความสำคัญของการพูดสื่อสาร

ภาคผนวก

1. เพลง

● สวัสดิ์

“ฉันและเธอเจอกัน	แทบทุกวันเลยเชียว
เมื่อพวกเราเจอกัน	ได้สวัสดี
ยิ้มให้กันที่ไร	สุขทุกทีเปรมปรีดี
ได้พูดจาพาทิ	สวัสดิ์เพื่อนเอย”

● เรามีตาไว้ดู

เรามีตาไว้ดู	เรามีหูไว้ฟัง
เพื่อน ๆ เขาพูดจริงบ้าง	เพื่อน ๆ เขาพูดเท็จบ้าง
จงตั้งใจฟัง จงตั้งใจดู	ฟังให้จริงจัง พูดให้ได้ใจความ

2. เกม

● เกมทำตามสั่ง

วิธีเล่น ถ้าผู้กำกับสั่งลูกเสือว่า “นั่ง” ให้ลูกเสือลุกขึ้นยืน
ถ้าผู้กำกับสั่งลูกเสือว่า “ยืน” ให้ลูกเสือนั่งลง
ถ้าผู้กำกับสั่งลูกเสือว่า “พ่าย” ให้ลูกเสือโยกตัวไปมา
ถ้าผู้กำกับสั่งลูกเสือว่า “น้ำไหล” ให้ลูกเสือนั่งนิ่ง ๆ

กติกา

หมู่ใดมีสมาชิกลูกเสือไม่ทำตามสั่งให้นั่งลงถือว่าแพ้คัดออก

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 12 สัมพันธภาพและการสื่อสาร

แผนการจัดกิจกรรมที่ 17 การควบคุมอารมณ์

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

ลูกเสือสำรองสามารถควบคุมอารมณ์โกรธของตนเองได้

2. เนื้อหา/สาระ

การฝึกควบคุมอารมณ์โกรธ เพื่อการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 เพลง

3.2 เรื่องที่เป็นประโยชน์

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

- พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

- เกม - เพลง

- กิจกรรม

1) หม้อลูกเสือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เกี่ยวกับความโกรธ โดยให้สมาชิกเล่าเรื่องที่ตนเองเคยโกรธ โกรธเรื่องอะไร เมื่อโกรธแล้วทำอย่างไร และผลสุดท้ายเกิดอะไรขึ้น หลังแลกเปลี่ยนให้เลือกมา 1 เรื่อง เพื่อเป็นตัวแทนมาเล่าในกองลูกเสือ

2) ตัวแทนหม้อเล่าเรื่องของแต่ละหม้อ จนครบ

3) ผู้กำกับตั้งคำถาม ชวนคิด

- ข้อดีของการโกรธ มีอะไรบ้าง

- ข้อเสียของการโกรธมีอะไรบ้าง

- เราควรที่จะควบคุมอารมณ์โกรธหรือไม่ เพราะอะไร

4) ผู้กำกับสรุปข้อคิดที่ได้ และนัดหมายเตรียมตัวเพื่อฝึกการควบคุมอารมณ์โกรธในครั้งต่อไป

5) ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

6) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

- พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

- เกม - เพลง

- กิจกรรม

1) ผู้กำกับสาธิต และให้ลูกเสือฝึกปฏิบัติการควบคุมอารมณ์โกรธ 2 ขั้นตอน

- ตั้งสติและควบคุมอารมณ์โกรธ
 - บอกความรู้สึกและความต้องการด้วยท่าที่สงบไม่ก้าวร้าว
- 2) ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสรุปขั้นตอนการควบคุมอารมณ์โกรธ และแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมที่ช่วยผ่อนคลายอารมณ์โกรธ
 - 3) ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้ และการนำไปใช้
 - 4) ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
 - 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชงลง เลิก)

5. การประเมินผล

การสังเกต

ภาคผนวก

1. เกม

- ถ้าจะ

วิธีเล่น

ให้ลูกเสือแต่ละหมู่ ร่วมกันคิดหาคำประโยคที่มีคำว่า “ ถ้า จะ ”
เช่น ถ้าทุกคนบินได้ จะเกิดอะไรขึ้น

หมู่ใดคิดได้ก่อนให้ยกมือขึ้น แล้วตั้งประโยค “ ถ้า.... จะ ...” แต่ละหมู่ประโยคต้องไม่ซ้ำกัน
กติกา หมู่ใดคิดช้าและถูกหมู่อื่นแซงไปก่อนถือว่าแพ้คัดออก

2. เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

- แตนกับรังผึ้ง

แตนฝูงหนึ่งกับผึ้งฝูงหนึ่งกำลังทะเลาะกันอ้ออิงว่า ใครเป็นเป็นเจ้าของรังผึ้งรังหนึ่งที่อยู่บนกิ่งไม้ใหญ่ ต่อตัวหนึ่งบินผ่านมาพอดีจึงถูกเชิญให้เข้ามาตัดสิน ตัวต่อถามผึ้ง ๆ ก็บอกว่ามันน่าจะเป็นเจ้าของมากกว่า พอถามแตน ๆ ก็ว่า น่าจะเป็นพวกมันต่างหาก ถกเถียงกันอยู่หลายวันก็หาข้อยุติไม่ได้ ในที่สุดตัวต่อก็ให้หาผู้รู้เห็นมาเป็นพยาน เริ่มที่ฝูงมด แล้วก็ปลวก แล้วก็ผีเสื้อ ผึ้งเจ้าปัญญาตัวหนึ่งอดรนทนไม่ไหวจึงพูดขึ้นว่า “เอาอย่างนี้ไม่ดีกว่าหรือ ก่อนที่เราจะถกเถียงกันจนกระทั่งน้ำผึ้งเน่าเสียไปหมด ให้พวกนี้ทำรังของมันและพวกแตนก็ทำรังของมัน จะได้เห็นเสียที่ว่าใครกันที่ทำรังได้เหมือนอย่างนี้”

พวกแตนบ่นพึมพำว่าแบบนี้พวกตนเห็นจะไม่ไหวแล้ว จึงพากันหนีไป ดังนั้น ตัวต่อจึงตัดสินว่าผึ้งควรที่จะเป็นเจ้าของรังผึ้งนั้น

คติสอนใจ: ผลงานย่อมชี้คุณค่าของคนที่ทำ

3. เรื่องที่เป็นประโยชน์

* ขั้นตอนการควบคุมอารมณ์โกรธ

ในแต่ละขณะคนเราจะมีอารมณ์ได้แบบเดียว ดังนั้นถ้าเรานำอารมณ์ที่สงบมาแทนที่อารมณ์โกรธได้ ความโกรธก็จะเบาบางลง

ขั้นตอนการควบคุมอารมณ์โกรธ มี 3 ขั้นตอน คือ

1. ตั้งสติและควบคุมอารมณ์โกรธ วิธีที่ทำได้ง่าย ได้แก่

- หายใจเข้าออกยาว ๆ มีวิธีฝึกดังนี้

1) สูดลมหายใจเข้าลึก ๆ ช้า ๆ พร้อมกับนับ 1 – 2 - 3 – 4 ในใจ

2) กลั้นหายใจ 1 วินาที

3) ค่อย ๆ หายใจออกยาว ๆ ช้า ๆ พร้อมกับนับ 1 – 2 - 3 – 4 ในใจ

2. นับเลขเบรคอารมณ์ โดยนับเลขในใจช้า ๆ 1.....2.....3.....4.....5.....6.....

3. บอกความรู้สึก และความต้องการด้วยท่าที่สงบ ไม่ก้าวร้าว เช่น กรณีโกรธเพราะถูกเพื่อนแกล้ง

- เราไม่สนุกด้วยเลย เลิกแกล้งเราได้ไหม

- เราไม่ชอบการเล่นแรง ๆ แบบนี้ เราไม่เล่นแล้วนะ (แล้วเดินออกจากเหตุการณ์)

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 13 จิตอาสา/บริการ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 18 การปฐมพยาบาล

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

- 1.1 เพื่อให้ลูกเสือสำรองสามารถปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเลือดกำเดาไหลได้
- 1.2 ลูกเสือสำรองสามารถขอความช่วยเหลือจากผู้กำกับ ผู้ปกครอง ในกรณีเลือดกำเดาไหลได้

2. เนื้อหา/สาระ

- 2.1 การปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเลือดกำเดาไหล
- 2.2 การขอความช่วยเหลือจากผู้กำกับ ผู้ปกครอง ในกรณีเลือดกำเดาไหล

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

- 3.1 อุปกรณ์ เช่น ผ้าก๊อซ ผ้าเช็ดหน้า ก้อนน้ำแข็ง
- 3.2 แผนภูมิภาพ
- 3.3 ใบความรู้

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 4.2 เกม - เพลง
- 4.3 การสอนตามเนื้อหา

- 1) ผู้กำกับสาธิตการปฐมพยาบาลผู้ป่วยเลือดกำเดาออก
- 2) ลูกเสือวิเคราะห์ขั้นตอนการปฐมพยาบาล
- 3) ลูกเสือจับคู่ฝึกวิธีปฐมพยาบาลตามขั้นตอน
- 4) ร่วมกันอภิปรายสรุปการนำวิธีปฐมพยาบาลไปช่วยผู้อื่นเมื่อเกิดเหตุการณ์

เฉพาะหน้า

- 4.4 ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

- 5.1 การสังเกต - ความสนใจและความตั้งใจและการเข้าร่วมกิจกรรม
- 5.2 ตรวจสอบ - แสดงวิธีปฐมพยาบาลเมื่อมีเลือดกำเดาออกได้ถูกต้อง

ภาคผนวก

1. เกม

● เกมสวัสดี

วิธีการเล่น

1. ลูกเสือแต่ละหมู่ยืนเป็นแถวตอน หันหน้าไปทิศทางเดียวกัน
2. ด้านหน้าแถวแต่ละหมู่ให้นำสิ่งกีดขวางไปตั้งไว้ให้ตรงกับแถวห่างประมาณ 8 หลา
3. เริ่มเล่น
 - 1) ผู้กำกับให้สัญญาณเริ่มเล่น
 - 2) นายหมู่ของแต่ละหมู่วิ่งออกจากหมู่ตรงไปอ้อมสิ่งกีดขวางข้างหน้าตนแล้วอ้อมมายืนหน้าสิ่งกีดขวาง ทำวันทยาหัตถ์ แล้วกล่าวคำว่า “สวัสดีครับ” จากนั้นวิ่งไปยืนต่อข้างหลังแถวหมู่ของตน
 - 3) ผู้ที่ยืนอยู่หัวแถว (ด้านหน้าแถว) เมื่อนายหมู่วันทยาหัตถ์ และกล่าวคำสวัสดีก็ให้ทำวันทยาหัตถ์ตอบ แล้ววิ่งไปอ้อมสิ่งกีดขวาง ทำเช่นเดียวกับนายหมู่
 - 4) ลูกเสืออื่น ๆ ทำเช่นนี้ต่อไปเรื่อย ๆ จนหมดทุกคน หมู่ใดเสร็จก่อนหมู่นั้นชนะ

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 13 จิตอาสา/บริการ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 19 กำจัดยุงลาย

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

- 1.1 เพื่อสร้างจิตสำนึกทำประโยชน์ต่อส่วนรวม
- 1.2 ลูกเสือสำรองสามารถสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและกำจัดได้

2. เนื้อหา/สาระ

สำรวจและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

3. สื่อ/อุปกรณ์

- 3.1 แผนภูมิเพลง
- 3.2 ทรายอะเบท
- 3.3 ถู่มือ/ถุงพลาสติก

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ รุงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 4.2 เกม - เพลง
- 4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา
 - 1) สำรวจแหล่งเสื่อมโทรมที่เป็นแหล่งเพาะยุงลาย
 - 2) ให้ความรู้กับเพื่อน ๆ และน้อง ๆ เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยเสียงตามสายประกาศข่าวที่เป็นปอเกิดแห่งโรคและพาหนะนำโรค
 - 3) ร่วมกันกำจัดลูกน้ำยุงลายและแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย โดยการคว่ำกะลา น้ำขังการใช้ทรายอะเบท
 - 4) เฝ้าระวังตลอดปีการศึกษา
- 4.4 ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 4.5 ลูกเสือทำใบงานการสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
- 4.6 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ รุงลง เลิก)

5. การประเมินผล

1. สังเกต การทำงาน ความสามัคคี และจิตอาสา
2. ตรวจสอบ การสะท้อนจิตสำนึก จิตอาสาทำงานเพื่อสังคม

1. เพลง

- เพลง **ฉันเกลียดคุณ**

ฉันเกลียด เกลียดคุณสิ้นดี
ขาแข็งจำแดงแล้วซี
แผลหนอยกัดเราทุกที่
คูซี คูซี บินมากันใหญ่
บินมา บินมา บินมา
บินมา ไล่ไป ไล่ไป บินมา
แหม! มั่นนาราคาญ

- เพลง **ลูกเสือบริการ**

ลูกเสือเราอยู่ไหน สบายดีหรือบอกมา
โอ สบายอุรา เรานั้นหนา พร้อมบริการ

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 14 รักและหวงแหนสาธารณสมบัติของชุมชน / ชาติ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 20 โรงเรียนของฉัน

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือสำรองมีความรักและหวงแหนสาธารณสมบัติในโรงเรียน

2. เนื้อหา/สาระ

2.1 ลูกเสือสำรองโต๊ะเก้าอี้และฝาผนังในห้องเรียนของตนเองที่มีรอยขีดข่วน รอยปากกาแล้ววางแผนช่วยกันทำความสะอาด

2.2 การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ทุกห้องเรียนใช้โต๊ะเก้าอี้ด้วยความระมัดระวังไม่ทำสกปรกเลอะเทอะเวลาชำระจุดหักพังต้องแจ้งครูหรือนักการภารโรงทันที

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 แบบฟอร์มการบันทึกข้อมูลการสำรวจ

3.2 อุปกรณ์ทำความสะอาด

3.3 แผนภูมิเพลง

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมชั่วโมงที่ 1

- พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

- เกม - เพลง

- การสอนตามเนื้อหา

1) ให้ลูกเสือแต่ละหมู่สำรวจ โต๊ะ เก้าอี้ พื้นและผนังในห้องเรียนของตนเองที่มีรอยขีดข่วน รอยปากกา

2) แต่ละหมู่รายงานในกอง

3) ผู้กำกับนำเสนอสนทนาถึงความรู้สึกของลูกเสือในสิ่งที่ได้พบเห็นจากการสำรวจ และแนะนำวิธีการทำความสะอาดบางวิธี เช่น การทำความสะอาดคราบสีเมจิ

4) ร่วมกันวางแผนทำความสะอาดสิ่งที่สำรวจของแต่ละหมู่

5) มอบหมายให้ลูกเสือจัดเตรียมอุปกรณ์ทำความสะอาดมาทำความสะอาดในชั่วโมง

6) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมชั่วโมงที่ 2

- พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

- เกม - เพลง

- การสอนตามเนื้อหา

- 1) แต่ละหมู่ทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ พื้นและผนังในห้องเรียน
- 2) ถามความรู้สึกของลูกเสือที่ช่วยกันทำให้ห้องเรียนสะอาดสวยงาม
- 3) ลูกเสือร่วมกันวางแผนรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ทุกห้องเรียนใช้โต๊ะ เก้าอี้ พื้นและผนังในห้องเรียนด้วยความระมัดระวังไม่ทำสกปรกและเอะอะ และเมื่อพบเห็นของชำรุดหักพังควรแจ้งครูหรือนักการภารโรงทันที (เช่น การเขียนข้อความ เขียนแผ่นป้าย คำขวัญ เชิญชวนให้รักษาความสะอาดดีในบริเวณโรงเรียนที่เหมาะสม ถ้าเวลาไม่พอ อาจให้มาติดป้ายวัดถัดไปได้)
- 4) ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์
- 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชงลง เลิก)

5. การประเมินผล

- 5.1 สังเกต
 - กระบวนการทำงานตอนที่รับมอบหมายของหมู่ลูกเสือสำรอง
 - กระบวนการวางแผนของหมู่ลูกเสือสำรอง
 - ผลงานของลูกเสือที่ประสบความสำเร็จและภาคภูมิใจ
- 5.2 ตรวจสอบ - ความคิดเห็น ความรู้สึกและเจตคติของลูกเสือจากการสนทนาสะท้อนความรู้สึกและการทำความสะอาด และการรณรงค์ประชาสัมพันธ์

ภาคผนวก

1. เพลง

● ในหมู่ลูกเสือ

ในหมู่ลูกเสือ	เมื่อเรามาร่วมอยู่
ต่างคนต่างรู้	กันดีว่าหน้าที่ทุกอย่าง
ต่างช่วยกันทำ	ทำไมเว้นว่าง
งานทุกอย่าง งานทุกอย่าง	จะเสร็จโดยง่ายหาย

2. เกม

● เกมทำไม อย่างไร

วิธีเล่น

ให้หมู่ลูกเสือคิดตั้งคำถามที่ถามว่า “ทำไม” “อย่างไร” “อะไร”
 เช่น ก้อนอิฐทำมาจากอะไร?
 ถ้าเมืองไทยมีแต่ฤดูหนาวจะเป็นอย่างไร?
 ทำไมไม่ล้อรถจึงกลม?

กติกา

หมู่ลูกเสือช่วยกันคิดตั้งคำถามแปลก ๆ มาให้มากที่สุดในเวลา 5 นาที
หมู่ใดตั้งคำถามได้มากที่สุด เหมาะสมที่สุด เป็นผู้ชนะ

3. เรื่องเล่าเป็นประโยชน์

- **แมวกับสุนัขจิ้งจอก**

แมวและสุนัขจิ้งจอกเป็นเพื่อนกัน สัตว์ทั้งคู่กำลังเดินทางไกลเพื่อแสวงบุญ เมื่อทั้งคู่เกิดความเบื่อหน่ายก็ถอดรองเท้าเดิน ขู่คำรามเข้าใส่กันดื้อๆ เล่นกัน เมื่อเหนื่อยก็นั่งพักและพูดคุยถึงแผนการในอนาคต ตกกลางคืนทั้งคู่ก็หลับสบาย เพราะตอนกลางวันเหน็ดเหนื่อยกันมา

วันหนึ่งสุนัขจิ้งจอกพูดขึ้นว่า “เธอจะฉลาดนักหรือ แต่ฉันคิดว่า ฉันฉลาดกว่าเธอเพราะฉันมีความสามารถมากมายเลย”

แมวตอบว่า “ถึงฉันจะเก่งอยู่เพียงอย่างเดียว แต่ก็คิดว่าความเก่งของฉันมีค่ามากกว่าความสามารถเล็ก ๆ น้อย ๆ ของเธอ ตั้งพันอย่างเสียอีก”

ทั้งคู่ตรงเข้าต่อสู้กันอีกเพื่อที่จะได้รู้ว่าใครเก่งกว่าใคร ยังไม่ทันไร สุนัขล่าสัตว์ฝูงหนึ่งก็ห้อมล้อมกันทั้งคู่ไว้

“เอาล่ะ คงจะถึงเวลาแล้วละมังที่จะรู้ว่าใครเก่งกว่าใคร” แมวพูดแล้วก็ปีนขึ้นต้นไม้ “ความสามารถเพียงอย่างเดียวของฉันก็คือ ฉันปีนต้นไม้ได้คล่อง”

สุนัขจิ้งจอกได้แต่เดินวนอยู่รอบ ๆ ต้นไม้นั้น มันมุดเข้าไปในโพรงใต้ต้นไม้ แต่ไม่มีโพรงไหนที่ปลอดภัยพอ ฝูงสุนัขล่าสัตว์ บีบวงล้อมแคบเข้ามาทุกที ๆ สุนัขจิ้งจอกจะปีนต้นไม้ได้อย่างไร แมวบ้างก็ปีนไม่ได้ มันพยายามกระโจนสูง ๆ เพื่อที่จะบินอย่างนกแต่ก็บินไม่ได้ ในที่สุดมันก็ถูกฝูงสุนัขล่าสัตว์รุมกัดตาย

นิทานเรื่องนี้ ให้คติสอนใจว่า อันความรู้แม้จะรู้กระจ่างเพียงอย่างเดียว แต่ให้เชี่ยวชาญเกิดจะเกิดผล

**แผนการจัดกิจกรรม
ลูกเสือสำรอง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ด้านการพัฒนา	ชื่อหน่วยกิจกรรม	แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
ด้านร่างกายและสิ่งแวดล้อม	หน่วยที่ 1 สาระสำคัญของการลูกเสือ			
	หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือและกิจกรรมกลางแจ้ง	1. สมรรถนะทางกาย	2	
		2. ทักษะเงื่อนเชือก	2	
		3. ทิศทั้ง 8	1	
		4. การใช้เข็มทิศ	1	
		5. การเดินทางสำรวจ	1	
	หน่วยที่ 3 สุขภาพอนามัยดี	6. รู้แล้วป้องกันได้	1	ทักษะชีวิต
		7. อาหารบั้นทอนสุขภาพ	1	ทักษะชีวิต
	หน่วยที่ 4 ความปลอดภัย	8. ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำ	5	ทักษะชีวิต
	หน่วยที่ 5 ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ทรัพยากรคุ้มค่า	9. ฟังตนเอง : การซ่อมแซมเสื้อผ้าด้วยมือ	2	
หน่วยที่ 6 อนุรักษ์และร่วมแก้ไขทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	10. ใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด	1	ทักษะชีวิต	
	11. สำรวจธรรมชาติและดูแลสิ่งแวดล้อม	3	ทักษะชีวิต	
ด้านสติปัญญา	หน่วยที่ 7 การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา	12. รู้เท่าทันสื่อโฆษณา	1	ทักษะชีวิต
		13. นานที่วิกฤต	1	ทักษะชีวิต
ค่านิยมและเจตคติ	หน่วยที่ 8 จุดดี จุดด้อยและการพัฒนาตนเอง			
ด้านจิตใจ ศีลธรรม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	หน่วยที่ 9 รักและศรัทธาสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์	14. ธงลูกเสือ	1	
		หน่วยที่ 10 ปฏิบัติตามวิถีไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น		
	หน่วยที่ 11 คุณธรรมจริยธรรม	15. ทำดีที่สุด	1	
		หน่วยที่ 12 สัมพันธภาพและการสื่อสาร	16. การสื่อสารทางบวก	1
17. ไม่ล้อกันได้ใหม่	1		ทักษะชีวิต	

ด้านการพัฒนา	ชื่อหน่วยกิจกรรม	แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง	จำนวน ชั่วโมง	หมายเหตุ
ด้านสัมพันธภาพกับชุมชนสังคม	หน่วยที่ 13 จิตอาสา / บริการ	18. การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย	1	
		19. การปฐมพยาบาล แผลงักัดต่อ	1	
	หน่วยที่ 14 รักและหวงแหนสาธารณสมบัติของชุมชน / ชาติ	20. รักสาธารณสถานในท้องถิ่น	2	
		หน่วยที่ 15 รับผิดชอบปัญหาสังคม	21. ต้านภัยห่างไกลยาเสพติด	1
รวม 4 ด้าน	รวม 12 หน่วย	รวม 21 แผนการจัดกิจกรรม	31	

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือและกิจกรรมกลางแจ้ง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 สมรรถนะทางกาย

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือสำรอง มีทักษะการวิ่ง การกระโดดไกล การขว้างลูกบอลให้ไกลที่สุด และการกระโดดข้ามรั้ว หรือสิ่งกีดขวางที่สูงไม่เกินบั้นเอวของตน

2. เนื้อหา/สาระ

การวิ่ง 50 เมตร การกระโดดไกล การขว้างลูกบอลระยะไกล และการกระโดดข้ามรั้วและสิ่งกีดขวางที่สูงไม่เกินบั้นเอวของลูกเสือ

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 อุปกรณ์สิ่งกีดขวาง

3.2 แผนภูมิเพลง

3.3 ลูกบอล

4. กิจกรรมตามเนื้อหา

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ชงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม – เพลง

4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา

1) ผู้กำกับนำสนทนาถึงความจำเป็นในการฝึกฝนกล้ามเนื้อใหญ่ให้มีความแข็งแรง และมีความคล่องแคล่วว่องไว เตรียมพร้อมสร้างสมรรถนะสำคัญของชายฉกรรจ์ที่จะเป็นกำลังสำคัญของชาติ เป็นพลเมืองไทยที่มีสุขภาพกายที่สมบูรณ์แข็งแรง สง่างาม ได้มาตรฐานชายไทย

2) ผู้กำกับแจ้งให้ทราบว่า สมรรถนะทางกายที่หลักสูตรลูกเสือสำรองดาวดวงที่ 3 กำหนดให้ลูกเสือสำรองฝึกมี 4 กิจกรรม

- การเริ่มระยะทาง 50 เมตร
- การกระโดดไกล
- การขว้างลูกบอลระยะไกล
- การกระโดดข้ามรั้วและสิ่งกีดขวาง

3) ผู้กำกับอธิบายขั้นตอนการวิ่ง 50 เมตร และการกระโดดไกล พร้อมกับสาธิตให้เห็นทีละขั้นตอน

- การอบอุ่นร่างกาย
- การเตรียมตัว

- การออกจากจุดเริ่มต้น
- การเร่งความเร็ว
- การผ่อนคลายหลังจากการวิ่งและการกระโดดไกล

4) หมู่ลูกเสือวิเคราะห์ขั้นตอนการวิ่ง 50 เมตร และการกระโดดไกลติดคู่กันถึงเรื่องต่อไปนี้

- วิธีการวิ่ง/กระโดดไกล
- อันตรายหรือการบาดเจ็บที่อาจเกิดขึ้น
- การป้องกันและการระวังการเกิดบาดเจ็บ
- การช่วยเหลือกันในหมู่

5) หมู่ลูกเสือฝึกวิ่ง 50 เมตร และกระโดดไกลตามขั้นตอนวิธีการที่ปลอดภัยที่สุด โดยนายหมู่และรองนายหมู่เป็นผู้ช่วยสมาชิกในกลุ่มผู้กำกับดูแลช่วยเหลือและแนะนำ

6) สรุปผลการฝึกปฏิบัติความภาคภูมิใจ และประโยชน์ที่จะนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

7) ผู้กำกับมอบหมายให้หมู่ลูกเสือไปฝึกให้เกิดความคล่องแคล่ว เพื่อทดสอบสมรรถนะและขอรับเครื่องหมายดาวดวงที่ 3

4.4 ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวส์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกต ความสามารถในการวิ่ง การกระโดดไกล การกระโดดข้ามรั้วหรือสิ่งกีดขวาง และการขว้างลูกบอลระยะไกล

5.2 สังเกต การร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความเป็นผู้นำและเชื่อฟัง “ลูกเสือสำรองทำตามรุ่นพี่

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงเล่นกีฬา

เล่นกีฬาพาให้เราตั้งใจ
เราต้องอภัย และมีน้ำใจซึ่งเป็นกันเอง

แม้ยากเพียงใดเราไม่เคยกลัวเกรง
พวกเรากลัวเกรงสิ่งที่ไม่ดีงาม

- เพลงในหมู่ลูกเสือ

ในหมู่ลูกเสือ
ว่ามีหน้าที่กันทุกอย่าง
งานทุกอย่าง

เมื่อเราพร้อมอยู่ ต่างคนต่างรู้
ต้องช่วยกันทำ ทำไมเว้นว่าง
งานทุกอย่าง จะเสร็จโดยง่ายตาย

- เพลง ออกกำลัง

ออกกำลังด้วยการร้องรำทำเพลง ให้ครั้นเครื่องเสียงเพลงบรรเลงจับใจ
รำร้องกันไปไม่มีหม่นหมองฤทัย แล้วเราเพลินใจด้วยการร้องรำทำเพลง

2. เกม

- เกมวิ่งถอยหลัง

วิธีเล่น

1. ให้ลูกเสือ แต่ละหมู่เข้าแถวตอนลึก เสร็จแล้วกลับหลังหัน ใช้มือจับเอวคนที่อยู่ข้างหน้าตนเองไว้อย่าให้หลุด
2. เมื่อได้ยินสัญญาณ เริ่มเล่น ให้แต่ละหมู่วิ่งถอยหลังไปยังที่หมายโดยไม่ให้มือหลุด
3. หมู่ใดถึงที่หมายก่อนเป็นหมู่ชนะ ให้หมู่อื่นร่วมกันกล่าวคำชมเชย

- เกมกระโดดไกล

วิธีเล่น

1. ให้ลูกเสือ แต่ละหมู่เข้าแถวตอนลึก จัดให้แต่ละหมู่มีสมาชิกเท่ากัน
2. ให้แต่ละหมู่ผลัดกันยืนกระโดดไกล โดยกระโดดคนละ 1 ครั้ง จดระยะทางที่กระโดดไว้ แล้วรวมระยะทางกระโดดไกลที่ทุกคนในหมู่เดียวกัน กระโดดได้เข้าด้วยกัน
3. หมู่ใดรวมระยะทางที่กระโดดได้ไกลที่สุดเป็นหมู่ชนะ ให้หมู่อื่นร่วมกันกล่าวคำชมเชย

3. เรื่องสั้นที่มีคติ

- กากับนกยูง

เมื่อถึงฤดูเปลี่ยนขน นกยูงก็ขนร่วงหมด กากตัวหนึ่งมาพบขนเหล่านั้นเข้าเห็นว่าสวยงามนัก ก็เอาขนนกยูงมาประดับประดาตัวเอง ต่อจากนั้นก็เยื้องย่างกรีดกรายเข้าไปในฝูงนกยูง คิดว่าตัวเองก็งามเลิศเช่นเดียวกับนกยูงเหมือนกัน ในไม่ช้านกยูงก็สังเกตเห็นมันเข้า จึงพากันหัวเราะและโห่ไล่ แล้วพากันล่าแพนหางให้มันเห็นในสิ่งที่มันทำไม่ได้ เมื่อกากตัวนั้นกลับเข้าไปในฝูงกา มันก็ถูกเพื่อนกา หัวเราะเยาะอีก เพราะธรรมชาติของกาไม่ได้มีขนอย่างนั้น

คนเราก็มีไม่น้อย ที่ทำตัวเหมือนกับกากตัวนั้น พวกเขาพยายามทำตัวเลียนแบบคนนั้นคนนี้ จนลืมคุณค่าตัวตนของตนเองไป บางคนตัวเป็นไทยแต่หัวใจฝักใฝ่แต่เกาหลี บางคนก็พูดไทย สำเนียงฝรั่ง หรือพูดไทยคำอังกฤษคำ เป็นฝรั่งซึ่ก บางคนเลียนแบบดาราแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าที่ไม่เหมาะสมกับความเป็นไทยและกาลเทศะ ลืมไปว่าที่ดาราต้องแต่งตัวเช่นนั้น เป็นการแสดง เป็นอาชีพที่ต้องทำตัวเด่นแปลกออกไปจากปกติ

แล้วคุณค่าตัวตนของลูกเสือล่ะ เราดูที่อะไร ?

นิทานเรื่องนี้ ให้คติสอนใจว่า อย่าลอกตัวเอง และพอใจในสิ่งที่ตนเป็น

4. เนื้อหาประกอบกิจกรรม

- การวิ่งระยะทาง 50 เมตร

ลูกเสือสำรองที่จะผ่านได้รับเครื่องหมายดาวดวงที่ 3 จะต้องวิ่งได้ระยะทาง 50 เมตร การวิ่งจะต้องฝึกจากการวิ่งระยะสั้น ๆ ก่อนแล้วเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนความเร็วนั้นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เช่นกัน การวิ่งให้ได้ระยะทาง 50 เมตร ให้ปฏิบัติดังนี้

1. ก่อนวิ่งให้อบอุ่นร่างกายด้วยการเคลื่อนไหวร่างกายและกล้ามเนื้อ
2. ให้อยืนที่เส้นเริ่ม ห่างเส้นเริ่มไปข้างหลังประมาณ 1 ก้าว
3. นั่งลงโดยใช้มือทั้งสองเท้าพื้น ซึ่งอยู่ห่างทางตอนหลังของเส้นเริ่ม ย่อเท้าทั้งสองลงซีกเท้าข้างหนึ่งไปข้างหลังยันพื้นไว้ ตามองไปข้างหน้าในท่าเตรียมพร้อม
4. เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “ระวัง” ให้เหยียดขาพร้อมกับยกสะโพกขึ้น พร้อมกับสุดลงหายใจเข้าให้ลึก ให้น้ำหนักตัวอยู่ที่แขนและเท้าที่อยู่ข้างหน้า
5. เมื่อได้ยินสัญญาณให้วิ่งซึ่งอาจใช้คำสั่งว่า “วิ่ง” หรือใช้เสียงนกหวีดหรือเสียงปี่น และสัญญาณอื่น ๆ ตามที่ตกลงกันไว้ ให้ถีบเท้าหลังอย่างแรง ก้าวเท้าไปข้างหน้าวิ่งไปเรื่อย ๆ พยายามโน้มตัวไปข้างหน้าท่ามุกกับพื้นประมาณ 70 – 75 องศา
6. เมื่อจะถึงเส้นชัยให้เร่งฝีเท้าให้เร็วขึ้น แล้วตะหนอกหรือเอียงตัวใช้ไหล่และเส้นชัย หรือวิ่งผ่านเส้นชัยให้เร็วที่สุดโดยไม่ชะลอความเร็ว
7. หลังการวิ่งให้คลายกล้ามเนื้อโดยการเคลื่อนไหวร่างกายและนวดกล้ามเนื้อเบา ๆ

- การกระโดดไกล

การกระโดดไกลมี 2 ลักษณะ คือ การวิ่งกระโดดไกล และการยืนกระโดดไกล

1. การวิ่งกระโดดไกล ให้ปฏิบัติดังนี้

- 1) อบอุ่นร่างกายด้วยการบริหารก่อนแล้วจึงเริ่มโดยการยืนให้ห่างจากจุดเริ่มกระโดดประมาณ 10 เมตร
- 2) เริ่มวิ่งจากจุดที่ยืนแล้วเร่งความเร็วให้เร็วเต็มที่เมื่อถึงจุดกระโดด
- 3) เมื่อถึงจุดเริ่มกระโดดให้ใช้เท้าข้างหนึ่งเหยียบใกล้เส้นเริ่มกระโดด แต่อย่าให้เลยเส้นแล้วสปริงตัวขึ้นให้ตัวลอยไปในอากาศ
- 4) กระโดดขึ้นให้สูงพุ่งไปข้างหน้าเคลื่อนลำตัว แขน ขา ให้สัมพันธ์กัน
- 5) เมื่อลงสู่พื้นให้ย่อขาทั้งสองขึ้นและเหยียดแขนทั้งสองไปข้างหน้าด้วย เพื่อการทรงตัว เมื่อเท้ากระทบพื้นให้เหยียบขาตรงขึ้น ระวังอย่าให้เสียการทรงตัวแล้วเดินไปข้างหน้าจนพ้นหลุมกระโดด หากเดินย้อนกลับมาในหลุมกระโดดจะเป็นการผิดกติกา

2. การยืนกระโดดไกล ให้ปฏิบัติดังนี้

- 1) หลังการอบอุ่นร่างกายให้อยู่ที่จุดเริ่มกระโดด อย่าให้ล้ำหรือเท้าเหยียบบนเส้น
- 2) ย่อเข้าทั้งสองข้างพร้อมกับโน้มตัวไปข้างหน้า เหยียดแขนทั้งสองข้างไปข้างหลังแรง ๆ
- 3) กระโดดสปริงตัวขึ้นอย่างแรงให้สูงที่สุด และพุ่งลำตัวไปข้างหน้า พร้อมกับเหยียดแขนไปข้างหน้าอย่างแรง

4) เมื่อจะลงสู่พื้นในหิ้งอเข้าทั้งสองข้าง พอทำแตะพื้นให้เหยียดขาทั้งสองและแขนทั้งสองไปข้างหน้าเพื่อจะช่วยให้การทรงตัวทำได้ดี

- **การขว้างลูกบอล**

เพื่อให้ได้ระยะทาง ให้ปฏิบัติดังนี้

- 1) จับลูกบอลด้วยมือที่ถนัด จับลูกบอลให้กระชับไว้ในฝ่ามือ ด้วยการกางนิ้วทั้งห้าจับไว้
- 2) เมื่อจะขว้างให้ถอยเท้าข้างเดียวกันกับมือที่ถือลูกบอลไปข้างหลัง
- 3) โน้มตัวไปข้างหลัง เหวี่ยงแขนข้างที่ถือลูกบอลไปข้างหลังให้แรง แต่อย่าให้ลูกบอลหลุดมือ
- 4) เหยียดขาหลังขึ้น พร้อมกับขว้างลูกบอลไปข้างหน้าอย่างแรงและเร็ว

- **การกระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง**

การฝึกทักษะการกระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง มี 2 ลักษณะ คือ การกระโดดข้ามสิ่งกีดขวางที่แคบ และการกระโดดข้ามสิ่งกีดขวางที่กว้าง

การกระโดดข้ามสิ่งกีดขวางที่แคบ เช่น กระโดดข้ามเพื่อน กระโดดข้ามถัง ให้เริ่มฝึกปฏิบัติดังนี้

- 1) ให้ลูกเสือสำรอง คนหนึ่งยืนเป็นหลักหรือเป็นสิ่งกีดขวางโดยยืนแยกเท้าเล็กน้อย ขาทั้งสองข้างเหยียดตรง ก้มลำตัวลง มือทั้งสองจับที่เข่า ก้มเก็บศีรษะ
- 2) ให้ลูกเสือสำรองที่กระโดดข้ามอยู่ด้านหลังของเพื่อนที่สมมติให้เป็นสิ่งกีดขวาง ห่างประมาณ 5 เมตร
- 3) วิ่งไปหาเพื่อนที่เป็นสิ่งกีดขวางกระโดดแยกเท้าขึ้น พร้อมทั้งใช้มือแตะหลังเพื่อนที่สิ่งกีดขวางส่งตัวข้ามเพื่อนไป
- 4) ลงสู่พื้นด้วยท่ายืนย่อเข่า มือทั้งสองข้างยื่นไปข้างหน้า ก้าวเท้าใดเท้าหนึ่งไปข้างหน้าเล็กน้อย แล้วก้าวเท้าอีกข้างไปชิด ลดมือลง

- **การกระโดดข้ามสิ่งกีดขวางที่กว้าง**

การกระโดดข้ามรั้ว กระโดดข้ามกำแพงเตี้ย ๆ หรือการเริ่มฝึกกระโดดข้ามบล็อกไม้ การฝึกกระโดดข้ามบล็อกไม้ ให้เริ่มฝึกปฏิบัติดังนี้

- 1) ให้ผู้ที่จะกระโดดยืนอยู่ห่างบล็อกไม้ที่สมมติให้เป็นสิ่งกีดขวางประมาณ 5 เมตร
- 2) วิ่งอย่างรวดเร็วไปยังบล็อกไม้ที่เป็นสิ่งกีดขวาง
- 3) วางมือทั้งสองข้างบนบล็อกไม้ที่เป็นสิ่งกีดขวาง ให้มือทั้งสองห่างกันประมาณ 1 ฟุต
- 4) กระโดดสปริงตัวขึ้น ให้น้ำหนักตัวอยู่ที่แขนทั้งสองข้าง เท้าทั้งสองชิดกันเหยียดลำตัวข้ามสิ่งกีดขวางไปทางใดทางหนึ่ง
- 5) เมื่อลำตัวข้ามไปแล้วให้ปล่อยมือ กระโดดลงสู่พื้นในท่ายืน

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือและกิจกรรมกลางแจ้ง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 ทักษะเงื่อนเชือก

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือ บอกประโยชน์ และแสดงวิธีการผูกเงื่อนบ่วงสายธนู (ทำบ่วงนอกและบ่วงในตัว) เงื่อนกระหวัดไม้ชั้นเดียวและกระหวัดไม้ 2 ชั้น ได้อย่างถูกต้อง

2. เนื้อหา/สาระ

- 2.1 วิธีการผูกเงื่อนบ่วงสายธนูนอกและในตัว
- 2.2 วิธีการผูกเงื่อนกระหวัดไม้ชั้นเดียว และ 2 ชั้น
- 2.3 การใช้ประโยชน์จากเงื่อนบ่วงสายธนูและเงื่อนกระหวัดไม้

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

- 3.1 แผนภูมิและขั้นตอนการผูกเงื่อนบ่วงสายธนู
- 3.2 แผนภูมิและขั้นตอนการผูกเงื่อนกระหวัดไม้ชั้นเดียว และ 2 ชั้น
- 3.3 แผนภูมิเพลง
- 3.4 เชือก

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

- พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ชงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)
- เกม – เพลง
- กิจกรรมตามเนื้อหา
 - 1) ผู้กำกับสนทนา ทบทวนถึงการผูกเงื่อนแต่ละชนิดและประโยชน์ของเงื่อน
 - 2) ผู้กำกับสาธิตการผูกเงื่อน บ่วงสายธนู วิธีผูกทำบ่วงนอกตัว และวิธีผูกทำบ่วงในตัวให้ดูแล้วลูกเสือแต่ละหมู่ฝึกปฏิบัติการผูกเงื่อนทีละขั้นตอน
 - 3) ลูกเสือทดสอบการผูกเงื่อนและอธิบายวิธีการผูกทีละหมู่
 - 4) แข่งขันการผูกเงื่อนบ่วงสายธนู (เกมการแข่งขัน)
 - 5) สนทนาถึงการใช้ประโยชน์ของการผูกเงื่อน บ่วงสายธนู
 - 6) ผู้กำกับเล่านิทานที่เป็นคติสอนใจ
 - 7) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

- พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ชงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)
- เกม – เพลง
- กิจกรรมตามเนื้อหา

- 1) ผู้กำกับสนทนา ทบทวนถึงการผูกเงื่อนแต่ละชนิด
- 2) ผู้กำกับสาธิตการผูกเงื่อน กระจวดไม้ชั้นเดียว และเงื่อนกระจวดไม้ 2 ชั้น ให้ดู แล้วลูกเสือแต่ละหมู่ฝึกปฏิบัติ การผูกเงื่อนดังกล่าว
- 3) ลูกเสือทดสอบการผูกเงื่อนและอธิบายวิธีการผูกเงื่อนที่ผู้กำกับกำหนดให้เป็นระบบหมู่
- 4) สนทนาถึงการใช้ประโยชน์ของการผูกเงื่อนกระจวดไม้
- 5) ผู้กำกับเล่านิทานที่เป็นคติสอนใจ
- 6) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวส์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

- 5.1 สังเกตและทดสอบความสามารถในการผูกเงื่อนบ่วงสายธนู
- 5.2 สังเกตและทดสอบความสามารถในการผูกเงื่อนกระจวดไม้ชั้นเดียวและกระจวดไม้ 2 ชั้น

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงลูกเสือรำลึก

วิชาวุธ พระมงกุฎเกล้า เจ้าประชา พวกเรา ลูกเสือ เชื้อชาติไทย ลูกเสือรำลึก นึกพระคุณ เทิดบูชา มาเถิด ลูกเสือ สร้างความดี	ก่อกำเนิด ลูกเสือมา ข้าเลื่อมใส เทิดเกียรติ พระองค์ไว้ ด้วยภักดี ปฏิญาณ รักภักดิ์ชาติ ศาสน์ศรี เพื่อศักดิ์ศรี ลูกเสือไทย ตั้งใจปอง
---	---

- เพลง ลูกเสือธีรราช

เหล่าลูกเสือของธีรราช สมัยครสมานโดยมีสามัคคีมั่น มีจรรยารักษาชื่อ ราษฎร์แจ่มใสใฝ่ใจรักให้ยืนนาน	ทะนองอาจสืบชาติเชื้อวงศ์พันธุ์ พวกเราจะรักร่วมกันจะผูกสัมพันธ์ตลอดกาล สร้างเกียรติระบือเลื่องลือต่อไปช้านาน พวกเราล้วนชื่นบานเพราะกิจกรรมลูกเสือไทย
--	--

2. เกม

- เกมทดสอบเงื่อน

วิธีเล่น

1. ให้ลูกเสือเข้าแถวตอนลึก แต่ละหมู่มีจำนวนสมาชิกเท่ากัน โดยทุกคนถือเชือกไว้คนละ 1 เส้น นายหมู่ออกมายืนห่างจากคนหัวแถวประมาณ 10 เมตร
2. เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้คนหัวแถววิ่งไปผูกเงื่อนบ่วงสายธนู ที่ขาของนายหมู่ แล้ววิ่งมาแตะคนต่อไป และตนเองไปยืนต่อท้ายแถว

3. คนที่ถูกตะแวงไปผูกเงื่อนปวงสายธนู ที่ขาของนายหมู และวิ่งกลับมาตะแคนต่อไป ปฏิบัติเช่นเดียวกับคนแรก
4. ปฏิบัติไปเรื่อยๆหมูใดเสร็จก่อนและผูกเงื่อนได้ถูกต้องทุกคน เป็นหมูชนะ ให้หมูอื่นกล่าวคำชมเชย

- **เกมขงหลิง**

- วิธีเล่น**

1. ให้แต่ละหมูเข้าแถวตอนลึก จัดให้ทุกหมูมีจำนวนสมาชิกเท่ากัน คนหัวแถวถือสมุดไว้ 3 เล่ม
2. เมื่อได้ยินสัญญาณ ให้เริ่มเล่น ให้คนหัวแถววางสมุดไว้บนศีรษะ 1 เล่ม วางไว้บนฝ่ามือซ้าย 1 เล่ม และวางบนฝ่ามือขวาอีก 1 เล่ม แล้วเดินไปอ้อมที่หมาย กลับมาส่งให้คนถัดไป ตนเองไปต่อท้ายแถว ถ้าสมุดหล่นต้องหยุดวางให้เรียบร้อยก่อน จึงจะเดินต่อไป
3. คนถัดไปเมื่อได้รับสมุดแล้ว ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน หมูใดทำครบทุกคน และเสร็จก่อน เป็นหมูชนะ ให้หมูอื่น กล่าวคำชมเชย

3. นิทานที่มีคติสอนใจ

- **ราชสีห์กับตัวเห็บ**

ราชสีห์ตัวหนึ่ง หยิ่งผยองในพลังกำลังและความเข้มแข็งของตนมาก กล่าวดูหมิ่นเหยียดหยามเห็บซึ่งมันได้พบเข้าว่า เห็บนั้นเป็นสัตว์ต่ำต้อย ไร้ค่า เจกเช่นเศษธุลี

เห็บแค้นใจมาก ประกาศสงครามกับราชสีห์ “ท่านคิดว่า การที่ใคร ๆ เรียกท่านว่าเจ้าป่านั้น จะทำให้ข้ากลัวท่านเช่นนั้นหรือ” เห็บถาม “ตัวข้าเองนั้นเคยทำสงครามกับวัวมาแล้ว แข็งแรงกว่าท่านเสียอีก ข้าจะรบกับท่านด้วยวิธีการเดียวกับการที่ข้ารบชนะวัวมาแล้วนั้นแหละ” ว่าแล้ว มันก็กระโดดไปรอบ ๆ ตัวราชสีห์ ทำการสำรวจชัยภูมิเพื่อที่จะได้รู้ว่า ตรงไหนเป็นจุดอ่อนที่มันจะโจมตีได้บ้าง แล้วมันก็แทรกตัวเข้าไปในขนคอของราชสีห์ก่อน กัดเนื้อที่อ่อน ๆ หลังต้นคอนั้น

ราชสีห์เจ็บปวดมาก ส่งเสียงคำรามลั่น ได้ยินไปไกลจนสัตว์ป่าอื่น ๆ เจ็บเสียงลงด้วยความหวาดกลัว ตัวเห็บไม่ได้หยุดเพียงแค่นั้น มันยังกัดราชสีห์ตามทีอื่น ๆ อีกจนในที่สุด มันก็เข้าไปในโพรงจมูกของราชสีห์ และกัดเต็มแรง

ราชสีห์โกรธสุดขีดแม้ว่ามันจะมีพลังกำลังมหาศาลมีเขี้ยวเล็บอันแหลมคม แต่ก็ไม่อาจใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ มันได้แต่ส่งเสียงร้อง อ้าปากออก ตะปบกรงเล็บ ไขว่คว้าอากาศ หางฟาดพื้น มันกระโดดและวิ่งวนเวียนไปมาอยู่นานจนกระทั่งสิ้นแรง

เห็บเป็นผู้ชนะ มันกระโดดโลดเต้น ส่งเสียงหัวเราะก้องอย่างล่ำพอง ป่าวประกาศให้สัตว์ทั้งปารู้ว่า มันสามารถสยบราชสีห์ได้ มันออกเดินอย่างยิ่งผยอง ไม่ระวังตัว จนไปสะดุดเอาไผ่แมงมุมเข้า ยิ่งพยายามดิ้นรน ไยกียิ่งรัดแน่นเข้าอีก แมงมุมได้มาที่เหยื่อของมันอย่างรวดเร็ว และกินตัวเห็บเป็นอาหาร

นิทานเรื่องนี้ ให้คิดสอนใจว่า อย่าผยองในอำนาจของตนเอง และอย่าผยองเมื่อได้รับชัยชนะ เพราะคนเราไม่ได้เก่งไปหมดทุกอย่าง ขนาดแมงมุมไม่มีอะไรเป็นอาวุธ ก็ยังปราบเห็บได้

4. เนื้อหาประกอบกิจกรรม

- การผูกเงื่อน

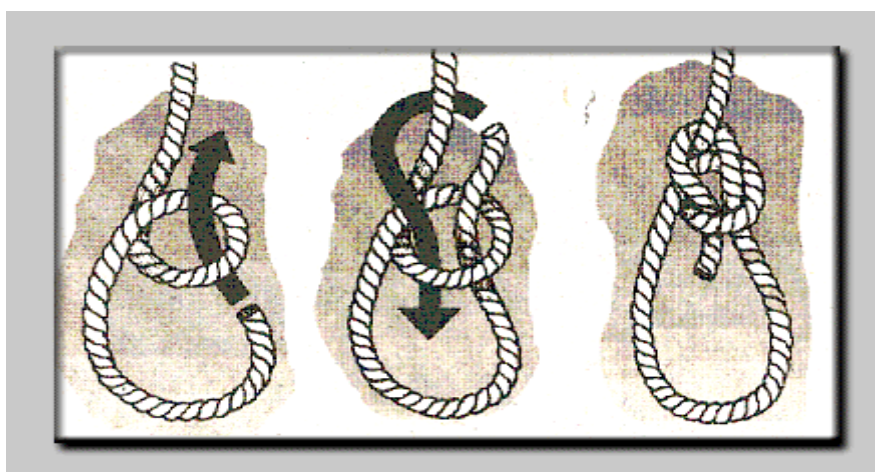
การผูกเงื่อน เป็นทักษะอย่างหนึ่งที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เช่น ผูกเรือ ผูกแพ ผูกสัตว์ หรือเมื่อเกิดอุบัติเหตุคนตกน้ำ คนติดอยู่ในที่สูงหรือที่ต่ำ เราสามารถส่งหรือหย่อนเชือกเพื่อช่วยเหลือได้

ลักษณะของการผูกเงื่อน โดยใช้เชือกผูกกับวัตถุต่าง ๆ เช่น ผูกหลักเพื่อโยงยึดได้แก่ เงื่อนบ่วงสายธนู และเงื่อนกระหวัดไม้

1. เงื่อนบ่วงสายธนู มีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

- 1) นำปลายเชือกด้านใดด้านหนึ่งทำเป็นบ่วง
- 2) สอดปลายเชือกด้านล่างเข้าไปในบ่วงหมายเลข 6 แล้วสอดปลายเชือกขึ้นในบ่วง
- 3) ใช้ปลายเชือกที่สอดขึ้นปลายบ่วงนั้น พัน อ้อมหลังเชือกเส้นบน แล้วกลับลงไปสอดในบ่วงหมายเลข 6 อีกครั้ง แล้วดึงปลายเชือกด้านบนให้แน่น

เงื่อนบ่วงสายธนู

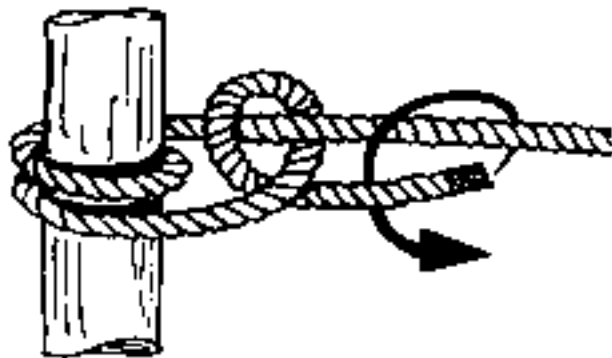

การนำไปใช้ เงื่อนบ่วงสายธนูไปใช้ประโยชน์ เป็นบ่วงคงที่ ไม่รูด ไม่เลื่อน ใช้ผูกเรือ ผูกแพ เพื่อให้ขึ้นลงตามน้ำได้ และใช้ผูกสัตว์เพื่อให้สัตว์เดินหมุนไปได้อบ ๆ นอกจากนี้ยังใช้คล้องคนหย่อนลงไปในที่ต่ำ หรือดึงขึ้นไปสู่ที่สูงได้

2. เงื่อนกระหวัดไม้ มีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

- 1) นำปลายเชือกข้างใดข้างหนึ่งพันหลักหรือเสา 2 รอบ
- 2) นำปลายเชือกเส้นล่างพันทับเชือกเส้นบน แล้วสอดกลับมาด้านหน้า 1 รอบ
- 3) นำปลายเชือกเส้นเดิมพันทับเหมือนขั้น ตอนที่ 2 อีก 1 รอบ แล้วดึงปลายเชือกทั้งสองข้างให้แน่น

เงื่อนกระหวัดไม้

การนำไปใช้ เงื่อนกระหวัดไม้ใช้ผูกเรือ ผูกแพ หรือสัตว์ ไว้กับหลักของเสาเป็นเงื่อนที่ผูกง่าย แก้ง่ายและมีความมั่นคง

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือและกิจกรรมกลางแจ้ง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 ทิศทั้ง 8

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือสามารถสังเกตและจดจำการหาทิศโดยการสังเกตธรรมชาติได้

2. เนื้อหา/สาระ

2.1 การหาทิศโดยการสังเกตธรรมชาติ

2.2 บอกทิศและแสดงการชี้ทิศอย่างถูกต้องได้

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 แผนภูมิทิศทั้ง 8

3.2 แผนภูมิเพลง

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ชงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม – เพลง

4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา

1) ลูกเสือเล่นเกมวิ่งหาทิศ

วิธีเล่น เขียนวงกลมที่พื้นรัศมีประมาณ 3 เมตร ลากเส้นรัศมี 8 ทิศ จัดลูกเสื่อยืน 9 จุด จุดศูนย์กลาง 1 จุดและตรงปลายเส้นที่ลากอีก 8 จุด เมื่อเริ่มเล่นผู้กำกับเอ่ยชื่อทิศ 3 ทิศเช่น ทิศเหนือ ทิศใต้ ทิศตะวันตก ผู้เล่นต้องวิ่งสลับที่ คนที่ยืนอยู่ตรงกลางต้องรีบไปแทนที่คนอื่น คนที่ถูกแย่งที่ต้องออกจากการแข่งขัน แล้วให้สมาชิกที่อยู่นอกวงมาเล่นแทน

2) ผู้กำกับและลูกเสือสนทนาชื่อทิศทั้ง 8 ทิศและการเรียกชื่อทิศ

3) สนทนาการสังเกตธรรมชาติเพื่อเป็นการบอกทิศ เช่น ดวงอาทิตย์ ต้นไม้ใหญ่ อุโบสถ เสาไฟฟ้า เสาวิทยุ ฯลฯ

4) ผู้กำกับอธิบายสรุปการบอกทิศและการสังเกตธรรมชาติเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

5) ผู้กำกับเล่นนิทานที่เป็นคติสอนใจ

4.4 ผู้กำกับเล่นนิทานที่เป็นคติสอนใจ

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

ตรวจสอบ ความสามารถในการสังเกต จดจำและหาทิศ โดยสังเกตธรรมชาติ

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลง ทิศทั้ง 8

ทิศทั้งแปดทิศ	ขอให้คิดจำให้เคยชิน
อุดรตรงข้ามทักษิณ	บูรพาประจิมจำไว้
อีสานตรงหรีด	ท่องอีกทีจำให้ขึ้นใจ
พายัพอยู่ที่ไหน	ตรงข้ามไปคืออาคเนย์

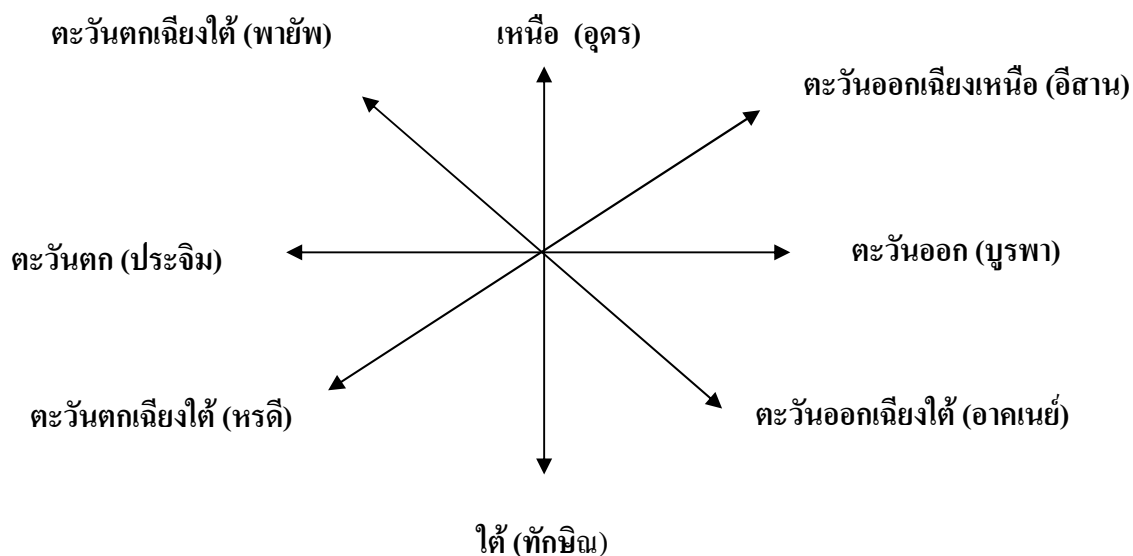
- เพลงเดินวนหาทิศ

เดินแอ่ยเดินวน สี่คนสี่ทิศ	ขอถามสักนิด เธออยู่ที่ทิศอะไร
ทุกคนโปรดได้เข้าใจ	ใครอยู่ที่ทิศอะไรก็จงบอกมา
หนึ่งสมพร เธออยู่ที่ทิศเหนือ	สองบุญเหลือ นั้นอยู่ที่ทิศใต้
สามตะวันออก สมใจ จำไว้	สี่บุญให้ อยู่ที่ทิศตะวันตกเอ๋ย

2. เนื้อหาประกอบกิจกรรม

- ทิศ

การเดินทางในป่าหรือเดินทางไปสถานที่ที่ไม่รู้จักอาจจะพลัดหลงทางได้ ลูกเสือสำรอง – เนตรนารีสำรองจำเป็นที่จะต้องรู้จักทาง เพื่อจะได้สะดวกในการเดินทาง ทิศที่สำคัญ 4 ทิศ คือ ทิศเหนือ ทิศใต้ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก ระหว่างทิศที่สำคัญแต่ละทิศเราอาจแบ่งครึ่งได้เป็นทิศเฉียงอีก 4 ทิศ รวมเป็น 8 ทิศ และยังมีชื่อเรียกสั้นๆ อีกอย่างหนึ่งดังแสดงไว้ในวงเล็บ ดังรูป

เราสามารถศึกษาวิธีหาทิศจากการสังเกตธรรมชาติรอบๆ ตัวเรา และโดยการใช้เข็มทิศ

การหาทิศโดยการสังเกต

ธรรมชาติที่อยู่รอบตัวลูกเสือสำรอง – เนตรนารีสำรองสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการบอกทิศ ได้แก่

1. ดวงอาทิตย์ ทิศที่ดวงอาทิตย์ขึ้นในตอนเช้าเรียกว่า *ทิศตะวันออก* และดวงอาทิตย์จะตกในทิศตรงข้ามเรียกว่า *ทิศตะวันตก* ถ้าหันหน้าไปทางทิศตะวันออกแล้วกางแขนออก ทางขวามือจะเป็น *ทิศใต้* และทางซ้ายมือจะเป็น *ทิศเหนือ*

2. ต้นไม้ใหญ่ เมื่อดวงอาทิตย์ตกไปแล้ว อาจหาทิศใต้โดยใช้ฝ่ามือไปจับดูรอบๆ ต้นไม้ใหญ่ ด้านที่ยังอุ่นอยู่คือ *ทิศตะวันตก* และด้านตรงข้ามก็จะเป็น *ทิศตะวันออก* เมื่อหันหน้าไปทางทิศตะวันตกแล้วจากนั้นก็กางแขนทั้งสองออก ทางซ้ายมือจะเป็น *ทิศใต้* และทางขวาจะเป็น *ทิศเหนือ*

3. อุโบสถ โดยทั่วไปพระประธานในอุโบสถ จะมีการสร้างให้หันหน้าไปทางทิศตะวันออกเสมอ เมื่อทราบทิศตะวันออกแล้ว การหาทิศอื่นๆ ก็ปฏิบัติได้เช่นเดียวกับข้อ 1

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือและกิจกรรมกลางแจ้ง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 การใช้เข็มทิศ

เวลา 1 ชั่วโมง

- จุดประสงค์ เพื่อให้ลูกเสือมีความสามารถอ่านทิศและหาทิศด้วยเข็มทิศได้
- เนื้อหา/สาระ การหาทิศโดยการใช้เข็มทิศ
- สื่อ/วัสดุอุปกรณ์
 - แผนภูมิทิศทั้ง 8
 - แผนภูมิเพลง
 - เข็มทิศ
 - ใบงาน
- กิจกรรม
 - พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวส์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)
 - เกม – เพลง
 - กิจกรรมตามเนื้อหา
 - ผู้กำกับสาธิตประกอบการอธิบายวิธีการ การใช้เข็มทิศลูกเสือ
 - ลูกเสือฝึกปฏิบัติใช้เข็มทิศ
 - อธิบายสรุปประโยชน์ที่ได้จากการใช้เข็มทิศและการสังเกตธรรมชาติเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
 - ผู้กำกับแจกใบงานแต่ละหมู่ แล้วให้ฝึกปฏิบัติเส้นทางโดยใช้เข็มทิศตามใบงาน
 - ให้แต่ละหมู่เขียนรายงานแล้วนำเสนอผู้กำกับ
 - ผู้กำกับเล่นนิทานที่เป็นคติสอนใจ
 - ผู้กำกับเล่นนิทานที่เป็นคติสอนใจ
 - พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวส์ ชักธงลง เลิก)
- การประเมินผล
ตรวจสอบ : ความสามารถในการอ่านทิศและหาทิศโดยการใช้เข็มทิศแบบซิลวา

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงมองมองหา

มองมองหา	ขวัญตาเจ้าอยู่แห่งใด
มองมองไป	ขวัญใจทำไมไม่มา
เธอหรอกให้พี่มารอ	โธ่หนอมาทำพี่ได้
เป็นเพราะเหตุอันใด	ขวัญใจทำไมไม่มา (ซ้ำ)

- เพลง ทิศทั้ง 8

ทิศทั้งแปดทิศ	ขอให้คิดจำให้เคยชิน
อุดรตรงข้ามทักษิณ	บูรพาประจิมจำไว้
อีสานตรงหฺรดี	ท่องอีกทีจำให้ขึ้นใจ
พายัพอยู่ทีไหนด	ตรงข้ามไปคืออากาศ

2. เกม

- เกมส่งเสียงสัตว์

วิธีเล่น

1. ให้ลูกเสียนั่งเป็นหมู ห่างกันเล็กน้อย
2. ให้แต่ละหมู เลือกสัตว์ที่สนใจ และส่งเสียงร้อง เริ่มเล่นหมูแรก จะส่งเสียงสัตว์ของตัวเอง พร้อมกัน 3 ครั้ง แล้วชี้ไปที่หมูอื่น หมูใดหมูหนึ่ง โดยนายหมูและลูกหมูเรียกชื่อสัตว์ของหมู นั้นพร้อมกัน หมูที่ถูกเรียก จะส่งเสียงสัตว์ ของตัวเอง เช่นเดียวกับหมูแรก
3. หมูใดขาดความพร้อมเพียง ในการส่งเสียงถือว่าแพ้ ต้องออกจากการแข่งขัน หมูที่เหลือ สุดท้าย ถือว่าชนะ ให้หมูอื่นกล่าวคำชมเชย

3. เนื้อหาประกอบกิจกรรม

- การหาทิศโดยใช้เข็มทิศ

เข็มทิศทำขึ้นจากแท่งแม่เหล็กเล็กๆ ตั้งบนแกนให้เคลื่อนที่ได้อิสระ ปลายลูกศรเข็มทิศ จะชี้ไปทางทิศเหนือเสมอ ตามหลักภูมิศาสตร์สามารถใช้เข็มทิศเป็นเครื่องหมายประกอบการ เดินทางของนักเดินเรือ นักสำรวจป่า นักผจญภัย ฯลฯ โดยการวางเข็มทิศจะชี้ไปทางเหนือ ด้านตรงข้าม จะเป็นทิศใต้ จากนั้นหันหน้าไปสู่ทิศเหนือทางแขนทั้งสองข้างออก ทางขวามือจะเป็นทิศตะวันออก และทางซ้ายมือจะเป็นทิศตะวันตก

หน้าปัดเข็มทิศจะมีเครื่องหมายบอกทิศเป็นองศาและอักษรย่อภาษาอังกฤษ

0	หรือ	360	หรือ	N	คือ	ทิศเหนือ (อุดร)
45	หรือ	NE			คือ	ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน)
90	หรือ	E			คือ	ทิศตะวันออก (บูรพา)
135	หรือ	SE			คือ	ทิศตะวันออกเฉียงใต้ (อากาศ)
180	หรือ	S			คือ	ทิศใต้ (ทักษิณ)
225	หรือ	SW			คือ	ทิศตะวันตกเฉียงใต้ (หฺรดี)
270	หรือ	W			คือ	ทิศตะวันตก (ประจิม)
315	หรือ	NW			คือ	ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ (พายัพ)

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือและกิจกรรมกลางแจ้ง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 การเดินทางสำรวจ

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

- 1.1 ลูกเสือวางแผนการเดินทางสำรวจได้
- 1.2 ลูกเสือวางแผนการใช้จ่ายในการเดินทางสำรวจ
- 1.3 ลูกเสือบอกข้อควรปฏิบัติในขณะที่เดินทางสำรวจได้

2. เนื้อหา/สาระ : การวางแผนการเดินทางไกล

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

- 3.1 โครงการการเดินทางไกล
- 3.2 แผนที่การเดินทาง
- 3.3 แผนภูมิเพลง

4. กิจกรรม

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)
- 4.2 เกม – เพลง
- 4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา
 - 1) ลูกเสือร้องเพลง เดินทางไกล
 - 2) หมู่ลูกเสือแต่ละหมู่ประชุมวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมการเดินทางไกลตามหัวข้อต่อไปนี้
 - กำหนดจุดประสงค์ของการเดินทางไกล
 - กำหนดสถานที่ที่จะเดินทางไกล
 - ระยะเวลาในการเดินทาง
 - วิธีเดินทาง (เดินหรือขี่จักรยาน)
 - กำหนดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไกลทำบัญชีว่าจะใช้จ่ายอะไร
 - กิจกรรมระหว่างเดินทางไกลมีอะไรบ้าง (เกม, เพลง)
 - การรายงานผลเมื่อเดินทางไกลกลับมาแล้ว
 - 3) ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสรุปการวางแผนตามขั้นตอนโดยให้ทุกคนลงมติเลือกกิจกรรมการเดินทางไกลของหมู่ที่ทุกคนเห็นว่าดีที่สุดเพื่อปฏิบัติการเดินทางไกลจริง
 - 4) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกต - ความสามารถในการวางแผนการเดินทางไกลดีเป็นระบบหมู่

ตรวจ - รายงานผลการวางแผนเดินทางไกลและการเตรียม วัสดุอุปกรณ์สิ่งจำเป็นในการเดินทางไปนอกสถานศึกษา

ภาคผนวก

1. เพลง

- **เดินทางไกล**

เกิดมาเป็นคน ต้องตรงเวลา อย่างมัวรอช้ารีบมาไวไว
เรื่องเดินทางไกล จะไกลเพียงใด ถ้าหากตั้งใจ ตั้งใจจริง
เริ่งสำราญ เราเบิกบานเดินทางไกล
เดินครั้งใด เราสุขใจจริง ๆ

- **เพลงชมธรรมชาติ**

ฉันอยากเที่ยวท่องธารา	ชมหยอปปูปลาให้รำเรใจ
แสนเพลิน หากเดินชมไพร	ดูแมกไม้และสัตว์มากมี
ฟังเสียงหรีง ๆ เรไร	จับใจคล้ายเสียงดนตรี
ธรรมชาติชวนชื่นชีวี	มองฟ้าก็มีสกุณาถลอม

2. เกม

- **เกม เชื้อโรคติดต่อ**

วิธีเล่น

1. เขียนวงกลมรัศมีพอสมควรให้คนอยู่ในวงกลมหลบคนที่วิ่งรอบ ๆ วงได้
2. ให้ลูกเสือคนหนึ่งเป็นเชื้อโรค วิ่งรอบ ๆ วงกลม
3. ลูกเสือที่อยู่ในวงกลมอย่าให้เชื้อโรคแตะถูกตัวได้ ใครถูกแตะต้องออกไปเป็นเชื้อโรค

3. เนื้อหาประกอบกิจกรรม

- **การวางแผนเกี่ยวกับการเดินทางไกล**

การเดินทางไปสำรวจหรือเยือนสถานที่ต่างๆ นอกจากโรงเรียนนั้น เป็นสิ่งที่น่าสนใจ น่า
ตื่นเต้น ให้ทั้งความรู้และความสนุกสนาน ก่อนที่ลูกเสือสำรอง – เนตรนารีสำรองจะเดินทาง
ต้องวางแผนร่วมกันกับผู้กำกับ ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. **กำหนดจุดประสงค์** ต้องช่วยกันคิดว่า ในการเดินทางไปสำรวจสถานที่ต่างๆ นอก
โรงเรียนนั้น มีจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายใด เพื่ออะไร โดยกำหนดเป็นข้อ ๆ

2. **การกำหนดสถานที่** จะเดินทางไปทีใดบ้าง อาจเดินทางไปสำรวจเพียงแห่งเดียว
หรือหลายแห่งก็ได้ สถานที่ควรสำรวจ เช่น บ้านบุคคลสำคัญ สถานที่ทางประวัติศาสตร์
หรือศาสนา สวนสัตว์ สวนสาธารณะ พิพิธภัณฑ์สถาน จะต้องบันทึกสถานที่สำรวจไว้
ตามลำดับและเตรียมรายการสิ่งของที่จำเป็นต้องใช้ และจะต้องติดต่อสถานที่ต่างๆ ไว้ให้
เรียบร้อย และต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสถานที่เหล่านั้นไว้ล่วงหน้า

3. **ระยะเวลา** ช่วยกันคิดว่าจะต้องใช้เวลาในการเดินทางเท่าใด ใช้เวลาสำรวจสถานที่แต่ละแห่งเท่าใด และเดินทางกลับเท่าใด กำหนด วัน เดือน ปี และเวลาที่จะไปสำรวจ
4. **วิธีการเดินทาง** ช่วยกันกำหนดวิธีการเดินทาง เช่น อาจจะไปเดิน หรือโดยสารรถประจำทาง ลงเรือ หรือรถไฟ หรือเช่าเหมารถ หรือบางครั้งลูกเสือสำรอง – เนตรนารีสำรอง อาจต้องเดินทางหลายวิธีก็ให้กำหนดไว้ให้ชัดเจน
5. **ค่าใช้จ่าย** ช่วยกันคิดค่าใช้จ่ายในการเดินทางคนละเท่าใด ให้แยกเป็นค่ารถ ค่าที่พัก ค่าอาหาร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ
6. **กิจกรรม** ช่วยกันกำหนดกิจกรรมต่างๆ ไว้ให้ชัดเจน เช่น จะสำรวจอะไร จะดูอะไร จะเล่นเกมอะไร
7. **การรายงานผล** เมื่อกลับจากการสำรวจแล้วจะต้องรายงานผลให้ผู้กำกับให้ทราบด้วย

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 3 สุขภาพอนามัยดี

แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 รู้แล้วป้องกันได้

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือตระหนักและมีความรู้เกี่ยวกับโรคและการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นได้บ่อย ๆ รู้วิธีป้องกันและปฏิบัติตัวอย่างถูกต้อง

2. เนื้อหา/สาระ

โรคและการบาดเจ็บเป็นเรื่องใกล้ตัว ซึ่งบางครั้งเราไม่รู้ว่าการกระทำบางอย่างอาจทำให้เกิดการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บได้ เช่น เล่นกับแมว แมวข่วนหน้า ไอจามลดกันขณะเป็นหวัด 2009 เล่นกับเพื่อนที่เป็นตาแดง ใช้มือเปียกกดสวิทช์ไฟ ใช้มีดปลายแหลมปอกผลไม้ ปีนต้นไม้แล้วกิ่งไม้หัก เป็นต้น จึงควรเรียนรู้วิธีป้องกันและปฏิบัติตัวอย่างถูกต้อง

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 บัตรคำ “สถานการณ์สุขภาพ” 1 ชุด มีบัตรคำ 12 ใบ

3.2 อุปกรณ์ป้องกัน เช่น หน้ากากอนามัย

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ชงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม – เพลง

4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา

1) ผู้กำกับอ่านบัตรคำ “สถานการณ์สุขภาพ” ทีละใบ ให้ลูกเสือโหวตว่าเป็นเรื่องที่ลูกเสือสามารถป้องกันได้ หรือป้องกันไม่ได้ แล้วแยกออกเป็น 2 ประเภท (ป้องกันได้ หรือป้องกันไม่ได้)

2) ผู้กำกับนำบัตรคำในกลุ่มที่ป้องกันได้มาอ่านทีละใบ ให้แต่ละหมู่ช่วยกันคิดว่า จะมีวิธีป้องกันได้อย่างไร

3) ผู้กำกับสรุปวิธีป้องกันตัวเองให้ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บและการบาดเจ็บต่าง ๆ

4.4 ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.2 สอบถามเจตคติ ความคิดความเชื่อของลูกเสือเกี่ยวกับโรคระบาดและการบาดเจ็บ เป็นสถานการณ์ใกล้ตัวเกิดขึ้นทุกเมื่อแต่ป้องกันได้

5.3 สังเกต การคิด ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการบาดเจ็บจากการปฏิบัติกิจกรรมบัตรคำสุขภาพในหมู่ของตน

1. เพลง

- เพลงร่วมใจ

(สร้อย) ร่วมใจเราพร้อมใจ (3 ครั้ง)

งานน้อยใหญ่พร้อมใจกันทำ

พวกเราลูกเสือไทยต่างพร้อมใจสามัคคี

น้ำใจเรากล้าผจญ บากบั่นอดทนหมั่นทำความดี

ผูกมิตรและมีไมตรี เหมือนดั่งน้องพี่ร้องความชื่นบาน (สร้อย)

พวกเราลูกเสือไทย บุกป่าไปลุยน้ำนอง

แม้เราจะฝ่าภัยภาพ แต่จิตเบิกบานเพราะความปรองดอง

ชมฟ้าและน้ำลำคลอง เสียงคึกคะนอง ร้องเพลงเพลิตใจ (สร้อย)

- เพลงลูกเสือไทย

เราทุกคนคือลูกเสือไทย ไม่ว่าอยู่ที่ไหนหัวใจเราผูกพัน
จะอยู่แดนแคว้นใด เราคือพี่น้องกัน ชาติชั้นไม่สำคัญรักมันด้วยใจ

2. เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

- สุนัขมาจากไหน

สุนัข เป็นชื่อเรียกสัตว์เลี้ยงที่เรารู้จักนามว่า “หมา” หมาน้อยน่ารักที่เลี้ยงกันในบ้านมีต้นตระกูลมาจาก “หมาป่า” คนได้นำมาเลี้ยงและปรับปรุงสายพันธุ์มาเรื่อย ๆ จนรูปร่างและขนาดแตกต่างกันออกไป มีตั้งแต่ขนาดเล็กเท่าฝ่ามือถึงตัวโตเบ้อเริ่มเลยทีเดียวนะ

นอกจากนี้คนยังปรับเปลี่ยนนิสัยของมันได้อีกด้วย จนสุนัขกลายเป็นสัตว์เลี้ยงอย่างในปัจจุบัน “สุนัขก็มีโรงเรียน ฝึกลูกสุนัขด้วยนะ”

3. บัตรคำสถานการณ์สุภาพ

น้ำท่วมบ้าน
เล่นกับแมว แมวข่วนหน้า
วิ่งลงบันได แล้วพลัดตก
แผ่นดินไหวในจังหวัด
ใช้มือเปียก ๆ กดสวิตช์ไฟฟ้า
เจอคนเป็นหวัด ไอ จาม

ถูกรถชนขณะวิ่งข้ามถนน

น้ำร้อนหกลงมือ

ปกกผลไม้มีดบาดมือ

เพื่อนในห้องเรียนเป็นตาแดง

ท้องเสียจากการทานอาหาร
ที่แมลงวันตอม

เล่นกลางฝนโดนฟ้าผ่า

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 3 สุขภาพอนามัยดี

แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 อาหารบั่นทอนสุขภาพ

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือรู้จักหลีกเลี่ยงอาหารที่ให้โทษแก่ร่างกาย

2. เนื้อหา/สาระกิจกรรม

อาหารที่ให้โทษแก่ร่างกาย

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 อาหารหรือขนมชนิดต่าง ๆ

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม – เพลง

4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา

1) ให้ลูกเสื่อดูภาพอาหารชนิดต่าง ๆ หมู่มละ 1 ประเภท เช่น ผลไม้ดอง ขนมหวาน ชนิดต่าง ๆ น้ำอัดลม เครื่องดื่มที่มีรสหวาน ขนมกรุบกรอบ บะหมี่สำเร็จรูป อาหารมีแมลงวันตอม อาหารทอดจากน้ำมันทอดซ้ำ ฯลฯ ให้แต่ละหมู่ช่วยกันคิดว่า ภาพอาหารที่หมู่ได้รับมีผลเสียต่อร่างกายอย่างไร

2) แต่ละหมู่นำเสนอ โดยผู้กำกับช่วยเพิ่มเติม และสรุป

(- ผลไม้ดอง: ทำให้ท้องเสียและมีอาการปวดท้อง

- ขนมหวาน: ทำให้ฟันผุและเมื่อรับประทานติดต่อกันนาน ๆ จะทำให้เป็นโรคเบาหวาน

- บะหมี่สำเร็จรูป: มีรสเค็มส่งผลกระทบการทำงานของไต อาจทำให้เป็นโรคไตได้

- ขนมกรุบกรอบ : มีรสเค็มส่งผลกระทบการทำงานของไตอาจทำให้เป็นโรคไตได้

- น้ำอัดลม/เครื่องดื่มที่มีรสหวาน : น้ำอัดลมมีกรดมากกัดกระเพาะอาหาร ส่งผลให้เป็นโรคกระเพาะอาหารได้ ทั้งน้ำอัดลมและ เครื่องดื่มมีรสหวานอื่น มีน้ำตาลผสมอยู่ในปริมาณมาก จึงทำให้เกิดโรคอ้วน และฟันผุได้

- อาหารแมลงวันตอม: อาจทำให้เกิดการติดเชื้อโรค ท้องร่วงอย่างรุนแรง ร่างกายเสียน้ำมาก ทำให้อ่อนเพลียและหมดสติได้

- อาหารทอดจากน้ำมันทอดซ้ำ : เป็นบ่อเกิดของโรคมะเร็งตับ)

3) กองลูกเสือนั่งขัดสมาธิ ล้อมเป็นวงกลม แล้วขับร้องเพลง “นม” พร้อมกับปรบมือให้จังหวะไปด้วย

4) ขณะที่กองลูกเสือขับร้องเพลง ผู้กำกับนำภาพอาหารชนิดต่าง ๆ ส่งให้ลูกเสือที่นั่งในวงกลมนั้นดู เมื่อดูแล้วให้ส่งต่อเพื่อน ๆ ภายในวงกลม เมื่อผู้กำกับให้สัญญาณ หยุดร้องเพลง ภาพขนมอยู่ในมือใครคนนั้นต้องออกมาทำกริยาท่าทางอาการป่วย เนื่องจากรับประทานอาหารในภาพนั้น หมุนเวียนไปจนได้เวลาที่เหมาะสมจึงหยุดกิจกรรม

5) ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสรุป ข้อคิดที่ได้และการนำไปใช้

4.4 ผู้กำกับเล่านิทานที่เป็นคติสอนใจ

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวส์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตความสนใจใฝ่รู้ในการร่วมกิจกรรม การแสดงออก และการให้ความคิดเห็นในหมู่และกองลูกเสือ

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงลูกเสือธีรราช

เหล่าลูกเสือของธีรราช
สมัครสมานโดยมีสามัคคีมั่น
มีจรรยาวิชาชื่อเสียงเกียรติระบือ
ร่าเริงแจ่มใสใฝ่ใจรักให้ยืนานาน

ทงองอาจสืบชาติเชื้อวงศ์พันธ์
พวกเราจะรักร่วมกันจะผูกสัมพันธ์ตลอด
เลื่องลือต่อไปช้านาน
พวกเราล้วนชื่นบานเพราะกิจการลูกเสือ

- เพลงนม

นมคืออะไร รู้ไหมเธอจำ
นมคือยาบำรุงกำลัง แม้ใครได้ดื่ม
คงสนใจจัง นามมีพลังคือนมจากเต้า

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 4 ความปลอดภัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำ

เวลา 5 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : บอกสถานที่และการกระทำที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดภัยอันตรายทางน้ำในโรงเรียนและบริเวณใกล้เคียง และมีวิธีระวังป้องกันภัยอันตรายทางน้ำ
2. เนื้อหา/สาระ : วิเคราะห์และสำรวจสถานที่และการกระทำที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดภัยอันตรายทางน้ำ ในโรงเรียนและบริเวณใกล้เคียง และการป้องกัน
3. สื่อ/อุปกรณ์ แผนภูมิเพลง
4. กิจกรรม
 - 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
 - 4.2 เกม - เพลง
 - 4.3 กิจกรรมครั้งที่ 1
 - 1) ตั้งคำถามให้ลูกเสือช่วยกันตอบ และผู้กำกับช่วยเพิ่มเติม
 - ลูกเสารู้ไหมว่า ในประเทศไทยเรามีเด็ก ๆ เสียชีวิตจากการจมน้ำ เฉลี่ยวันละกี่คน (เฉลย 4 – 6 คน/ สถิติกระทรวงสาธารณสุข ปี 2552 – 2553 จึงได้กำหนดให้วันเสาร์แรกของเดือนมีนาคม เป็นวันรณรงค์ป้องกันเด็กจมน้ำของประเทศไทย เริ่มตั้งแต่ปี 2553 เป็นต้นไป)
 - ทำไมเด็กเหล่านั้น จึงจมน้ำ เสียชีวิต (ว่ายน้ำไม่เป็น ไม่รู้จักวิธีดูแล และป้องกันภัยอันตรายทางน้ำ)
 - ช่วยกันคิดว่า สถานที่หรือการกระทำที่เสี่ยงต่อภัยอันตรายทางน้ำใกล้ ๆ ตัวเรา มีอะไรบ้าง (ภัยอันตรายทางน้ำที่อาจเกิดขึ้นได้ภายในบ้านพัก : จมน้ำในถังสี กะละมังซักผ้า โถงน้ำ รอบ ๆ บริเวณบ้าน: แอ่งน้ำใต้ถุนบ้าน แหล่งน้ำเสี่ยงในชุมชน ฝาท่อระบายน้ำชำรุด หรือไม่ได้ปิด ชุดบ่อเพื่อทำการก่อสร้าง คันคอนกรีตขอบรางระบายน้ำในชุมชน อันตรายทางน้ำจากการเดินทางและท่องเที่ยว และ การทำกิจกรรมทางน้ำต่าง ๆ: ตกปลา พายเรือ ดำน้ำ)
 - 2) ผู้กำกับนำลูกเสือออกสำรวจสถานที่ต่าง ๆ ที่เป็นจุดเสี่ยงต่อภัยอันตรายทางน้ำในโรงเรียน และบริเวณใกล้เคียง ลูกเสือร่วมกันจดบันทึก
 - 3) มอบหมายให้หมู่ลูกเสื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันภัยอันตรายทางน้ำ เพื่อดำเนินการป้องกัน/แก้ไข ความเสี่ยงต่อภัยอันตรายทางน้ำที่สำรวจพบในคาบต่อไป
 - 4.4 กิจกรรมครั้งที่ 2
 - 1) ผู้กำกับนำสิ่งที่สำรวจพบในครั้งก่อน มาอภิปรายหาข้อสรุปว่าจะดำเนินการป้องกัน/ แก้ไขอย่างไร ทีละเรื่อง เช่น การรณรงค์ / ติดประกาศเตือนให้ระมัดระวัง การปักไม้ชิงเชือกล้อมรอบบริเวณแหล่งน้ำเสี่ยงที่เด็กอาจตกลงไปได้ การฝึกลอยตัวในน้ำ การฝึกว่ายน้ำให้เป็นการเสนอแนะ

ให้ผู้เกี่ยวข้องแก้ไข เช่นถมบ่อที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์และเสี่ยงต่ออันตราย ปิดฝาท่อระบายน้ำที่ เปิดทิ้งไว้หรือชำรุด ฯลฯ

2) แบ่งงานและมอบหมายให้หมู่ลูกเสือจัดเตรียมอุปกรณ์ เพื่อมาดำเนินการในครั้งต่อไป

4.5 กิจกรรมครั้งที่ 3

1) หมู่ลูกเสือร่วมกันดำเนินการ เพื่อป้องกันและแก้ไขความเสี่ยงที่ได้สำรวจพบ

2) นัดหมายเตรียมการสำหรับการฝึกลอยตัวในน้ำในครั้งต่อไป

4.6 กิจกรรมครั้งที่ 4

เชิญผู้เชี่ยวชาญมาสอนสาธิต และให้ลูกเสือได้ฝึกปฏิบัติการเอาชีวิตรอดในน้ำ ด้วยวิธีการ ลอยตัวในน้ำแบบต่าง ๆ และการรู้จักนำอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ตัวเรามาเป็นชูชีพ เช่น รองเท้าแตะฟองน้ำ ขวดน้ำดื่มพลาสติก เป็นต้น

4.7 กิจกรรมครั้งที่ 5

1) กองลูกเสือฝึกการลอยตัวในน้ำ และแข่งขันการลอยตัวในน้ำ ใครลอยได้นานสุดเป็นผู้ชนะ

2) ผู้กำกับสรุปกิจกรรม และแนะนำให้ลูกเสือทุกคนควรฝึกการว่ายน้ำให้คล่องเพื่อ ช่วยเหลือตนเองได้ในคราวจำเป็น

- ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตและตรวจสอบความคิดเห็นที่แสดงออกในการตอบคำถามชวนคิด ชวนคุย เกี่ยวกับ ความเชื่อว่า นักเรียนมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุทางน้ำ และวิธีการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและการจมน้ำ

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงอยู่ไหนก็สุข

อยู่ที่นี้มีสุข อยู่ที่นั่นมีสุข อยู่ที่ไหน ๆ ๆ ก็มีสุขทุกเวลา (ซ้ำ) ลา ลา ลา ลา

2. เรื่องที่เป็นประโยชน์

- เรื่องกล้วย

“กล้วย”เป็นผลไม้ที่หากินง่าย ปลูกก็ง่าย ซื้อมาได้ในราคาไม่แพง กินแล้วเกิดประโยชน์ แसनคัม รสชาติยังอร่อยดีอีกด้วย

“กล้วยหอม” เป็นกล้วยอีกชนิดหนึ่งที่มีประโยชน์มากมาย ช่วยบรรเทาอาการจุกเสียดแน่นท้อง เพราะมีสารลดกรดตามธรรมชาติ ช่วยเคลือบเยื่อบุผิวที่บุอยู่ภายในกระเพาะอาหาร ลดการเป็นแผลในกระเพาะได้ เส้นใยในกล้วยหอมยังช่วยให้การย่อยอาหารของลำไส้เล็กดีขึ้นและขับถ่ายได้ง่าย ลดอาการท้องผูกอีกด้วย

นอกจากนี้การกินกล้วยหอมในระหว่างมื้ออาหารยังช่วยปรับระดับน้ำตาลในเลือด สามารถช่วยลดความเครียดและความอ่อนล้าเพราะกล้วยหอมมีวิตามินบีอยู่มาก การกินกล้วยหอมในวันที่อากาศร้อน ๆ ก็จะช่วยให้อุณหภูมิในร่างกายลงได้ด้วย

เปลือกกล้วยหอมยังมีประโยชน์ช่วยลดอาการคันหรือบวมได้ด้วย โดยใช้เปลือกด้านในถูทาบริเวณที่ถูกยุงหรือแมลงกัด

3. ความรู้เรื่อง การป้องกันอุบัติเหตุทางน้ำ

การจมน้ำเป็นสาเหตุ สำคัญที่ทำให้เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ทั่วโลก เสียชีวิต ปีละ 230,000 คน ในประเทศไทยจากสถิติของกระทรวงสาธารณสุขในปี 2551 มีผู้เสียชีวิตจากการจมน้ำ 4,065 ราย โดยร้อยละ 30 เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี รวม 1,229 ราย เฉลี่ยวันละ 4 ราย เด็กที่เสียชีวิตร้อยละ 50-80 วายน้ำไม่เป็น ในปี 2552 โดยเฉพาะช่วงปิดเทอมตั้งแต่เดือนมีนาคม-พฤษภาคมมีเด็กจมน้ำเสียชีวิตเกือบ 500 ราย เฉลี่ยวันละ 6 ราย ช่วงเวลาที่เกิดเหตุสูงสุดคือช่วงเที่ยงถึงหกโมงเย็น

จากการสำรวจเด็กไทยอายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวนกว่า 13 ล้านคน ในรอบ 5 ปี (พ.ศ. 2548 - 2552) พบว่าเด็กไทย 100 คน จะวายน้ำเป็นเพียง 17 คน โดยเด็กส่วนใหญ่เรียนว่ายน้ำเมื่ออายุ 9 ปีขึ้นไป

กระทรวง สาธารณสุขจึงกำหนดให้วันเสาร์แรกของเดือนมีนาคม เป็นวันรณรงค์ ป้องกันเด็กจมน้ำของประเทศไทย เริ่มตั้งแต่ปี 2553 เป็นต้นไป โดยมุ่งหวังให้เด็กอายุ 6 ปีต้องสามารถว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอดได้ โดยตั้งเป้าหมายภายใน 10 ปีข้างหน้า เด็กไทยที่อายุครบ 7 ปี จะสามารถว่ายน้ำเป็นทุกคน เพื่อลดการเสียชีวิตของเด็กจากการจมน้ำ ได้ปีละ 100 คน เป็นอย่างน้อย การเรียนว่ายน้ำจึงเป็นวัคซีนป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำได้ดีที่สุด

แต่การว่ายน้ำเป็นกับการว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอดนั้นแตกต่างกัน พันเอกอดิศักดิ์ สุวรรณประกร ผู้อำนวยการหลักสูตรการว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอดสมาคมเพื่อช่วยชีวิตทางน้ำ ได้อธิบายถึงความแตกต่างของการว่ายน้ำเพื่อการแข่งขัน (Competition Swimming) กับการว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด (Survival Swimming) ไว้ดังนี้

การว่ายน้ำเพื่อการแข่งขัน (Competition Swimming) คือ การว่ายน้ำ 4 ท่ามาตรฐาน คือ ท่าฟรีสไตล์ ท่ากบ ท่ากรรเชียง ท่าผีเสื้อ ท่าที่ใช้ในการแข่งขันหรือ Competition Swimming เป็นหลักสูตรที่ใช้สอนว่ายน้ำมาตั้งแต่ 40 - 50 ปีที่แล้ว แต่คนที่สามารถว่ายน้ำเป็นทั้ง 4 ท่ามาตรฐาน บางคนเอาตัวรอดในน้ำไม่ได้ แม้จะว่ายน้ำเป็นก็ช่วยคนตกน้ำไม่เป็น ถูกคนตกน้ำกอดจมน้ำตายไปด้วยก็เยอะ ไม่รู้จักวิธีที่จะดูแล ป้องกันอุบัติเหตุทางน้ำเมื่อต้องทำกิจกรรมทางน้ำหรือเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งล้วนเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางน้ำ (ทั้งคนที่ว่ายน้ำเป็นและไม่เป็น)

การว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด (Survival Swimming) จะไม่เน้นการสอนท่าว่ายน้ำ 4 ท่ามาตรฐาน แต่จะเน้นวิธีการเอาชีวิตรอดในน้ำก่อน ได้แก่ การลอยตัวท่าต่าง ๆ ทั้งแบบนอนหงาย นอนคว่ำ ลูกหมัดก้นน้ำ สร้างความคุ้นเคยกับน้ำ ทักษะการหายใจสำหรับการว่ายน้ำ (Bobbing หรือ Proper Breathing) การเคลื่อนที่ไปในน้ำด้วยการเดิน การลอยตัวเคลื่อนที่ การเคลื่อนที่ไปในน้ำด้วยท่าคว่ำตัวและท่าหงายตัว (ท่าเตะเท้าคว่ำ ท่าเตะเท้าหงาย)

การว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด ไม่ใช่การเรียนว่ายน้ำเพียงอย่างเดียว แต่เพื่อความปลอดภัยทางน้ำจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยทางน้ำ (Water Safety Knowledge) ได้แก่ เรื่องทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับภัยอันตรายทางน้ำที่มี และที่อาจเกิดขึ้นได้ภายในบ้านพัก (จมน้ำในถังสี กะละมังชักผ้า โถงน้ำ) รอบ ๆ บริเวณบ้าน (แอ่งน้ำใต้ถุนบ้าน) แหล่งน้ำเสี่ยงในชุมชน (ฝาท่อระบายน้ำชำรุด ไม่ได้ปิด ขุดบ่อเพื่อทำการก่อสร้าง คันคอนกรีตขอบรางระบายน้ำในชุมชน) จนถึงอันตรายทางน้ำจากการเดินทางและท่องเที่ยว รวมทั้งการทำกิจกรรมทางน้ำต่าง ๆ (การเล่นเรือใบ ตกปลา พายเรือ ดำน้ำ) เป้าหมายเพื่อให้ทุกคนรู้ว่า ภัยอันตรายทางน้ำนั้นอยู่ที่ไหน ตรงไหน จุดใดเป็นจุดเสี่ยง จะได้เตรียมการป้องกันไว้ก่อน

2. การเอาชีวิตรอดจากอุบัติเหตุทางน้ำ (Self Rescue) ทักษะแรก ก็คือ ว่ายน้ำให้เป็น จะเคลื่อนที่ไปในน้ำด้วยท่าอะไรก็ได้ ทักษะการว่ายน้ำมาตรฐานมี 4 ท่า คือ ฟรีสไตล์ กบ กระเชียง ผีเสื้อ ทักษะที่ 2 คือ การว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด คือสุดยอดวิชา ที่จะทำให้คนเราไม่จมน้ำตาย ได้แก่ ทักษะการลอยตัวแบบต่าง ๆ และการรู้จักนำอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อยู่กับตัวเรามาเป็นชูชีพ เช่น รองเท้าแตะฟองน้ำ ขวดน้ำดื่มพลาสติก เป็นต้น

3. การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางน้ำ (Water Rescue) คือ การช่วยคนตกน้ำหรือคนจมน้ำ ด้วยวิธีที่ถูกต้องและปลอดภัย สำหรับทุกคน ทุกระดับอายุ ตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ คนว่ายน้ำไม่เป็นไปจนถึงผู้ใหญ่ที่ว่ายน้ำเก่ง ๆ ให้รู้จักวิธีการช่วยผู้ประสบภัยทางน้ำ ซึ่งได้แก่ การร้องเรียกให้คนอื่นหรือผู้ใหญ่ช่วย การช่วยด้วยการโยนอุปกรณ์ การช่วยด้วยการยื่นอุปกรณ์ การลงน้ำว่ายน้ำออกไปช่วยผู้ประสบภัย เราช่วยอย่างไรจึงจะรอดและปลอดภัยทั้ง 2 ฝ่าย

4. การปฐมพยาบาล การกู้ชีพด้วยการผายปอดและนวดหัวใจ (Cardio-Pulmonary Resuscitation) จะ กล่าวถึงทฤษฎีและฝึกปฏิบัติให้รู้และเข้าใจเหตุและผลว่า ทำไมการผายปอดจึงสามารถช่วยเพิ่มโอกาสการรอดชีวิตให้แก่ผู้ประสบภัย

น้ำเป็นสิ่งมีค่าอย่างหนึ่งของมนุษย์ มนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ถ้าขาดน้ำ อย่านำให้น้ำเป็นมาตรการคร่าชีวิตคนในครอบครัว มาช่วยกันสร้างวัคซีนป้องกันภัยในช่วงปิดเทอม ฤดูร้อนด้วยการเรียนหลักสูตร การว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด

ที่มา : <http://gotoknow.org/ask/coladisak/10294>

<http://www.thairath.co.th/content/edu/68899>

<http://www.thaipost.net/x-cite-kidz/060310/18902>

<http://www.thaihealth.or.th/node/5090>

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
หน่วยที่ 5 ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ทรัพยากรคุ้มค่า
แผนการจัดกิจกรรมที่ 9 ฟังตนเอง : ซ่อมแซมเสื้อผ้าด้วยมือ **เวลา 2 ชั่วโมง**

1. จุดประสงค์ : เพื่อให้ลูกเสือฝึกการซ่อมแซมเสื้อผ้าด้วยมือ (การฟังตนเอง)
2. เนื้อหา/สาระ : การซ่อมแซมเสื้อผ้าด้วยมือ (การฟังตนเอง) ซึ่งเป็นวิถีไทย
3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ :
 - 3.1 เศษผ้า
 - 3.2 อุปกรณ์ สำหรับเย็บผ้าด้วยมือ
 - 3.3 แผนภูมิเพลง
4. กิจกรรม
 - 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ชงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)
 - 4.2 เกม – เพลง
 - 4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา
 - 1) ผู้กำกับสนทนา วิถีชีวิตของคนไทย ภูมิปัญญาไทย การฟังตนเอง ด้าน การเกษตร การทำมาหากิน การแต่งกาย เสื้อผ้า การก่อสร้าง เครื่องสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องจักรสาร ฯลฯ
 - 2) ผู้กำกับชี้แจงการฟังตนเอง เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง การใช้เสื้อผ้าอย่างคุ้มค่า เมื่อขาดก็ซ่อมแซมนำมาใช้ใหม่เพราะผ้าก็มาจากพืช หากใช้ฟุ่มเฟือยก็จะเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาตินั่นเอง
 - 3) ให้ลูกเสื่อดูตัวอย่างเสื้อผ้าที่ซ่อมแซมด้วยวิธีการต่าง ๆ
 - 4) ลูกเสือปฏิบัติกิจกรรมฐาน ฐานละ 10 นาทีแต่ละฐานมีผู้กำกับสาธิตวิธีการเย็บซ่อมแซมเสื้อผ้า ลูกเสือฝึกปฏิบัติการเย็บผ้าหมุนเวียนตามฐานต่อไปนี้
 - ฐานที่ 1 การเนา : เนาท่อกัน และเนาไม่เท่ากัน
 - ฐานที่ 2 การด้น : การด้นตะลุ่ย และการด้นถอยหลัง
 - ฐานที่ 3 การสอยผ้า: การสอยช่อนด้าย และการสอยพันปลา
 - ฐานที่ 4 การติดกระดุม
 - 5) มอบหมายให้ลูกเสือจัดทำสมุดคู่มือการซ่อมแซมเสื้อผ้าหมู่ละ 1 เล่ม
 - 4.4 ผู้กำกับเล่นนิทานที่เป็นคติสอนใจ
 - 4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)
5. การประเมินผล
สังเกต- ความสนใจและตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ชักถาม และ ตรวจสอบผลงานในการซ่อมแซมเสื้อผ้าด้วยมือโดยการเย็บ สอย ชุน

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงช่วยกันทำงาน

งานสิ่งใด งานสิ่งใด	แม้ใครละเลยทิ้งปล่อย
มัวแต่คอย เฝ้าแต่คอย	ไม่มีเสร็จ ไม่มีเสร็จรับรอง
จำไว้ทุกคนต้อง	ทำงานเราต้องช่วยกัน
ช่วยกัน ช่วยกัน ช่วยกัน	

2. เนื้อหาประกอบการเรียนรู้

- การเนา

เป็นการเย็บผ้าด้วยมือให้ติดกันชั่วคราวเพื่อการเย็บถาวรหรือการสอยเช่นการเนาตะเข็บการเนาชายเสื้อและชายกระโปรงเนากระเป๋าลงให้ติดกับตัวเสื้อเป็นต้นการเนาหลายชนิดแต่ละชนิดมีประโยชน์และการใช้งานแตกต่างกันการเนาส่วนใหญ่ทำจากขวาไปซ้ายเพราะคนทั่วไปถนัดขวา

การเนาเท่ากัน คือ การเย็บด้วยมือที่ช่วยยึดผ้า 2 ชั้นหรือมากกว่าให้ติดกัน มีความถี่ห่างของฝีเข็มเสมอกันทั้งด้านบนและด้านล่าง ฝีเข็มห่างประมาณ 1/4 ถึง 1/2 นิ้ว ซึ่งถ้าเนาห่างกว่านี้จะไม่สามารถบังคับผ้าทั้ง 2 ชั้นให้อยู่คงที่ได้ การเนาเท่ากันเหมาะสำหรับเนาตะเข็บ ก่อนเย็บเนาชายเสื้อและชายกระโปรงก่อนสอย เป็นต้น

การเนาไม่เท่ากัน เป็นการเนาที่มีความถี่ห่างของฝีเข็มสลับกันฝีเข็มถี่อยู่ด้านบนฝีเข็มห่างอยู่ด้านล่างเป็นการเนาที่ช่วยยึดผ้าให้ติดกันแน่นกว่าการเนาเท่ากันการเนาชนิดนี้ใช้เป็นแนวในการเย็บจักรได้ดีหรือใช้เนาเพื่อลองตัวเสื้อหรือกระโปรง เป็นต้น

- การดัน

เป็นการเย็บด้วยมือที่ใช้แทนการเย็บด้วยจักรมีความทนทานมาก การดันที่นิยมทั่วไปมี ดังนี้ **การดันตะลุยก** วิธีทำคล้ายการเนาเป็นการเย็บผ้า 2 ชั้นให้ติดกันอย่างถาวรโดยแทงเข็มขึ้นและลงให้ฝีเข็มถี่ที่สุดใช้เย็บทั่วไปทำแนวรูปปะผ้า เป็นต้น

การดันถอยหลัง เป็นการเย็บผ้า 2 ชนิดให้ติดกันโดยแทงเข็มขึ้นและย้อนกลับไปแทงเข็มด้านล่างให้มีเข็มมีความยาวเพียง 1/2 ของฝีเข็มแรงแทงเข็มลงแล้วดึงด้ายขึ้นทำเช่นนี้ไปจนสิ้นสุดตะเข็บตะเข็บชนิดนี้มีความทนทานมากด้านหน้าจะมีลักษณะฝีเข็มเหมือนการเย็บด้วยจักรส่วนด้านหลังด้ายเย็บซ้อนกันแน่นเหมาะสำหรับเย็บผ้าโดยทั่วไปที่ต้องการความทนทาน

- การสอย

เป็นการเย็บด้วยมือที่มองเห็นรอยเย็บทางด้านนอกน้อยที่สุดนิยมใช้สอยชายเสื้อชายกระโปรงชายขากางเกงหรือชายผ้าอื่น ๆ ที่ต้องการความสวยงามประณีตการสอยมีหลายชนิดที่นิยมใช้ทั่วไป มีดังนี้

การสอยซ่อนด้าย เป็นการสอยที่มองเห็นเส้นด้ายเย็บเพียงเล็กน้อย โดยแทงเข็มให้เข็มสอดในพับบของผ้าให้กว้างช่วงละประมาณ 1 เซนติเมตร ก่อนแทงเข็มออกสะกิดเส้นด้ายจากผ้า

ชั้นล่างประมาณ 1 – 3 เส้นแล้วสอดเข็มเข้าไปในเส้นทาบผ้าแทงเข็มออกสะกิดเส้นด้ายจากผ้าชั้นล่าง ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนสิ้นสุดแนวที่ต้องการสอย

การสอยฟันปลา เป็นการสอยที่มองเห็นเส้นด้ายทางด้านผิมากกว่าทางด้านถูกโดยแทงเข็มสะกิดเนื้อผ้าด้านบนและด้านล่างแล้วดึงเข็มดึงด้ายตามทำเช่นนี้ไปจนสิ้นสุดการเย็บการสอยชนิดนี้เป็นการสอยที่ให้ความทนทานนิยมใช้สอยชายกางเกงทั่วไปไว้เพื่อให้เย็บตรงตำแหน่งใช้ด้ายเย็บตรงกลางฐานก้านกระดุมกับตัวเสื้อไม่ดึง

- **การติดกระดุม** ในที่นี้จะกล่าวถึงวิธีติดกระดุม 2 ชนิดคือ

กระดุมมีก้าน คือกระดุมที่มีส่วนยื่นออกมาจากใต้เม็ดกระดุมเพื่อใช้เย็บติดกับเสื้อผ้าการติดกระดุมชนิดนี้จะไม่มีเส้นด้ายเย็บปรากฏบนเม็ดกระดุมวิธีติดกระดุมมีก้านนิยมใช้เศษผ้ารองใต้ผ้าให้ตรงตำแหน่งก้านต้องทำเครื่องหมายด้ายเย็บจนดึงเพราะจะทำให้เสื้อย่น มีขั้นตอนการติดดังนี้

1. วางกระดุมลงบนผ้าในตำแหน่งที่จะติดกระดุม สอดเข็มหมุดที่ห่วงก้านกระดุมเพื่อยึดไว้ชั่วคราว
2. แทงเข็มขึ้นด้านบนสอดเข้าไปในห่วงกระดุม แทงเข็มลงให้ทะลุผ้าด้านล่าง ดึงด้ายให้ดึงเอาเข็มหมุดออก
3. ทำแบบข้อ 2 ซ้ำประมาณ 3 – 4 ครั้ง พันก้านกระดุมด้วยด้าย 3 รอบ แทงเข็มลงใต้ชั้นผ้าผูกปมให้แน่น ตัดด้ายออก

กระดุมไม่มีก้าน คือกระดุมที่มีรู 2 รู หรือ 4 รู ปรากฏให้เห็นบนเม็ดกระดุม การเย็บกระดุมชนิดนี้จะมองเห็นเส้นด้ายที่เย็บ วิธีการเย็บกระดุมไม่มีก้านถ้าเป็นกระดุม 2 รู ให้ขมวดปลายหนึ่งของด้ายเย็บให้เป็นปม ทำเช่นเดียวกับเย็บกระดุม 2 รูหรืออาจแทงเข็มให้เส้นด้ายด้านบนทแยงไขว้กันก็ได้ มีขั้นตอนการทำดังนี้

1. ทำเครื่องหมายตรงตำแหน่งที่ต้องการจะติดกระดุม
2. ใช้ด้าย 2 ทบ ร้อยเข็ม เพื่อให้กระดุมแน่นหนาไม่หลุดลุ่ยง่าย ขมวดปลายด้ายทำปม ใช้เข็มแทงขึ้นตรงบริเวณที่ทำเครื่องหมายไว้ถึงด้ายให้แน่น
3. วางกระดุมลงตรงกลางแล้วสอดเข็มลอดรูกระดุม รัดด้ายให้ตึง แทงขึ้นลงตามรูกระดุมกลับไปกลับมาหลายครั้งจนกระดุมแน่น
4. สอดด้ายใต้กระดุมซ่อนปมอีกครั้งแล้วตัดด้ายออก

กระดุมแป็บ ทำด้วยโลหะผสม มีลักษณะต่างไปจากกระดุมธรรมดา คือประกอบด้วยฝาบน ซึ่งมีปุ่มนูนตรงกลางและตัวรับซึ่งตรงกลางเป็นแฉ่ง ต้องใช้คู่กันเสมอทำให้ประกบกันสนิท การติดกระดุมแป็บถ้าเป็นฝาบนควรจะมีผ้าชั้นเล็ก ๆ รองข้างในตรงตำแหน่งที่เย็บกระดุมเพื่อความคงทนส่วนใหญ่ใช้กับเสื้อสตรีสำหรับยึดสายเสื้อหรือขอบแขนให้ติดกัน มีขั้นตอนการติดดังนี้

1. วางกระดุมลงในตำแหน่งที่ต้องการ แป็บตัวผู้วางบนสายเสื้อชั้นบน แป็บตัวเมียวางบนสายเสื้อชั้นล่าง สอดด้ายใส่เข็มขมวดปลายด้ายให้เป็นสองทบ
2. แทงเข็มสอดขึ้นลงในรูกระดุมทีละรู รูละ 3 ครั้ง เมื่อจะเย็บรูต่อไปให้แทงเข็มโดยซ่อนด้ายไว้ใต้ผ้าแล้วดึงเข็มขึ้น เมื่อเย็บครบ 4 รูจึงผูกปมด้าย ทั้งแป็บตัวผู้และตัวเมียมีวิธีการเย็บเหมือนกัน

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 5 ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ทรัพยากรคุ้มค่า

แผนการจัดกิจกรรมที่ 10 ใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือเกิดความตระหนักถึงการประหยัดไฟฟ้า รู้วิธีใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัดและคุ้มค่า

2. เนื้อหา/สาระ

การผลิตไฟฟ้าต้องอาศัยพลังงานจากถ่านหินและน้ำมัน ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่เหลือน้อยลงทุกที นอกจากนี้ยังเกิดมลพิษจากกระบวนการผลิตไฟฟ้าอีกด้วย จึงควรใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัดและคุ้มค่า เพื่อช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 ใบความรู้ “วิธีประหยัดไฟฟ้า”

3.2 ใบเสร็จค่าไฟฟ้าที่ลูกเสือนำมาจากบ้านย้อนหลัง 2 เดือน

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวส์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม – เพลง

4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา

1) ให้ลูกเสือแต่ละคนไปสำรวจว่าที่บ้านมีอุปกรณ์ไฟฟ้าอะไรบ้าง จำนวนเท่าไร และเสียค่าไฟฟ้าเดือนละเท่าไร (2 เดือนที่ผ่านมา)

2) ให้สมาชิกหมู่คุยแลกเปลี่ยนกัน แล้วเลือกบ้านของคนที่เสียค่าไฟฟ้ามากที่สุดและน้อยที่สุด มารายงานในกอง

3) ผู้กำกับชวนคิดว่า

- เพราะอะไรเราจึงเสียค่าไฟฟ้าสูง

- ถ้าเราเสียค่าไฟฟ้าน้อยลง เงินที่เหลือเราจะเอาไปทำอะไรได้บ้าง

4) ให้แต่ละหมู่ช่วยกันคิดว่า เราจะมียวิธีใช้ไฟฟ้าอย่างไรให้ประหยัด และคุ้มค่าที่สุดที่สุด และส่งตัวแทนรายงาน

5) ผู้กำกับสรุปวิธีใช้ไฟฟ้าอย่างคุ้มค่าประหยัดและปลอดภัยทั้งที่บ้านและสถานที่อื่นๆ

4.4 ผู้กำกับเล่านิทานที่เป็นคติสอนใจ

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวส์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกต กระบวนการคิด หาวิธีใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัดคุ้มค่าและปลอดภัย จากกิจกรรมชวนคิดชวนคุย

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลง คีนเดือนหงาย

ยามกลางคืนเดือนหงาย	เย็นพะพายโบกพลั่วปลิวมา
เย็นอะไรก็ไม่เย็นจิต	เท่าเย็นผูกมิตรไม่เบื่อบระอา
เย็นร่มธงไทยปกไทยทั่วหล้า	เย็นยี่งน้ำฟ้ามาประพรมเอย

- วันนี๋ยีนดี

วันนี๋ยีนดี ที่เราได้มาพบกัน	วันนี๋ยีนดีที่เราได้มาพบกัน
ยีนดี ยีนดี ยีนดี	มาเถิดมาเรามาพร้อมจิต
ปลดเปลื้องความทุกข์ให้มันสิ้นไป	มาเถิดมาเรามาพร้อมจิต
ช่วยกันคิดทำให้การลูกเสือเจริญ	

2. เกม

- เสียง ใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง

1. หม้อลูกเสือช่วยกันคิดว่า เสียงต่อไปนี้ทำให้นึกถึงอะไรบ้าง และจะนำเสียงดังกล่าวไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง

เสียง กรังกรัง กรังกรัง
เสียง บูน บูน บูน บูน
เสียง ก๊อก ก๊อก ก๊อก ก๊อก

3. ใบความรู้

- วิธีประหยัดไฟฟ้า

1. ปิดสวิตซ์ไฟ และเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิดเมื่อเลิกใช้งาน สร้างให้เป็นนิสัยในการดับไฟทุกครั้งทีออกจากห้อง

2. ตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศที่ 25 องศาเซลเซียส ซึ่งเป็นอุณหภูมิที่กำลังสบาย อุณหภูมิที่เพิ่มขึ้น 1 องศา ต้องใช้พลังงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 5-10 และปิดประตูห้องทุกครั้งที่เปิดเครื่องปรับอากาศ

3. ควรปลูกต้นไม้รอบๆ บ้าน เพื่อช่วยบังแดด และต้นไม้ขนาดใหญ่ 1 ต้น ให้ความเย็นเท่ากับเครื่องปรับอากาศ 1 ตัน

4. หากอากาศไม่ร้อนเกินไป ควรเปิดพัดลมแทนเครื่องปรับอากาศ จะช่วยประหยัดไฟ

5. หมั่นทำความสะอาดหลอดไฟที่บ้าน เพราะจะช่วยเพิ่มแสงสว่างโดยไม่ต้องใช้พลังงานมากขึ้น ควรทำอย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี
6. ปิดตู้เย็นให้สนิท ทำความสะอาดภายในตู้เย็น และแผ่นระบายความร้อนหลังตู้เย็น สม่ำเสมอ เพื่อให้ตู้เย็นไม่ต้องทำงานหนักและเปลืองไฟ
7. อย่าเปิดตู้เย็นบ่อย อย่านำของร้อนเข้าแช่ในตู้เย็น เพราะจะทำให้ตู้เย็นทำงานเพิ่มขึ้น กินไฟมากขึ้น
8. ตรวจสอบขอบยางประตูของตู้เย็นไม่ให้เสื่อมสภาพ เพราะจะทำให้ความเย็นรั่วออกมาได้ ทำให้สิ้นเปลืองไฟมากกว่าที่จำเป็น
9. ควรละลายน้ำแข็งในตู้เย็นสม่ำเสมอ การปล่อยให้ น้ำแข็งจับหนาเกินไป จะทำให้เครื่องต้องทำงานหนัก ทำให้กินไฟมาก
10. ไม่ควรพรมน้ำจนแฉะเวลารีดผ้า เพราะต้องใช้ความร้อนในการรีดมากขึ้น เสียพลังงานมากขึ้น เสียค่าไฟเพิ่มขึ้น
11. ดึงปลั๊กออกก่อนการรีดเสื้อผ้าเสร็จ เพราะความร้อนที่เหลือในเตารีด ยังสามารถรีดต่อได้ จนกระทั่งเสร็จ
12. เสียบปลั๊กครั้งเดียว ต้องรีดเสื้อผ้าให้เสร็จ ไม่ควรเสียบและถอดปลั๊กเตารีดบ่อยๆ เพราะการทำให้เตารีดร้อนแต่ละครั้งกินไฟมาก
13. ซักผ้าด้วยเครื่อง ควรใส่ผ้าให้เต็มกำลังของเครื่อง เพราะซัก 1 ตัวกับซัก 20 ตัว ก็ต้องใช้ไฟปริมาณเท่าๆ กัน
14. ปิดโทรทัศน์ทันทีเมื่อไม่มีคนดู เพราะการเปิดทิ้งไว้โดยไม่มีคนดู เป็นการสิ้นเปลืองไฟฟ้าโดยใช่เหตุ แถมยังต้องซ่อมเร็วอีกด้วย
15. ไม่ควรปรับจอโทรทัศน์ให้สว่างเกินไป และอย่าเปิดโทรทัศน์ให้เสียงดังเกินความจำเป็น เพราะเปลืองไฟ ทำให้อายุเครื่องสั้นลงด้วย
16. อยู่บ้านเดียวกัน ดูโทรทัศน์รายการเดียวกัน ก็ควรจะดูเครื่องเดียวกัน
17. อย่าเสียบปลั๊กหม้อหุงข้าวไว้ เพราะระบบอุ่นจะทำงานตลอดเวลา ทำให้สิ้นเปลืองไฟเกินความจำเป็น
18. กัดม่านไฟฟ้า ต้องดึงปลั๊กออกทันทีเมื่อน้ำเดือด อย่าเสียบไฟไว้เมื่อไม่มีคนอยู่ เพราะนอกจากจะไม่ประหยัดพลังงานแล้วยังอาจทำให้เกิดไฟไหม้ได้
19. อย่าเปิดคอมพิวเตอร์ทิ้งไว้ถ้าไม่ใช้งาน

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 6 อนุรักษ์และร่วมแก้ไขทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนการจัดกิจกรรมที่ 11 สืบหาธรรมชาติและดูแลสิ่งแวดล้อม

เวลา 3 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีต่อการดำเนินชีวิตของชุมชน

2. เนื้อหา/สาระ

2.1 การสำรวจธรรมชาติและสิ่งมีชีวิต รอบ ๆ ตัว

2.2 การสังเกตจดจำ และบอกประโยชน์ของสิ่งที่พบเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตของชุมชน

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 แบบบันทึกการสำรวจ

4. กิจกรรม

4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1

- พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ชงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

- เกม – เพลง

- กิจกรรมตามเนื้อหา

1) ผู้กำกับนำกองลูกเสือ ออกสำรวจธรรมชาติในชุมชนรอบโรงเรียน

2) มอบหมายให้ลูกเสือจดบันทึก และหาข้อมูลของสิ่งที่พบในธรรมชาติรอบชุมชน หมู่ละ 2 อย่าง โดยแต่ละหมู่จะได้รับมอบหมายไม่ซ้ำกัน เช่น บ่อน้ำ ต้นไม้ใหญ่แต่ละต้นที่พบตามทาง สมุนไพร อากาศที่อยู่รอบ ๆ ตัว ไล่เดือนดิน ผีเสื้อ นก หุ่นา ควาย สุนัข ฝ้ายบ้าน ฯลฯ (รายละเอียดข้อมูล เช่น ชื่อสิ่งที่พบ /ลักษณะเป็นอย่างไรบรรยายประกอบภาพถ่ายหรือภาพวาด /ตำแหน่งที่พบทำเป็นแผนผัง /ประโยชน์และโทษ/ และประวัติความเป็นมาโดยสอบถามจากคนในชุมชน)

3) นัดหมายให้ส่งตัวแทนรายงานในกองลูกเสือครั้งต่อไป

4) ผู้กำกับเล่นิทานที่เป็นคติสอนใจ

5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2

- พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ชงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

- เกม – เพลง

- กิจกรรมตามเนื้อหา

1) ลูกเสือรายงานที่ละหมู่ ผู้กำกับเปิดโอกาสให้หมู่อื่นซักถามเพื่อความเข้าใจ และอภิปรายแสดงความคิดเห็นได้ จนครบทุกหมู่

- 2) ผู้กำกับชวนคิด และช่วยเพิ่มเติม ด้วยประเด็นคำถาม
 - ถ้าเราทำลายสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น ตัดต้นไม้ ทิ้งขยะลงบ่อน้ำ ใช้ยาฆ่าแมลง เผาขยะให้เกิดควันพิษ ฯลฯ จะมีผลต่อชีวิตของคนเราอย่างไร
 - ลูกเชื่อคิดว่าตนเองจะสามารถมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างไรบ้าง
- 3) มอบหมายให้หมู่ลูกเสาะหาข้อมูลเกี่ยวกับควันพิษ ซึ่งเป็นมลพิษทางอากาศและการป้องกัน เพื่อใช้ในกิจกรรมครั้งต่อไป
- 4) ผู้กำกับเล่านิทานที่เป็นคติสอนใจ
- 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวส์ ชักธงลง เลิก)

4.3 กิจกรรมครั้งที่ 3

- พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวส์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)
- เกม – เพลง
- กิจกรรมตามเนื้อหา
 - 1) หมู่ลูกเสาะร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่ผู้กำกับมอบหมาย และส่งตัวแทนรายงาน ดังนี้
 - ควันพิษซึ่งเป็นมลพิษทางอากาศ มีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง(การเผาขยะ เผาป่า ตัดต้นไม้ซึ่งช่วยดูดซับควันพิษจนป่าเหลือน้อยมาก)
 - ควันพิษมีผลต่อผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณนั้นอย่างไร(โรคทางเดินหายใจ หอบ หืด)
 - ลูกเชื่อคิดว่าตนเองจะมีส่วนในการป้องกันมลพิษอย่างไรบ้าง (ไปบอกคนในครอบครัว ญาติ เพื่อนบ้านให้งดเผาขยะ เผาหญ้า และอื่น ๆ ให้นำขยะอินทรีย์มาทำปุ๋ยแทนการเผา และกำจัดขยะอื่น ๆ อย่างถูกวิธีแทนการเผา และช่วยกันปลูกต้นไม้ให้มากขึ้น เพื่อดูดซับควันพิษ)
 - 2) สุ่มตัวแทนหมู่รายงาน 1 หมู่ ผู้กำกับนำอภิปรายให้หมู่อื่นเพิ่มเติม และสรุป
 - 3) ผู้กำกับช่วยเพิ่มเติมว่า เมื่อควันพิษลอยขึ้นไปถึงชั้นบรรยากาศที่ห่อหุ้มโลกควันเหล่านี้จะทำให้โลกร้อนขึ้นโดยทำตัวเหมือนกระจกสะท้อนความร้อนจากแสงอาทิตย์ให้กลับสู่ผิวโลกมากขึ้น ซึ่งจะมีผลกระทบต่อฤดูกาล และสิ่งแวดล้อมของโลกอย่างมาก
 - 4) หมู่ลูกเสาะประชุมแบ่งงานกันไปรณรงค์ ด้วยการบอกกับคนในครอบครัว ญาติ ๆ และเพื่อนบ้าน ให้งดการเผาขยะ เผาหญ้า หรือเผาตอข้าว และขอให้นำไปใช้หมักทำปุ๋ยแทน และช่วยกันปลูกต้นไม้ในชุมชนให้มากขึ้น
 - 5) ผู้กำกับเล่านิทานที่เป็นคติสอนใจ
 - 6) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวส์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

- สังเกต - ความมุ่งมั่นความรับผิดชอบและความสำเร็จในการทำงานระบบหมู่ของลูกเสาะ
- ตรวจสอบ - ความรู้ที่ถูกต้องจากการสำรวจและการบันทึกข้อมูล

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงป่าดงพงพี

ป่าดงพงพีของไทยเรานี้ดีเกินพอ
ถิ่นไทยนี้แดนสุขสันต์ หลากพรรณไม้งามสดสี
จอบและเสียมของเราก็มี

อย่ามัวรีรอ ขอเชิญช่วยกันขม้นขมิ
ตื่นเถิดเรายามเข้ามุงาน
สินทรัพย์ทวีด้วยกิจกรรม (ซ้ำ)

- เพลงต้นไม้มีประโยชน์

ป่าไม้ ไม้ผล พืชผัก
ใช้ทำเป็นอาหาร
ทำเครื่องมือเครื่องใช้
ป่าไม้ให้คุณค่าเลิศล้ำ
ช่วยดูดซับคงคา
ทำให้อากาศแจ่มใส

ประโยชน์มากนักนานัปการ
ทำเชื้อเพลิงฟืนถ่านสร้างบ้านอยู่อาศัย
ทำเสื้อผ้าสวมใส่และนำไปใช้ทำยา
เพราะช่วยให้ฝนตกตามกาลเวลา
มิให้นองไหลป่าท่วมท้นนาและไร่
เราจึงควรร่วมใจอย่าทำลายต้นไม้เลย

- เพลงทะเลแสนงาม

โอ้ทะเลแสนงาม ฟาสีครามสดใส
อยู่ทะเลเห็นปู ดูชิวห่มุปลา

มองเห็นเรือใบ เล่นอยู่ในทะเล
กุ่มหอยนานา อยู่ในท้องทะเล

- เพลงต้นไม้

ต้นไม้คือสิ่งแวดล้อม ย่อมความชุ่มชื้นชีวิต
เจ้าดูดูอากาศเป็นพิษ ทำให้ชีวิตสดชื่นยืนยาว
อากาศเป็นพิษชีวิตจะสั้น ต้นไม้เท่านั้น
ทั้งกันและแก้ ต้นไม้กำเนิดก่อเกิดทรัพย์แน่
ต้นไม้แน่นแท้ แก้วช่วยกัน

2. เกม

- เกมเสือกินวัว

วิธีเล่น

1. ให้ลูกเสือก เข้าแถวเป็นวงกลม จับมือกัน
2. เลือกลูกเสือก 2 คน คนหนึ่งให้เป็นวัว อีกคนหนึ่งให้เป็นเสือก
3. เมื่อได้ยินสัญญาณ เริ่มเล่น คนที่เป็นเสือก ต้องพยายาม จับคนที่ป็นวัวให้ได้ คนที่อยู่ในวงกลม คอยเปิดทางให้วัวหนี และคอยกันเสือกไม่ให้ผ่านไป ถ้าเสือกจับได้ก็ชนะ จะสลับกันเป็นเสือกหรือเปลี่ยนคู่ก็ได้

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
หน่วยที่ 7 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา
แผนการจัดกิจกรรมที่ 12 รู้เท่าทันสื่อโฆษณา

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือรู้เท่าทันสื่อและโฆษณาชวนเชื่อ

2. เนื้อหา/สาระ

2.1 การวิเคราะห์โฆษณาสินค้าที่โฆษณาในสื่อสิ่งพิมพ์

2.2 โทษของการโฆษณาและผลกระทบต่อผู้บริโภค

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 เกม – เพลง

3.2 สินค้าอุปโภค และบริโภคชนิดต่าง ๆ

4. กิจกรรมตามเนื้อหา

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม – เพลง

4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา

1) หมู่ลูกเสือเลือกสินค้าหมู่ละ 1 ชนิด และเล่นบทบาทสมมติเลียนแบบโฆษณาสินค้านั้น

2) ลูกเสือหมู่อื่น ช่วยกันคิดหาเหตุผลคัดค้านการโฆษณาสินค้าแต่ละชนิด

3) ผู้กำกับชวนคิดด้วยคำถามดังนี้

- กิจกรรมนี้ให้ข้อคิดอะไรบ้าง

- การโฆษณาสินค้าที่เกินความเป็นจริงจะมีผลต่อผู้บริโภคอย่างไร

4.4 ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสรุปหลักการในการเลือกซื้อสินค้า (1.ควรตรวจสอบข้อมูลของสินค้าว่าเป็นจริงตามคำโฆษณาหรือไม่ และไม่มีผลเสียต่อผู้บริโภค 2. เปรียบเทียบคุณภาพสินค้าและราคาจากผู้ผลิตหลายราย ให้มั่นใจว่าไม่ได้ขายเกินราคาที่ควรเป็น)

4.5 ผู้กำกับเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

4.6 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกต - การมีส่วนร่วมทำกิจกรรม และแสดงความคิดเห็น

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงสัญญาร่วมมือ

แดดส่องฟ้าเป็นสัญญายึดมั่น	พวกเราพร้อมกันร่วมใจจากบั้นพัฒนา
เพื่อการลูกเสือไทยก้าวไปข้างหน้า	ทุกสิ่งมีค่าเมื่อเรารวมใจ
เร่งกันเถิดหนามัวเฉยชาไม่ได้	มาเกิดเร็วไวเพื่อให้เด็กไทยศึกษา
เต็มความสามารถและเต็มเวลา	สมดังเจตนาเพิ่มปัญญาพาเพลิน
โลกสดใสพาหัวใจเริ่งรื่น	เด็กไทยสดชื่นเพราะการลูกเสือเราหนา
ตั้งใจรักเรียนพากเพียรวิชา	ชาติไทยพัฒนาการลูกเสือพาเจริญ

2. เกม

- เกมต่อยาว

วิธีการเล่น

1. ให้ลูกเสือแต่ละหมู่แข่งขันกัน โดยให้ยืนรวมกัน อยู่หลังเส้นเริ่ม
2. ผู้กำกับแจกกระดาษหนังสือพิมพ์ ให้หมู่ละ 1 แผ่น
3. เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ลูกเสือในแต่ละหมู่ ช่วยกันฉีกกระดาษเป็นเส้นโดยไม่ให้ขาดออกจากกัน โดยให้คนหนึ่งจักยกปลายกระดาษไว้ที่เส้นเริ่ม คนอื่น ๆ พยายามฉีกกระดาษให้ยาวที่สุด โดยไม่ให้ขาดออกจากกัน
4. เมื่อหมดเวลา ให้สัญญาณหยุด หมู่ใดฉีกกระดาษได้ยาวที่สุดเป็นหมู่ชนะ ให้หมู่อื่นกล่าวชมเชย

3. เรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

- โรคในฤดูหนาว

อากาศในฤดูหนาว เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการพักตัวของเชื้อโรคหลายชนิดโดยเฉพาะเชื้อไวรัส ซึ่งสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้นาน ๆ ในอากาศเย็น ๆ หากร่างกายปรับตัวไม่ทัน ในช่วงอากาศเปลี่ยนแปลงจะทำให้เชื้อไวรัสเหล่านี้ฉวยโอกาสเข้าสู่ร่างกาย โดยเฉพาะเด็กเล็ก และผู้สูงอายุ ซึ่งมักมีภูมิคุ้มกันต้านทานโรคต่ำ ทำให้เกิดโรคต่าง ๆ เช่น ปอดบวม ไข่ออกผื่น อีสุกอีใส เป็นต้น

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 7 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา

แผนการจัดกิจกรรมที่ 13 นาทีวิกฤต

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือตัดสินใจและเลือกทางเลือกแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้

2. เนื้อหา/สาระ

การตัดสินใจและเลือกทางเลือกแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า กรณีลูกเสือเห็นคนตกบ่อน้ำ

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 เชือก

3.2 ไม้

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวตมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม – เพลง

4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา

1) หมู่ลูกเสือร่วมกันคิดหาทางออกกรณี “เห็นคนตกบ่อน้ำ” ในประเด็น

- จะช่วย หรือไม่ช่วย เพราะอะไร
- ถ้าช่วย จะมีวิธีช่วยเหลือกี่วิธี แต่ละวิธีมีข้อดีและข้อเสียอย่างไร
- หมู่ตัดสินใจเลือกช่วยอย่างไร เพราะอะไร

2) สุ่มให้หมู่ลูกเสือรายงาน 1 - 2 หมู่ ผู้กำกับนำอภิปรายให้หมู่อื่นแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม และร่วมกันสรุป โดยผู้กำกับช่วยเพิ่มเติม

(วิธีช่วยคนตกน้ำหรือคนจมน้ำ ได้แก่ การร้องเรียกให้คนอื่นหรือผู้ใหญ่ช่วย การช่วยด้วยการโยนอุปกรณ์ที่ช่วยลอยตัวเช่น ห่วงยาง หมอนลม ขวดน้ำพลาสติก ลูกมะพร้าว รองเท้าฟองน้ำ ฯลฯ การช่วยด้วยการยื่นอุปกรณ์ เช่น ไม้ยาว ๆ เชือก และ การลงน้ำว่ายนํ้าออกไปช่วยซึ่งต้องมั่นใจว่านอกจากว่ายนํ้าเป็นแล้วต้องช่วยคนตกน้ำเป็นด้วย ไม่เช่นนั้นอาจถูกคนตกน้ำกัดรัดจนจมน้ำไปด้วย ลูกเสือต้องวิเคราะห์ให้ได้ว่า จะสามารถช่วยอย่างไรจึงจะรอดและปลอดภัยทั้ง 2 ฝ่าย เพื่อความปลอดภัยของลูกเสือ ควรต้องใช้วิธีร้องเรียกคนอื่นและผู้ใหญ่ช่วย ร่วมกับวิธีอื่น ๆ เช่น ถ้าไม่แน่ใจว่านํ้าลึกมากน้อยเพียงใด ให้โยนอุปกรณ์ที่ช่วยลอยตัว หรือยื่นไม้ยาวให้เกาะ ถ้ามั่นใจว่านํ้าไม่ลึก ลูกเสือมั่นใจว่าสามารถช่วยได้ ผู้ประสพภัยเป็นเด็กตัวเล็กกว่ามาก ก็อาจลงนํ้าไปช่วยได้)

3) หมู่ลูกเสือแข่งขันเกมเชือกช่วยชีวิต

- ลูกเสือแต่ละหมู่เข้าแถวตอนลึก นายหมู่ออกไปยืนห่างจากแถวประมาณ 5 เมตร สมมติว่าตกอยู่ในบ่อน้ำ

- เมื่อได้ยินสัญญาณสมาชิกในหมู่รีบผูกปลายเชือกตัวเองกับเชือกของสมาชิกที่ยืนติดกัน ด้วยเงื่อนพิรอดแล้วให้คนที่ยืนอยู่หัวแถวถือปลายเชือกไว้ด้านหนึ่ง อีกด้านหนึ่งเอาโดยให้นายหมู่ของตัวเอง เมื่อนายหมู่ของตัวเองได้เชือกแล้วให้ผูกเชือกกับเอาตัวเองด้วยเงื่อนบ่วงสายธนูเมื่อผูกเสร็จให้สมาชิกรีบดึงนายหมู่ตนเองเข้ามารวมกับสมาชิกคล้ายกับการ ช่วยดึงคนขึ้นจากบ่อน้ำ
- สืบราชการผูกเงื่อนของแต่ละหมู่ หมู่ไหนผูกได้ถูกต้องและทำเสร็จก่อนเป็นหมู่ที่ชนะ

4.4 ผู้กำกับเล่นนิทานที่เป็นคติสอนใจ

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวส์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกต - การมีส่วนร่วมทำกิจกรรมและการแสดงความคิดเห็น

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงร่วมใจ

(สร้อย) ร่วมใจ เราพร้อมใจ (3 ครั้ง) งานน้อยใหญ่พร้อมใจกันทำ
 พวกเราลูกเสือไทยต่างพร้อมใจสามัคคี น้ำใจเรากล้าผจญ บากบั่นอดทนหมั่นทำความดี
 ผู้กมิตรและมีไมตรีเหมือนดั่งน้องพี่รับความชื่นบาน (สร้อย)
 พวกเราลูกเสือไทย บุกป่าไปลุยน้ำเอง แม้เราจะฝ่าภัยพาล แต่จิตเบิกบานเพราะความปรองดอง
 ชมฟ้าและน้ำลำคลอง เสียงคึกคะนอง ร้องเพลงเพลีนใจ (สร้อย)

- เพลง กฏ – คำปฏิญาณ (สบายใจไทยแลนด์)

เราลูกเสือไทย เรื่องระเบียบวินัย เราต้องยึดมั่น กฏ – คำปฏิญาณพี่น้อง ต้องเอาใจใส่
 ช่วยกันทำงานไม่เกียจคร้านเราไม่น้อยหน้าใคร ร่วมใจ ร่วมจิต เพื่อให้ชาติไทยเราพัฒนา

- เพลง ทำดี

ลูกเสือสำรอง ต้องทำให้ดีที่สุด ดีที่สุด ดีที่สุด ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสำรอง

2. เกม

• เกมปิดตาหาหมู่

วิธีเล่น

1. แต่ละคนแยกออกจากหมู่ของตน เข้าแถวปะปนกับหมู่อื่นแล้วใช้ผ้าปิดตาตนเองไว้
2. เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณให้เล่นได้ ให้ทุกคนหาหมู่ของตนเองให้พบ โดยอาจส่งเสียงเรียกหากัน เมื่อพบแล้วจับมือกันไว้แล้วนั่งลงให้ครบทุกคน
3. เมื่อการเล่นยุติลง ให้หมู่อื่นๆ กล่าวคำชมเชย (เยล) ให้แก่หมู่ที่ทำสมาชิกของตนเองได้ครบก่อนหมู่อื่น ผู้กำกับอธิบายถึงประโยชน์ของเกม

3. ความรู้เรื่อง การป้องกันอุบัติเหตุทางน้ำ

การจมน้ำเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ทั่วโลก เสียชีวิต ปีละ 230,000 คน ในประเทศไทยจากสถิติของกระทรวงสาธารณสุขในปี 2551 มีผู้เสียชีวิตจากการจมน้ำ 4,065 ราย โดยร้อยละ 30 เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี รวม 1,229 ราย เฉลี่ยวันละ 4 ราย เด็กที่เสียชีวิตร้อยละ 50-80 วายน้ำไม่เป็น ในปี 2552 โดยเฉพาะช่วงปิดเทอมตั้งแต่เดือนมีนาคม – พฤษภาคมมีเด็กจมน้ำเสียชีวิตเกือบ 500 ราย เฉลี่ยวันละ 6 ราย ช่วงเวลาที่เกิดเหตุสูงสุดคือช่วงเที่ยงถึงหกโมงเย็น

จากการสำรวจเด็กไทยอายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวนกว่า 13 ล้านคน ในรอบ 5 ปี (พ.ศ. 2548 - 2552) พบ ว่าเด็กไทย 100 คน จะวายน้ำเป็นเพียง 17 คน โดยเด็กส่วนใหญ่เรียนว่ายน้ำเมื่ออายุ 9 ปีขึ้นไป

กระทรวง สาธารณสุขจึงกำหนดให้วันเสาร์แรกของเดือนมีนาคม เป็นวันรณรงค์ป้องกันเด็กจมน้ำของประเทศไทย เริ่มตั้งแต่ปี 2553 เป็นต้นไป โดยมุ่งหวังให้เด็กอายุ 6 ปีต้องสามารถว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอดได้ โดยตั้งเป้าหมายภายใน 10 ปีข้างหน้า เด็กไทยที่อายุครบ 7 ปี จะสามารถว่ายน้ำเป็นทุกคน เพื่อลดการเสียชีวิตของเด็กจากการจมน้ำ ได้ปีละ 100 คน เป็นอย่างน้อย การเรียนว่ายน้ำจึงเป็นวัคซีนป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำได้ดีที่สุด

แต่การว่ายน้ำเป็นกับการว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอดนั้นแตกต่างกัน พันเอกอดิศักดิ์ สุวรรณประกร ผู้อำนวยการหลักสูตรการว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอดสมาคมเพื่อช่วยชีวิตทางน้ำ ได้อธิบายถึงความแตกต่างของการว่ายน้ำเพื่อการแข่งขัน (Competition Swimming) กับการว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด (Survival Swimming) ไว้ดังนี้

การว่ายน้ำเพื่อการแข่งขัน (Competition Swimming) คือ การว่ายน้ำ 4 ท่ามาตรฐาน คือ ท่าฟรีสไตล์ ท่ากบ ท่ากรรเชียง ท่าผีเสื้อ ท่าที่ใช้ในการแข่งขันหรือ Competition Swimming เป็นหลักสูตรที่ใช้สอนว่ายน้ำมาตั้งแต่ 40 - 50 ปีที่แล้ว แต่คนที่สามารถว่ายน้ำเป็นทั้ง 4 ท่ามาตรฐาน บางคนเอาตัวรอดในน้ำไม่ได้ แม้จะว่ายน้ำเป็นก็ช่วยคนตกน้ำไม่เป็น ถูกคนตกน้ำกอดจมน้ำตายไปด้วยก็เยอะ ไม่รู้จักวิธีที่จะดูแล ป้องกันอุบัติเหตุทางน้ำเมื่อต้องทำกิจกรรมทางน้ำหรือเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งล้วนเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางน้ำ (ทั้งคนที่ว่ายน้ำเป็นและไม่เป็น)

การว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด (Survival Swimming) จะไม่เน้นการสอนท่าว่ายน้ำ 4 ท่ามาตรฐาน แต่จะเน้นวิธีการเอาชีวิตรอดในน้ำก่อน ได้แก่ การลอยตัวท่าต่าง ๆ ทั้งแบบนอนหงาย นอนคว่ำ ลูกหมากน้ำ สร้างความคุ้นเคยกับน้ำ ทักษะการหายใจสำหรับการว่ายน้ำ (Bobbing หรือ Proper Breathing) การเคลื่อนที่ไปในน้ำด้วยการเดิน การลอยตัวเคลื่อนที่ การเคลื่อนที่ไปในน้ำด้วยท่าคว่ำตัวและท่าหงายตัว (ท่าเตะเท้าคว่ำ ท่าเตะเท้าหงาย)

การว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด ไม่ใช่การเรียนว่ายน้ำเพียงอย่างเดียว แต่เพื่อความปลอดภัยทางน้ำจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยทางน้ำ (Water Safety Knowledge) ได้แก่ เรื่องทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับภัยอันตรายทางน้ำที่มี และที่อาจเกิดขึ้นได้ภายในบ้านพัก (จมน้ำในถังสี กะละมังซักผ้า โถงน้ำ) รอบ ๆ บริเวณบ้าน (แอ่งน้ำใต้ถุนบ้าน) แหล่งน้ำเสี่ยงในชุมชน (ฝาท่อระบายน้ำชำรุด ไม่ได้ปิด ขุดบ่อเพื่อทำการก่อสร้าง คันคอนกรีตขอบรางระบายน้ำในชุมชน) จนถึงอันตรายทางน้ำจากการเดินทางและท่องเที่ยว รวมทั้งการทำกิจกรรมทางน้ำต่าง ๆ (การเล่นเรือใบ ตกปลา พายเรือ ดำน้ำ) เป้าหมายเพื่อให้ทุกคนรู้ว่า ภัยอันตรายทางน้ำนั้นอยู่ที่ไหน ตรงไหน จุดใดเป็นจุดเสี่ยง จะได้เตรียมการป้องกันไว้ก่อน

2. การเอาชีวิตรอดจากอุบัติเหตุทางน้ำ (Self Rescue) ทักษะแรก ก็คือ ว่ายน้ำให้เป็น จะเคลื่อนที่ไปในน้ำด้วยท่าอะไรก็ได้ ทักษะการว่ายน้ำมาตรฐานมี 4 ท่า คือ ฟรีสไตล์ กบ กรรเชียง ผีเสื้อ ทักษะที่ 2 คือ การว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด คือสุดยอดวิชา ที่จะทำให้คนเราไม่จมน้ำตาย ได้แก่ ทักษะการลอยตัวแบบต่าง ๆ และการรู้จักนำอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อยู่กับตัวเรามาเป็นชูชีพ เช่น รองเท้าแตะพองน้ำ ขวดน้ำดื่มพลาสติก เป็นต้น

3. การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางน้ำ (Water Rescue) คือ การช่วยคนตกน้ำ หรือคนจมน้ำ ด้วยวิธีที่ถูกต้องและปลอดภัย สำหรับทุกคน ทุกระดับอายุ ตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ คนว่ายน้ำไม่เป็นไปจนถึงผู้ใหญ่ที่ว่ายน้ำเก่ง ๆ ให้รู้จักวิธีการช่วยผู้ประสบภัยทางน้ำ ซึ่งได้แก่ การร้องเรียกให้คนอื่นหรือผู้ใหญ่ช่วย การช่วยด้วยการโยนอุปกรณ์ การช่วยด้วยการยื่นอุปกรณ์ การลงน้ำว่ายน้ำออกไปช่วยผู้ประสบภัย เราช่วยอย่างไรจึงจะรอดและปลอดภัยทั้ง 2 ฝ่าย

4. การปฐมพยาบาล การกู้ชีพด้วยการผายปอดและนวดหัวใจ (Cardio-Pulmonary Resuscitation) จะ กล่าวถึงทฤษฎีและฝึกปฏิบัติให้รู้และเข้าใจเหตุและผลว่า ทำไมการผายปอดจึงสามารถช่วยเพิ่มโอกาสการรอดชีวิตให้แก่ผู้ประสบภัย

น้ำเป็นสิ่งมีค่าอย่างหนึ่งของมนุษย์ มนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ถ้าขาดน้ำ อย่าให้น้ำเป็นฆาตกรคร่าชีวิตคนในครอบครัว มาช่วยกันสร้างวัคซีนป้องกันภัยในช่วงปิดเทอม ฤดูร้อนด้วยการเรียนหลักสูตร การว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด

ที่มา : <http://gotoknow.org/ask/coladisak/10294> , <http://www.thairath.co.th/content/edu/68899>
<http://www.thaipost.net/x-cite-kidz/060310/18902> ,
<http://www.thaihealth.or.th/node/5090>

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
หน่วยที่ 9 รักและศรัทธาสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์
แผนการจัดกิจกรรมที่ 14 ธงลูกเสือ

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือรู้จักธงประจำกองลูกเสือสำรองของโรงเรียน

2. เนื้อหา/สาระ

ธงประจำกองลูกเสือสำรองของโรงเรียน

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 ธงลูกเสือสำรอง

3.3 อุปกรณ์การวาดภาพ

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม – เพลง

4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา

1) ผู้กำกับนำธงประจำกองลูกเสือสำรองของโรงเรียน มาให้ลูกเสือได้สัมผัสและอธิบายถึงความสำคัญของธงและวิธีการใช้ธงในโอกาสต่างๆ

2) ลูกเสือบอกถึงความรู้สึกภาคภูมิใจที่ตนเองเป็นลูกเสือซึ่งถือเป็นพระราชมรดกที่ลูกเสือได้รับพระราชทานจากพระมหากษัตริย์ (ภาพในหลวงและราชวงศ์แห่งชุดลูกเสือ)

3) ลูกเสือแต่ละหมู่วาดภาพธงประจำกองลูกเสือสำรอง ในกระดาษรูป ระบายสีให้สวยงาม

4.4 ผู้กำกับเล่นนิทานที่เป็นคติสอนใจ

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกต - การสะท้อนความรู้สึกภาคภูมิใจของลูกเสือที่เป็นลูกเสือของพระเจ้าอยู่หัว

5.2 ตรวจสอบ - ผลงานการวาดที่สังเกต จัดทำธงประจำกองลูกเสือสำรอง

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงในหมู่ลูกเสือ

ในหมู่ลูกเสือ	เมื่อเรามาพร้อมอยู่
ต่างรู้จักันดี	ว่าหน้าที่ทุกอย่าง
ต้องช่วยกันทำ	ทำไมเว้นว่าง
งานทุกอย่าง งานทุกอย่าง	จะเสร็จโดยง่ายตาย

- ฉันรักเมืองไทย

ใครจะรักใคร ๆ ฉันรักเมืองไทยของฉันเมืองเดียว เมืองไหนฉันไม่ข้องเกี่ยว (ซ้ำ)
รักเดียวใจเดียวฉันรักเมืองไทย

(สร้อย) ฉันรักพระเจ้าอยู่หัว ฉันรักพระราชินี ฉันรักพื้นปฐพี เมืองฉันมีอยู่ชั่ว อยู่น้ำ
เรามาสามัคคี ใครหาญราวีเรารบสุดใจ ใครอย่าเข้ามาทำใหญ่ (ซ้ำ)

ใครล้ำแดนไทยเตรียมพร้อมยอมพลี (สร้อย)

ใครจะรักใคร ๆ ฉันรักเมืองไทยจำไว้จงจำ ใครอย่าเข้ามาเหยียบย่ำ (ซ้ำ) ไทยไม่ใจ
ด่าถ้าท่านมาดี

2. เกม

- เกมจับหมูเข้าเล้า

วิธีการเล่น

1. ให้ลูกเสือแต่ละหมู่เข้าแถวตอนลึก โดยมีระยะห่างระหว่างหมู่ 2 เมตร และแต่ละหมู่มีจำนวนสมาชิกเท่ากัน
2. ให้แต่ละหมู่เลือกลูกเสือที่มีรูปร่างใหญ่และแข็งแรง ออกมาเป็นเจ้าของเล้า และให้ไปยืนอยู่ในเขตเล้า ซึ่งอยู่ห่างจากเส้นเริ่ม 4 เมตร
3. เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้เจ้าของเล้าวิ่งไปล้อมสมาชิกในหมู่ของตน ซึ่งสมมติว่าเป็นลูกหมูมายังเล้า โดยขณะล้อมลูกหมู จะต้องไม่ทำให้ทำลูกหมูถูกพื้น และนำไปวางไว้ในเล้าของตน
4. หมูใดเสร็จก่อน และปฏิบัติได้ถูกต้องถือว่าชนะ ให้หมู่อื่นกล่าวชมเชย

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 11 คุณธรรม จริยธรรม

แผนการจัดกิจกรรมที่ 15 ทำดีที่สุด

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ลูกเสือสำรอง ประพฤติตนตามคติพจน์ของลูกเสือสำรองทำดีที่สุด

2. เนื้อหา/สาระ

การจัดตั้งชมรมคนทำดี

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 แบบบันทึกความดี

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม – เพลง

4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา

1) ทบทวนคำปณิธาน กฎและคติพจน์ของลูกเสือสำรอง

2) ตัวแทนลูกเสือแต่ละหมู่ออกมาเล่าประสบการณ์ของตนเองที่ได้ปฏิบัติตนตามกฎและคติพจน์ของลูกเสือสำรอง

- การแสดงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์

- ไม่ทำตามใจตัวเอง

- ทำดีที่สุด

3) ผู้กำกับร่วมสนทนา วิเคราะห์ ลูกเสือรุ่นพี่ที่ทำประโยชน์ต่อโรงเรียนและสังคม หรือรุ่นที่ได้รับรางวัลประเภทต่าง ๆ

4) มอบหมายลูกเสือสำรองแต่ละหมู่ สัมภาษณ์การทำดีของลูกเสือรุ่นพี่ หมู่ละอย่างน้อย 2 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดเข้าแฟ้ม “คนดี รุ่นพี่ที่ทำดีที่สุด” หรือทำ รายงาน เรื่อง “คนดีศรีโรงเรียน”

5) ร่วมกันสรุปพฤติกรรมหรือการกระทำที่ตรงกับคำว่า “ทำดีที่สุด”

6) ลูกเสือสำรองสังเกตความดีที่เพื่อน บุคคลในครอบครัว และความดีที่ตนเองทำ หรือสิ่งที่จะนำมาเป็นแบบอย่าง บันทึกลงแบบบันทึกความดีทุกวัน ภายใน 1 สัปดาห์ (7 วัน)

วันที่ เดือน พ.ศ.....	
ผู้ที่ทำดีคือ	วันนี้ฉันทำดีคือ
ความดีที่กระทำ	ความรู้สึก/ความคิดเห็นของฉัน

4.4 ผู้กำกับเล่านิทานที่เป็นคติสอนใจ

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวส์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตและบันทึกข้อมูลประสบการณ์การทำดีของลูกเสือจากการรายงานของลูกเสือแต่ละหมู่

5.2 ติดตาม สังเกต ตรวจสอบ การบันทึกความดีของลูกเสือ

- การมองหาความดีของเพื่อนและบุคคลใกล้เคียง แล้วชื่นชมยินดี
- การทำความดีตามแบบของตน

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงตะลุมลูกเสือสำรอง

ลูกเสือสำรอง ต้องทำหน้าที่ จงรักภักดี
ต่อชาติ ศาสนา ทั้งองค์กษัตริย์ รักยิ่งชีวา
เราต้องรักษา หน้าที่ของตน ยึดมั่นในกฎ
เพื่อความรุ่งโรจน์ บำเพ็ญประโยชน์ แก่เหล่าปวงชน
ทำตามรุ่นพี่ ไม่ตามใจตน ลูกเสือทุกคน ทำดีที่สุด

- เพลงคติพจน์ลูกเสือสำรอง

เราลูกเสือสำรอง	เราต้องทำความดี
คติพจน์เรามี	ทำให้ดีที่สุดเอ๋ย

2. เกม

● เกมนำทาง

วิธีเล่น

ให้ลูกเสือคนหนึ่งปิดตาไว้แล้วนำของที่เตรียมไว้ไปซ่อนยังจุดๆ หนึ่งต่อจากนั้นให้คนที่ปิดตานั้นเปิดตาและออกค้นหาว่าของนั้นซ่อนอยู่ที่ไหน ลูกเสือคนอื่นจะบอกทิศทางของสิ่งของนั้นได้โดยพูดเพียงว่า ซ้าย ขวา หน้า หลัง ของสิ่งของนั้นให้กับผู้ค้นหา

การตัดสิน

ผู้ค้นหาจะต้องเดินไปตามทิศทางที่ลูกเสือบอกจนกว่าจะค้นพบสิ่งของนั้นแล้วก็เปลี่ยนคนอื่นเข้ามาหาของบ้าง

3. นิทานที่เป็นคติสอนใจ

● สุนัขป่ากับลูกแกะ

วันหนึ่งลูกแกะตัวหนึ่ง กำลังดื่มน้ำอยู่ในลำธาร สุนัขป่าตัวหนึ่ง ผ่านมาพบเข้า จึงร้องตวาดว่า “เจ้าทำให้น้ำที่ข้าดื่มสกปรกหมด เจ้าจะต้องถูกลงโทษ” ความจริงเจ้าสุนัขป่ากำลังหิวและจะพาลหาเหตุกับลูกแกะน้อยเพื่อกินเป็นอาหารเสียต่างหาก

“แต่ท่านสุนัขป่า” ลูกแกะตอบอย่างสุภาพ “ขอความกรุณาเถิดขอให้ท่านใช้เหตุผล ข้าดื่มน้ำอยู่ที่นี้ ห่างจากที่ท่านกำลังดื่มน้ำมากเหลือเกิน ข้าจะทำให้ น้ำขุ่นได้อย่างไร”

“เออ ถึงแม้เจ้าจะอยู่ไกลอย่างนั้นก็ตาม เจ้าก็ยังทำให้น้ำขุ่นอยู่ที่นั่นแหละ” สุนัขป่าแยกเขี้ยวคำราม “ยิ่งไปกว่านั้น” ข้ายังบังเอิญรู้ว่า เจ้าแอบนิทานว่าร้ายข้า เมื่อข้าอยู่ลับหลังเจ้าอีกด้วย”

“แต่ท่านสุนัขป่า” ลูกแกะตอบ “ข้าจะไปนิทานว่าร้ายท่านได้อย่างไรในเมื่อข้าเพิ่งเกิดมาได้เมื่อไม่กี่เดือนนี้เอง”

“ถ้าหากว่าไม่ใช่เจ้าที่นิทานว่าร้ายข้า ก็คงเป็นพี่ชายของเจ้าเป็นแน่”

“แต่ข้าลูกโทน ไม่มีพี่ ไม่มีน้องนี่”

“ถ้าไม่มีพี่เจ้า หรือตัวเจ้าเอง ก็คงเป็นคนใดคนหนึ่งในพวกเจ้านั้นแหละ รวมทั้งคนเลี้ยงแกะและสุนัขด้วย ข้ารู้ดีว่า ข้าถูกนิทานว่าร้ายอย่างไรบ้าง และตัวเจ้า จะต้องได้รับโทษแทน”

ว่าแล้ว ก็ตรงเข้าขย้ำลูกแกะกินเป็นอาหาร

นิทานเรื่องนี้ ให้คติสอนใจว่า จงพยายามหลีกเลี่ยงคนพาล

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 12 สัมพันธภาพและการสื่อสาร

แผนการจัดกิจกรรมที่ 16 การสื่อสารทางบวก

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : เพื่อให้ลูกเสือมีทักษะในการสื่อสารที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกที่ดี
2. เนื้อหา/สาระ : การสื่อสารทางบวก
3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ : แผนภูมิเพลง
4. กิจกรรม
 - 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
 - 4.2 เกม - เพลง
 - 4.3 หมูลูกเสือร่วมกันคิดคำพูดและท่าทางที่ลูกเสือไม่ชอบ และไม่ยอมให้ใครมาใช้กับลูกเสือ หมูละ 1 เรื่อง และให้ช่วยกันเปลี่ยนเป็นคำพูดและท่าทางที่ลูกเสือชอบอยากให้พูดกับลูกเสือแบบนั้น เตรียมข้อหมบทบาทสมมติ เป็น 2 รอบ รอบแรกแบบที่ลูกเสือไม่ชอบ รอบที่ 2 เปลี่ยนเป็นแบบที่ลูกเสือชอบ นำเสนอในกองลูกเสือ ใช้เวลาหมูละไม่เกิน 3 นาที
 - 4.4 ลูกเสือแต่ละหมู่แสดงบทบาทสมมติ หมูละ 2 รอบ รอบแรกเป็นแบบที่ไม่ชอบ และรอบที่ 2 เป็นแบบที่ชอบ
 - 4.5 ผู้กำกับ ตั้งคำถาม ชวนคิด
 - 1) คำพูดและท่าทาง ที่ลูกเสือไม่ชอบมักเป็นคำพูดและท่าทางอย่างไร ทำไมจึงไม่ชอบ (ล้อเลียน ตำว่า ประชด กำกวมไม่เข้าใจ ดูถูก รังเกียจเหยียดหยาม ฯลฯ ที่ไม่ชอบเพราะทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดี)
 - 2) คำพูดและท่าทางที่ลูกเสือชอบมักเป็นคำพูดและท่าทางอย่างไร ทำไมจึงชอบ (สุภาพ จริงใจ เข้าใจได้ชัดเจน ให้กำลังใจ ให้ความภาคภูมิใจ ให้ความเป็นมิตร ฯลฯ ที่ชอบเพราะเกิดความรู้สึกที่ดี)
 - 3) ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้และการนำไปใช้ (สิ่งที่เราไม่ชอบคนอื่นก็ไม่ชอบเช่นกัน จึงควรใช้คำพูดและท่าทางที่เราชอบ กับเพื่อนเพื่อสร้างมิตร)
 - 4.6 ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
 - 4.7 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)
5. การประเมินผล
สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และแสดงความคิดเห็น

ภาคผนวก

1. เกม

- การแข่งขันคิดแปลก

1. ลูกเสือแต่ละหมู่ร่วมกันคิดถึงสิ่งที่มีลักษณะกลม มีสีเหลือง มาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ภายในเวลา 5 นาที
2. การตัดสิน - หมู่ไหนบอกสิ่งที่มีลักษณะกลมมีสีเหลือง มากที่สุด และคิดได้แปลกมากที่สุด เป็นหมู่ที่ชนะ (สะสมแต้ม)

2. เพลง

- เพลง สวัสดิ์

เมื่อเจอกันเราทักกันสวัสดิ์ (สวัสดิ์คะ, สวัสดิ์ครับ)
เมื่อผิดพลั้งขออภัยขอโทษที (ขอโทษคะ, ขอโทษครับ)
เมื่อจากไปยกมือไหว้สวัสดิ์ (สวัสดิ์คะ, สวัสดิ์ครับ)
ผู้ใดมีจิตไมตรีขอขอบคุณ (ขอบคุณคะ, ขอบคุณครับ)

3. บทความที่เป็นคติ

- สักวา

สักวาหวานอื่นมีหมีนแสน	ไม่เหมือนมันพจมานที่หวานหอม
กลื่นประเทียบเปรียบดวงพวงพยอม	อาจจะน้อมจิตโน้มด้วยโลมลม
แม้อลอลามหยามหยาบไม่ปลาบปลื้ม	ดังดุดตี้มระเฝ้าที่เข็ดขม
ผู้ดีไพร่ไม่ประกอบชอบอารมณ์	ใครฟังชม เมินหน้าระอายเอย

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
หน่วยที่ 12 สัมพันธภาพและการสื่อสาร
แผนการจัดกิจกรรมที่ 17 ไม่ล้อกันได้ไหม **เวลา 1 ชั่วโมง**

1. จุดประสงค์

ตระหนักถึงผลเสียของการล้อกันในหมู่เพื่อน และมีวิธีการสื่อสารเพื่อแก้ไขปัญหา

2. เนื้อหา/สาระ

- 2.1 การสื่อสารเพื่อแก้ปัญหา
- 2.2 ผลเสียของการล้อเลียนในหมู่เพื่อน
- 2.3 การป้องกันความรุนแรง

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ แผนภูมิเพลง

4. กิจกรรมตามเนื้อหา

- 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)
- 4.2 เกม – เพลง
- 4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา

1) ผู้กำกับลูกเสือชวนคิดชวนคุย

- “ใครเคยถูกเพื่อนล้อบ้าง ยกมือขึ้น” ให้เอามือลง
- ขออาสาสมัคร 1 – 2 คนที่เคยถูกล้อมาแล้วให้เพื่อนฟังทีละคน โดยผู้กำกับคอยตั้งคำถามชวนคิดชวนคุย

- “หนูถูกล้อว่าอย่างไร/ทำไมเพื่อนจึงล้อเช่นนั้น/เมื่อถูกล้อหนูมีความรู้สึกอย่างไร/มีปฏิกิริยาโต้ตอบอย่างไร/ทำไปแล้วเกิดผลอะไรตามมาบ้าง/อยากบอกอะไรกับคนที่ล้อหนูบ้าง

2) ตั้งคำถามให้ลูกใจคิด

- ทำไมบางคนจึงชอบล้อคนอื่น เขาทำเพราะอะไร? (สนุกอยากแกล้งให้อาย)
- เรื่องที่เอามาล้อกัน มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร (จุดอ่อน ปมด้อยของคนอื่น)
- คนที่ถูกล้อจะเป็นอย่างไรบ้าง เขาสนุกหรือไม่ (ไม่สนุก/ไม่ชอบ/อายจนไม่อยากมาโรงเรียน/โกรธจนมีเรื่องทะเลาะหรือใช้กำลัง)

- คิดว่าการล้อเล่นกันในหมู่เพื่อนควรมีขอบเขตอย่างไร (ไม่ทำในสิ่งที่เพื่อนไม่ชอบ เช่นไม่ตอกย้ำจุดอ่อนหรือปมด้อย ไม่ทำให้เพื่อนเสียใจ หรืออับอายขายหน้า)

3) จับคู่ให้ลูกเสือคุยกัน “สมมติว่าตนเองถูกล้อและไม่ชอบ ลูกเสือ คิดว่าควรจะมีวิธีบอกเพื่อนอย่างไรให้เขาเข้าใจเลิกล้อเรา

4) สุ่มถามความเห็นครูช่วยเพิ่มเติม(ใช้หลักการสื่อสารเพื่อแก้ไขความขัดแย้ง 3 ขั้นตอน)

- บอกความรู้สึกต่อเหตุการณ์ที่เกิดเช่น “ไม่ชอบเลย ฉันทายมากที่เธอมาล้อฉันแบบนี้”

- บอกความต้องการของเรา เช่น “ขอร้องละ เลิกล้อฉันซะที”
- ถามความเห็นเขา เช่น “ได้ไหม” “เธอทำได้ไหม”

5) ผู้กำกับและลูกเสือ ร่วมกันสรุปขั้นตอนการสื่อสารเพื่อแก้ไขความขัดแย้ง และสรุปแนวคิดที่ได้รับ

4.4 ผู้กำกับเล่านิทานที่เป็นคติสอนใจ

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย, ตรวจ, ทำแกรนด์ฮาวล์, ชงลง, เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตและสอบถามถึงความคิด ความเชื่อของลูกเสือต่อการล้อกันในหมู่เพื่อนทำให้เกิดความรุนแรง และการสื่อสารที่ดี หยุดความรุนแรงได้

ภาคผนวก

1. เพลง

● เพลงบริการ

(สร้อย) บริการ บริการ งานที่พวกเราทำ เป็นประจำ เราทำไปไม่เคยคิดรวนเร เอ้ (ซ้ำต้น)

เก็บกวาดเราทำทุกสิ่ง ไม่เคยคิดที่จะเบื้อ

เพราะเราเป็นลูกเสือ ช่วยเหลือหน้าที่บริการ(สร้อย)

เก็บกวาดเราทำทุกอย่าง สะอาดทุกทางที่ผ่าน

หน้าที่ทุก ๆ สถานที่ เรานั้นบริการทั่วไป (สร้อย)

● เพลงปยุ่นน้อย

ปยุ่น น้อย ลอย ลอย ไปหาดวงดาว

ปยุ่น ขาว ขาว ขาว ดวงดาวยินดี

ปยุ่นนี้ เมล็ดน้อย ลอยไปตามลม

ดาวกล่าวชม เมล็ดปยุ่นน้อย ล่องลอยนภา

(โซคดี โซคดี โซคดี โซคดี โซคดี โซคดี) (ซ้ำทั้งเพลง)

2. เกม

● เกมฉันสั่งว่า

วิธีเล่น

1. ให้แต่ละหมู่เข้าแถวตอนลึก เลือกลูกเสือ ออกมาเป็นผู้ออกคำสั่งหมู่ละ 1 คน ให้ผลัดกันออกคำสั่งอะไรก็ได้ ประมาณ 2 คำสั่ง

2. ถ้าผู้ออกคำสั่งพูดว่า “ฉันสั่งว่านั่งลง” ให้ลูกเสือทุกคนนั่งลงทันที ถ้าใครนั่งช้าต้องออกจากการเล่น ถ้าผู้ออกคำสั่งพูดว่า “ ยืนขึ้น” โดยไม่ได้พูดว่า “ฉันสั่งว่า” นำหน้าคำสั่ง ทุกคนต้องอยู่ในท่าเดิม ใครปฏิบัติตามต้องออกจากการเล่น

3. เล่นกันไปเรื่อย ๆ เมื่อเลิกเล่นแล้วหมู่ใดมีสมาชิกเหลือมากที่สุด เป็นหมู่ชนะ ให้หมู่อื่นกล่าวคำชมเชย

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 13 จิตอาสา/บริการ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 18 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

ลูกเสือสามารถขอความช่วยเหลือและเคลื่อนย้ายผู้ป่วยโดยใช้เก้าอี้

2. เนื้อหา/สาระ

ในการช่วยเหลือผู้ป่วยอุบัติเหตุที่มีน้ำหนักมาก ลูกเสือควรมีความสามารถในการขอความช่วยเหลือ และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยเก้าอี้

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 ใบความรู้

3.3 อุปกรณ์การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์ ร้องขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เกม – เพลง

4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา

1) ผู้กำกับขออาสาสมัครลูกเสือ 1 – 2 คน เล่าประสบการณ์ในการพบผู้ป่วยที่ประสบอุบัติเหตุ ลูกเสือได้เคยช่วยเหลืออย่างไรบ้าง

2) ผู้กำกับตั้งคำถามให้หมู่ลูกเสือช่วยกันคิด “ถ้าลูกเสือไปพบผู้ป่วยประสบอุบัติเหตุ ที่ตัวใหญ่กว่าลูกเสือมาก ลูกเสือจะมีวิธีช่วยเหลือเขาอย่างไร”

3) ผู้กำกับสุ่มถาม 1 – 2 หมู่ แล้วให้หมู่ที่เหลือเพิ่มเติม และสรุป

4) ผู้กำกับเพิ่มเติมถึงวิธีการขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

5) ผู้กำกับอธิบายและสาธิตการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยเก้าอี้

6) หมู่ลูกเสือทดลองเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยเก้าอี้จนมั่นใจว่าทำได้

7) หมู่ลูกเสือเล่นเกมการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยโดยใช้เก้าอี้

- หมู่ลูกเสือเข้าแถวตอนลึก ให้สมาชิกที่แข็งแรงที่สุด 2 คน ยืนในแนวห่างจากแถว 5 เมตรมีเก้าอี้ 1 ตัว

- เมื่อผู้กำกับให้สัญญาณเริ่มเล่นให้สมาชิก 2 คนยกเก้าอี้มารับสมาชิกที่เข้าแถวและยกกลับไปที่เส้นจนครบทุกคน หมู่ไหนเสร็จก่อนถือว่าชนะ

4.4 ผู้กำกับสรุปวิธีการขอความช่วยเหลือและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยเก้าอี้

4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

สังเกตการมีส่วนร่วมทำกิจกรรม และตรวจสอบการปฏิบัติของลูกเสือ

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงลูกเสือบริการ

ลูกเสือเราอยู่ไหน สบายดีหรือบอกมา โอสบายอุรา เรานั้นหนาพร้อมบริการ

- เพลงห้ามเลือด

บาดแผลมีซัด	กดและมัดทันใด
เลือดไม่หยุดไหล	ก็อย่าได้ปล่อยปละ
ต้องขันชะเนาะให้หยุด (ซ้ำ)	รัดเอาความเย็นประคบไว้นะ
เลือดออกในอวัยวะ	จำไว้จะอย่าได้กินอะไรเลย
กระดุกหักไซรั	อย่าเคลื่อนไหวไปแฮ
ห้ามเลือดทำแผล	สะอาดแน่เป็นดี
จงเอาไม้ตามกระดูกห่อ (ซ้ำ)	นำส่งโรงพยาบาลอย่าได้รอรี
เลือดกำเดาไหลหนึ่งแฉกหน้าซี	กดใต้คางน้ำแข็งวางหน้าผากเอย

2. เกม

- เกมเดินลูกไก่

วิธีเล่น

1. ให้ลูกเสือ แต่ละหมู่เข้าแถวตอนลึก จัดให้ทุกหมู่มีจำนวนสมาชิกเท่า ๆ กัน
2. ให้ทุกคนนั่งลง ใช้มือขวาจับข้อเท้าขวา มือซ้ายจับข้อเท้าซ้าย
3. เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้แต่ละหมู่เดินแถวตามกันไปอ้อมที่หมาย ไม่ให้มือหลุดและไม่ให้ ลูกขึ้น แล้วกลับมาเข้าที่เดิม
4. หมู่ใดทำเสร็จก่อนและทำได้ถูกต้อง เป็นหมู่ชนะ ให้หมู่อื่นกล่าวชมเชย

3. เนื้อหาประกอบกิจกรรม

การขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

เมื่อลูกเสือสำรอง- เนตรนารีสำรองพบผู้ป่วยที่ประสบอุบัติเหตุ หรืออันตราย ต้องรีบให้การช่วยเหลือปฐมพยาบาล แต่ถ้าผู้ป่วยมีอาการเกินความสามารถของตนต้องขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ หรือให้ใครไปตามผู้ใหญ่มารับที่เร็วที่สุด และจำไว้เสมอว่า ต้องทำเช่นนี้เสมอ แม้จะได้เรียนรู้วิธีปฐมพยาบาลเป็นอย่างดี และได้เคยช่วยเหลือผู้อื่นมาบ้างแล้วก็ตาม การขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ให้ปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

1. ต้องแจ้งให้ทราบที่เกิดเหตุอะไรขึ้น ผู้ป่วยได้รับอุบัติเหตุหรืออันตรายอะไร
2. เหตุเกิดขึ้นที่ไหน
3. ผู้ป่วยมีอาการอย่างไร
4. แจ้งให้ผู้ใหญ่ทราบทันทีด้วยว่า จะต้องเตรียมอุปกรณ์ใดบ้างที่จำเป็น
5. การพูดขอความช่วยเหลือต้องพูดสั้นๆ ให้ชัดเจน เข้าใจง่าย เพื่อที่จะให้ผู้ให้ความช่วยเหลือมาได้ทันเวลา

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 13 จิตอาสา/บริการ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 19 การปฐมพยาบาล : แผลงัดต่อ

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์

ลูกเสือสามารถปฐมพยาบาลผู้ที่ถูกแผลงัดต่อ

2. เนื้อหา/สาระ

การปฐมพยาบาลเมื่อแผลงัดหรือต่อ

3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

3.1 แผนภูมิเพลง

3.2 นิทาน

3.3 อุปกรณ์ ปัจจุบันพยาบาล

4. กิจกรรม

4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)

4.2 เกม – เพลง

4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา

1) ให้ลูกเสือเล่าประสบการณ์ถูกแผลงัดหรือต่อและวิธีปฐมพยาบาล

2) ผู้กำกับอธิบายและสาธิตวิธีการปฐมพยาบาลเมื่อถูกแผลงัดหรือต่อ

3) ให้ลูกเสือฝึกการปฐมพยาบาลและผู้กำกับให้ข้อเสนอแนะ

4) ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ ที่เกี่ยวข้องกับการปฐมพยาบาลให้ลูกเสือฟัง

5) สรุปสาระและการนำไปใช้ประโยชน์ เพื่อการช่วยเหลือผู้อื่นต่อไป

4.4 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

5. การประเมินผล

ประเมินจากการปฏิบัติจริง

- การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเมื่อถูกแผลงัดต่อ

ภาคผนวก

1. เพลง

- มาร์ชปฐมพยาบาล

นักปฐมพยาบาล	งานของเราชั้นต้น
คือคิดจะช่วยคน	ที่ป่วย กะทันหัน
หากใจหยุดเต้น	ก็หมวดเฟ้น และผายปอดพลัน
เลือดออกมากนั้น	เร็วไว ห้ามไว้ก่อน
จับนอนตะแคง	เครื่องแต่งกาย นั้นช่วยคลายผ่อน
ชบ เชา ฝ่านอน	ห้ามให้ยา ห้ามอาหาร
ให้ความอุ่นพอ	และรีบตามหมोजัดการ
เราต้องช่วยพยาบาล	ก่อนนำส่งหมอ

- เพลงเกียรติศักดิ์ลูกเสือ

ลูกเสือ ลูกเสือ ไว้เกียรติชิลูกเสือชาย ลูกเสือ ลูกเสือ ไว้ลายชิลูกเสือไทย
รักเกียรติ รักวินัย แข็งแรง และอดทน เราจะบำเพ็ญตน ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

2. เนื้อหาประกอบกิจกรรม

- การปฐมพยาบาลเมื่อแมลงกัดต่อย

แมลงบางชนิดเมื่อกัดหรือต่อย จะเกิดอาการเจ็บปวดเพราะสารพิษจากแมลงเข้าไปในร่างกาย แมลงมีพิษ ได้แก่ ตะขาบ แมลงป่อง แมงมุม ผึ้ง ต่อ และแตน เป็นต้น เมื่อถูกแมลงมีพิษบางชนิดกัดหรือต่อยจะมีอาการคัน บวม บริเวณแผลมีสีแดง ปวด หรือเป็นผื่นแดง แล้วแต่ชนิดของแมลงที่กัดหรือต่อย ให้ปฐมพยาบาลดังนี้

1. แมลงบางชนิดมีเหล็กในที่ปลายหาง เช่น ผึ้ง ต่อ แตน แมงป่อง เมื่อต่อยแล้วจะปล่อยเหล็กในไว้ ต้องรีบถอนเหล็กในออกด้วยการใช้มือกดปากแผลให้เหล็กในไหลขึ้นมาแล้วใช้แหนบดึงออกมา หรือใช้ลูกกุญแจที่มีรูกดทับแผล ให้รูลูกกุญแจอยู่ตรงกลางเหล็กใน แล้วใช้แหนบค่อยๆ คีบดึงออกมา

2. แมลงบางชนิดจะปล่อยน้ำพิษไว้ด้วยให้บีบบริเวณรอบรอยกัดต่อย เพื่อให้ น้ำพิษซึมออกมา

3. ล้างบริเวณที่ถูกต่อยด้วยสบู่หลายๆครั้ง หรือใช้แอมโมเนีย ยาหม่อง ยาแดง ดีเกลือ ทิงเจอร์ไอโอดีน ทาบริเวณที่ถูกต่อย

4. เมื่อมีอาการเจ็บปวดให้ใช้น้ำแข็งประคบบริเวณที่ถูกต่อย

5. ถ้ายังไม่หายปวดหรือปวดมากให้กินยาแก้ปวด

6. หากปวดหรือบวมมากให้นำส่งโรงพยาบาลหรือสถานอนามัยเพื่อให้แพทย์รักษา

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 14 รักและหวงแหนสาธารณสมบัติของชุมชน / ชาติ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 20 รักสาธารณสถานในท้องถิ่น

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : เพื่อให้ลูกเสือสามารถสำรวจและรักษาสาธารณสมบัติในชุมชน
2. เนื้อหา/สาระ : สำรวจสาธารณสมบัติในชุมชน และรักษาสาธารณสมบัติให้อยู่ในสภาพดี
3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์
 - 3.1 แผนภูมิเพลง
 - 3.2 วัสดุ - อุปกรณ์สำหรับการทำความสะอาด
4. กิจกรรม
 - 4.1 กิจกรรมครั้งที่ 1
 - พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ชงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)
 - เกม - เพลง
 - กิจกรรม
 - 1) มอบหมายพื้นที่ให้ลูกเสือแต่ละหมู่ ออกสำรวจสถานที่สาธารณประโยชน์ใกล้โรงเรียนเช่นที่อ่านหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน วัด ฯลฯ
 - 2) รายงานในกองลูกเสือ และสรุปว่าแต่ละหมู่จะเลือกพัฒนาสถานที่แห่งใด
 - 3) ลูกเสือแต่ละหมู่วางแผนทำความสะอาด/พัฒนา สถานที่ที่หมู่รับผิดชอบ และนัดหมายจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับทำความสะอาดในครั้งต่อไป
 - 4) ผู้กำกับเล่นิทานที่เป็นคติสอนใจ
 - 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)
 - 4.2 กิจกรรมครั้งที่ 2
 - พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ชงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)
 - เกม - เพลง
 - กิจกรรม
 - 1) ปฏิบัติตามที่วางแผนไว้ โดยผู้กำกับคอยควบคุมดูแล อย่างใกล้ชิด
 - 2) ประชุมประเมินถึงการทำงานปัญหาที่เกิดขึ้นและข้อควรปรับปรุงแก้ไขการทำงานภายในหมู่ของตน ในคราวต่อไป
 - 3) เก็บรวบรวมภาพและบันทึกการดูแลรักษาสาธารณสมบัติแต่ละครั้ง
 - 4) ผู้กำกับเล่นิทานที่เป็นคติสอนใจ
 - 5) พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)
5. การประเมินผล

สังเกต - ความสามารถในการวางแผน - การปฏิบัติงาน

ตรวจสอบความเรียบร้อยของผลงาน การทำความสะอาดสถานที่ในชุมชน

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลง สวรรค์บันดาล

สวรรค์บันดาล...ดลให้เรามา	ให้เราสองมาพบกันวันใหม่
อบรมครั้งนี้ดีอกดีใจ	เริ่งรื่นกันไปไม่รู้โรยรา
จะอยู่แห่งไหน	เตือนใจเตือนตา
จะอยู่เมืองฟ้า	เตือนตาเตือนใจ สวรรค์บันดาล

- ในหมู่ลูกเสือ

ในหมู่ลูกเสือเมื่อมารวมอยู่ ต่างคนต่างรู้กันดีว่า หน้าที่ทุกอย่าง ต้องช่วยกันทำ
ทำไมเว้นว่าง งานทุกอย่าง งานทุกอย่าง จะเสร็จได้ง่ายดาย

2. เกม

- เกมมังกรกินหาง

วิธีเล่น

แบ่งลูกเสือออกเป็น 3-4 แถว จับเอวต่อกันเป็นแถว คนที่ยืนอยู่หัวแถวเป็นปากมังกร คนที่ปากมังกรพยายามไล่จับคนท้ายแถวของมังกรตัวอื่น ๆ ถ้าแถวใดถูกจับได้ก็ต้องต่อกัน ในที่สุดจะมีแถวเดียวเป็นมังกรหางยาวแล้วหัวมังกรไล่จับหางมังกรของตัวเองการตัดสินใจ หัวมังกรจะต้องไล่จับหางมังกรของตัวเองให้ได้การเล่นเกมนี้อาจสิ้นสุดลง

- เกมทำตามนายหมู่

วิธีเล่น

1. ให้ลูกเสือเข้าแถวเป็นวงกลมใหญ่ เปลี่ยนสลับนายหมู่กัน ให้นายหมู่แต่ละคน ไปยืนในวงกลมกึ่งกลางแถวของหมู่ โดยหันหน้าเข้าหาหมู่
2. เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ผลัดกันแสดงท่าละหมู่ โดยให้นายหมู่ คิดท่าแสดง 1 ท่า เช่น แหงนหน้า อ้าปาก ยกแขนซ้าย และยกเท้าขวายืนไปด้านหลัง ฯลฯ ลูกเสือทั้งหมู่ ต้องปฏิบัติตามนายหมู่ให้เหมือนโดยเร็ว นับจำนวนคนที่ทำถูกไว้
3. ให้นายหมู่คนต่อไปแสดง โดยคิดท่าแสดงตามความต้องการของตนเอง ลูกเสือยืนล้อมอยู่ปฏิบัติตาม
4. หลังจากแสดงครบทุกหมู่แล้ว ให้นายหมู่ที่มีจำนวนสมาชิกในกลุ่มปฏิบัติได้ถูกต้องมากที่สุด เป็นหมู่ชนะ ให้นายหมู่อื่น ๆ กล่าวคำชมเชย

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 15 รับผิดชอบปัญหาสังคม

แผนการจัดกิจกรรมที่ 21 ต้านภัยห่างไกลยาเสพติด

เวลา 1 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์ : เพื่อให้ลูกเสือตระหนักถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติดที่อยู่ใกล้ตัว
2. เนื้อหา/สาระ : ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและอนาคตของ เด็กและเยาวชนลูกเสือจึงควรตระหนักในโทษและพิษภัยของยาเสพติดและหลีกเลี่ยงให้ห่างไกล
3. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ : 3.1 แผนภูมิเพลง 3.2 ขวดน้ำ และถ้วยน้ำ
4. กิจกรรม
 - 4.1 พิธีเปิดประชุมกอง (ทำแกรนด์ฮาวล์, ธงขึ้น, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ, แยก)
 - 4.2 เกม – เพลง
 - 4.3 กิจกรรมตามเนื้อหา
 - 1) หม้อลูกเสือแข่งขันกรอกน้ำลงขวดโดยผู้กำกับแจกน้ำที่บรรจุเต็มขวดให้หม้อละ 1 ขวด และแจกถ้วยพลาสติกให้ลูกเสือคนละ 1 ใบ การแข่งขัน แบ่งเป็น 2 รอบ
รอบที่ 1 ให้นายหมู่เทน้ำในขวดแจกใส่ถ้วยของลูกเสือในหม้อทุกคนจนหมดขวด แล้วให้ลูกเสือแต่ละคนกรอกน้ำในถ้วยลงขวดจนหมด นายหมู่เอาขวดน้ำมาเปรียบเทียบกัน น้ำในขวดของหมู่ใดมีมากที่สุดเป็นผู้ชนะ แต่ละหมู่เก็บขวดน้ำของตนไว้เปรียบเทียบกับรอบที่ 2
รอบที่ 2 ผู้กำกับแจกขวดน้ำขวดใหม่ ให้หม้อลูกเสื่อดำเนินการเหมือนรอบแรก แต่ให้ทุกคนหมุนรอบตัวเอง 3 รอบก่อนกรอกน้ำกลับลงขวด ทุกหม้อนำขวดน้ำมาเปรียบเทียบกันหมู่ใดเหลือมากที่สุดเป็นผู้ชนะ
 - 2) ผู้กำกับให้นายหมู่หน้าขวดน้ำของหมู่ในรอบแรก มาเทียบกับรอบที่ 2 แล้วตั้งคำถามว่าในกองลูกเสือว่า “ทำไมน้ำในรอบที่ 2 ของทุกหมู่ จึงเหลือน้อยกว่าในรอบแรก”
 - 3) ผู้กำกับสุ่มถาม 2 – 3 คน แล้วสรุปว่า การหมุนรอบตัวนั้น เปรียบเหมือนการใช้ยาเสพติด ซึ่งมีผลเสียต่อสติปัญญาและความสามารถของคนผู้นั้น จึงทำให้กรอกน้ำแล้วหกมากกว่าตอนที่ไม่หมุนตัว
 - 4) ให้ลูกเสือจับคู่คุยกัน ช่วยกันคิดว่ายาเสพติดใกล้ตัวที่ลูกเสารู้จัก มีอะไรบ้าง และจะหลีกเลี่ยงได้อย่างไร
 - 5) ผู้กำกับสุ่มถาม 2 – 3 คู่ และให้ คู่อื่น ๆ เพิ่มเติม ผู้กำกับช่วยเพิ่มเติม และ สรุป (ไม่ลองใช้ยาเสพติด / ขอร้องด้วยความหวังใ้ให้คนในครอบครัวเล็ก บุหรี่ และเหล้า)
 - 4.4 ผู้กำกับให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์
 - 4.5 พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)
5. การประเมินผล
สังเกต - การมีส่วนร่วมทำกิจกรรม และการแสดงความคิดเห็น

ภาคผนวก

1. เพลง

- เพลงยาเสพติด

ดื่มเหล้าทำลายชีวิต
ลูกเสือไม่ควรนิยม
มอร์ฟิน ผีน เอโรอิน
ทดลองกับอบายมุข

ยาเสพติดทำลายสังคม
ไม่ควรชื่นชมสูบบุหรี่กัญชา
ทำร้ายร่างกายเหี่ยวแห้งโรยรา
จะต้องทนทุกข์ตลอดเวลา

2. เกม

- เกมบอลม้า

วิธีเล่น

1. แบ่งลูกเสือออกเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งยืนเป็นวงกลมใหญ่ อีกฝ่ายหนึ่งเข้าไปยืนในวงกลม ฝ่ายแรกถือลูกบอลไว้ 2 ลูก
2. เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้ฝ่ายที่ยืนเป็นวงกลม โยนลูกบอลเข้าไปในวงกลม ฝ่ายที่ยืนในวงกลมต้องคอยแย่งลูกบอลให้ได้ แล้วขว้างฝ่ายเดียวกัน คนที่ถูกขว้างต้องคอยหลบแต่ห้ามหนีออกนอกวง ใครถูกบอลขว้างต้องออกจากการเล่น
3. ฝ่ายที่ยืนเป็นวงกลม หยิบลูกบอลโยนเข้าไปในวงกลมใหม่ และเล่นกันไปเรื่อย ๆ ให้ทั้ง 2 ฝ่ายผลัดเปลี่ยนหน้าที่กันเล่นบ้าง
4. หลังจากเลิกเล่นแล้ว ให้กล่าวคำชมเชยแก่คนที่ไม่ได้ออกจากการเล่น

3. ข้อคิดที่เป็นประโยชน์

จากข่าวสารในหนังสือพิมพ์รายวัน ข่าววิทยุ โทรทัศน์ ข่าวในท้องถิ่น ที่เกี่ยวกับโทษ หรือผลกระทบจากยาเสพติด

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

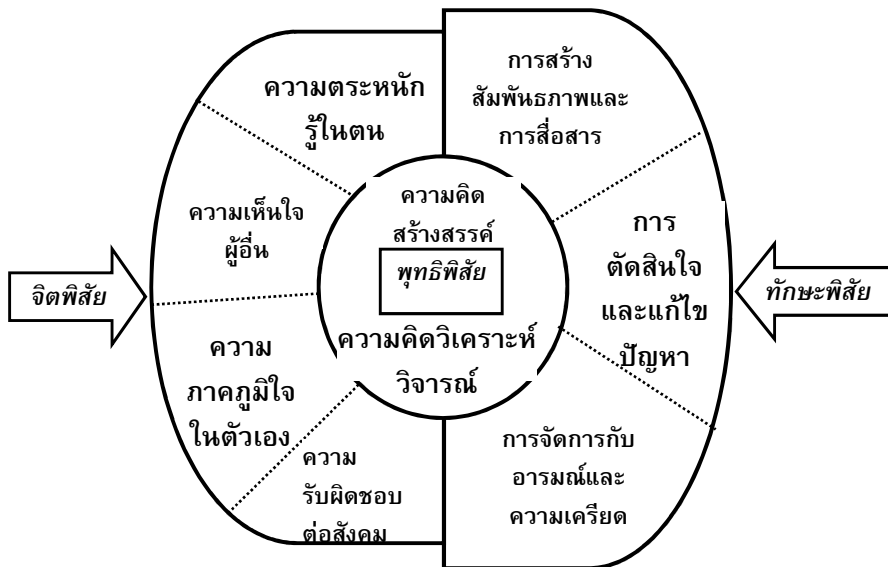
ทักษะชีวิตกับกิจกรรมลูกเสือ

◇ ความหมายและองค์ประกอบทักษะชีวิต

ทักษะชีวิต เป็นความสามารถทางจิตสังคม ที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต

องค์ประกอบทักษะชีวิต มี 12 องค์ประกอบ จัดเป็น 6 คู่ โดยแบ่งตามพฤติกรรมการเรียนรู้ 3 ด้าน ดังนี้

องค์ประกอบทักษะชีวิต 6 คู่ 3 ด้าน

แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบของทักษะชีวิต

1. ด้านพุทธิพิสัย เป็นองค์ประกอบร่วมและเป็นพื้นฐานของทุกองค์ประกอบ ได้แก่
 - ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์ แยกแยะ ข้อมูล ข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัว
 - ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวาง โดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ จัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการแก้ปัญหา
2. ด้านจิตพิสัย หรือ เจตคติ มี 2 คู่ คือ
 - คู่ที่ 1 ความตระหนักรู้ในตนเอง และ ความเห็นใจผู้อื่น
 - คู่ที่ 2 เห็นคุณค่าตนเอง และ ความรับผิดชอบต่อสังคม

- **ความตระหนักรู้ในตนเอง** เป็นความสามารถในการค้นหาและเข้าใจในจุดดีจุดด้อยของตนเอง และความแตกต่างที่ตนเองมีกับบุคคลอื่น ไม่ว่าจะในแง่ความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น สุขภาพ ฯลฯ

- **ความเข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น** เป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกและ เห็นอกเห็นใจบุคคลที่แตกต่างกับเรา ไม่ว่าจะในด้านเพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น วัย สุขภาพ ฯลฯ

- **เห็นคุณค่าตนเอง** เป็นความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เช่น ความมีน้ำใจ รู้จักให้ รู้จักรับ คำนับ และภูมิใจในความสามารถด้านต่าง ๆ (สังคม ดนตรี กีฬา ศิลปะ การเรียน ฯลฯ) ของตนเอง โดยมีได้มุ่งสนใจอยู่แต่ในเรื่องรูปร่าง หน้าตา เสน่ห์ หรือความสามารถทางเพศ ฯลฯ เท่านั้น

- **ความรับผิดชอบต่อสังคม** เป็นความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีส่วนรับผิดชอบในความเจริญหรือเสื่อมของสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคม มีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับความภูมิใจในตนเอง เพราะคนที่เห็นคุณค่าตนเองจะมีแรงจูงใจที่จะทำดีกับผู้อื่นและสังคมมากขึ้น

3. ด้านทักษะพิสัยหรือทักษะ ประกอบด้วย 3 คู่ คือ

คู่ที่ 1 การสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ

คู่ที่ 2 การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา

คู่ที่ 3 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

- **ทักษะการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร** เป็นความสามารถในการใช้คำพูดและภาษาท่าทาง เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเองและความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่ายหนึ่ง

- **ทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา** เป็นความสามารถในการรับรู้ปัญหาและ สาเหตุของปัญหา หาทางเลือกได้หลากหลาย วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือก และตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด

- **ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด** เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ตนเอง ประเมินและรู้เท่าทันว่าอารมณ์จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตนอย่างไร และเลือกใช้วิธีจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้เหมาะสม การจัดการความเครียดเป็นความสามารถในการรับรู้ระดับความเครียดของตนเอง รู้สาเหตุ หาทางแก้ไข และมีวิธีผ่อนคลายความเครียดของตนเองอย่างเหมาะสม

◇ ทักษะชีวิตกับการพัฒนาเยาวชน

เมื่อแบ่งเด็กออกเป็น 3 กลุ่ม คือเด็กปกติ เด็กกลุ่มเสี่ยง และเด็กที่มีปัญหาแล้ว ทักษะชีวิตจะเป็นกลยุทธ์สำคัญในการส่งเสริมภูมิคุ้มกันทางสังคม ให้กับเด็กปกติ และเด็กทุกคน สำหรับเด็กกลุ่มเสี่ยงต้องมีการสอนทักษะชีวิตเฉพาะแต่ละปัญหา มีครูที่ปรึกษาและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนรองรับ เด็กที่มีปัญหาแล้วใช้การดูแลเป็นรายบุคคล และระบบส่งต่อยังวิชาชีพเฉพาะที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์การพัฒนาเยาวชน

เป้าหมาย	จุดมุ่งหมาย	มิติของบริการ	กลยุทธ์	ผู้ปฏิบัติ
เด็กปกติ/ เด็กทุกคน	มั่นคง/เป็น สุข	ส่งเสริม	ทักษะชีวิต	ครู
เด็กกลุ่ม เสี่ยง	ปกติ มั่นคง/เป็น สุข	ป้องกัน	การเป็น ที่ปรึกษา (ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน)	ครูที่ปรึกษา
เด็กมี ปัญหา	ปกติ	แก้ไข	ให้การ ปรึกษา/ส่ง ต่อ	ครูแนะแนว /ระบบ บริการ เฉพาะ

ตัวอย่างทักษะชีวิตเฉพาะ

ทักษะชีวิตสำหรับลูกเสือด้านภัยยาเสพติด

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์
คิดวิเคราะห์	รู้/เข้าใจ ภัยอันตรายและความเสี่ยงต่อปัญหาสารเสพติด
คิดสร้างสรรค์	หาแนวทางในการป้องกันตนเองและผู้อื่น
ตระหนักรู้ในตน	ตระหนักว่าสารเสพติดเป็นภัยใกล้ตัว ต้องรู้เท่าทันและหลีกเลี่ยง
เข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น	เข้าใจ/เห็นใจผู้ได้รับผลกระทบจากสารเสพติด
เห็นคุณค่าตนเอง/ รับผิดชอบสังคม	ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง/ป้องกันตนเองและผู้อื่นจากปัญหาสารเสพติด
สื่อสารและสร้าง สัมพันธภาพ	เตือน/ปฏิเสธ/ให้คำปรึกษา/มีที่ปรึกษา
ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล/มีทางออกที่เหมาะสมต่อปัญหาต่าง ๆ
จัดการอารมณ์และ	ไม่เกิดปัญหาอารมณ์/จิตใจ อันจะนำไปสู่การใช้

ทักษะชีวิตสำหรับลูกเสือประชาธิปไตย

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์
คิดวิเคราะห์	รู้/เข้าใจ หลักการประชาธิปไตยที่ถูกต้อง
คิดสร้างสรรค์	มีแนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยสำหรับตนเองและผู้อื่น
ตระหนักรู้ในตน	ตระหนักในความสำคัญของการรักษาและใช้สิทธิของตนเองในทางที่ถูกต้อง
เข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น	ยอมรับและเคารพในสิทธิของผู้อื่น
เห็นคุณค่าตนเอง/ รับผิดชอบสังคม	ตระหนักว่าประชาธิปไตยเริ่มที่ตนเองตนเองต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการสร้างสรรค์ประชาธิปไตยในสังคม
สื่อสารและสร้าง สัมพันธภาพ	ชักชวน/รณรงค์/ปชส.สร้างความเข้าใจ/ปฏิเสธ/ให้คำปรึกษา/หาคำปรึกษา/จัดการความขัดแย้ง
ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล/มีทางออกที่เหมาะสมต่อปัญหาต่าง ๆ
จัดการอารมณ์และ ความเครียด	ไม่เกิดปัญหาอารมณ์/จิตใจ อันจะนำไปสู่การใช้ อารมณ์และความรุนแรงในการแก้ปัญหา

ทักษะชีวิตเพื่อป้องกันเอดส์

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์
คิดวิเคราะห์	รู้/เข้าใจ ธรรมชาติการดำเนินโรค หลักการติดต่อ/ไม่ติดต่อ การดูแลรักษา การป้องกัน วิเคราะห์สถานการณ์เสี่ยงได้
คิดสร้างสรรค์	มีแนวทางในการป้องกันเอดส์สำหรับตนเองและผู้อื่น
ตระหนักรู้ในตน	ตระหนักว่าเอดส์และเพศเป็นเรื่องใกล้ตัว รู้เท่าทัน ความเสี่ยง
เข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น	เห็นใจผู้ได้รับผลกระทบจากเอดส์/ เคารพในสิทธิ/ ยอมรับการอยู่ร่วมกันในสังคม
เห็นคุณค่าตนเอง/ รับผิดชอบสังคม	ตระหนักถึงคุณค่าที่แท้ซึ่งเป็นคุณค่าภายในตัวคน ไม่ใช่วัตถุและคุณค่าภายนอก/เพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบและปลอดภัย
สื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ	เตือน/ปฏิเสธ/ให้คำปรึกษา/หาคำปรึกษา
ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล/มีทางออกที่เหมาะสมต่อ ปัญหาต่าง ๆ
จัดการอารมณ์และความเครียด	เน้นการจัดการอารมณ์และความรู้สึกทางเพศมีวิธีระบายออกได้เหมาะสม

ทักษะชีวิตสำหรับลูกเสือคุณธรรมความเป็นไทย

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์
คิดวิเคราะห์	วิเคราะห์และประเมินผิดถูกของตนเองและสังคมได้ตามความเป็นจริง
คิดสร้างสรรค์	มีแนวทางในการปรับตัว พัฒนาตนเองและสังคมไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ
ตระหนักรู้ในตน	รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้/มีเป้าหมายที่เป็นคุณค่าของชีวิต
เข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น	ยอมรับนับถือและซาบซึ้งในความดีและคุณค่าของผู้อื่น
เห็นคุณค่าตนเอง/ รับผิดชอบสังคม	ภูมิใจในคุณค่าที่อยู่ภายในตนเอง ซาบซึ้ง/เห็นคุณค่า/ส่งเสริมคุณธรรม ความเป็นไทยในสังคม

กระบวนการเรียนการสอนด้านเจตคติ เป็นความคิดความเชื่อที่มีความรู้สึกประกอบอยู่ด้วย ระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน มีได้ตั้งแต่น้อยสุดคือ **ตระหนัก รับรู้ สนใจ** → **ตอบสนอง** → **ยอมรับ** → **สร้างค่านิยม** → **สูงสุด** คือ **การสร้างลักษณะนิสัยจากค่านิยม**

สำหรับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ยากกว่า เพราะมีเจตคติและพฤติกรรมเดิมอยู่แล้ว การจะแทนที่ด้วยสิ่งใหม่จึงต้องการการพิสูจนอย่างมั่นใจ มีระดับขั้นการเปลี่ยนแปลงดังนี้ **เข้าใจแนวคิด** → **เห็นคุณค่า** → **เชื่อว่าเป็นไปได้** → **มองเห็นแนวทางปฏิบัติ** → **ลงมือทดสอบ** → **พึงพอใจการทดสอบ** → **ฝึกปฏิบัติในชีวิตจริง** → **ปฏิบัติจนเป็นนิสัย**

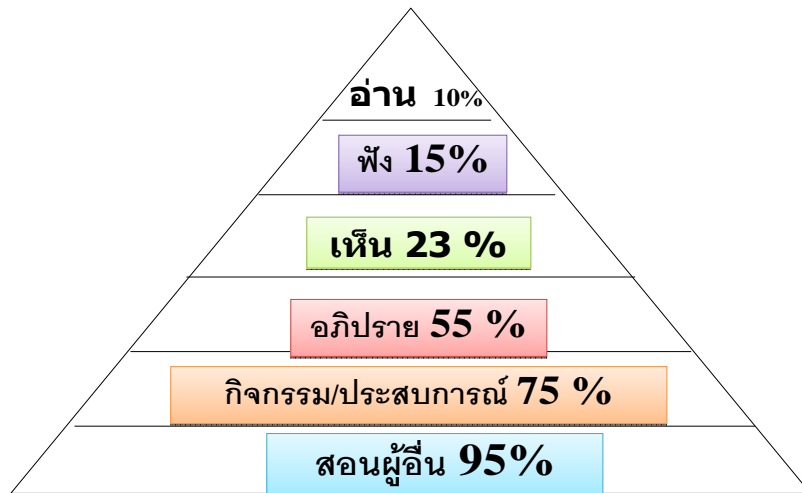
คุณธรรม จริยธรรม เป็นการเรียนรู้ด้านจิตวิญญาณ ซึ่งเป็นเรื่องของคุณค่าและความดีงาม การปลูกฝังในเรื่องนี้จึงควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็กเล็ก และต่อเนื่องไปจนโต

◇ ทักษะชีวิตสร้างได้อย่างไร

สร้างได้ด้วย 2 วิธีการใหญ่ ๆ คือ

1. เกิดจากการเรียนรู้เองตามธรรมชาติ ขึ้นกับประสบการณ์และการมีแบบอย่างที่ดี ดังนั้นจึงไม่มีทิศทางแน่นอน และกว่าจะเรียนรู้ก็อาจช้าเกินไป

2. สร้างโดยกระบวนการเรียนการสอน ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ที่ได้กได้เรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มผ่านกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่เด็กต้องมีส่วนร่วมทั้งทางร่างกายคือลงมือปฏิบัติ และทางความคิดคือการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์กัน เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ร่วมกัน

วิธีเรียนรู้ของบุคคล

การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

- **สร้างความรู้ (Construction)** กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง
- **ปฏิสัมพันธ์ (Interaction)** กิจกรรมต้องส่งเสริมปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและแหล่งความรู้ที่หลากหลาย
- **เป็นกระบวนการ (Process Learning)**
- **มีส่วนร่วม (Physical Participation)** มีส่วนร่วมด้านร่างกาย ลงมือกระทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ
- **มีการประยุกต์ใช้ (Application)**

การมีส่วนร่วมทางสติปัญญาทำให้เกิดทักษะชีวิต 2 องค์ประกอบแกนหลักคือความคิดวิเคราะห์ และความคิดวิจารณ์

ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เด็กได้ฝึกองค์ประกอบทักษะชีวิต ด้านทักษะทั้ง 3 คู่ คือการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา การจัดการอารมณ์และความเครียด

การฟังความคิดเห็นของคนอื่น ทำให้เข้าใจคนอื่นมากขึ้น และไตร่ตรองทำความเข้าใจและตรวจสอบตนเอง เป็นองค์ประกอบทักษะชีวิตด้านเจตคติคือ การเข้าใจตนเอง และเข้าใจเห็นใจผู้อื่น

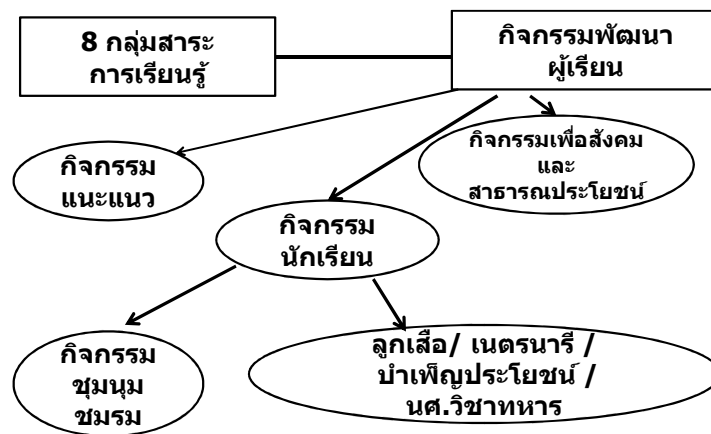
การได้รับการยอมรับจากกลุ่ม การทำงานสำเร็จได้รับคำชม ทำให้เกิดความภูมิใจและเห็นคุณค่าตนเอง นำไปสู่ความรับผิดชอบมากขึ้น ทั้งต่อตนเองและสังคม

◆ ทักษะชีวิต และทักษะการดำรงชีวิต

ทักษะชีวิตเป็นความสามารถทางจิตสังคม เพื่อใช้จัดการกับปัญหารอบๆตัว ในขณะที่ทักษะการดำรงชีวิตเป็นทักษะที่ใช้ในกิจวัตรประจำวัน ในเรื่องพื้นฐานของชีวิต มักเป็นทักษะทางกายภาพ เช่น การแต่งตัว การทำอาหาร การออกกำลังกาย การใช้ชีวิตในค่าย เป็นต้น

การจะเพิ่มภูมิคุ้มกันทางสังคมให้กับเยาวชนในสภาพสังคมปัจจุบัน จึงต้องจัดให้มีการเรียนการสอนที่สร้างทักษะชีวิตให้มากที่สุด ทั้งการเรียนการสอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งโครงการนี้เป็นการพัฒนากิจกรรมลูกเสือให้มาเน้นทักษะชีวิตมากขึ้น

การสอนทักษะชีวิต

◆ กระบวนการลูกเสือ (Scout movement)

ตามคำนิยามของลูกเสือโลก

เป็นกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องสำหรับเยาวชน เพื่อสร้างเยาวชนที่มีจิตใจเสียสละ รับผิดชอบและอุทิศตนแก่สังคม ด้วยวิธีการลูกเสือ จากแนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน -2552 สพฐ.

เป็นกระบวนการทางการศึกษาส่วนหนึ่ง ซึ่งมุ่งพัฒนา สมรรถภาพของบุคคล ทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจ และศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีงาม ไม่กระทำตนเป็นปัญหาของสังคม และดำรงชีวิตอย่างมีความหมาย และสุขสบาย

◆ หลักการลูกเสือ (Scout principle) ลูกเสือโลกเน้นที่หน้าที่หลัก 3 ประการ

1. ต่อตนเอง พัฒนาตนเองทั้งด้าน ร่างกาย สติปัญญา จริยธรรม จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ
2. ต่อผู้อื่น คือการเคารพ ให้เกียรติ ช่วยเหลือผู้อื่น รวมถึงสังคมและสิ่งแวดล้อม
3. ต่อพระเจ้า (จิตวิญญาณ) คือการแสวงหาและดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีความหมาย

ลูกเสือไทยมีหลักการ 5 ข้อคือ

1. รับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
2. เข้าร่วมพัฒนาสังคม ยอมรับ เคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีผู้อื่น และเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งธรรมชาติและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก
3. มีศาสนาเป็นหลักยึดทางใจ
4. จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และประเทศชาติ
5. ยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

◇ วิธีการลูกเสือโลก (Scout method) มี 8 องค์ประกอบ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 เยาวชนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้ใหญ่มีหน้าที่ช่วยเหลือและส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในกลุ่ม

กลุ่มที่ 2 มีกิจกรรมที่บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเยาวชนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

กลุ่มที่ 3 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ยึดมั่นต่อคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
2. ใช้ระบบสัญลักษณ์เป็นแรงกระตุ้นไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาตนเอง
3. ระบบหมู่ (กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน)
4. เรียนรู้ใกล้ชีวิตธรรมชาติ
5. เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ/เกม
6. เรียนรู้จากการบริการผู้อื่น

◇ วิธีการลูกเสือไทย (ตามหลักสูตรแกนกลาง 2551) มี 7 องค์ประกอบคือ

1. ความก้าวหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. การสนับสนุนโดยผู้ใหญ่
3. ยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎ
4. การใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน
5. ระบบหมู่
6. การศึกษาธรรมชาติ
7. เรียนรู้จากการกระทำ

◇ วิธีการลูกเสือสร้างทักษะชีวิตได้อย่างไร

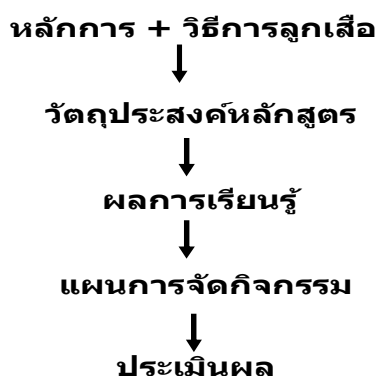
วิธีการลูกเสือ มีองค์ประกอบครบทั้ง 5 ประการ ของกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง การสร้างทักษะชีวิตทั้งองค์ประกอบ เกิดขึ้นด้วยกิจกรรมดังตารางต่อไปนี้

วิธีการลูกเสือสร้างทักษะชีวิตได้อย่างไร

องค์ประกอบ	กิจกรรม
คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์	อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ต้อง คิดวิเคราะห์/สังเคราะห์ ตลอดเวลา จัดกิจกรรมให้คิดนอกกรอบ งานศิลป์ การแสดง งานฝีมือ ฯลฯ
ตระหนักรู้ในตน เข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น	การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นจากภายในตัวเด็ก เป็นผล จากปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ ในกลุ่ม ได้ทำความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ฝึกที่จะ ยอมรับและเคารพในสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น
เห็นคุณค่าตนเอง/ รับผิดชอบสังคม	การยอมรับจากเพื่อน ทำชิ้นงานสำเร็จ คำชมเชย จากเพื่อนและผู้ใหญ่ การเคารพให้เกียรติซึ่งกันและ กันส่งผลให้มีวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวมมากขึ้น
สื่อสารและสร้าง สัมพันธภาพ	ประสบการณ์ ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม การทำงานร่วมกัน
ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	การเรียนรู้และการฝึกฝน
จัดการอารมณ์ และความเครียด	

◇ การพัฒนาหลักสูตรลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต

จากหลักการและวิธีการลูกเสือ นำมาสู่วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งใช้กำหนดผลการเรียนรู้ และจัดทำแผนการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกัน

หลักสูตรลูกเสือเดิมใช้วิชาเป็นตัวตั้งในการกำหนดวัตถุประสงค์หลักสูตรและเน้นไปที่ทักษะการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นทักษะที่ใช้ในกิจวัตรประจำวันในเรื่องพื้นฐานของชีวิต การจะปรับให้เป็นกิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิตจึงได้ใช้เหตุการณ์สำคัญ และสภาพปัญหาในชีวิตจริงของเด็กแต่ละวัย มาเป็นตัวตั้งในการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร โดยพิจารณาร่วมกับวัตถุประสงค์หลักสูตรลูกเสือโลก และแนวทางการพัฒนาลูกเสือไทย 8 ประการ เมื่อรวบรวมและตัดทอนส่วนที่ซ้ำซ้อนออกไปสรุปได้เป็นแนวทางพัฒนาลูกเสือ 4 ด้าน คือ ด้านร่างกายและสิ่งแวดล้อม /ด้านสติปัญญาค่านิยมและ

เจตคติ /ด้านจิตใจ ศีลธรรม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล /ด้านสัมพันธภาพกับชุมชน สังคม และ
วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ได้ 15 หน่วย ดังตารางต่อไปนี้

เน้นทักษะชีวิต ← **เน้นทักษะการดำรงชีวิต**
เด็กเป็นตัวเอง **วิชาเป็นตัวเอง**

ความคิดสร้างสรรค์ความคิด วิเคราะห์วิจารณ์ เข้าใจตนเอง เข้าใจ/เห็นใจผู้อื่น เห็นคุณค่าตนเอง รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม สื่อสาร สร้างและรักษาสัมพันธภาพ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา จัดการอารมณ์ จัดการความเครียด	กิจกรรมสัญลักษณ์ (ขบวนการลูกเสือ/ คำปฏิญาณและกฎ /วินัย และความเป็นระเบียบเรียบร้อย /ฟังและ พัฒนาตนเอง ช่วยเหลือผู้อื่น/ ทักษะทาง ลูกเสือ /ใช้ชีวิตกลางแจ้ง) กิจกรรมตามคำปฏิญาณและกฎ 10 ข้อ (มีเกียรติเชื่อถือได้ /จงรักภักดีต่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และซื่อตรงต่อผู้มีพระคุณ/ กระทำตน ให้เป็นประโยชน์ /เป็นมิตรของทุกคน เป็นที่ นอ้ากับลูกเสือทั่วโลก/ สุภาพเรียบร้อย/ เมตตากรุณาต่อสัตว์ /เชื่อฟังคำสั่งของบิดา มารดาและผู้บังคับบัญชา ด้วยความเคารพ /มี ใจร่าเริงไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก / มัธยัสถ์ /ประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ) กิจกรรมโครงการ สิ่งแวดล้อม ชุมชน ชาติบ้านเมือง โลก กิจกรรมวิชาพิเศษ 10 กลุ่ม
---	---

ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์หลักสูตรลูกเสือโลก แนวทางพัฒนาลูกเสือไทย
8 ประการและหลักสูตรลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต

สากล(6)	ไทย(8)	ทักษะชีวิต(4)
ร่างกาย	ร่างกาย รับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อม	ร่างกายและ สิ่งแวดล้อม
สติปัญญา	สติปัญญา สร้างค่านิยมและเจตคติ	สติปัญญา ค่านิยม และเจตคติ
จริยธรรม จิตใจ จิตวิญญาณ	จิตใจ ศีลธรรม	จิตใจ ศีลธรรม และ สัมพันธภาพระหว่าง บุคคล
สัมพันธภาพทาง สังคม	สัมพันธภาพระหว่าง บุคคล	สัมพันธภาพกับ ชุมชนและสังคม
	สัมพันธภาพต่อชุมชน	
	สัมพันธภาพทางสังคม	

ตารางวิเคราะห์ผลการเรียนรู้

ด้านการพัฒนา	ผลการเรียนรู้
ด้านร่างกายและ สิ่งแวดล้อม	หน่วยที่ 1 สาระสำคัญของการ ลูกเสือ หน่วยที่ 2 ทักษะลูกเสือและกิจกรรมกลางแจ้ง หน่วยที่ 3 สุขภาพอนามัยดี หน่วยที่ 4 ความปลอดภัย หน่วยที่ 5 ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หน่วยที่ 6 อนุรักษ์และร่วมแก้ไขทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
ด้านสติปัญญา ค่านิยม และเจตคติ	หน่วยที่ 7 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา หน่วยที่ 8 จุดดี จุดด้อย และการพัฒนาตนเอง
ด้านจิตใจ ศีลธรรม และ สัมพันธภาพระหว่าง บุคคล	หน่วยที่ 9 รักและศรัทธา สถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หน่วยที่ 10 ปฏิบัติตามวิถีไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น หน่วยที่ 11 คุณธรรม – จริยธรรม หน่วยที่ 12 สัมพันธภาพและการสื่อสาร
ด้านสัมพันธภาพกับ ชุมชน สังคม	หน่วยที่ 13 มีจิตอาสา หน่วยที่ 14 รักและหวงแหน สาธารณสมบัติของชุมชน/ชาติ หน่วยที่ 15 รับผิดชอบปัญหาสังคม

◆ เนื้อหาสาระในแผนการจัดกิจกรรม

ประกอบด้วยเนื้อหาสาระในแผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย

1. สาระกิจกรรมลูกเสือตามข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ ได้แก่

1.1 สาระจำเป็นตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2522 (แผนการจัดกิจกรรมฯ เล่ม 1 สำหรับลูกเสือสำรอง)

1.2 สาระจำเป็นตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2525 (แผนการจัดกิจกรรมฯ เล่ม 2 สำหรับลูกเสือสามัญ)

1.3 สาระจำเป็นตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2528 หมวด 4 วิชาพื้นฐาน ตามระดับลูกเสือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 (แผนการจัดกิจกรรมฯ เล่ม 3 สำหรับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่)

สำหรับกิจกรรมลูกเสือตามข้อบังคับการขอรับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ และเครื่องหมายลูกเสือหลวง ไม่ได้นำมารวบรวมไว้ในคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือชุดนี้

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือในส่วนที่เป็นสาระจำเป็นตามข้อบังคับลูกเสือ ได้ปรับปรุงกิจกรรมให้เสริมสร้างทักษะชีวิตทั่วไปทั้ง 12 องค์ประกอบ ซึ่งเกิดโดยกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการลูกเสือ โดยเน้นให้ลูกเสือทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหมู่และกองลูกเสือให้มากที่สุด

สาระกิจกรรมที่เน้นทักษะชีวิต ได้ออกแบบกิจกรรมให้มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับวัย พัฒนาการและสถานการณ์ที่เป็นปัญหาสำคัญตามระดับชั้นปี เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมต่อเหตุการณ์และสภาพปัญหาของเด็กแต่ละวัย

แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือในส่วนนี้ มุ่งเน้นให้เกิดทักษะชีวิตเฉพาะ ที่สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริงของเด็กแต่ละวัย

◇ สรุป ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต

1. ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาหลักสูตร
2. ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ หลักสูตรลูกเสือไทยและต่างประเทศ
3. กำหนดกรอบแนวทางพัฒนาหลักสูตร
4. ประชุมเชิงปฏิบัติการ ยกร่าง “หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ”
5. หาเหตุการณ์สำคัญ (ปัญหาจริงของเด็กแต่ละวัย)ที่เกี่ยวข้องกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการ โดยการสนทนากลุ่มกับครู ผู้ปกครองและนักพัฒนาเยาวชน
6. เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมเด็กและเยาวชนมาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้
7. จัดทำหลักสูตร
8. จัดทำแผนการสอน และคู่มือครู
9. ทดลองใช้คู่มือครู 1ปีการศึกษา
10. ประเมินหลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนา
11. เผยแพร่ และ ขยายผลในระยะต่อไป

ภาคผนวก ข

กิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต

การจัดกิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิตนั้น ยังคงหลักการ และวิธีการของลูกเสือไว้ ทุกประการ แต่เน้นการสอดแทรกการเรียนรู้ทักษะชีวิตเพิ่มเข้าไปด้วยเพื่อตอบสนององวัตถุประสงค์ที่รอบด้าน ครอบคลุมการดำรงชีวิตในปัจจุบัน

สื่อการเรียนการสอนประเภทกิจกรรม เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ ด้วยตนเอง กิจกรรมจะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีผลทำให้มีการรับรู้ และเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข เรียนรู้ได้มากกว่าเดิม แต่ใช้เวลาอันน้อยลง

● คุณค่าของสื่อการเรียนการสอนประเภทกิจกรรม

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
2. เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของสื่อการเรียนการสอนประเภทกิจกรรม
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดขอบข่าย เนื้อหา และวัตถุประสงค์
4. ผู้เรียนได้ฝึกฝน พฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการด้วย

● ประเภทของกิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต

เมื่อจัดประเภทตามทักษะ/ความสามารถ ในการปฏิบัติกิจกรรม แบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท คือ

1. **กิจกรรมการแสดงออก** เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ลูกเสือได้ใช้ความสามารถในการแสดงออก แสดงความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งมักจะเป็นการจำลองประสบการณ์ต่าง ๆ มาเพื่อการเรียนรู้ได้ง่ายและสะดวกขึ้นหรือเป็นสิ่งที่ใช้แทนประสบการณ์จริง เพราะศาสตร์ต่างๆ ในโลก มีมากเกินไปที่จะเรียนรู้ได้หมดสิ้นจากประสบการณ์ตรงในชีวิต และบางกรณีก็อยู่ในอดีต หรือซับซ้อนเร้นลับหรือเป็นอันตราย ไม่สะดวกต่อการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

ตัวอย่างกิจกรรม เช่น

1) สถานการณ์จำลอง เป็นการจัดสภาพแวดล้อมเลียนแบบความจริงให้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน แก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่นั้นแล้วนำประสบการณ์แห่งความสำเร็จไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา

2) การสาธิต กระบวนการที่ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการแสดงหรือกระทำให้ดูเป็นตัวอย่างให้ความสำคัญกับกระบวนการทั้งหมดที่ผู้เรียนจะต้องเฝ้าสังเกตอยู่โดยตลอด

- 3) เล่านิทาน
- 4) ละคร หุ่นจำลอง
- 5) เพลง ดนตรี การเคลื่อนไหวตามจังหวะดนตรี หมายถึง กิจกรรมที่เน้นการใช้ดนตรีเป็นสื่อในการเรียนรู้ทั้งในแง่เนื้อหาและความบันเทิง ผ่อนคลาย และเข้าถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ
- 6) ศิลปะ แขนงอื่น ๆ เช่น การวาดรูป การปั้นดินเหนียว งานหัตถกรรม การร้อยดอกไม้
- 7) การโต้วาที

ฯลฯ

2. กิจกรรมการรายงานและการสำรวจ เป็นกิจกรรมที่เน้นให้ลูกเสื่อได้เรียนรู้จากความเป็นจริง/เหตุการณ์จริง ในชีวิตประจำวัน ผ่านประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษา เช่น การทำแผนที่ การสำรวจ หมายถึง การเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จริงด้วยการลงพื้นที่สำรวจ และจำลองสิ่งที่ได้เรียนรู้สู่แผนที่ ภาพ หรือสัญลักษณ์ เพื่อแสดงความคิดรวบยอดของสิ่งที่ได้เรียนรู้

ตัวอย่างกิจกรรม

การสัมภาษณ์ การเป็นผู้สื่อข่าว การทำสารคดี การศึกษานอกสถานที่ ชุมชนศึกษา การผลิตสื่อ การทำปุม การจัดนิทรรศการ การสอดแนม สำรวจ แผนที่ เขียนเรียงความ ฯลฯ

3. กิจกรรมการวิเคราะห์และการประเมิน เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันวิเคราะห์/ประเมิน สิ่งต่างๆที่เกิดขึ้น

ตัวอย่างกิจกรรม

การเปรียบเทียบคุณค่า ประเมินความเสี่ยง การทำแผนที่ความคิด ฯลฯ

4. เกมและการแข่งขัน

4.1 เกม เป็น กิจกรรมที่มีกฎกติกา และลำดับขั้นตอน ที่เอื้อให้ลูกเสื่อเกิดการเรียนรู้ผ่านการเล่น เกม ให้ข้อคิดที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการ

4.2 การแข่งขัน เป็นกิจกรรมที่มีกติกาในการแข่งขัน และมีการตัดสินหาผู้ชนะ เช่น การตอบปัญหาในเรื่องต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจใฝ่รู้มากขึ้น ฯลฯ

5) กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เน้นการฝึกความเสียสละของลูกเสื่อ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการกุศล การซ่อมของเล่นให้น้อง การดูแลทำความสะอาดสถานที่ การปลูกและดูแลต้นไม้ การเก็บผักจากแปลงไปประกอบอาหารเลี้ยงน้อง ฯลฯ

● หลักการออกแบบกิจกรรม

1. การเลือกประเภทของกิจกรรม ต้องสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการ เช่น

ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย มักเลือกใช้ กิจกรรมการวิเคราะห์และการประเมิน การรายงาน และการแข่งขันตอบปัญหาในเรื่องเนื้อหาที่ต้องการให้เรียนรู้ เป็นต้น

ผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย มักเลือกกิจกรรมที่สร้างความรู้สึกที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการ เช่น กิจกรรมการแสดงออก เกม กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะ ถ้าเป็นทักษะทางสติปัญญานิยมใช้กิจกรรมการวิเคราะห์ และประเมินส่วนทักษะทางกายภาพ เลือกได้เกือบทุกประเภท

2. การตั้งประเด็นอภิปราย เพื่อให้ลูกเสือได้ร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในเรื่อง ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการ เช่น

ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ตั้งประเด็นให้ วิเคราะห์ /สังเคราะห์ /ประเมิน เนื้อหาที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เกิดความคิดรวบยอดที่ชัดเจน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

ผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย ตั้งประเด็นให้เกิดการโต้แย้งกันด้วยเหตุผลในเรื่องความคิดความเชื่อ ที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่ต้องการ เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนได้มีโอกาสตรวจสอบความคิดความเชื่อของตนเอง ที่แตกต่างจากคนอื่น ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนความคิดความเชื่อจากการโต้แย้งกันด้วยเหตุผลในกระบวนการกลุ่ม

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะ ตั้งประเด็นให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในขั้นตอนการทำทักษะ นั้น ๆ เช่น การวิเคราะห์ความครบถ้วนในการทำตามขั้นตอนของทักษะ การวิเคราะห์จุดอ่อน ที่มักจะทำทักษะนั้น ๆ ไม่สำเร็จ เป็นต้น

3) การสรุปความคิดรวบยอดและประยุกต์ใช้ ทุกกิจกรรมควรมีการสรุปความคิดรวบยอดที่เกิดขึ้นให้ชัดเจน และเปิดโอกาสให้ได้ลองประยุกต์ใช้ ได้แก่

ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ความคิดรวบยอดคือเนื้อหา องค์ความรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้น ประยุกต์ใช้โดยผลิตซ้ำความคิดรวบยอดในรูปแบบที่ต่างจากเดิม เช่น การทำรายงาน ทำสรุปย่อ ฯลฯ

ผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย ความคิดรวบยอดไม่มีเนื้อหา แต่เป็นความรู้สึกและความคิดความเชื่อที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน ประยุกต์โดยการแสดงออกที่สอดคล้องกับเจตคติที่เกิดขึ้น เช่น การกระทำที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ การกระทำที่แสดงออกถึงความเป็นสุภาพบุรุษ สุภาพสตรี เป็นต้น

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะ ความคิดรวบยอดที่เกิดคือ ความเข้าใจในขั้นตอนของทักษะอย่างชัดเจน และสามารถทำทักษะนั้น ๆ ได้ ประยุกต์โดยการฝึกฝนทักษะนั้นจนชำนาญ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 (ลูกเสือสำรอง)**. โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 (ลูกเสือสามัญ)**, 2533.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 (ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่)**, (เอกสารอัดสำเนา)
- กรมพลศึกษาประจำเขตการศึกษา 8. **นิทานที่เป็นคติสอนใจ**. (เอกสารอัดสำเนา) : มปท., 2537.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือวิทยากรฝึกอบรมทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันเอดส์ ด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม**, ม.ป.ท.: พิมพ์ครั้งที่ 1 สิงหาคม 2541.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กด้อยโอกาส**. น.พ.อนันต์ อุ้นแก้ว บรรณาธิการ ม.ป.ท. : พิมพ์ครั้งที่ 1 มิถุนายน 2544
- กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรแกนกลาง. **การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.
โรงพิมพ์ ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.
- คณะกรรมการลูกเสือฝ่ายพัฒนาบุคลากร สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. **คู่มือการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชา ลูกเสือชั้นผู้ช่วยผู้ให้ฝึกอบรมวิชาผู้ให้การฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ (Assistant Leadee Trainers course) (A.L.T.C)**. โรงพิมพ์ สกสค. : ลาดพร้าว, 2551.
- จิราวุธ คุ่มจันทร์. **เกม/นันทนาการกลุ่มสัมพันธ์**. เอกสารอัดสำเนา : มปท., 2547.
- มณฑานี ตันติสุข, หนังสือผู้หญิงอัจฉริยะ. <http://www.nantbook.com/webboard/detail.php?qID=116>.
เป็นแม่เหล็กดึงดูดความรักดีได้ง่ายนิดเดียว แคร่รู้จักตัวเองดีดี, สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2553
- มูลนิธิคณะลูกเสือแห่งชาติ. **กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1** ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544, กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2550.
- มูลนิธิคณะลูกเสือแห่งชาติ. **กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2** ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544, กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2551.
- มูลนิธิคณะลูกเสือแห่งชาติ. **กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3** ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544, อักษรเจริญทัศน์ : กรุงเทพฯ, 2550.

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย. **คู่มืออบรมวิทยากร การจัดกิจกรรมลูกเสือที่เป็นทักษะชีวิต**. สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, 2553.

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. **แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือที่สอดคล้องกับหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. ม.ป.ป. ม.ป.ท.

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. **แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2549.

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. **แนวทางการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา พ.ศ. 2552**. องค์การค้ำของ สกสค., 2552.

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. **ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตร และวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2525**. โรงพิมพ์คุรุสภา : ลาดพร้าว, 2534.

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. **ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2528**. องค์การค้ำของคุรุสภา : กรุงเทพฯ, 2537.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน**. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.

อุบลวรรณ แสนมหายักษ์. **เพลงลูกเสือ. เอกสารประกอบการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรอง สามัญ สามัญรุ่นใหญ่ ชั้นความรู้ชั้นสูง : (เอกสารอัดสำเนา)**, 2539.

http://en.wikipedia.org/wiki/World_Scout_Jamboree

http://en.wikipedia.org/wiki/World_Organization_of_the_Scout_Movement

<http://guru.google.co.th/guru/thread?tid=0db802ca17a2e96f&clk=wttpts>

<http://www.inspect2.moe.go.th/3%20SS.ATC/index.html>

<http://www.lovesquare.com> <http://mathafaps.tripod.com/gentleman.htm> , อย่างไรก็ตามจึงเรียกว่าเป็น "สุภาพบุรุษ" , สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2553

<http://www.navyscoutclub.org/index.php?lay=show&ac=article&id=538687830>

<http://www.rdpb.go.th/RDPB/Front/Projects/RDPBImportantProject.aspx>

http://www.scoutthailand.org/main/show_page.php?topic_id=56&auto_id=13&TopicPk=19

<http://122.155.0.105/~scout/modules/news/article.php?storyid=7>

คณะผู้จัดทำเอกสาร

คณะที่ปรึกษา

1. นายพะยอม แก้วกำเนิด	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภาลูกเสือแห่งชาติและ ผู้ตรวจการลูกเสือประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
2. นายมนตรี เกกะนันท์	ผู้อำนวยการสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย
3. นายแพทย์ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ หัวหน้ากลุ่มที่ปรึกษา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
4. ดร.สุดาวรรณ เครือพานิช	นักวิชาการศึกษาศำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
5. นายสมมาต สังข์พันธ์	ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาลูกเสือและบุคลากรทางการลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

คณะทำงานกำหนดกรอบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต

1. นางจินตนา เผ่าจินดา	ข้าราชการบำนาญ
2. นายโสภณ จุโลทก	ข้าราชการบำนาญ
3. ดร.สุดาวรรณ เครือพานิช	นักวิชาการศึกษาศำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
4. นายสมมาต สังข์พันธ์	ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาลูกเสือและบุคลากรทางการลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
5. นายวรินทร์ ศาสตรมาหา	รองผู้ตรวจการฝ่ายวิชาการประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
6. น.อ.หญิงกรรณิกา กอนันตกุล	นายทหารปฏิบัติงานกรมแพทย์ทหารอากาศ กองทัพอากาศ
7. นางศิริรัตน์ บุญตานนท์	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1
8. นายณัฐกิจ บัวชม	ผู้อำนวยการโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพฯ
9. นางอุบลวรรณ แสนมหาโยชน์	ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เขียงรายจตุรราษฎร์) จ.เขียงราย
10. นางดรรชนี จันท์คำ	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลเมืองเขียงราย (ราษฎร์ดรุณานุศาสตร์) จ.เขียงราย

11. นางสาวสุภาพร ประดับสมุทร	นักจิตวิทยา 8 โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ จ.อุบลราชธานี
12. นายสรารุท หวังดี	ครู วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี จ.กาญจนบุรี
13. นางสาวลัดดา จิตรวัฒนแพทย์	ผู้อำนวยการดำเนินงานเอตส์ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ
14. นายอุดมพร สารীগิจ	ครู กศน. อ.บางปะหัน จ.พระนครศรีอยุธยา
15. ว่าที่ ร.ต.อภิเดช เอี่ยมสะอาด	ครู โรงเรียนพณิชการสยามในพระอุปถัมภ์ฯ กรุงเทพฯ

คณะทำงานยกร่างหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต

1. นางจินตนา ฝ่าจินดา	ข้าราชการบำนาญ
2. นายโสภณ จุโลทก	ข้าราชการบำนาญ
3. ดร.สุดาวรรณ เครือพานิช	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
4. นายชาคริต ภาวักนันท์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
5. นายสมมาต สังข์พันธ์	ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาลูกเสือและบุคลากรทางการลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
6. น.อ.หญิงกรรณิกา กอนันต์กุล	นายทหารปฏิบัติงานกรมแพทย์ทหารอากาศ กองทัพอากาศ
7. นางศิริรัตน์ บุญตานนท์	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สพท.นครราชสีมา เขต 1
8. นางอุบลวรรณ แสนมหายักษ์	ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชียงใหม่ราษฎร์) จ.เชียงใหม่
9. นางดรชนี จันท์คำ	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลเมืองเชียงใหม่ (ราษฎร์ครูณาศาสตร์) จ.เชียงใหม่
10. นางสาวสุภาพร ประดับสมุทร	นักจิตวิทยา 8 โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ จ.อุบลราชธานี
11. นางสาวลัดดา จิตรวัฒนแพทย์	ผู้อำนวยการดำเนินงานเอตส์ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ
12. นายสรารุท หวังดี	ครู วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี จ.กาญจนบุรี
13. นายอุดมพร สารীগิจ	ครู กศน. อ.บางปะหัน จ.พระนครศรีอยุธยา
14. ว่าที่ ร.ต.อภิเดช เอี่ยมสะอาด	ครู โรงเรียนพณิชการสยามในพระอุปถัมภ์ฯ กรุงเทพฯ

คณะทำงานศึกษารวบรวมเหตุการณ์สำคัญเพื่อพัฒนากิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต

1. นางสาวจรรยา ธานีมิตร	ครู โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพฯ
2. นางสาวพิศมัย ทิพนันท์	ครู โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จ.นครนายก
3. นางสาวรัฐชญา อุวาทิ	ครู โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จ.นครนายก
4. นางสมฤดี ปิ่นแก้ว	ครู โรงเรียนวัดลาดพร้าว กรุงเทพฯ
5. นางสาวจันจิรา สังข์ไชย	ครู โรงเรียนวัดลาดพร้าว กรุงเทพฯ
6. นางสาวเด่นเดือน ผาสนาม	นักวิชาการและฝึกอาชีพชำนาญการ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านปราง
7. นางสาวกัลยากรณ์ สารสุภาพ	นักกิจกรรม กลุ่มสือสายใย
8. นายทรงพล เพชรทอง	นักกิจกรรม กลุ่มกิจกรรมเยาวชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
9. นายอาคร ประมงค์	นักกิจกรรมเยาวชน บ้านกิจกรรม

คณะทำงานพัฒนาและออกแบบกิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต

1. ดร.สุดาวรรณ เครือพานิช	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
2. ผศ.ดร.พรรณวิภา บรรณเกียรติ	อาจารย์ ภาควิชาสุขภาพจิตและจิตเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอโศก
3. น.อ.หญิงกรรณิกา กอนันตกุล	นายทหารปฏิบัติงานกรมแพทย์ทหารอากาศ กองทัพอากาศ
4. นางศิริรัตน์ บุญตานนท์	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สพท.นครราชสีมา เขต 1
5. นายคำเนิง ยากองโค	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านปางหลวง จ.เชียงราย
6. นางอุบลวรรณ แสนมหาภัย	ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชียงรายจรูญราษฎร์) จ.เชียงราย
7. นางดรรชนี จันท์คำ	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลเมืองเชียงราย (ราษฎร์ตรุณานุศาสตร์) จ.เชียงราย
8. นางกัลยาณีย์ ปลาทอง	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเวียงแก้ววิทยา จ.เชียงราย
9. นางสาวสุภาพร ประดับสมุทร	นักจิตวิทยา 8 โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ จ.อุบลราชธานี
10. นางสาวเด่นเดือน ผาสนาม	นักวิชาการและฝึกอาชีพชำนาญการ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านปราง

11. นายสุรพล มโนหาญ	ข้าราชการบำนาญ
12. นายเกื้อ แก้วเกต	ผู้อำนวยการสมาคมศูนย์พัฒนาเยาวชน(YPDC)
13. นายสนทยา สุวรรณเดช	รองผู้อำนวยการสมาคมศูนย์พัฒนาเยาวชน(YPDC)
14. นายสรรทร ศรีเพ็ญ	นักกิจกรรมเยาวชน กลุ่มสี่สายใย
15. นายทรงพล เพชรทอง	นักกิจกรรม กลุ่มกิจกรรมเยาวชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
16. นายอาคร ประมงค์	นักกิจกรรมเยาวชน บ้านกิจกรรม
17. นางสาวลัดดา จิตรวัฒนแพทย์	ผู้อำนวยการดำเนินงานเอตส์ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ
18. นางสาวสุภัทรา ชูเกียรติ	เจ้าหน้าที่โครงการอาวุโส สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ
19. นางกมลรัตน์ บัวเขียว	เจ้าหน้าที่โครงการอาวุโส สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ
20. นายเกรียงศักดิ์ ฟ่องโหย	เจ้าหน้าที่โครงการอาวุโส สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ

คณะผู้จัดทำแผนกิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต

1. น.อ.หญิงกรรณิกา กอนันตกุล	นายทหารปฏิบัติงานกรมแพทย์ทหารอากาศ กองทัพอากาศ
2. นายคำนึ่ง ยากองโค	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปางหลวง จ.เชียงราย
3. นางอุบลวรรณ แสนมหายักษ์	ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชียงรายจรูญราษฎร์) จ.เชียงราย
4. นายจรรยา เชนย	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเมืองเชียงราย จ.เชียงราย
5. นางดรชณี จันท์คำ	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลเมืองเชียงราย (ราษฎร์รัตนานุศาสตร์) จ.เชียงราย
6. นางกัลยาณีย์ ปลาทอง	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเวียงแก้ววิทยา จ.เชียงราย
7. นายประพันธ์ อินทยศ	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลนางแล จ.เชียงราย
8. นายมานพ ใจเย็น	ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านฟาร์มสัมพันธ์กิจ จ.เชียงราย
9. นายสุรพล มโนหาญ	ข้าราชการบำนาญ
10. นางสาวลัดดา จิตรวัฒนแพทย์	ผู้อำนวยการดำเนินงานเอตส์ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ
11. นางสาวสุภัทรา ชูเกียรติ	เจ้าหน้าที่โครงการอาวุโส สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ

คณะบรรณาธิการ

1. น.อ.หญิงกรรณิกา กอนันต์กุล	นายทหารปฏิบัติงานกรมแพทย์ทหารอากาศ กองทัพอากาศ
2. นางสาวลัดดา จิตรวัฒนแพทย์	ผู้อำนวยการดำเนินงานเอดส์ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย
3. นางสาวสุภัทรา ชูเกียรติ	เจ้าหน้าที่โครงการอาวุโส สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย

โครงการการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการ

1. นายพะยอม แก้วกำเนิด	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภาลูกเสือแห่งชาติ และผู้ตรวจการลูกเสือประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ	ประธาน
2. นายธวัชชัย ไทยเขียว	อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม	รองประธาน
3. นายวินัย รอดจ่าย	รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
4. นายแพทย์ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ หัวหน้ากลุ่มที่ปรึกษากรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
5. นายเดช วรเจริญศรี	ผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ	กรรมการ
6. นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
7. นายสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ

8. นายบัณฑิตย์ ศรีพุทธานุกร	ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
9. นายศุภกร วงศ์ปราชญ์	ผู้อำนวยการสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
10. นายประยูร อองกุลนะ	หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2	กรรมการ
11. นายนิคม อินทรโสภา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภาลูกเสือ แห่งชาติ	กรรมการ
12. รศ.ไพรัช พันธุ์ชาติรี	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภาลูกเสือ แห่งชาติ	กรรมการ
13. นายเกื้อ แก้วเกตุ	ผู้อำนวยการสมาคมศูนย์พัฒนาเยาวชน (YPDC)	กรรมการ
14. นางสาวลัดดา จิตรวัฒน์แพทย์	ผู้อำนวยการดำเนินงานเอตส์ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ	เลขานุการ

โครงการการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต

ดำเนินการโดย

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
เลขที่ 8 ซอยวิภาวดีรังสิต 44 ถนนวิภาวดีรังสิต
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0-2941-2320 โทรสาร 0-2561-5130 ,0-2561-5132
www.ppat.or.th

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
เลขที่ 979 ชั้น 34 อาคารเอสเอ็มทาวเวอร์
ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2298-0500 โทรสาร 0-2298-0501
www.thaihealth.or.th

โครงการ

“การพัฒนาหลักสูตรและการบริหารจัดการ กิจกรรมลูกเสือเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต”

ดำเนินการโดย

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
เลขที่ 8 ซอยวิภาวดีรังสิต 44 ถนนวิภาวดีรังสิต
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทรศัพท์ 02-9412320
โทรสาร 02-9412338, 02-5615130
www.ppat.or.th

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
เลขที่ 979 อาคารเอส เอ็ม ทาวเวอร์ ชั้น 34
ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ 02-2980500
โทรสาร 02-2980501, 02-2980499
www.thaihealth.or.th